ISSN 0-1301-0220-2

85

AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ

Haziran 2001 Sayı: 2001/06 Fiyatı: 1.000.000 TL. (KDV Dahil)

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

lay lay lay lay lay lay lay lay laay yaşaaa feneerrbahçeee

FİLM YAPSAN KİMSE İNANMAZ

Akşamsefası

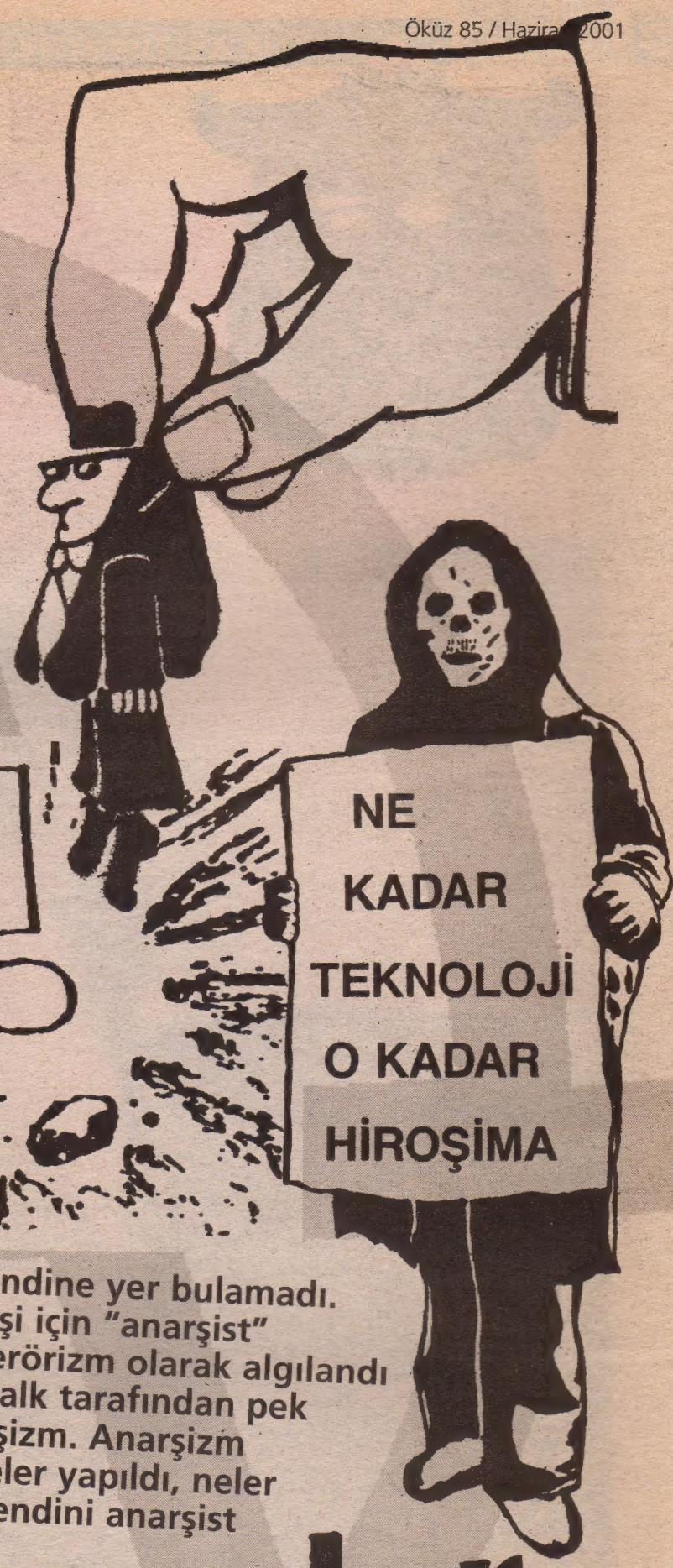

Türkiye'de anarşizm 80'li yılların ortalarına kadar kendine yer bulamadı. Buna karşın 80 öncesinde birçok sosyalist grup ve kişi için "anarşist" tanımlaması yapıldı. Anarşizm kelimesi her zaman terörizm olarak algılandı ve anarşistlere de terörist gözüyle bakıldı. Hala da halk tarafından pek bilinmeyen, bilinse de yanlış anlaşılan bir konu anarşizm. Anarşizm Türkiye'de ne zaman, nasıl başladı, bugüne kadar neler yapıldı, neler yapılmaya çalışılıyor? Tüm bunları, ulaşabildiğimiz kendini anarşist olarak tanımlayan kişi ve gruplardan dinledik...

Anarşik Duruşlar

Haz: OYLUM GÖLBAŞI

Anarşist Gençlik Federasyonu (AGF)

➡ AGF, ilk olarak 1998 yılının 1 Mayıs'ında kendini ortaya koydu. Anarşistler hakkında, uyuşturucu kullanırlar, hiçbir şey yapmazlar gibi şaibeler vardı. 'Kendimize anarşist demekle kalmayalım, gerçekten anarşistlik yapalım ve bu işin hakkını verelim' diyen insanlar biraraya geldiler ve böyle bir örgütlenme yarattılar. Gençlerden oluşuyordu. Daha çok geontokrasi, yani yaş hiyerarşisi karşıtı bir örgütlenme olacaktı. Diğer politik örgütlenmelerde baskın olan yaşlıların egemenliğini kırıp, inisiyatifi gençlerin eline almasını sağlayan bir örgütlenme yaratmak istedik. AGF ilk kurulduğunda bir şeyler net değildi tabii. 'Önce bir taş atalım, sonra arkasından koşalım' mantığıyla kuruldu. Daha sonra otonomlar oluştu, örgütlenme ilerledi...

➡ AGF geontokrasiye, yani yaşlıların egemenliğine karşı bir grup. Çünkü tahakkümün temelinde dört ana mekanizma olduğunu düşünüyoruz; insanın doğa, insanın insan, erkeğin kadın ve yaşlının genç üzerindeki tahakkümü. Türkiye'deki anarşistlerin büyük bir kısmı genç. Devrimci isimlerden, 30 yaşın üzerindeki adamlar dergi çıkartıp duruyorlar. Birçoğu da eski Marksist olduğu için o yenilmişlik duygularını sürekli olarak anarşist harekete ve gençlere yansıtıyorlar. Halbuki anarşist hareket Türkiye'de hiç yenilmedi çünkü yoktu.

➡ Aramızda kurguladığımız, hayal ettiğimiz ütopyayı yaşamaya çalışıyoruz. Aramızdaki mülkiyet ilişkilerini kaldırıyoruz, hiyerarşiyi mümkün olduğu kadar kaldırmaya çalışıyoruz. Kurumsallaşmış bir hiyerarşi kesinlikle yok ama biz de mükemmel, ideal anarşistler değiliz. Dışarıya yönelik eylemlilikleri de var AGF'nin. Kapitalizmin ortaya çıktığı yerlerde protestolar yapıyoruz. Devrimi başka bahara bırakan düşüncelerin aksine anarşizm her zaman için kapitalizmi olduğu yerde engellemek gibi bir teoriye dayanır. AGF kendi içerisinde bazı klasik eylem biçimleri yarattı; mesela salon baskınları. Özellikle, üniversitelerdeki kariyer günleri basıldı. Bu baskınlarda, önce konuyla ilgili bir giriş konuşması yapılıyor, yumurta, slogan atılıyor, kuşlama vs. yapıldıktan sonra herhangi bir göz altıya veya kavgaya geçit vermeden salondan çıkılıyor. Bunların dışında mitinglere katıldık. Nükleer sürecinde çok etkili oldu AGF. Açıkçası etkili 3-4 tane eylem vardı. Onların da üçünde bulunduk. Bu eylemlere otuz tane topluluk katılacağını ilan etmesine rağmen gelmedi veya temsilcilik düzeyinde, bir kişi olarak katıldı. Ama mitingde 60 kişi varsa, bunların 30-40 kişisi AGF'liydi.

➡ Şiddete başvurduğumuz bir tek durum vardı. Bir eylemden çıkarken, kendine çok güvenen kahraman bir öğrenci, bir arkadaşımızın saçını çekti. O arkadaşı durdur-

Akşamsefası

mak için bir tane vuruldu, o kadar. AGF'nin yaklaşık bir buçuk sene önce Efendisizler ve Anarşi dergilerinde yayınlanan 'Biz meşru müdafaa dışında şiddet kullanmayız' diye bir deklarasyonu var. Gerektiğinde eylem yapmak ama pasifist eylemde de gerçekten pasifist olmak gibi düşüncemiz var. Yani polis saldırısında 'Tamam abi' yapmayacaksın, direneceksin ama bu arada polise karşı şiddet de kullanmayacaksın, ya gözaltına alınacaksın ya da eylemin yoksa kaçacaksın.

➡ Büyük örgütlenmelerin özünü oluşturması gereken şey, anarşizmin teorisine de uygun olarak küçük eylemliliklerdir. Bu süreç Türkiye'de kolay olmuyor. Normalde otonomdan federasyona gidilir. Bizde hem otonom hem federasyon süreci birlikte gidiyor. AGF yalnızca İstanbul'la sınırlı değil. İzmit'te kendine AGF diyen bir otonom var. Eskişehir'de de yeni bir yapılanma var. Onun dışında, İzmir'de İzmir Anarşist Federasyonu denen bir grup arkadaşımız var. Onlarla da sadece AGF düzeyinde değil, A Platform olarak bir dayanışma içindeyiz. Ama ne yazık ki Türkiye'nin konjonktürü her zaman için İstanbul'un merkez olmasını gerektiriyor. 80 sonrasında Türkiye'de yapılacak şeylerin ya Kürdistan ya İstanbul merkezli olaması gibi genel bir eğilim var. Onun için de İstanbul'da bir şey yaptığımız zaman, bir süre sonra sizi merkez olarak algılama eğilimi doğuyor. Mesela Ankara'da da AGF vardı ama daha sonra bu projeyi dondurduk. Çünkü hiyerarşik olmak üzereydik ve İstanbul'daki AGF diğer şehirlerdeki AGF'nin üzerinde karar mekanizması olmaya başlamıştı.

➡ 80 sonrasında meşru bir örgütlenme düzenine gitmemizin bir nedeni de anarşistler hakkındaki 'terörist' damgasını kırmak. Eskiden şöyle şeylerle de karşılaşırdık; 'Çok güzel söylüyorsunuz, doğru söylüyorsunuz ama siz bir şey yapmazsınız.' Türkiye Marksistleri'nin anarşizme yaklaşımı da budur zaten. Türkiye'de 80 sonrasında anarşizm konusunda bir şeyler yapılmaya başlandı. Mesela Kara dergisi çıktı. Yalnızca yayın faaliyetiydi ama bir giriş olarak çok iyiydi. Fakat fırsatlar iyi değerlendirilmediği için, anarşizm her zaman kısıtlı bir çevrede, dergi faaliyeti olarak kaldı. Anarşistlerde her zaman için bir eylem eksikliği oldu, samimi ve sürekli bir örgütlenmenin eksikliği sürekli hissedildi. Örgütlenme girişimleri oldu ama topluluklar dışarıda bir şey yapmadıkları zaman, bir süre sonra içe dönüp birbirlerini yemeye başladılar. AGF bunların olmayacağı bir ortam. Bizim derdimiz anarşistlerle veya Marksistlerle uğraşmak değil, kapitalizmle uğraşmak deyip yola koyulduk. Küçük bir topluluktan bu noktaya geldik. Önemli olan kişi sayısının değil, aktivitenin büyümesi, herkesin hayatı hakkında karar verebileceği bir mekanizma kurulmasıdır. Bunu başardığımız noktalar da var, başaramadığımız noktalar da. Ama şimdiye kadar bir şeyler gitti ve gideceğini de umuyoruz. Mesela para konusunda çok büyük adımlar atıldı burada. Bu, örgütlenmeden çok insanların samimiliğine bağlı bir şey. İnsanlar samimi olduğu ölçüde, ekonomik mesele kendiliğinden çözülür. Buradaki insanların hepsi sistemden gelen insanlar; adamın cebinde 10 milyon lira varsa, tutup da 8 milyonunu vermeye ilk başta çekinir ama bir süre sonra o samimiyeti hissettiğinde, bu kendiliğinden çözülüyor. Zaten ekonomi bizim için temel sorun değil. Ekonomik olarak darboğaza girdiğimiz dönemler bizi ister istemez etkiler. O zaman bir şey yapamayacak duruma gelebiliriz. Ama tek etken olarak ekonomiyi almak, ekonomi üzerinden bir projenin başlayıp başlamaması gibi bir derdimiz yok. Bunun dışında anarşizm kendi yaşamını devrimcileştirmen anlamına geldiği için, bireyler arasında mülkiyet, hiyerarşi ilişkilerinin kalkması gibi bir derdimiz var. Komün kurduğumuz iddia etmiyoruz, bu çok komik olur.

➡ Sıfırdan değil, eksiden başladık bu işe. Çünkü geleneksiziz, hem gelenek yaratıp hem mücadele etmeye çalışıyoruz. Bir yandan da kamburumuz var sırtımızda; terörist, uyuşturucu bağımlısı, özgür seks taraftarı gibi... Anarşizm bunların hiçbiri değil. Bu Türkiye'nin sakatlığı, devrimci anarşizmden önce Nirvana anarşizmi, MTV anarşizminin girmiş olmasından kaynaklanan bir şey. Biz bunu belli bir çevrede egale ettik. Bir de şiddet mi doğru bu mu yanlış, o mu doğru bu mu yanlış gibi tartışmalardan uzak durmaya çalışıyoruz. Şiddet mi değil mi tartışması olduğu zaman, biri çıkıp 'şiddet' diyor, 'ne yapalım' diyorsun 'bomba atalım' diyor. Yani eylemi sabote ediyor. Böyle bir eylem yapılamaz Türkiye'de. Anarşizme zarar zaten. Diğeri pasifistim diyor, 'ne yapalım' diyorsun, 'bir şey yapmayalım' diyor. Bu pasifliktir. Mümkün olduğunca olayı bunlardan çıkartıp özgürlüğe özgürlük yoluyla ulaşılabileceği düşüncesiyle bir hareketi başlattık. Yalnızca eylemlerle, dergilerle tanımlanamayız, bundan çok daha fazlayız. Çünkü bizi esas var etmesi gereken sadece televizyonlara, gazetelere çıktığımız eylemler değil. Böyle olduğu dönemlerde kendimizi eleştiriyoruz zaten. Bizi esas var etmesi yerelliklerin eylem yapması yoksa merkezileşiriz. Bunların olmaması için uğraşıyoruz ve anarşizmi dava olarak benimseyen herkesin burada olması için bir şekilde çaba sarf ediyoruz. Ama bu, her anarşistim diyene kapımız açık anlamına gelmez. Bir davası olması ve samimiyet bizim için esastır.

Efendisizler

➡ Efendisizler pek etkili olmayan bir topluluk olmasına rağmen, en çok gazetesi çıkmış topluluk. Plan olarak Efendisizler, gazete çıkartan ama sadece gazete olmayan bir topluluk. 'Bir gazete çıksın ama bir yandan da bir örgütlenme devam etsin' gibi bir düşünceyle doğdu. Daha sonra giden arkadaşlar, vb. nedenlerle bu projede bazı değişiklikler oldu.

➡ Efendisizler, 1999 Şubatı'nda çıkmaya başladı. O dönem dağıtımdaydık. 9 sayı dağıtımda kaldık, daha sonra maddi külfeti nedeniyle oradan ayrılıp elden dağıtmaya karar verdik. Elden dağıtmaya karar verdikten sonra iki üç sayı düzenli çıkardık, sonra düzeni bozuldu. Bunun tabii ki tek nedeni dağıtımdan çıkmamız değil. O dönemde Efendisizler'de 'dergi çevresi olmak' gibi bir ihtimal doğmuştu. Türkiye'de anarşistlere nereden sirayet ettiyse, bir dergi çevresi yatkınlığı çok fazla var.

➡ Efendisizler, Efendisizler örgütlenmesinin çok da doğrudan sesi değil. Efendisizler'de olmayan insanların da yazabileceği bir dergi. Mümkün olduğunca yazılanlardan pratiğe çıkılabilecek bir şey olmasına çalışıyoruz.

➡ Efendisizler örgütlenmesi bireysel inisiyatiflerle ilerleyen bir örgütlenme. Mesela birisi bir yerde birilerini bulur, oradaki insanlarla ilişkiye girer. Oradaki insanlar anarşizmi devam ettirdikçe bu olay arka arkaya gelişir.

➡ Anarşizmi toplumsal olarak örgütlemek istiyoruz. Mesela bazı anarşistler var, adam samimi ama bir yandan ailesi, bir yandan işi, boğulmuş gitmiş. Böyle insanlarla ilişkiye girip, bu projeyi yürütme gibi bir derdimiz var. Sekteye uğradığı zamanlar da oldu, çok iyi olduğu zamanlar da. Ama A Platform örgütlenmesi içerisinde esas dinamo AGF'dir. Efendisizler de eylemlere katılıyor. AGF'lilerle çok sıkı bir dayanışma var aramızda. Ama karar alma mekanizmalarında farklılıklar oluyor tabii. Mesela AGF toplantılarına katılmıyoruz. Ya da Geçen sene AGF'nin büyük forumu olmuştu, ona Efendisizlerden insanlar, (bu kadar katı bir şekilde değil ama) söz hakkı olmaksızın misafir olarak katıldı.

Anarşi

➡ Haziran başında üçüncü sayıyı çıkarmayı planlıyoruz. Yazım, dergi işlerine bir süre ara verildi. Bu bilinçli olarak yapılan bir şey değil. Eylemlilikler, etkinlikler gibi şeylerle daha çok ilgilendiğimiz için dergi konusunda bir sorumsuzluk yaptık açıkçası. Derginin üçüncü sayısı bir senedir çıkmıyor. Bu sayıdan itibaren daha periyodik olarak çıkarmayı düşünüyoruz. Dergiyi zamanında çıkarmak için, o periyotta bütün hayatınızı dergiye aktarmanız gerekiyor. Dergi çevresi örgütlenmesi olmamak gibi bir kaygımız da vardı, çok abarttık galiba. Büyük oranda maddi gücümüzü eylemlere, çalıştığımız bürolara harcıyoruz. Bunları da mümkün olduğu kadar ortak ekonomiden karşılıyoruz. Onlara harcadığımız parayla çok rahat bir biçimde iki tane dergi çıkarırız. Maddi olarak çok iyi bir topluluk değiliz. Buna göre bazı tercihlerde bulunmamız gerekiyor. Bir de, açıkçası Türkiye'de anarşizm adına söylenecek şeylerin büyük bir kısmı söylendi. Şimdi biz tekrar bunları mı yazalım? Gerek yok. Onun yerine kendi perspektiflerimizi, anarşizm hakkında ne yapmak istediğimizi ve ne yapılmasının doğru olduğunu düşündüğümüzü yazacağız.

➡ Amatör bir dergi. Amatör kalmasını da istiyoruz. Yoksa bu profesyonelleşme bütün grubu yansıtamıyor. Bu dergi üç beş kişinin eline kalırsa üç beş kişinin dergisi olur. Onun için, her dergide farklı insanların yazılarının olmasını, farklı insanların katkıda bulunmasını istiyoruz. Dergi çıkmadan önce yazıları bütün AGF'lilerin okumasını, yazılar hakkında eleştirilerini koymasını isteriz. Belki birinin kafasına uymayan bir şey vardır, bunu ortaya koyar, buna göre değişiklikler yapılır.

➡ Türkiye'de 1984'ten beri dergi çıkıyor, ama bu aralar anarşizme çok fazla ilgi var. Bunun iki nedeni var, biri küreselleşme karşıtı eylemler, diğeri de G 20'dir. Demek ki bir şeyleri doğru yapmışız. Anarşizm terörizm midir değil midir tartışması artık bundan sonra daha da rahat yapılabilir. En azından daha da halka açacak bir biçimde konuşabiliriz.

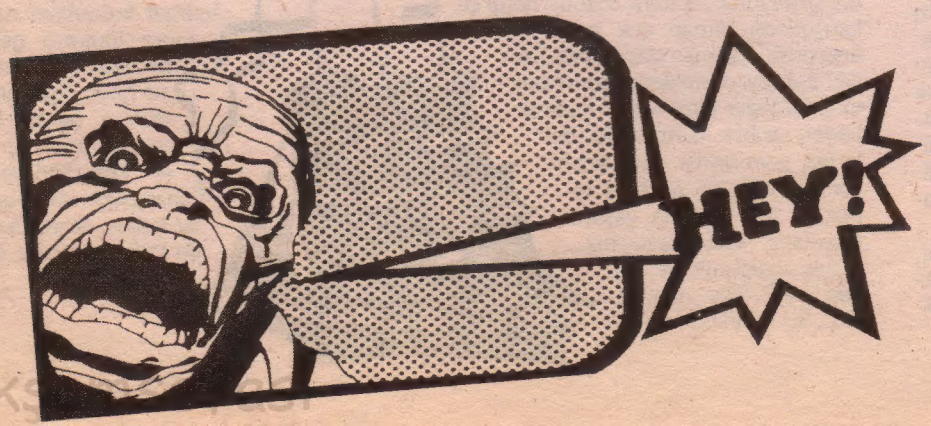

KARA

1982 yılında marksizmin kenarında duran 8 kişi, iki yıl süren bir okuma ve tartışma gurubu oluşturmuştu. Stalin'den tanışık olduğumuz küçük burjuva devrimcilerinin kitapları ile o esnada tanıştık. Adamlar hiç de fena şeyler söylemiyorlardı. 1984 yılında Sokak Yayınlarını kurduk ve G. Orwell' in 'Aslan ve Unicorn' kitabını yayınladık. Biraz geç de olsa Bakunin'i keşfettik Boğaziçi Üniversitesi kütüphanesinde. Kropotkin ve Proudhon. Ruhumuza iyi gelen ve heyecanlandıran şeylerdi. Kürşat Bumin'in 'Kent ve Demokrasi' kitabını da unutmamak lazım. Mart 1985'te G. Sorel'in 'Marksizme Eleştirel Yaklaşımlar' kitabını bastık.Bu kitabın en büyük yararı Ankara'lı üç arkadaşla tanışma fırsatı yaratması oldu. Peşinden Ekim 1985'te İda Mett'in 'Kronstadt 1921' isimli kitabı geldi. Artık anarşisttik. İspanya içsavaşı üzerine tanıklıklardan oluşan bir kitap hazırlamak üzereyken fark ettik ki çığ gibi büyümüş ve 12 kişi olmuşuz. Dedik bir dergi çıkarmak şart olmuştur. 'Ben anarşistim' dediğinde, 'estağfurullah' cevabını almaya alıştığımız bir dönemde, Ekim 1986'da Kara dergisini yayınlamaya başladık. Bugünden bakınca bir kabile dergisi olarak tanımlayabileceğim Kara dergisi, arama, arkeolojik kazı yapma, diğer ülkelerdeki anarşistlerle tanışma ve yüksek sesle düşünme süreciydi. Dergi sayfalarında anarşi kelimesi bir iki yaz dışında kullanılmamıştı, liberter diyorduk. Bunun nedeni, liberter kelimesinin daha geniş bir yelpazeyi kapsaması değildi elbette. Anarşi kelimesini telaffuz etmekten yasal olarak çekiniyorduk. Homojen bir gurup da değildik. Temmuz 1987'de aramazdan birkaç arkadaş ekoloji konulu Kara Sanat seçkisini yayınladı. Ali Kürek 'in 'Önyargımız Özgürlük' broşürünü bastık aynı tarihte. Kasım 1987'de Kara Sanatı'n, eğitim konulu 2. seçkisi yayınlandı. 12. sayıya geldiğimizde 30 civarında aktif arkadaş ve muhtelif 'karacılar' vardı artık. Dergi bir hareket yaratmalı mı, yaratmaktan vazgeçmeli mi konulu tartışmalar içine girmiştik artık. Zaten 12. sayıyı çıkarttığımızda yayına bir ara vereceğimizi ve yeni yayın dönemi için tartışma davetiyle sonlandırdık Karayı. Politik anarşizm, etik anarşizm, kır kent projeleri üzerine yapılan uzun tartışmalar bir kısım arkadaşın 'efendisiz' dergisini çıkartmasıyla farklı bir boyuta dönüştü. Üzerinden 15 yıl geçmiş. Ne kadar ters düştüğümüz anlar olsa da keyif aldığımız bir dönemdi diyebilirim, evet uğraşan arkadaşlar adına da.

SEYRETTİĞİN YETMEDİ Mİ!

SokakİstanbuI

Dostlar,

Geçmişten, günümüze, Türkiye'de bütün siyasiler, dünyaya bakışlarını, bazı çözümler üzerine var olan tezlerini bir biçimde insanlara ulaştırmaktalar. Bunların bazıları bizleri sevindirirken bazıları da doğal olarak üzmekte (sürü mantığı babında).

Sevindiren şu ki, ülkemizde son zamanlarda kendilerini "*Anarşist*" diye adlandırılan otonomların çoğalması ve varlıklarını hissettirmesi... Biz de kendine otonom diyen bir grup Anarşist olarak, diğer gruplarla temasa geçmek, oluşturabilecek platformlarda birarada olmak, paylaşmak, yaşamak, şeklinde genelde herkesin bildiği bazı düşünceleri kendimizce yorumlayıp, ortak noktaları yakalamak adına, savunduklarımızı size ulaştırmak istedik.

Bize göre, insanları kişiliksiz birer köle haline getiren, emperyalizm, kapitalizm, faşizm, teokrasi demokrasi, geontokrasi ve benzerleri gibi, insanın özgürlük, üretim ve yaşam haklarını hegemonya altına alan her türlü otorite ortadan kaldırılmalıdır. Koşut olarak ülkelerin sınırları da.. (globelleşmeden!)

Bunların oluşabilmesi için elbette çeşitli sınavlardan geçilmesi gerekiyor. Ancak dikkat edilmesi şart bir nokta var ki, o da burjuvazinin içini boşaltarak, kapitalist reklam aracı olarak kullandığı bireyciliği anarşizmden uzak tutmak. Ayrıca emir-komuta zinciri biçimindeki örgütlenmeler de bize hitap etmemektedir. Etmemelidir de. Zira bize göre toplumun oluşmasını sağlayan bireyin, özgür ve üretici kararları daha önemli. Yani her tür otoriteyi ve bununla beslenen hiyerarşiyi reddediyoruz!

Kapitalizmin eğitimi para ile sattığı her yerde, o eğitimden geçen insanların ve dolayısıyla diğerlerinin de içi boşaltılıp posası atılcak et ve kemik yığınından ibaret bir **yapaylığa** dönüşeceklerine inanıyoruz; dahası buna hep beraber şahidiz. Şahit suça ortak olma durumundadır. Bilgilenmeye asla karşı değiliz; yalnız bunun için, araştırıp geliştirecek ve kendi ihtiyaçlarını karşılayabilecek insanların, üretmeyi tüketime yaslamış bu sistemle hayata karşı durabilmesinin ve özgürlükçü topluluklar oluşturabilmesinin imkansızlığı ayandır. Düşüncesinez polisin üniversitede ne işi olabilir? Ya da hangi kurumsal literatür, sokaktaki insanın mutluluğu için?! Yıllardır söylenen bir sözcük: EKOLOJİ; yine aynı şekilde "İNSAN DOĞANIN BİR PARÇASIDIR". Ancak doğa artık insandan vazgeçmiş durumda. Bizler gücümüz oranında bu konuda yapabileceğimiz herşeyi yapmaya çalışıyoruz ve inatla devam edeceğiz. Tabii bunu, TEMA, DHKD gibi gereksiz vicdan hokkabazlıklarıyla değil, çıkar gözetmeyen, doğaya yakışan otonomlar olarak ve elimizden geldiği kadarıyla.

Gelelim ilişkilere; insanların cinsel hayatlarının bizi bağlamadığı gerçektir. Cinsellik bir seçim değil, bir kimlik donanımı ve bu donanımın dışa vurumudur. Bu yüzden **cinsel tercih** sözünü reddediyoruz! Kimilerine göre erkek eşcinselliği, lezbiyenlik, poligami birerastalık sayılabilir. Böyle düşünenler tamamen bizim dışımızdadır. Heteroseksüellik de eşcinsellik kadar doğaldır! Ama cinsel hayatın bir ideolojiye dönüştürülerek topluma dayatılması ve bunun özellikle heteroseksist bir tavırla vurgulanması diğer tarzların ifade yollarını tıkamaktadır. Bedenin özgürlüğüyle düşüncenin özgürlüğü aynı kefededir. Bizler, otoritenin maymunu olmaktan başka herşeyin insana ve arzularına cevap vereceği kanısındayız. Bireyler, kimseyi tahakküm altına almadan ve zarar vermeden kendi etik yapılarını yaşar, yaşayamayanların problemleri bizi ilgilendirmez. Biz kendi etiğimizi biliyoruz. Bunu da bizim dışımızdakilerle paylaşmaya daima hazırız.

- Bütün bunlar neden yazıldı?

- Sevgili dostlar, "Baha Tevfik"ten sonra, Türkiye'de anarşizmin ilk hissedildiği yıllar 77'lerdir; nelerin nasıl yaşandığını bilenler, bilmeyenlere anlatabilir. Ama yaşadığımız şu son yıllarda, yani 2000'lere girdiğimiz yıllarda, herşeye rağmen hoş şeyler de olmakta. Daha önce de belirttiğimiz gibi değişik anarşist otonomların oluşması biçim için sevindiricidir. Ancak bu otonomlar arasında, üzülerek söylersek, hâlâ geçmişten gelip geleceğe kendini hazırlayamayan, sekterliği ve jakobenliği beyinlerinden atamamış bazı arkadaşların olması tuhaf bir durumdur.

Oysa bizler MALATESTA'nın dediği gibi, anarşizmi bir sevgi seçimi olarak gören bireyleriz. Ve bu beçimimizde de çokseslilikten yanayız.

SokakİstanbuI'dan Karga Salih

➡ 1977'de yaşadığım birtakım şeylerden sonra kendimi anarşist olarak nitelendirmeye başladım. O dönemler sosyalist toplum içerisindeydim ve o toplum içerisinde yaşadığım şeylerden dolayı biraz daha okumaya merak sardım. Böylece dünyaya bakışım değişti. Başkaları beni ne kadar anarşist olarak değerlendirir değerlendirmez bilmiyorum. Zaten kimse kimseyi sen şusun sen busun diye değerlendiremez. Herkes kendini değerlendirmekle yükümlüdür. Bir dönem Kara'yla, bir dönem Amargi'yle, bir dönem Antalya'da çıkan Kolegant dergisiyle ilişkim oldu. Şu anda SokakIstanbul dediğimiz bir grubun içerisindeyim, kendi çapımızda bir şeyler yapmaya çalışıyoruz. Tabii biraz da yaşlandık, şu an gençler var.

➡ Hatırladığım kadarıyla 78-79 döneminde Türkiye'de 14 tane anarşist vardı. Ama bir gelenek yoktu, o geleneği biz de oluşturamadık. Türkiye'de gerçek olan birşey var, eğer paran yoksa yapmak istediğin şeyleri yapamazsın. Hele bir de anarşistsen, devletle ilişkiye girmek istemiyorsan, üstüne üstlük bir işte çalışmak da istemiyorsan... Ben çalışmayı reddettim. Ama para olmayınca gruplaşma olmuyor, platform da oluşturamıyorsun, ki o dönemler hepimiz parasızdık. Paramız olsaydı da birkaç insan bir araya gelseydik, birtakım yayınlar çıkarsaydık, bir yerlere ulaşabilseydik, belki bir anarşist geçmiş oluşturalabilirdi. Ama olmadı. Bildiri basacaksın basamıyorsun, kitap basacaksın kitap basamıyorsun çünkü işin yok, paran yok.

➡ 80 sonrasında birtakım eski solcu arkadaşlarımızın gözleri açıldı. Dünyada sadece Marksizm'in, Troçkizm'in, nihilizmin olmadığını fark ettiler. O dönemlerde anarşizm bir ölçüde nihilizm, bir ölçüde de Troçkizm olarak adlandırılıyordu. 80'den sonra birtakım yayınevleri açıldı. Özellikle yurtdışından gelen genç arkadaşların yaşam tecrübeleri, onları Türkiye'de bir şeyler yapmaya sürükledi. Bu zorlamanın neticesinde birtakım insanlar, gruplar çıkmaya başladı. Biz o dönemler Köprüaltı'na takılan kendi halinde bir grup 10-15 kişilik otonomduk. O dönemde Sokak dergisi çıktı. Sokak dergisi çıkarken Sokak Yayınları diye bir şeyin olduğunu öğrendik. Onlarla kontağa geçtik. Anarşist olduklarını söylüyorlar ve Kara diye bir dergi çıkarıyorlardı. 'Aman çok güzel biz de anarşistiz. o zaman destekleriz.' dedik. 2-3 sayı destekledik, sonra baktık arkadaşlar biraz kapalı kutu takılıyor, ayrıldık. Bilmiyorum, belki bizi sevmiyorlar. Niye sevmiyorlar? Genelde paramız olmadığı için sokakta yaşayan insanlarız, içkiyi seviyoruz... İçkiyle anarşizmin ne alakası var? Hiç alakası yok. Bu insanların kişisel tercihidir. Bunun dışında yapman gereken birtakım sorumlulukların varsa, onları da yaşarsın.

➡ Sokak anarşisti, çalışmayan, doğru düzgün evi, yatacak yeri olmayan ama bir şekilde anarşizmi öğrenip, bunu insanlara taşıyan, sokaklarda kendi ölçülerinde insanlara yansıtmaya çalışan anarşist demektir. Türkiye'de kendine anarşist deyip, akşam saat 8 oldu mu evine giden, sabah annesinden babasından harçlığını alan, sadece göğsüne bir tane A rozeti takıp dolaşan insanlar biliyorum. O arkadaşlarımızla hiçbir zaman sokakta beraber olamayız. Biz sokakta yeri geldiğinde polislerle kavga ediyoruz, yeri geldiğinde tinercileri kucaklıyoruz, onları kurtarmak için birşeyler yapıyoruz. Ama diğer tarafta başka arkadaşlar var, onlar kendi içinde kurumsallaşmış. Bu kurumsallaşmaya karşı olduğum için sokakta yaşıyorum.

➡ 'Bar Anarşisti' deyimi, 'salon sosyalizmi' deyiminden kaynaklanıyor. Salon sosyalisti dediğimiz birtakım insanlar vardır, onların bir şey yapmadığı söylenir, ki o insanlar aslında bir şeyler yapmışlardır. Aynı şekilde anarşistlerle ilgili, 'Bu insanlar barlarda otururlar içererler, konuşurlar başka da birşey yapmazlar' gibi yorumlar yapılır. Bu insanların ne yapması gerekiyor? Bir yere bomba mı atacaklar, çıkıp orayı burayı mı taşlayacaklar? Hayır. Bu insanlar barlarda tanıştıkları insanlarla tartışıcak, konuşacak ve o insanlara ellerinden geldiğince anarşizmi aşılamaya çalışacaklar. Ama bunu bu şekilde algılamayanlar var. Bazı arkadaşlar eylem yapıyorlar. Şimdiye kadar doğru düzgün bir eylem görmedim. Herhangi bir eyleme de çağrılmadım, çağrılsam da kolay kolay gitmem. Çünkü benim sorumluluğumu alabilecek hiçbir grup görmüyorum, kendi grubum dahil. Çünkü ben bir asker kaçağıyım. Herhangi bir eylemde yakalandığımda cezaevinde yatarken bana kim bakacak, karnımı kim doyuracak, sigaramı kim alacak? Ben pasifist bir adam değilim, yıllardan beri nelerle uğraşıyorum. Bok atmak gerçekten çok kolay; Bar Anarşisti. Kim ulan bar anarşisti. Ben bar anarşisti hiç görmedim. Kendi adıma ben çok memnunum. Çünkü bu sayede çok fazla insana ulaştık. Şu anda çok sayıda insanla kontağım var. Mesela bugün SokakIstanbul oluşumu varsa, bu oluşumun çıkış noktası barlardır. Barlarda muhabbet kurduktan daha sonra biraraya gelip, bir oluşumun içerisine giren insanlardır. Bunun neresi bar anarşizmidir?

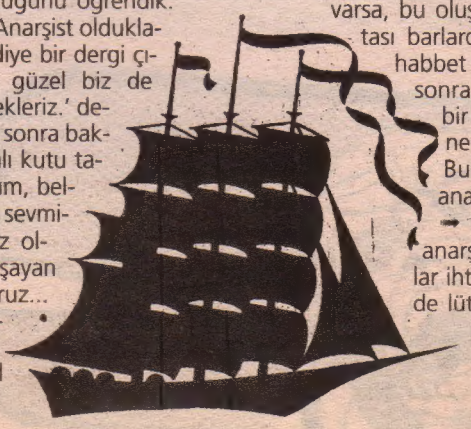

➡ "Eğer Türkiye'de anarşistler varsa bunlar ihtiyaç hissetiklerinde lütfen biraraya gelsinler."

Akşamsefası

Kara Mecmua

➡ Türkiye'de 1986'dan beri çeşitli anarşist yayınlar çıktı. Mecmua'nın katılımcısı olan insanların hemen hepsi, bu dergilerde bir şekilde yer almış insanlardı. Geçen aralık ayından itibaren yeni bir yayın oluşturmaya yönelik toplantılar yapmaya başladık. Temel olarak bu güne kadar çeşitli grupların yayını biçiminde çıkardığımız dergilerden sonra, şu anki pozisyonumuzun bir grup oluşturmak ya da bir grup yayını çıkarmak biçiminde değil, anarşizmin etik ve kültürel noktalarını tartışmak üzere bir yayın çıkarmak olduğuna karar verdik. En büyük sorunlarımızdan biri Türkiye'de anarşistlerin iletişiminin zayıflamış olmasıydı. Esas olarak iki amaç üzerine bir araya geldik; birincisi çeşitli yerlerde hayatla cebelleşen, dağınık bir şekilde yaşayan insanların aralarında bir iletişim kurabilmek, ikincil olarak da anarşizme bu anlamda kültürel bir katkı yapmaktı. Tarzımızın slogancılıktan uzak olmasının temel nedenlerinden biri de bu. İki ayda bir periyodik olarak çıkarma konusunda ısrarcıyız. Çünkü bu konuda bugüne kadarki deneyimlerimiz çok da olumlu değil. Bu sefer periyodik bir yayın çıkarmayı başarmak istiyoruz. Ama bu dergi sonsuza kadar devam edecek diye bir derdimiz de yok. Bu dergi bizim için belli bir anlam taşıyor, o anlamı taşıdığı sürece devam etmeli diye düşünüyoruz.

➡ Bir grup yayını değiliz. Görüşlerimiz konusunda da hem fikirlik olması gibi bir takıntımız yok. Ama yine de belli bir sayıda insanın bir arada çalışabilmesi için bir uyum gerekmekte. Belli konularda bir hemfikirliğimiz var; örneğin kullanacağımız dil, meseleleri ele alış, bakış noktasında, çalışma prensipleri konusunda. Saldırgan, cinsiyetçi bir dil kullanmamaya özen gösteriyoruz. Ele aldığımız konularda kesin, net sözlerden ziyade, daha çok düşündürmeye ve ufku açamaya yönelik bir çaba var. Bu anlamda böyle bir dergi olumlu bir katkı yapar diye düşünüyoruz. Çünkü bugüne kadar çıkmış dergiler ilk çıktıklarında bir geçmiş değerlendirmesi yapıyorlar ve ister istemez meseleleri değerlendiriyordu. Tabii bunlar biraz tepeden bir bakış oluyordu. Ve kendinden önceki süreci (belki bunu çok amaçlamasa da) insanlarıyla birlikte biraz dışlar bir pozisyonda oluyordu. Bu dergide onu yapmamaya özen gösterdik. Çünkü zaten böylesi nedenlerden dolayı birlikte çalışmaya fırsat bulamamış kişiler de bu şekilde bir araya gelmiş oldular. Çok uzun zamandır, hepimiz kendimize anarşist dememize rağmen, birlikte çalışamamıştık.

➡ Mecmua mütevazı, iddiasız bir dergi. Şimdiye kadar çıkan diğer anarşist dergilerle kıyaslandığında, (isimden başlayarak) bütünüyle neredeyse iddiasız. Adı dergi olan bir dergi. Oysa öteki anarşist dergilerde, belli başlı iddialar vardı. Mecmua'nın en genel iddiası şu olabilir, anarşist kültür ve ahlaka bir nebze de olsa katkıda bulunmak. Bu da her derginin fonksiyonuyla açıklanacak bir iddia.

➡ Bugün medyayı izlediğimizde birçok ülkede doğrudan anarşizmin etkisini görebiliyoruz. Özellikle küreselleşmeye karşı eylemliliklerde daha çok anarşistlerin adı öne çıkıyor. Ama 75-80 döneminde dünyada bu tür haberler duymazdık. Daha çok Kızıl Tugaylar, ETA, Afrika'da, Latin Amerika'da çeşitli gerilla hareketleri duyulurdu. Anarşistlerin pek bir etkisi görülmüyordu. 70-80 arasında anarşistlerin daha çok yayıncılıkla uğraştıklarını, çeşitli teorik meseleleri konuştuklarını, tartıştıklarını

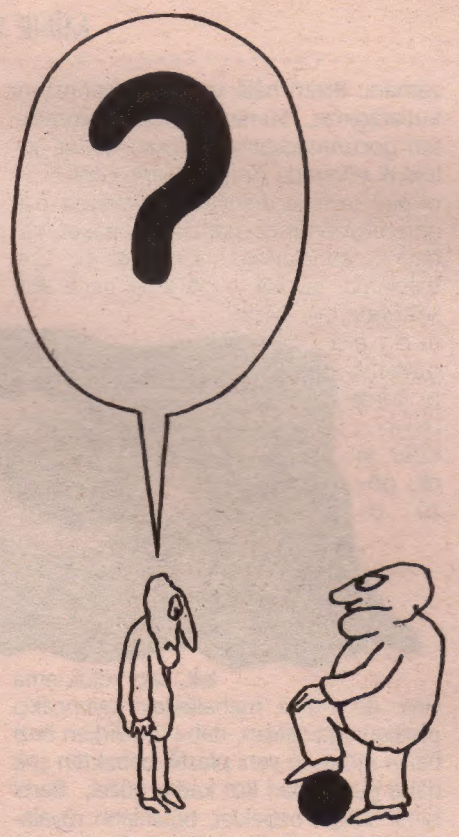

fark ediyoruz. İtalya'da, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde, Amerika'da bu yönde çıkmış sayısız dergi var. 68 ile 80 arası dönemde Avrupa bir tür kuluçka dönemi yaşadı anarşizm. 80'den sonra eylemlilik biçiminde yeniden anarşizm parlamaya başladı. Özellikle Yunanistan'da, İtalya'da, diğer Avrupa ülkelerinde ve Amerika'da. Bütün bunlar buraya sosyalist hareketin Türkiye'deki gücünden dolayı buraya pek yansımamış. Hep sosyalist hareketin algıladığı biçimde ve algılayabildiği kadarıyla verilmiş. Türkiye'de bu kadar geç ortaya çıkması da belki de sosyalist hareketin uzunca bir süre boyunca Türkiye'de çok etkili olmasından kaynaklanıyor olabilir.

➡ 1985'lerden itibaren başlayan yeni bir durum var Türkiye'de. Birileri çıkıp anarşizmi savunmaya başlıyor. Aslında bu, Türkiye'den önce başka yerlerde savunulmuş bir düşünce. Bu anlamda önce bu düşüncenin öğrenilmesi gerekiyor. Bugünkü durumumuz da çok farklı değildir. Bir yayın yaparken bir yandan da öğreniyoruz. Anarşizmin temel belli noktalarda vurguları var, bu vurgulara sahip oluyor olmak aslında bu ideolojiyi diğer düşünce biçimlerinden ayıran bir nokta. Anti-seksist olması, anti-hiyerarşik olması, anti-kapitalist olması belli başlı birtakım ilkeleri. Bu anlamda bir yanıyla baktığınızda anarşizm çok da öğrenilecek bir şey değil. Aslında yaşanacak bir şey. Ama karşı karşıya olduğumuz hayat, karşı karşıya olduğumuz dünya bu kadar basit değil. Çok komplike ve onun komplike sorularına komplike cevaplar vermek gerekebiliyor. Bu anlamda yayıncılık faaliyetiyle uğraşmak da bir yanıyla başka bir eylem biçimi. Ama bu tek başına elbette yeterli değildir. Yani anarşistler hayatı değiştirmekten bahsederler, hayatı değiştirmek kitap çıkarmak, dergi çıkarmakla mümkün değildir. Ama bu onların tamamen yadsındığı bir durum değil. Önce kişinin kendi düşüncelerini, yaşamını gözden geçirmesi gerekir

Karatoprak

Karatoprak eski bir proje aslında. Çamlıhemşin'de, Bergama'da bürolar olacaktı, oralardan yazı gelecekti ve biz burada gazeteyi yapacaktık. 1999 yazında öyle bir sayı çıkardık. Ondan sonra bazı sorunlar nedeniyle proje dondu. Daha sonra hazır iznimiz varken gazeteyi tekrar çıkaralım dedik. SED'in sesi gibi, bir sosyal ekoloji gazetesi olarak çıkıyor. Şu ana kadar iki sayı çıktı. İlk sayısında daha çok sosyal ekolojist dönüşüm nedir, genetik müdahale karşıtı inisiyatifin kendini tanıttığı yazılar ile AKSA eylemiyle ilgili yazılar oldu. Üçüncü sayısını henüz çıkarmadık çünkü büyük oranda başka projelerle uğraşıyoruz. Ama üçüncü sayıyı da herhalde yazın çıkartırız. Daha çok SED'in ilişkili olduğu konularla ilgili kendi yorumlarımızı koyuyoruz. Özellikle genetik müdahaleler, madde bağımlılığı, kentleşme ve teknoloji üzerine yazılar oluyor. Günümüzde internet ve medya aracılığıyla istediğiniz haberleri çok daha güncel bir şekilde okuyabiliyorsunuz. Bu nedenle mümkün olduğunca olayı daha çok yorum üzerinden götürmeye çalışıyoruz.

Sosyal Ekolojist Dönüşüm (SED)

➡ Sosyal ekoloji, insanın doğasındaki tahakkümün olmaması gerektiğine, insanın doğayla uyumlu yaşamasına inanan bir düşünce. Bu yüzden de hiyerarşik olmayan bir topluluğa uyuyor. Burada da anarşizmle kesişiyor. Bu düşünceyi doğrudan kavramlaştıran kişi Murray Bookchin ve o da anarşist zaten. Sosyal ekoloji düşüncesiyle karşılaşınca bir örgütlenme sürece girdik. Bir dernek kurarsak, bizim için çok daha hoş olur diye düşündük. Dernek, 2000 yılının eylül ayında kuruldu ama projenin hız kazanması 2000 yazının başlarına denk geliyor. Kendimizi ilk defa AKSA eylemiyle duyurduk.

➡ Dernek olarak faaliyet gösteriyoruz ama esas olarak bir sosyal ekoloji mücadelesini örgütlemeye çalışıyoruz. Bu topluluğun biraraya gelmesi nükleer karşıtı eylemler sırasında oldu. O dönemle birlikte, 'Dünyada küreselleşmenin getirdiği, dayattığı bir sorun var, doğa yok oluyor. Para kazanabiliriz, zengin olabiliriz ama soluyacak havamız kalmayacak, bu parayı ne yapacağız' gibi bir düşünce oluştu bizde. Bir yandan da sistemin beslediği bir çevrecilik oluştu. Doğrudan sermayedarların, kapitalistlerin kurduğu çevreci örgütlenmeler var.

➡ Kendimize sadece ekolojist demiyoruz çünkü, özellikle yurtdışında, çevrecilik haricinde bazı ekoloji akımları var. Ayrıca son zamanlarda ekoloji lafı insanların çok hoşuna gitmeye başladı. Çevreciler de çevreciyim değil, ekolojistim demeye başladılar. Çünkü daha hoş, ağır bir şeymiş gibi geliyor. Bu nedenle kendimize sosyal ekolojist diyoruz. Ama bizim düşüncemize göre ekolojik sorunlar, sosyal sorunlardan ayrılamaz, ekolojik sorunların çözümü için sosyal sorunların da çözümü gerekir. Sosyal adalet, sosyal eşitlik, sosyal özgürlük gerçekleşmediği sürece ekolojik alanda da hiçbir iyileşme, hiçbir yenilenme yapılamaz diyoruz. Bu nedenle de eğer sen, ekolojik ürün satmak için bir yer açıyorsan veya bunu bir pazarlama aracı olarak kullanıyorsan, olayın sosyal sorun kısmına değinmemiş oluyorsun. Çünkü aynı mekanizmanın içine girmiş olursun. Böyle bir bakış açısını toptan reddediyoruz. Olayın başka bir yönü de şu, bugün iyi bir şirket yerine iyi bir çevreci örgütlenme kurarsanız çok daha iyi para kazanırsınız. Çünkü nükleer santrale karşı çıkmanız için termik santral size para verir. Bu tip ilişkiler dönüyor. 'Doğayı daha iyi, daha uzun ve daha verimli nasıl sömürebilirim' sorusuna verilen cevaptır çevrecilik. Biz ise 'Doğayı sömüremeyiz değil mi'ye verilen cevabız.

➡ Bir yandan teoriyi yerleştirmek, diğer yandan da pratik olarak bulunduğumuz yerde sosyal ekoloji mücadelesini yaymak gibi bir derdimiz var. Bir arşiv oluşturmaya çabalıyoruz. Bir yandan ambar çalışması yürütüyoruz, üretim atölyeleri kurmak gibi bir derdimiz var. Toprağa, yediğimiz şeye yabancılaşmamak istiyoruz. Çok ileriye dönük olarak da bir eko köy projemiz var. Bu eko köy projesini maddi olarak hemen uygulayabiliriz. Ama ahlaki düzeyde, şu anda bazı sakat yönleri olabilir. Turistik bir yer olma ihtimali var. Türkiye'de böyle bir iki tane deneyim vardı, turistik yer oldular. Diğer yandan sosyal ekolojinin bir dava olarak algılanıp burada bu mücadele yürütüldükten sonra, onun da bir mücadele biçimi olması gereketiğini düşünüyoruz. Bir yandan da SED'in bürosunda aktivitelerimiz oluyor, söyleşi, panel, film gösterimleri... Tabii bunları pratiğe yönelebilecek şekillerde yapmaya çalışıyoruz, insanların 'Bugün de genetik müdahale neymiş onu öğrendim' deyip gitmesini istemiyoruz. Bunların dışında AKSA eylemimiz oldu, A Platform'la mitinge gittik, G 20'ye katıldık. Açıkçası SED olarak toplumun önündeki eylemlerimiz çok fazla olmadı.

➡ Avrupa'da baktılar ki ekolojist denen hareketler başlarına çok fazla dert çıkarmaya başladı, buna karşı çevrecilik diye bir şey kurdular. Türkiye bu konuda biraz daha öngörülüydü diğerlerine nazaran. İlk başta TEMA kuruldu. Hatta işin açıkçası çevre sorunlarını ilk duyuran topluluk TEMA'dır. Bizim bu tip örgütlenmelere şu nedenle karşı çıkıyoruz; onların ideali daha iyi bir kapitalizm, örgütlenmeleri hiyerarşik, profesyonel eylemcileri vardır, onlar eylem yaparlar diğerleri kendi vicdanlarını rahatlatır. Ama sadece bunlara karşı olan bir şey değil tabii ki. Ekolojik sorunların çözümüne bulduğumuz örgütlenmelerin temeli olan eylemleri gerçekleştirirken hiyerarşik, otoriter olmamasına, yerelliklere dayanmasına, bu yerellikler üzerinden hareket etmesine çalışıyoruz. Sosyal ekoloji mücadelesi bunu tamamen başardı mı? Hayır. Biz de bunu yeni yeni yapmaya çalışıyoruz. Mesela AKSA'ya gittiğimizde oradaki insanlar 'Çevreci gençler geldi, bizi kurtarmaya geldi gibi' bir şeyler ama biz mümkün olduğunca 'Hayır, siz burada yaşıyorsun, biz İstanbul'a geri gideceğiz. Sizin yanınızdayız, sizinle beraber eylem yaparız ama inisiyatif sizde.' dedik. Çünkü geçmiş hareketlerden dolayı, Türkiye halkında şöyle bir düşünce oluşmuş, 'Bizi kurtarmaya geliyorlar.' Biz, öyle bir şey demiyoruz, kimseyi kurtarmayacağız. Biz özgürlük mücadelesi veriyoruz. İdealimiz de insanın doğayla uyum içerisinde yaşadığı bir dünya. Özgürlük esas burada. Bunun mücadelesini sokağa inecek bir biçimde yapmaya çalışıyoruz. Yani sadece elit bir tabakada, öğrencilerin yaptığı bir şey olarak değil.

Memleketin her yerindeki anarşistler; gözünüz, kulağınız olacağız... Maillerinizi bekliyoruz... *okuz2000@hotmail.com*

Akşamsefası

Amerikalılar o zamanlar bizim gözümüzde uzaylı gibi bir şeydiler. Yediklerinden içtiklerine hatta çöplerine kadar bambaşka yaratıklar... Sanırım o yüzden Amerika'nın kardeş olması çocukların içinde hoş bir duygu yaratıyordu. Onlara neden kalleş desinlerdi ki. Bir tekerlemenin satırlarında bile olsa Amerikalılarla yakın olmak, onlarla aynı kandanmış gibi, sanki bizim bir yerimiz acısa onların da bir yeri acıyacakmış gibi aramızda bir bağ olduğuna inanmak çocuklar kadar belli ki büyüklerin de hoşuna gidiyordu. Öyle olmasa en yakın arkadaşımın annesi sırf bir tekerleme yüzünden bizim görüşmemizi yasaklar mıydı?

On Üç On Dört On Beş Amerika Kalleş

MİNE SÖĞÜT

Benim küçüklüğümde yani 70'li yıllarda çocukların ağzında sakız olmuş bir sürü tekerleme vardı ama bu tekerlemelerden sadece biri politikti. Sayı saymayı coğrafya kültürüyle birleştirdiği için eğitici bir tekerleme gibi görünen ama sokak arasında, ip ucunda, misket gölgesinde küçücük çocukları politik dünya görüşüyle tanıştıran ve fazlasıyla taraf tutan, cephe kokan tuhaf bir tekerlemeydi bu:

Bir iki üçler yaşasın Türkler / Dört beş altı Polonya battı / Yedi sekiz dokuz Alman domuz

On on bir on iki İngiliz tilki / On üç on dört on beş Amerika kardeş.

O korkunç İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'da kurulan yeni düzen belli ki Türkiye'den batıya bakıldığında böyle görülüyordu. Türklerin yaşaması şaşmaz bir kuraldı. Polonya'nın batması, doğu bloğu ülkelerin durumuna bizim ülkemizde hiç de iyi gözle bakılmadığının göstergesiydi. Alman domuzdu çünkü Alman faşizminin dumanı hala sıcak sıcak tütüyordu. İngiliz'in tilkiliği Birinci Dünya Savaşı'ndan beri bildiğimiz bir şeydi. Ama sıra Amerika'ya gelince orada bir durmak gerekti. Eminim bu tekerlemenin orijinali yukarıdaki gibiydi. Ama bizim evde bana "**Amerika kardeş**" kısmının yanlış olduğu, son dizenin "**Amerika kalleş**" diye söylenmesi gerektiği sıkı sıkı tembih edilmişti. Bu yüzden öğretmenler dahil az kişiyle papaz olmadım. Tüm tartışmalardan da kimseyi ikna edememenin hıncıyla yılgın bir şekilde çekilmek zorunda kaldım. Annemle babamdan başka herkes Amerika'nın kardeş olduğu konusunda ısrarlıydı. Öğretmenime sorarsanız "**Amerika kalleş**" demek, aman tanrım ne ayıptı. Hayatımda aldığım ilk politik ders bu oldu. Amerika'nın kalleş ya da kardeş olması arasında dil açısından çok sevimli bir şaşırtmaca, ahlak açısındansa ürkütücü uçurumlar vardı. Bizim evde 6. Filonun askerlerinin denize dökülmesi, Yunan'ın denize dökülmesinden sonraki en büyük kahramanlık destanı olarak anılıyordu. Annemle babam Amerikan yardımı olarak gelen ve okullara dağıtılan süt tozlarına ateş püskürüyordu. Geçenlerde annemin evindeki çok eski bir kitabın arasından yazı yazmayı öğrendiğim ilk yıl pankartçılık oynarken (babamla en sevdiğimiz oyundu bu) şerit şeklinde kesip birbirine yapıştırdığım T şeklinde iki küçük pankartçık buldum. Birinin üzerinde kargacık burgacık harflerle **"Yarınlar Emekçinin"** yazıyordu diğerinin üzerindeki yazıysa aynen şöyleydi: **"Gohomyanki"**.

O zamanlar biz Gölcük'te oturuyorduk. Orada Amerikalıların evi diye anılan, masallardan fırlamış gibi görünen pek güzel tek katlı birkaç ev vardı. Annemle babamdan kaptığım genetik antipati yüzünden o evlerle hiç ilgilenmezdim. Ama onların çöplerini karıştıran ve elleri kolları inanılmaz ganimetlerle dolu dönen bir sürü arkadaşım vardı. O çöplerden neler çıkmazdı ki. Hele hele Noel zamanı. Bizim hâlâ yerli malı haftalarını kutladığımız, Sümerbank'tan giyinmekten gocunmadığımız o yoksunluk ve solukluk yıllarında Amerikalıların çöpleri pırıl pırıl şeylerle doluydu. Rüyamızda bile göremeyeceğimiz parlaklıkta paket kağıtları, annelerimizin kırk yılda bir özel balolarda giydiği o gösterişli gece elbiselerinde bile görülmeyen güzellikte kurdeleler... Kolu kırık, gözü çı-

kık, saçı yoluk ama yine de bizim mahalledeki oyuncakçı dükkanında satılan, daha üretilirken bezi benzi atmış en yeni plastik bebekten çok daha güzel, peri kızı kadar güzel, Barbi isimli sarışın bebekler, oğlanların rüyalarında bile göremeyeceği kırık da olsa acayip havalı arabalar, trenler hatta uçaklar... Amerikalılar o zaman bizim gözümüzde uzaylı gibi bir şeydiler. Yediklerinden içtiklerine hatta çöplerine kadar bambaşka yaratıklar. Sanırım o yüzden Amerika'nın kardeş olması çocukların içinde hoş bir duygu yaratıyordu. Onlara neden kalleş desinlerdi ki. Bir tekerlemenin satırlarında bile olsa Amerikalılarla yakın olmak, onlarla aynı kandanmış gibi, sanki bizim bir yerimiz acısa onların da bir yeri acıyacakmış gibi aramızda bir bağ olduğuna inanmak çocuklar kadar belli ki büyüklerin de hoşuna gidiyordu. Öyle olmasa en yakın arkadaşımın annesi sırf bir tekerleme yüzünden bizim görüşmemizi yasaklar mıydı?

Ancak biraz büyüyünce anladım, o annelerin nasıl bir endişeyle çocuklarını korumaya çalıştıklarını. Bizim evde kalleş sıfatı yakıştırılan Amerika, 40'lı yıllardan beri aslında ülkemizle gerçekten "kardeşti". Bakın 1947 yılında yayınlanan **"Aylık Ansiklopedi"**nin **"Monroe ve Truman Doktirinleri"** başlıklı maddesinin altında neler yazıyordu:

*"12 Mart 1947'de **Amerika Birleşik Devletleri Cumhurbaşkanı Truman**, Amerikan kongresinin olağanüstü bir toplantısında bütün dünyada bomba gibi patlayan bir nutuk verdi. **Truman** kongrede, Yunanistan ve Türkiye'ye 400 milyon dolar tutarında bir mali yardım yapılmasını ve askeri, sivil personel gönderilmesini teklif ediyor ve bunun için gereken yetkiyi istiyordu."*

Sanmayın ki **Truman**'ın sözlerine *"Türkiye ile Yunanistan'a aynı anda askeri ve maddi yardım yapmak ne saçmalıktır böyle"* diye tepki aldığı için, bomba gibi deniyor. Bomba, burada olumlu anlamda!

*"Başbakan **Truman** daha sonra şöyle demiştir: Benim kanaatime göre, silahlı ekaliyetlerin ve dış kuvvetlerin tazyikına mukavemet eden hür milletleri desteklemek **Birleşik Amerika**'nın siyaseti olmalıdır. **Birleşik Amerika** hür müstakil milletlerin hürriyetlerini muhafaza etmelerine yardım etmekle **Birleşmiş Milletler Anayasası**'ndaki prensipleri kuvveden fiile çıkarmış olacaktır".*

Yine aynı derginin **"Marshall Planı"** maddesinde de **ABD Dışişleri Bakanı General Marshall**'ın ne kadar müthiş bir adam olduğu ve ünlü önerisi ballandırıla ballandırıla anlatılıyor:

*"**Marshall**'ın bulduğu hal çaresine göre Avrupalılar ihtiyaçlarını belirleyecek ve bunu Amerika'dan isteyecekler ve gördükleri yardımı da muayyen bir plana göre adilane bir şekilde aralarında tevzi edecekler... 27 Haziran'da Paris'te **Bevin**'in, **Bidault**'un ve **Molotov**'un iştirakiyle bir konferans toplandı. Mutat olduğu veçhile Ruslar her iyi ve hayırlı şeyde olduğu gibi bunda da uygunsuzluk çıkardılar. Lugatinde menfi kelimelerden başka bir şey olmayan **Molotov** garip bir mantık yürüterek kalkınma için milletlerarası bir plan yapmanın memleketlerin içişlerine müdahale olacağını söyledi ve her devletin ayrı ayrı kendi milli kalkınma planlarının çerçevesi içinde ihtiyaçlarını tespit edip Amerika'ya bildirmesini teklif etti. Tabiatiyle "**küstahça**" olarak tavsif edilebilecek bu teklif kabul edilmedi ve konferans neticesiz kaldı."*

Bu maddenin son cümlesi ise gerçekten çok çarpıcı ve düşündürücü:

"Bu kalkınma planının dışında kalan doğu Avrupa tabiyatıyle batı Avrupa'dan geri kalacak ve acı acı pişmanlık hissedecektir."

(Bundan 54 yıl önce bir kahin tavrıyla yazılan bu final cümlesinin özellikle **"acı acı pişmanlık hissetmek"** kısmı vallahi düşündürücüdür.)

Başlangıçta dünyayı, özellikle de ekonomisi tahtıravallide olan ve gelişme sürecini bir türlü tamamlayamayan ülkeleri komünizmin pençesine düşmekten kurtarmak için bonkörce kesenin ağzını açan Amerika bunu zaman içinde alışkanlık haline getirecek ve ister istemez Türklerin sempatisini kazanıp (ha bire harçlık veren amcayı kim sevmez) **"kardeş"** sıfatıyla çocukların tekerlemelerine yerleşecektir.

Lafı şuraya getirmeye çalışıyorum. Bugün sokaktaki çocuklar:

"On üç on dört on beş Derviş kardeş" diye tekerleme söylüyorlarsa lütfen anneler babalar çocuklarına *"yok o kardeş değil kalleş"* falan gibi kafa karıştırıcı müdahalelerde bulunmasınlar. İşi zamana bırakınsınlar. Sonra **"acı acı pişmanlık"** duyar, rezil olurlar alimallah!

eskiseyler@hotmail.com

Akşamsefası

Alooo! Öküz'den Arıyoruz?!

> *Bütün eğlenceler ölüm düşüncesini içerir.*
>
> **Jim Morrison**

Alo Öküz'den arıyoruz, Türkiye Yayıncılar Birliği mi?
- Evet, ben Metin Celal.
Türkiye Yayıncılar Birliği'nin yeni telif yasasına bakışı nasıl?
- Olumsuz. Çünkü bu yasanın içinde bir yayıncı tanımı yok. Korsan yayıncı ile normal yayıncıyı birbirine karıştırıyorlar. Normal yayıncıya da çok ağır cezalar getirdiler. En ufak yanlışlıkta 6 yıl hapis ve 150 milyar hapis cezası var.
Yayıncılar Birliği olarak yasaya karşı nasıl faaliyetlerde bulunmayı düşünüyorsunuz?
- Yasaya karşı daha önce de faaliyetlerimiz oldu. Hem siyasi parti liderlerine he de Kültür Bakanı'na düşüncelerimizi ilettik. Ama yasa, bir gece yarısı, yangından mal kaçırır gibi, tartışılmadan meclisten geçirildi. Bu tabii umutsuzluğa düşmemize neden oldu ama eleştirilerimiz sürecek.
Yasanın korsan yayıncılığı önleyeceğine inanıyor musunuz?
- Yasa çok ağır cezalar öngörüyor ama önce korsan yayıncıyı yakalamak lazım. Bu da belediyelerin, Kültür Bakanlığı'nın işi.
Teşekkür ederiz, kolay gelsin
- Size de kolay gelsin.

Alo Öküz'den arıyoruz, Kaan Ertem'le mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Erdener Abi'nin yeni kitabı çıkmış, hayırlı olsun.
- Teşekkür ederim.
Erdener Abi nasıl ortaya çıktı?
- Erdener Abi aslında benim bütün tiplerimin bir sentezi. Çizdiğim karakterlerin çoğunun cezalandıran bir tarafı vardır. Erdener Abi'yi Ahmet Yılmaz'la birlikte bulduk. Çıkışı da komik bir hikayeyle oldu. Bundan 10 sene evvel Ahmet'le Ortaköy'de kahve içiyorduk. Önümüzde oturan kel kafalı bir adam vardı. Adamın yüzünü görmüyorduk ama denize bakarken sürekli kelini görüyorduk. Sonra adam hakkında tezler üretmeye başladık. Adama kahveyle simit ikram etmek istedik ama sonra çekindik, vazgeçtik. Erdener Abi işte bu şekilde çıktı.
Erdener Abi neden o kadar sinirli?
- Aslında Erdener Abi o kadar marjinal ki... Belki de derginin gelmiş geçmiş en marjinal tipi. Aslında ters bir adam değil. O kadar çok şey görmüş geçirmiş ki, artık hiçbir şey istemiyor. İnsanlar onu rahatsız etmesin, kendi kendine gezsin, dolaşsın, kuşlar, hava, deniz falan istiyor. Tam bir şehir adamı aslında. Ama insanların hırsları, ihtirasları onu rahatsız ediyor. 'Bana ne' diyor, insanları istemiyor. İnsanlar onu rahatsız etmesin, istediği bu. Aslında ben de öyleyim. İnsanlar üstüme geldikçe, kendime çekilirim. Zaten çizilen tipler, karikatüristlerin karakterleriyle benzerlikler gösterir. Benim de öyle bir yapım vardı, bu Erdener Abi'ye yansıdı. Hoş da oldu sanırım. İmza günlerinde aldığım tepkiler çok olumlu.
Erdener Abi bir gün de 'Aferin iyi yapmışsın' demeyecek mi?
- Belki de içinden diyor onu. Adam 'Abi, Gayrettepe'de 500 katlı gökdelen yaptım' diyor. Erdener Abi belki içinden aferin diyor ama adamın gökdelen yapması onu çok ilgilendirmiyor. Kadercilik, hiçlik de var işin içinde. 'Hepimiz gideceğiz, boşu boşuna uğraşıyorsunuz' diyor.
Neden her hafta yayınlanmıyor?
- Her hafta yayınlanırsa sihri gider diye düşünüyorum. Aslında okuyuculardan, 'Neden her hafta yayınlanmıyor' diye şikayet geliyor. Bence böyle çok hoş. Anarşist bir şey gibi. Erdener Abi'nin okuyucusu da farklı. Okuyucu kitlesi kendi kendine oluştu. Herkes kendine göre anlıyor Erdener Abi'yi. Bazı okuyucular hiçliği, ihtirasın, arzuların boş olduğunu, adamın derdinin de bu olduğunu anlamış. Bazılarınınsa aksi olması hoşuna gidiyor. İmza günlerine gelip 'İş yerinde arkadaşlar gelip beni rahatsız ettikleri zaman bir şey diyemiyorum. İşte o zaman Erdener Abi'yi okuyup rahatlıyorum.' diyenler de var. Herkes kendine göre yorumlayabilir.
Çok teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim

Alo Öküz'den arıyoruz, Cezmi Ersöz'le mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Cezmi bey, herkes merak ediyor, bu kadar çok söyleşi ve imza gününe nasıl yetişiyorsunuz?
- Aslında ben de merak ediyorum. Bu kadar yoğun bir tempoya nasıl dayandığımı bilmiyorum. İnsanların sıcak ilgisi, yakınlığı beni ayakta tutuyor. Yoksa sağlığım bozulurdu. Çünkü bir taraftan uyku yok, diğer taraftan yorgunluk... Mesela geçen gün Fatsa'ya çağırdılar. Ama benim bir gün sonra Adıyaman'da olmam lazımdı. Beni çağıran kitabevinin sahibi "Abi ben seni atarım Adıyaman'a." dedi. Hakikaten de attı. Fatsa'dan Ankara'ya, Ankara'dan Urfa'ya, oradan da Adıyaman'a geçtim ve bu, bir gün içinde oldu. Bir gün içinde dört kentten geçtim. İki ayda toplam 18 kente gitmişim. Gittiğim kentlerde, çoğunlukla ilk kez bir yazarın imza günü, söyleşisi oluyor. Diğer yazarların oralara gitmediğini görünce çok üzülüyorum, oradaki insanların buna çok ihtiyacı var. Buradan, Türkiye'yi İstanbul, Ankara ve İzmir'den ibaret sanan yazarlara sesleniyorum; Türkiye'nin gidilmesi gereken yerleri var. Özellikle Doğu ve Güneydoğu Anadolu'nun buna ihtiyacı var.
Ulaşımınızı nasıl sağlıyorsunuz?
- Doğu ve Güneydoğu Anadolu'ya uçakla gidiyorum. Aksi takdirde yetişmem mümkün değil. Yakın yerlere otobüsle gidiyorum. Minibüse bindiğim de oluyor. Yani ne bulursam onunla seyahat ediyorum. Bu bana çok büyük bir keyif veriyor. Orada gördüklerimi Batı'daki insanlara anlatıyorum. Yani bir nevi köprü görevi görüyorum. Cumhuriyetin ilk dönemlerindeki münevverler ve öğretmenler beni çok etkilemişti. Onları takdirle anıyorum. Benim de onların yaptığı gibi, topluma bir katkım olursa sevinirim.
Gittiğiniz yerlerde, nerede kalıyorsunuz?
- Bu konuyla ilgili bir polemik olmuştu. Cumhuriyetin hiçbir döneminde yazarlar ve şairler böyle saygı görmedi. 40-50'li yılların yazar ve şairleri ya sürgünde, ya hapiste, ya işkencedeydi ya da yasaklıydı. Benim kuşağım çok saygı görüyor. Gittiğim yerlerde beni 'Yol yorgunusunuzdur' deyip evlerine buyur ediyorlar ya da hemen bir otele yerleştiriyorlar. Oradaki insanlar bizimle her saati paylaşmak istiyorlar. Çünkü çok açlar. İmza günüyle bitmiyor, çok geç saatlere kadar sohbetler oluyor. Sizi bırakmak istemiyorlar. Kimse konformizim yapmasın. Ben bu dönemi, çok aydınlık bir dönemin müjdecisi olarak görüyorum.
Teşekkür ederiz, iyi yolculuklar...
- Dergimiz Öküz'e başarılar.

Alo Öküz'den arıyoruz, Milliyet Sanat mı?
- Evet, ben Tuğrul Eryılmaz
Milliyet Sanat'ın içeriği oldukça değişti. Bu değişikliğin nedeni neydi?
- Milliyet Sanat'ı seçkinci görünüşte bir dergi olmaktan kurtarmaya çalıştım. Tabii bunu yaparken "ucuz" olmamaya da çalıştım. Allame olan da popüler olan da sanat dergilerinde yer almalı diye düşünüyorum.
Bu değişiklik tiraja nasıl yansıdı?
- 3-5 de olsa satışımız arttı. Yani tiraj olumlu yönde etkilendi. 10 binlerce satmıyoruz ama bu değişiklikten ben de memnunum okuyucu da memnun. Dergiyi belli isimlerin egemenliğinden kurtarmaya çalıştım. Sanat kültürünün demokratik kültüre bir katkısı varsa işe yarar. Tabii bunu yaparken epey küfür de geldi 'Seri ucuz herif, dergimizi ne hale getirdin' diye.
Derginizde sık sık polemikler yer alıyor. Mesela geçen gün Attila İlhan'la bir üniversite hocasının polemiği vardı. Bir kültür-sanat dergisinde bu polemikler gerekli mi?
- Eğer Attila İlhan "Latince biliyor olmak marifet değil." derse ve bir üniversite hocası da buna karşı sözü olduğunu söyleyerek bizi ararsa, ben bunu yayınlarım. O konuda Attila İlhan'a hak veriyor olmama rağmen yayınlarım. Çünkü Attila İlhan'ın istediğini yazacak yeri var. Ama öbür hocanın yok. Yani sayfalarımız açık. Kimseyle ahbap-çavuş ilişkimiz yok. Türkiye'de polemik varsa Milliyet Sanat'ta da var. Bu bizim tam yapmak istediğimiz şey. Kişisel kavga olmadığı sürece herkese sayfalarımız açık.
Radikal'in kültür-sanat sayfası hem tek sayfaya indi, hem de içeriği azaldı. Milliyet Sanat'a ağırlık verilmesi mi etkiledi?
- Hiç ilgisi yok. İsimleri bile çok dikkatli seçiyorum. Milliyet Sanat, Radikal'den de, Milliyet'ten de, Cumhuriyet'ten de, Hürriyet'ten de herkese açık. Radikal İki de öyle. Radikal İki'ye yazanların çoğunun yüzünü bile görmedim. Ahbap-çavuş ilişkisinden kaçınmaya çalışıyorum.
Eklemek istedikleriniz...
- Gazeteci malını ortaya koyar. Övgüyü de yergiyi de sineye çeker.
Teşekkür ederiz, iyi yayınlar...
- Size de iyi yayınlar.

Alo Öküz dergisinden arıyoruz, Rüzgar Şiir Yaşam Seçkisi mi?
- Evet, ben Argos Ankara.
Rüzgar'dan bahseder misiniz?
- Rüzgar ilk olarak 1998'de çıktı. Yılda üç kez çıkacaktı olmadı. Benim yaşamımdaki iniş-çıkışlardan Rüzgar da etkilendi. Üç yılda üç sayı çıkabildi. İlki 1998 yılında, ikincisi 2000 yılında, üçüncüsü ise bu yılın Ocak ayında çıktı. Dördüncü sayısı da haziran başından itibaren piyasada olacak. Rüzgar normal bir dergi boyutunda değil, kitap boyutunda. Rüzgar adını Behçet Aysan'ın kızı koydu. İçerik olarak herkese açık bir dergi. Ünlü isimlerle ilk imzaların iç içe geçtiği bir dergi Rüzgar. Çevremde Rüzgar'dan başka hiçbir yerde şiirlerini yayınlamayan insanlar var.
Neden Rüzgar?
- Rüzgar zamana yolculukta nefes alabilme, bunalımdan çıkmanın esintisi olabilme duyarlılığıdır. Rüzgar ortak üretimin, şiire yansımasını sağlamanın saf duyarlılığından başka bir şey değil. Bugün şairlerde büyük bir bunalım var. Çoğu depresyonda. Ben buna karşıyım. Güzeli vermeye çabalıyorsak, matbu hale getirirken bunu elimizden geldiğince bu bunalımı yansıtmamaya çalışmalıyız.
Derginin periyodu nedir?
- Üç ayda bir çıkacak. İstiklal Caddesi'ndeki tüm kitapçılarda bulunabilir. Dağıtımı Pentimento'ya verdik. 12 ilde dağıttığını söylüyor. Abone sistemini de Abonet sağlıyor. Ayrıca elden dağıttıklarımız da var.
Dergide mektuba da çok önem veriliyor...
- Derginin her sayısında mektup olacak. Geçen sayıda Emily Dickinson'a ait bir mektup vardı. Dördüncü sayıda da Rimbaud'nun Verlain'e yazdığı bir mektup yer alacak. Mektup yazmak benim sevgilim gibi. Ayrıca bu sayıda yazar ve şairlerin orjinal el yazılarıyla yazılmış çalışmaları da olacak. Derginin fotoğraflarını Olkan Özyurt ve Eray Şaban çekiyor. Kazım Sazak adlı genç bir arkadaşımızın desen ve şiirlerinden oluşan çalışmaları da bu ay dergimizde yer alacak.
Eklemek istedikleriniz...
- Rüzgar kendi uçağını kendi yapmak isteyen bir zihniyetin ürünü.
Teşekkür ederiz, iyi yayınlar...
- Ben teşekkür ederim.

Akşamsefası

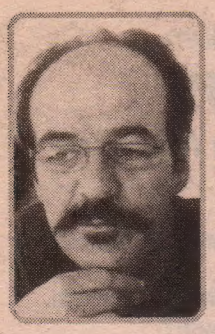

Alo Öküz'den arıyoruz, Stüdyo İmge mi?
- Evet, ben Levent Erseven.
İnternet sitesi açıyormuşsunuz, hayırlı olsun. Sitenin içeriğinden bahseder misiniz biraz?
- Haziran başından itibaren sitemiz faaliyette olacak. Adresi **www.studyoimge.com**. Sitenin bir esprisi var, 10 tane ayrı bölümden oluşuyor. Ana sitede daha ortalama bir şey yakalamaya çalıştık, rock'ın ve caz'ın çok uçlarına gitmedik. Beş tane iç sitemiz var. Ama bunlar sakın portal olarak anlaşılmasın. Portal değiliz ve olmayacağız. Portal ismi çok itici geliyor bana. Bu beş siteden ilki 'İntro', tamamen bir tekno sitesi. İkincisi ise 'Enred', bu da bir heavy metal sitesi. En detay bilgiye kadar heavy metalle ilgili her şeyi içeriyor. Kontrol Kulesi adında Güven Erkin Erkal'ın hazırladığı bir Türk rock sitemiz de var. Çalıntı Dergisi'nin internet versiyonu olan, haysiyetli kadayıf rock sitemiz de mevcut. Bir de Abdulika adında, Abdulika'nın kendi sitesi var. Bunların her biri kendi alanında en detaya kadar inen siteler. Düğme adında amatör ve yarı amatörlerin yararlanabileceği, evde kayıt yapmak gibi bilgileri içeren bir sitemiz daha var. Müzik setleri ve amfilerle ilgili bir sitemiz de olacak. Bir de müzik dersleriyle ilgili bir sitemiz var. Her şeyi bir arada tutan ama birbirine çok geçmemiş bir site amaçladık. Ve bu bir gençlik sitesi değil, müzik sitesi.
Sponsoru kim sitenin?
- Sponsorumuz henüz yok. Bu sponsor istemediğimiz anlamına gelmesin. Sadece öyle bir şey olmadı. Sponsor şu anda biziz.
Kanat Güner'in kitabını da yeniden basmışsınız...
- Evet, çıkalı bir ay oldu. Önceden başka bir yayınevinden çıkıyordu. Bir sene basılmadı, bu arada korsan baskıları çoğalmıştı. Sonra biz alıp bastık. Kapak haricinde hiçbir şeyi değiştirmedik. Kitabın içeriği aynı.
Başka yayınlanacak kitaplar var mı?
- Deniz Durukan ve Güven Erkin Erkal'ın 'Türk Rock 2000'i çıkacak. Haziran başında Altay Öktem'in 'Filler Çapraz Gider' adlı kitabı piyasada olacak. 'Ustalardan Gitar Dersleri' adlı bir seriye başladık. Bu kitaplarda, usta gitarcıların teknikleri yer alıyor. Bir taraftan da Trainspotting'i hazırlıyoruz. Yerli ve yabancı, kült, avan garde kitapları basıyoruz. Biz burada best seller basmayacağız. Tabii bastığımız kitaplar içinden çok satanlar da olacaktır. Burada insanın tanınmış ya da tanınmamış olması önemli değil. Önemli olan kitabın içeriği. Örneğin Edebiyat Sosyetesi'ni hem başka kimse basmak istemeyeceği için, hem de epeydir yapılmayan bir şeyi, hicivi gündeme getirdiği için bastık. Avan garde'dı. Mesela Orhan Pamuk basmayız. (Zaten o da kitaplarını bize vermez.) Beğenmediğimiz için değil. O artık kendine ait kulvarı olmuş bir yazar. Biz daha öncü, değişik, genç şeyleri basmayı tercih ediyoruz. Bir kitabı basarken 'Basılması gerek' diye basıyoruz; çok satacak diye değil.
Teşekkür ederiz, iyi yayınlar...
- Size de iyi yayınlar.

VİRTÜEL

Alo Öküz'den arıyoruz, Virtüel Yayınları mı?
- Evet, ben Bayram Balcı.
Virtüel'den bahseder misiniz?
- Virtüel Yayınları, bir yıl önce esas olarak şiir kitabı yayımlamak için kuruldu. Yayınevlerinin çoğunun şiir kitabı yayımlama konusundaki tutumları belli. Yayınevlerinin tutumları sonucu şiirin alanı da daraltılmıştır. Artık şiir kendi yalnızlığını yaşıyor, alanına kimseyi sokmuyor, bu yüzden de şiir bugün salt kendisidir. Bu aslında şiir adına olumlu bir şey. Virtüel Yayınları böyle bir gerçekliğin sonucudur.
Yayımladığınız çoğunlukla şairlerin ilk kitapları mı?
- Bu, şiir kitabı yayımlamakta çoğu yayınevinin tutumunun bir sonucudur. Bizim için önemli olan bir dosyanın şiir bütünlüğüdür. Yayınevine önerilen dosyalara bu gözle bakıyoruz. Şairlerin adından çok, şiiri önemsiyoruz.
Yayınevinin yanı sıra yayınladığınız 'Ağır Ol Bay Düzyazı' adlı şiir dergisinden de bahseder misiniz?
- 'Ağır Ol Bay Düzyazı' yalnızca şiir yayımlayan bir dergi. Dergiyi yayına hazırlarken, sadece şiir yayımlamasının nasıl karşılanacağını tam kestiremiyorduk. Ancak çevremizde örülen ve toplum olarak bizi ruhsuz insanlar haline getiren keşmekeşliğe karşı, şiirin terbiye edilemeyeceği ve bir toplumun ruhu olduğu gerçeğini ortaya koymayı hedeflemiştik. Düzyazı sistem tarafından da kolayca terbiye edilebilir bir yazın alanıdır. Şiir ise her dönem isyancıdır ve asla evcilleştirilemez. Şiir hayatın gürültüsünü bastırarak, kendi gürültüsünü yaratır ve hayatın gürültüsüne karşı bir bela oluşturur. Hem bu sebeple, hem de Cemal Süreya'ya bir vefa olarak dergimizin adını. Cemal Süreya'nın "Ağır ol bay düzyazı / Sen ancak uçağa binersin" dizesinden aldı.
Yayınevinizde olduğu gibi, dergide de henüz adı duyulmamış şairlere yer veriyorsunuz...
- Bilinen bir şiiri yeniden gündeme taşımak değil amacımız. Şiirin bir gizli tarihi vardır. Şiirin bu gizli tarihi henüz gün ışığına 'çıkarılamayan' bir şiirdir. Biz bu şiiri deşifre etmeyi, yani gün ışığına çıkarmayı amaçladık. Bugünün insanı kuşkularıyla, inanç eksikliğiyle, çelişkileriyle karmaşık bir insandır. Dolaşımdaki şiir de böyle bir şiirdir. Ama gün yüzüne çıkarılamamış şiir, bu çelişkili ve kuşkulu insana kendisiyle yüzleşmesini dayatan bir şiirdir. Dergi belki bu şiirin açığa çıkmasına vesile olabilir.
Teşekkür ederiz...
- Biz teşekkür ederiz.

Alo Öküz'den arıyoruz, Serdar Erener ile mi görüşüyoruz?
- Evet, buyrun benim...
Son günlerde Uluslararası Reklamcılar Derneği'nin yayınladığı, 'reklam istihdamı etkiler' mesajı veren reklamlar var. Bunları nasıl değerlendiriyorsunuz?
- Reklam aslında bir tahrik projesidir. Sol görüşe göre reklam, insanların ihtiyacı olmayan şeyleri almasına neden olur. Ama insanın ihtiyacının ne olduğunu bildiğini kimse iddia edemez. Reklamın amacı insanın aklını çelmektir. Siz bunu başarırsanız gelir artar, iş büyür, yatırım yapılır ve bu arada daha fazla insana iş imkanı doğar.
Bu reklamların hedef kitlesi iş sahipleri olduğuna göre, daha yaygın bir kitleye hitap eden medya mecralarında değil de TÜSİAD vb. gibi yerlerde yapılması daha uygun olmaz mı?
- TV ya da gazete gibi yaygın kaynakları kullanmak israf olabilir. ABD'de de reklam dernekleri gazetelere ilanlar veriyor. İş adamlarına yönelik bu reklamlar e-mail ya da mektup gibi yöntemler kullanılarak da yapılabilir. Ama bir iş adamının o reklamı TV'de ya da gazetede görmesi daha etkili. Dergi için aynı şeyi söyleyemem. Türkiye'de dergi tirajları o kadar düşük ki...
Bugünlerde artan bir eğilim de eski veya mesleğini halen sürdüren reklamcıların 'günah çıkartma' tarzında kitaplar yazması.
- Toscani, "Reklam Bize Sırıtan Bilinçtir" diye bir kitap yazdı. Benetton'un reklamcısı Toscani'nin yaptığı aykırılık tekrarlanamazdı. Zaten patronu da "Seni olay yaratasın diye tuttum" diyor. Bu patron da yalnızca Luciana Benetton olabilir. En son çıkan 3900 TL'nin yazarı da 'Ben neye kızdıysam onu yazdım' diyor. Olabilir, insan bir hesaplaşma içine girebilir. Ama bu bir trend değil. Herkes kendi durduğu yerden bakar. Reklamın içindeymiş, dışına çıkmış her şey gözüne farklı gözüküyor. Her şey için bu böyle. Arınma, günah çıkarma diye bir trend yok. Bu yetenek ve mesleki başarı meselesi. Bir insan başarısız olunca, yetersiz kalınca bok atıyor. Başarılı olup da bu mesleğin içine edeyim diyen bir reklamcı tanımadım. Mesleğini seven, mesleğinde iyi olan reklamcılar böyle şeylere girmiyor.
Türkiye'de bu tarz kitaplar pek yazılmıyor..
- Türkiye'de daha sektör bile yok. Reklam öyle enteresan bir şey ki toplumda yarattığı yankıyla kendi ticari büyüklüğü arasında ters orantı var. Reklam çok göz önünde olduğu için çok büyük bir sektörmüş gibi görünüyor. Hediyelik eşyanın cirosu reklamdan daha fazla. Bir de medya reklamın ticari kısmından çok eğlence yönüyle ilgileniyor. Reklam eğlence endüstrisinin alt kolu gibi görülüyor. Reklam sonuçta insanlara bir markayı daha değerli göstermek için ses ve görselliği kullanarak yapılan bir iş. Bir şeyi 10 lira yerine 12 liraya satmak için insanların aklını ve gönlünü çelmek. Türkiye'de de reklam sektörünün içinden biri çıkıp küfür dolu bir kitap yazabilirdi ama çıkmadı. Bu belki de sektörün büyüklüğüyle ilgili bir şey.
Solculardan iyi reklamcı çıkar gibi bir kanı var..
- Bundan 15-20 sene öncesine gidersek, reklamcılık denen meslek, kalem ehlinin meseleği gibi görülüyordu. Diyelim ki bu doğru, Türkiye'de böyle bir anlayış var. Türkiye'de eli kalem tutan mekteplilerin önemli bir bölümü de sol görüş içinde yer alıyordu. Sağ entelektüel diye bir şey yoktu ya da 3-5 kişiydi. Ama sol entelektüeller ibadullah. Sağ entelektüeller arasından da bu işe girenler oldu. Bence bu tamamen tesadüftür. Bir yandan da 'Solcular toplumu daha iyi analiz ettikleri için, daha iyi reklamcı olurlar' gibi bir görüş de var. Bunu kim söylemişse kendine kıyak yapmak istemiş. Solcu olup da reklam işinde parlayan 1-2 isim ya vardır ya yoktur.
Teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim...

POSTEXPRESS

Alo Öküz'den arıyoruz, Postexpress mi?
- Evet, buyrun ben Yücel Göktürk..
Uzun bir aradan sonra Express dergisini yeniden çıkartmaya başladınız...
- Üç yıl aralıksız haftalık bir dergi yapmak zor bir işti. Nefes alalım diye ara verdik. Express'in 154. sayısında "Biz teneffüse çıkıyoruz" demiştik. Ama o günden bugünlere aylık Roll dergisini ayrıca Oscar Wilde'ın "Sosyalizm ve İnsan Ruhu", Lewiss Caroll'ın "Köpan Avı", Dennis Hopper ve Peter Fonda'nın "Easy Rider Bir Özgürlük Şarkısı" adlı üç güzel kitap yayınladık. Şimdi de Mayıs ayı başında "vakit tamam" dedik ve yola çıkmaya karar verdik.
Neden Post?
- Hem sonrası anlamında, hem de biraz PTT'nin P'si anlamında. Çünkü bu Express'in 155. sayısı değil, biraz daha farklı. Hem Express hem değil. Express haftalıktı bu aylık. Express yazı ağırlıklı ama fikir aynı.
Derginiz kağıt, tasarım, boyut ve benzeri açılardan Roll'e çok benziyor...
- Roll'de şöyle anons ettik; "Müjde Roll'e kardeş geliyor." Express, Roll'ü doğurmuştu, Roll'de Postexpress'i doğurdu, benzerlik kaçınılmaz. Sarı kağıt da bizim alamet-i farikamız. Postexpress, Roll'ün kapsamadığı alanları kapsıyor, bir anlamda Roll İki. Roll'e sığamadığımız için Postexpress'i çıkardık. Birtakım sınırlarımız var, bunlar öncelikle fiziki sınırlar. Baskıyı yaptırdığımız matbaadaki makina 72 sayfadan fazlasını basmaya uygun değil. 128 sayfalık bir Roll de çıkarabilirdik ama fiziki şartlarımız buna izin vermiyor.
Nasıl bir okuyucu kitlesi hedefliyorsunuz?
- Bilemiyorum, öyle bir düşüncemiz yok. Hedef kitle gibi bir derdimiz, kavramımız yok. Önemsediğimiz, merak ettiğimiz şeyleri dilediğimiz gibi kendi bakış açımızla bir dergi haline getirip kendini okur olarak tanımlayan insanlara sunuyoruz. Kime hitap eder bilemiyoruz. Kendimiz olan bir şey yapıyoruz. Olaylara bizim gibi bakan, bizim gibi düşünen insanlar vardır herhalde.
Hedeflediğiniz bir tiraj var mı?
- O türden hedeflerimiz yok.
Eklemek istedikleriniz...
- Postexpress, Express gibi bağımsız ama aynı zamanda bağlı bir dergi. Holdinglerden, partilerden bağımsız ama sol düşünceye bağlı.
Teşekkür ederiz, iyi yayınlar...
- Size de...

Akşamsefası

Alo Öküz'den arıyoruz, ben Panter Emel, kiminle görüşüyorum acaba?
- Ben Evrim...
Şu anda eylem yapıyorsunuz galiba, nasıl gidiyor?
- Oturma eylemini sürdürüyoruz şu anda. Mc Donald's'a büyük tepkiler var. ODTÜ Mc Donald's'ı hazmeder mi? diye broşür çıkardık. Daha önce Vedat Türkali destek verdi. Çeşitli toplulukların gerçekleştirdiği 'kültürümüze sahip çıkalım' haftası düzenledik. Sanatçı Fuat Saka, Tolga Sağ katıldı. Daha önce Bergama köylülerini davet etmiştik, geldiler. 1000 kişilik tıklım tıklım doldu. Daha sonra Bahar Şenliklerinde de çimlerin üzerine mumlarla devrim yazısı yazdık. "Mc Donald's Defol Yazdık", 1000'e yakın öğrenci yumurtalar atarak başka bir eylem yapıldı. Kapatılması için idare ile görüşme taleplerimize ancak sekretere kadar ulaşabildik. Rektörle görüşemedik. Şu anda rektörlüğe doğru yürüyoruz. Amacımız rektörle görüşmek.
Mc Donald's ne zaman açıldı? Eylemi niçin şimdi yapıyorsunuz?
- 2 Aralık 1997'de açıldı. O zamandan bu yana çeşitli kampanyalar yürüttük. Türkiye genelinde imza kampanyaları yaptık. Orası daha önce pastaneydi. Açılmadan 2 gün önce haberimiz oldu. Her şey gizli yürütüldü.
Rektörle görüşürseniz ne isteyeceksiniz?
- Sözleşmelerinin yenilenmemesini ve kapatılmasını talep edeceğiz. Çünkü ODTÜ anti-emperyalizminin kalesinindir. Mc Donald's '68 kuşağına bir saldırıdır. ODTÜ'de açılmış olması farklı bir anlam taşır.
Kapatılmasını sağlayabilirseniz Mc Donald's'da karşı eylemleriniz biticek mi?
- Evet. Biticek.
3 sayı önce ben Öküz'de Mc Donald's'la ilgili bir yazı yazmıştım. Mc Donald's'ın sığırlarına açılan otlaklarda tarım yapılsa dünya açlık sorunu ortadan kalkar. Bu anlamda sizin eyleminizi ODTÜ'yle sınırlı tutmanıza üzüldüm.. Kolay gelsin..
- Sağolun, size de...

Alo Öküz'den arıyoruz, Tuğrul Tanyol'la mı görüşüyoruz?
- Evet, ben Tuğrul Tanyol...
Mehmet H. Doğan'ın YüzYılın Türk Şiir Antolojisi'nde özellikle yer almak istememişsiniz... Neden acaba?
- Genelde antolojilere girmeme kararı vermiştim. Bunu M. Doğan'a da dolaylı olarak ilettim. Kendisi beni aradı ve benim de bulunmam gerektiğini söyledi. Ben kararımda ısrar edince de, bu durumda, en azından girmek istemediğimi belirteceğini söyledi. Ama ben antolojide böyle bir ibare olmadığını gördüm. Dolayısıyla bu antolojiye alınmamış sayılabilirim.
Neden antolojilerde yer almak istemiyorsunuz?
- Açıkçası benim şiirimi gerektiği gibi değerlendireceğine inandığım birinin ontolojisinde yer alırım. Bir şair antolojiye alınmadan harcanabileceği gibi antolojiye alınarak da harcanabilir. Mehmet Doğan'ın bugüne kadarki şiir seçimi ve zevki açıkçası bende böyle bir kaygıyı uyandırmıştır. Antolojiyi gördükten sonra da yanılmamış olduğumu gördüm. Mehmet Doğan ne yazık ki yakın dostların iyi ve önemli şairler olarak kabul edilmesi kötü geleneğinden kendini kurtaramamış. Özel ilişkilerimiz karşımızdakini asla önemli kılmamalı.
Teşekkür ederiz...
- Ben de teşekkür ederim..

İBRAHİM KELEŞ

ben olsam, bi güzel içime sindirirdim...

ben olsam, baston olurdum...

ben olsam, hiç utanmazdım...

ben olsam, hiç gülmezdim...

ben olsam, ameliyat oludrum...

ben olsam, ben var ya, ben...

ben olsam, ya olurdum, ya olurdum...

ben olsam, ben de istifa ederdim...

ben olsam, limon satardım...

ben olsam, lap top olurdum...

ben ol-sam, eee ben, eee yo-rul-dum...

ben olsam, ben... ben, babamı özledim yaa...

Akşamsefası

100 Soruda Hayatın Anlamı - IV

REWHAT

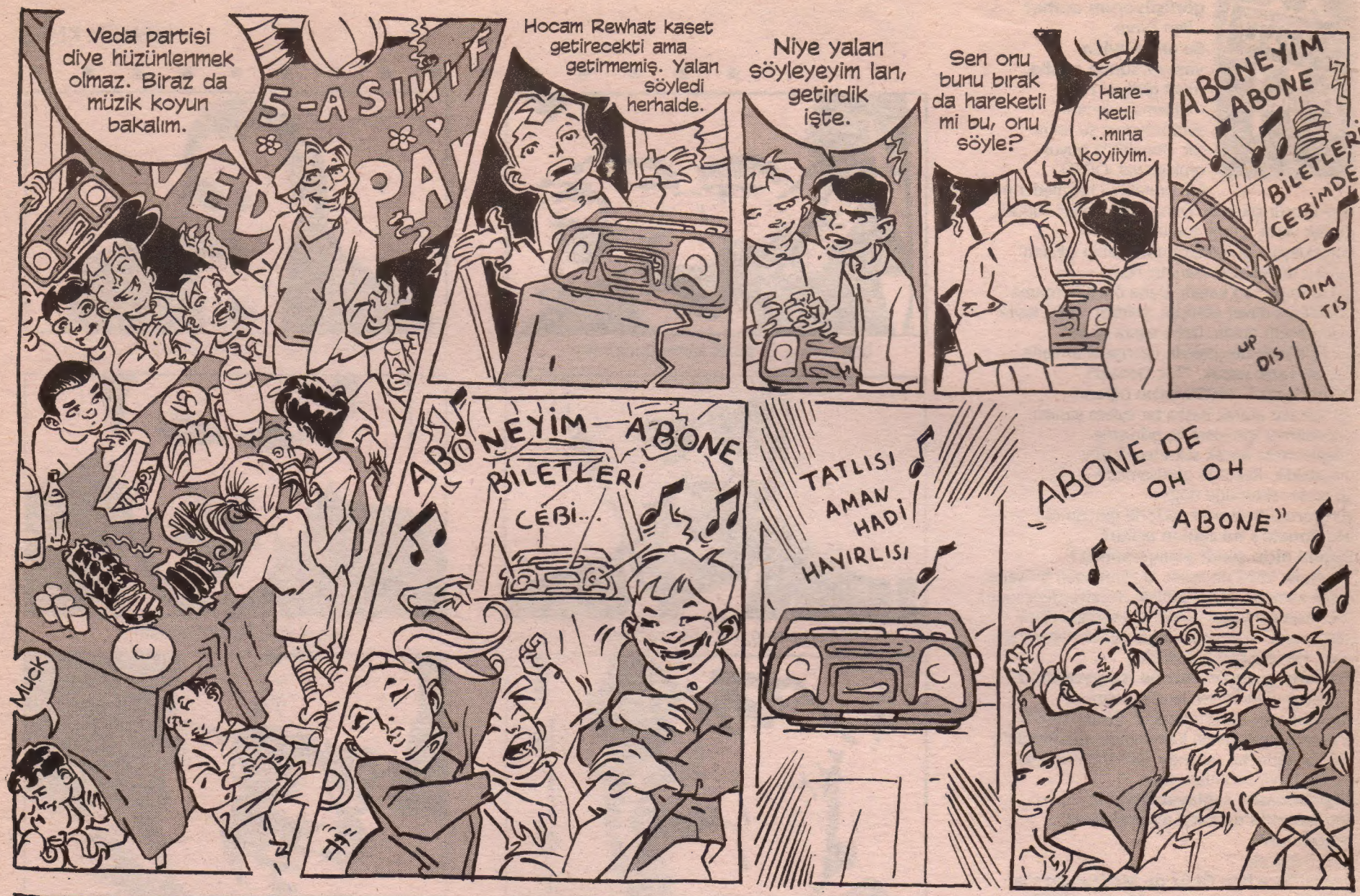

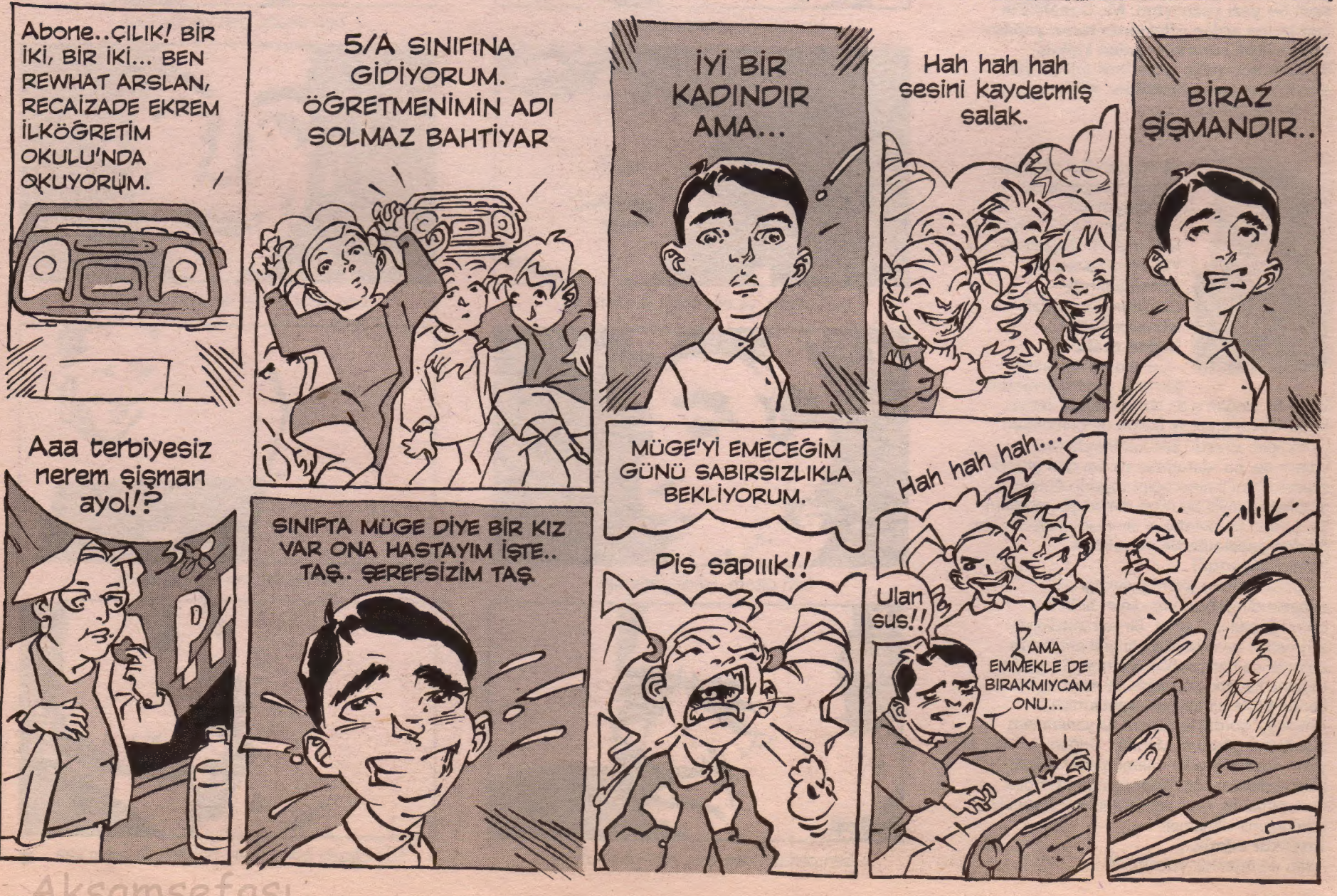

Akşamsefası

Diyarbekir malaaa mınaaaa Diyarbekir...
Baba Ciwan Haco'yu koydum..
Geç otur yemeğini ye
Ye şunu ye!!
öğğh yemem!
Cihe mınaaa cihe Bavuuu Kâle mınaa
Ew meskena Paytaxta mınaaa
Ne güzel söylüyor ağzını öptüğümün Ciwan'ı bee!..
Diyarbekir... CILIK! BIR İKİ, BIR İKİ... BEN REWHAT ARSLAN,
RECAİZADE EKREM İLKÖĞRETİM OKULU'NDA OKUYORUM.
GEÇEN GÜNKÜ OLAYA ÖĞRETMENİM ÇOK KIZDI.
Gerizekalı!
DONK!
AMA OLSUN ZATEN VEDA PARTİSİYDİ. BİR DAHA GÖRMİYCEM Kİ ONLARI.
Sittir git odana piç.
Ahh!!
Yani...
...nasıl desem Rewhat beni sevdiğini biliyorum.
Ve sana karşılık vermek istiyorum ama olmuyor. Bunu yapamıyorum.
İnan kendimi çok zorladım seni sevmek için ama içimde sana karşı hiçbir şey yok ne biliim ya işte..
Şey biraz geyik olacak ama ben arkadaş kalalım diyorum.
Sen nedersin Rewhat ben yine çağırdığında gelirim ama normal bir arkadaş olarak.
aa bu ne.. aaa.. bu çalışıyo... Sen, sen sesimi kaydediyorsun, inanmıyorum, iğrençsin.Senle arkadaş da olunmaz bitti olum herşey.. ÇILIK!!
BIR Kİ, BIR Kİ.. BEN REWHAT ARSLAN.. MİMAR SİNAN'DA OKUYORUM.. LEYLA DİYE BIR KIZ VAR, HASTAYIM ONA.. TAŞ GİBİ ŞEREFSİZİM TAŞ... ONU EMECEĞİM...

Karikatürcü Ahmet ve Mehmet Ot Kardeşler'in Hikayesi

"Film Yapsan Kimse İnanmaz"

Oğuz Aral'a göre Alain Delon kadar yakışıklılardı. Anneleri için, askere gidemeyecek iki erkek oğul, ki Çanakkale'de en çok askerler sevilir. Doktorlara göre ise 24 yaşından sonra mutlaka öleceklerdi.

Ahmet ve Mehmet Ot, 1963 yılında İstanbul Gültepe'de doğdular. İkiz kardeştiler. Gültepe ile Gelibolu-Kavak Köyü arasında gidip gelerek büyüdüler. Kas erimesi hastalıkları vardı, ilkokul 3. sınıftan sonra vücutlarındaki erime hızlanınca okulu bıraktılar. 15 yaşlarında tekrar okumaya ve sonra da karikatür çizmeye başladılar. O senelerde ablaları üniversiteye girmişti, eve getirdiği arkadaşları ile birlikte Ahmet ve Mehmet'in siyasi düşünceleri oluştu. 1980'den sonra TKP'li oldular, belki hiç kabul edilmediler, belki edildiler. Komşuların ihbarı bahanesi ile evleri basıldı, onlar hariç evde bulunanlar işkence gördü. Onların sadece karikatür ve yazılarına el konuldu. Bu olaylardan sonra ihtiyaç duydukları herkes onlardan ve evlerinden uzaklaştı. Gırgır, Hıbır, Ustura, Kadınca gibi dergilerde çizdiler. 1991'de, Ahmet Mehmet Ot-Kutsi Akıllı imzalı "Özür Dilerim" kitapları çıktı. Sonuna kadar Cumhuriyet Gazetesi okudular. Ama Atatürk'ü hep belli bir mesafeden sevdiler, çünkü; "Sağlam Kafa Sağlam Vücutta Bulunur" demişti bir kere. 1990 Şubat'ında Mehmet 27 yaşında, 5 sene sonra da Ahmet 32 yaşında öldü. Mehmet öldükten sonra Ahmet ismini Ahmet Mehmet Ot olarak değiştirdi ve ölünce de aynı mezara gömülmek istedi. Şimdi aynı mezarda üst üste gömülüler.

__Ahmet ve Mehmet Ot__'un kısa, ancak akıllara durgunluk veren azimli hikayesini ailesi, arkadaşları ve karikatürcü dostları Öküz için __Ahmet Gölbaşı__'na anlattı...

Karikatüre Başlama Hikayeleri:

Gelibolu'da bir köy. Dümdüz, güneşli, rüzgarlı ve denizli bir gün. Toprağın üzerine bırakılmış, ora insanlarının deyimiyle **'aşırı özürlü'** iki kardeş vardı. Daha sonra onları oraya bırakan kişi tarafından alınıp eve götürüleceklerdi, bunun dışında da fazla bir şey olmayacaktı onlar için. Doğa ile fazla vakit geçiremiyorlardı. Yürüyemez, oynayamaz, denize giremez, yağmurlu havalarda koşup bir yere gidemezlerdi. Tanışıklıkları kısıtlıydı. Erimiş bedenleri vardı, yaşadıkları köy önyargılarıyla onları kötü yapıyordu. Dirsekleri ve dizleri üzerinde topraktaydılar. Büyük, geniş sıcak ve rüzgarlı bir düzlüğün ortasında iki leke gibiydiler. Topraktan hemen sonra yükselen iki insan başı, böcekler ve karıncalar çevrelerinde. Nemrud'un heykelleri gibi, bir tek başları sağlam duruyordu. Rüzgar ovadan tozları savuruyor, öbek öbek çalıları kilometrelerce yuvarlıyordu. İçlerinde bir de sarı dergi sayfası vardı savrulan bu kağıt parçaları arasından. Havada, yerde şekilden şekile girerek geldi geldi Mehmet'in suratının ortasına yapıştı o sarı dergi sayfası. Mehmet sayfadan kurtulmak için başını o yana bu yana savurdu, olmadı. Ahmet, kardeşinin yüzündeki kağıt parçasını gördüğünde Mehmet'in haline güldü. Mehmet ellerini kullanmadan, rüzgarın da yardımıyla, kağıttan kurtulmak niyetindeydi. Ama tek başına kurtulamıyordu. Ahmet yardım etti, kağıt parçasını zor bela alıp önlerine bıraktı. Bu sarı kağıt parçası, bir Gırgır Dergisi sayfasıydı. Ahmet ve Mehmet Ot hayatlarında ilk defa karikatür görüyorlardı. Bu olay daha sonra onların hayatlarını değiştiren ve onları adeta hayata bağlayan bir tutku oldu.

Nefise Ot - Anneleri

- Daima çalışırlardı, çok arkadaşları gelip giderdi. Ben **"senin bu arkadaşlarından bıktım"**, dediğim zaman; **"Ben ölünce hiç kimse gelmeyecek çünkü onlar bana geliyor"** derdi Ahmet. Tanıdıklarımla, dostlarımla toplandığımız zaman Ahmet ve Mehmet'ten konuşalım diyoruz. Kuran veya mevlüt okutmaktansa anmak iyidir derim. Sağ olsalar kavga eder bağırışırdık, onlar benim hareketimi beğenmezdi, ben onların hareketini beğenmezdim. Yine de iyi insanlarmış, bize pek eziyet olmadılar, o kadar kucakta gezdirdiğimiz halde. Keşke yaşasalardı. Geçen gece onları rüyamda gördüm, boylu, poslu, iri, yarı. Mehmet'i pek göremiyorum rüyamda, hep Ahmet'i görüyorum. Ahmet'le daha iyi anlaşıyorduk.

Hüseyin Ot - Babaları

- Çocuklar sağ olsaydı daha iyi olacaktı. Hastalıklarının iyileşmesi için böyle bir yeri, Gelibolu'yu seçtik. Burada durduklarında onların hayatı daha iyi olacaktı, diye düşünüyorduk, sağlıkları yönünden yani, ama olmadı. İstediğim gibi yapamadık. Onlar burada olsalardı etrafımız daha kalabalık olurdu. Biz sizleri, siz de bizleri sevmiştiniz. Siz, arkadaşlarının onları daha iyi hatırlayacağından eminim..

Saadet Kalkan - Ablaları

- Ben 1977'de üniversiteye girdiğimde, o yıllara kadar Ahmet ve Mehmet'in arkadaşlıkları vardı, mahalleleri, gençlikleri, delikanlılıkları, sevgilileri, sigaraları vardı. Üniversiteden sonra benimle beraber, onlar da değişti. Hayata daha farklı bakmaya başladık. İnsan ilişkilerimiz dünya görüşlerimiz birlikte biçimlenmeye başladı. Zamanlarını daha iyi değerlendirebilmek için, karikatüre başladılar, politik konularda kitaplar okudular. Hep evdeydiler, onlar teorik anlamda vardılar, ben pratik. Birbirimizi tamamlardık aslında. Yani; dışarı çıkamamanın karşılığında evde kendilerini çok geliştirdiler, ben de dışarıda çok aktiftim, tamamlandık. Yapmak istediklerini yetiştiremeyip ansızın gitmekten korkuyorlardı. Ölümden sadece bu yüzden korkuyorlardı. Birçok insanın bir ömüre sığdıramadıklarını onlar kısa bir süreye sığdırmak zorunda kaldılar. 13 -18 yıla tüm gelişimlerini sığdırdılar. Diğer insanlar 80 yılına sığdıramıyorlar. Daktilo, bilgisayar gibi olanakları kursa gitmeden öğrenip geliştirdiler. Şimdiki teknolojik olanaklar olsaydı daha çok yararlanırlardı. Çünkü hep birilerine muhtaçtılar. Büyük bir piyasada herkes hınca hınç sürtüşürken onlar kısıtlı olanaklarıyla kendilerini kabul ettirdiler de.

Oğuz Aral bile onlara herkesle eşit davranırdı. Birçok kere karikatürlerini yayımlamazdı. Defalarca kez, Ahmet'le Mehmet'in karikatürlerini götürdüğümde oradan lanet okuyup çıktığımı hatırlıyorum.

Gizem Kalkan - Yeğenleri

- Önceden dayım öldüğü için hep üzülürdüm. Şimdi bıraktıkları, yazdıkları ve çizdikleriyle bana hep güç veriyor. Benim gözümde farklıydılar. Onlardan pay çıkarıyorum. Canım çok sıkıldığı zaman, kendi kendime karşımda dayım varmış gibi konuşuyorum. Ve o bana cevap veriyor, ben bunu biliyorum. Benden sigara isterdi hep. Bir kere babam çok kızmıştı, eve göndermişti beni. Dayım telefonla aradı: **"Noolur bana sigara al"** diye. Babamdan gizli gidip almıştım. Dayım bana bilgisayar öğretti. Kendilerini rüyamda gördüğümde, hep sapasağlam görüyorum. Benimle konuşuyorlar, bir şeyler anlatıyorlar. Ama sonra hep ağlıyorum, neden olduğunu hiç bilmiyorum. Sonuç olarak bana kattıkları çok şey var. Mezarları bizim okulun yanında, sıkıldığım zaman yanlarına gidiyorum, konuşuyorum onlarla, rahatlıyorum. Mezarlarını düzeltiyorum (Gizem'in annesi **"Bir daha yalnız başına oraya gitmeyeceksin, demedim mi?"** diye bağırdı bu sırada).

Ekin Kalkan - Yeğenleri

- Ben çoğunlukla dayımın (Ahmet) bıraktığı eşyaları hatırlamaya çalışırım. Resimleriyle konuşurum. Zaten masamın kenarında bir resmi var, her zaman ona bakarak dayımı hatırlarım. Çok kullandığı kitap ayracı var, ben de hep onu kullanıyorum kitaplarımı okurken. Dayımın hiç sigara içmesini istemezdim. O da biliyordu ama içerdi. Bir de yarım söndürülmüş sigaraları tekrar yakıp içerdi, hiç istemezdim içmesini. Hiç rüyamda görmedim. Dayımı fazla tanımamıştım, çünkü fazla sene geçirmemiştik birbirimizle. O yüzden günlükleri var, yazları hep onları okurum. Gerçek doğum günümü onun yazılarında çok aradım. Defterlerinde günlükten daha çok siyasi yazılar var.

Metin Yıldırım - Çocukluk Arkadaşları

- Yaşamı sevmelerine ve cesaretlerine hayrandım. Onlardan çok ders aldım, bir nevi benim öğretmenim gibi oldular. Şu an tiyatroyla ilgileniyorsam Ahmet ve Mehmet'in sayesinde oldu. Geçmişte bir dönem karikatürü denemem bile onların vasıtası ile oldu. Hatta üniversiteye girmem bile. En iyi dostlarımdı. Birçok anım var onlarla. Mesela köye gidiyorduk, Çanakkale'ye, Saroz'a. Mevzilerin oraya giderdik, ben el arabasıyla taşırdım onları. Oraları ıssız olduğu için, üçümüzden başka kimse olamazdı. Mevzilerin az ilerisinde dere vardı, o dereyi çok merak ediyorduk. Denize döküldüğü yerden geçecektik. Gittiğimizin ilk günüydü, İstanbul'dayken iştahla anlatıyorlardı orayı. Mevzileri, kumsalı, kumsaldaki yengeç ölülerini, renkli taşları. Eski para da bulunuyormuş orada. El arabasıyla onları karşıya geçiremeyeceğim için orada bıraktım. Ben yüzerek karşıya geçtim. Döndüğümde anlatacaktım gördüklerimi. Belki eski para da bulurdum. Baktım kurumuş yengeçler, ıssızlık, kumsal, güneş, bayağı zaman geçirmişim orada. Rahat bir, bir buçuk saat var, eski para falan da bulamadım. Taş, yengeç kurumuş deniz kabukları topladım. Sonra da dereyi geçerek geri döndüm. Döndüğümde bir de ne göreyim, baktım Ahmet el arabasından düşmüş yan yatıyor ve tabii düzelemiyor da. Güneş tepelerinde cayır, cayır. Mehmet düz durumda ama endişe içinde yardım bekliyor. Ahmet'in üstte kalan tarafı güneşte yanmıştı. Yüzünün yarısı kıpkırmızı yarısı beyazdı. Onları o halde görünce çok zor durumda kaldım, kendimi affettirmeye çalıştım. Gerilmiş ve korkmuşlardı. Ama akşam evde anlatıp gülmüştük hep beraber.

Pınar Ezerler - Arkadaşları

- Ahmet'in azmine müthiş hayrandım. Onun karşısında kendimi bir nokta gibi görüyordum. Bizim günlük koşuşturmalarımız, günlük küçük hesaplarımız, sıkıntılarımızın tam dışında bir tane adam oturmuş bir şeyler yapıyor. Bilemiyorum, böyle değerli bir şey gerçekten olabilir mi? Kendini de sorguluyorsun bir yandan, Ahmet'le konuşurken. Yaşama azmi, yaşama coşkusu en belirgin özelliğiydi. Ahmet diyorum çünkü Mehmet'i daha az tanıdım, tümüyle onun için de geçerli her şey ama belki benim, belki de onun vakti kısıtlıydı birbirimizi tanımamız için. Benim muayenehanemde de asılı bir karikatürleri var, duvarda, çok değerli bir şey. Doktorlar 24 yaşında öleceğini söylemişlerdi, belli ki hırçınlığı bu yüzdendi. Tabii bu kadar acelesi olan bir insanın bu durumu normal. Yaratıcı olmanın getirdiği stres de var.

Dr. Serdar Sıralar - Arkadaşları

- Sağlıklı görünen özürlülerin dünyasında, özürlü görünen sağlıklı bir insan. Ahmet'in kaderi buydu işte. Yerde emekleyen bir bebek gibi yaşayıp, gökte süzülen bir martı gibi özgür bir ruha sahip olmak. Zor, çok zor. Vücudun tüm organlarının, beyine hizmet etmek için var olduğunun en büyük ispatı, **"eli ayağı tutmaz"** denilen bir eli kalem tutar. Boşa harcanan upuzun ömürlere inat, dopdolu kısacık bir hayat. İşte özeti bu.

Kutsi Akıllı - Birlikte
Kitap Yazdıkları Arkadaşları

- Yazı için yeniden "Özür Dilerim"i elime aldım ve Ahmet yine, arka kapaktan içime içime aktı.

Eşek ile aslan çok iyi arkadaşlarmış. Bir gün yine beraberce otururlarken eşek, dişilerden dert yanmış. **"Nedir kardeşim bunlardan çektiğimiz? Biz bu kadar kahır çekmek zorunda mıyız be?"** Aslan ona hak vermiş; **"Valla doğru. Nedir bu üç kuruşluk hayatta, bu kadar eziyet? Keşke başka bir yolunu bulsak da, kurtulsak"** Eşek aslana bakmış; **"Ya aslan kardeş, gel biz birbirimizi düzelim, bu karı derdinden de kurtulalım"** Aslan biraz düşündükten sonra fikir onun da aklına yatmış **"Tamam ama, ben ormanlar kralıyım, önce ben"** demiş. Eşek kabul etmiş. Aslan geçmiş eşeğin arkasına. Birkaç dakika sonra, eşek mızıldanmaya başlamış. Aslana dönerek konuşmuş **"eee aslan kardeş, hala rahatlayamadın mı? Beklemekten canım sıkıldı artık"** Aslan kafasını sallayarak **"tamam"** demiş. İki dakika sonra eşeğin önünde yerini almış. Eşek aslanın arkasına geçmiş. Beş dakika, on dakika, yarım saat, bir saat. Eşek bir buçuk saat sonra neredeyse ayakta duramaz hale geldiğinde aslana seslenmiş **"Ne oldu aslan kardeş, hiç sesin soluğun çıkmadı, çok hoşuna gitti galiba?"** Aslan dişlerini sıkarak cevap vermiş; **"Ulan eşşolueşşşek, kafamı bir döndürebilsem sana gösterecem hoşlanmayı"**.

Bu fıkrayı Ahmet'ten, belki 500 kez dinlemişimdir. Her görüştüğümüzde, önce bu fıkrayı anlatmasını isterdim. O da her seferinde, biraz daha değiştirerek, bu fıkrayı anlatırdı. İki kez aynı fıkrayı dinlemedim ondan.

O, tanıdık, **"Sovyetler Birliğindeki son durumun an be an takipçisi"** Ahmet'ti, neşe saçmayı kendisine görev edinmiş. Hemen her zaman evinde misafir olurdu. **"Onun, o durumuna rağmen, bu kadar neşeli olmasından güç almak isteyen"**. Gerçekten de çok az şey dudaklarını aşağı doğru bükerdi Ahmet'in. Bu çok az şeyden, **Edip Akbayram**'ın **"Hava Nasıl Oralarda"** sı hiç ıska geçmez, her seferinde onun gözünden birkaç damla yaş kopartmayı başarırdı. Bu parçayı dinlediğinde, aklına Mehmet'in geldiğini söylemişti bir seferinde.

Evde kalmış, kurumuş, kendini yok etmeye çalışan kadınları çizerdi, belki de kendisine yapılmaya çalışılana inat. Her sakatlığın kafada başlayıp bittiğini bildiğinden, insanların takıntılarıyla ilgili çizmeyi severdi. Hep itilmişler, örselenmişler, halı altına süpürülmeye çalışılanlar mürekkep olup aktılar onun tarama ucundan

Bilgisayarıyla organik bir bağ kurmuş, **"cihaz"** teknolojisiyle tanıştıktan sonra hastası olmuştu. Bir **"bilgisayar ahmağı"** olan ben, ne zaman başım derde girse, onun numarasını çevirirdim. Onu toprağa gömdükten sonra, günlerce elimi numarayı çevirirken yakaladım. Programın boka sarmasının ilacı Ahmet'ti benim için.

Sık sık para kazanmanın yolları üzerinde konuşurduk. Çünkü bir zaman ondan eve dönerken -ulan Gültepe minübüslerinin fiyatını da unuttum o zamanki. Bir önceki nesil 68 kuşağı olarak tanınıyor, biz enflasyon dönemi palikaryaları- bütün çekmeceleri karıştırıp, paranın kalan kısmını toparlamaya çalışırdık. Öyle canımıza tak etmişti ki, yırtmanın uç yolları hakkında teoriler üretir olmuştuk. Bir seferinde, Ahmet'in bir arkadaşı, inanılmaz bir projeyle gelmişti. Ahmet'in bilgisayarını satıp, o parayla şişme bebek alacaktık. Müşterileri bile ayarlamıştı. Ahmet'in leğeninde yıkayacaktık onları işten dönüşlerinde. Teorik olarak 1 ayda yeniden bilgisayar alınabiliyordu Ahmet'e. Kendimize **"naylon pezevenkliği"**ni yakıştıramadık, ben yine ara sıra tabanvayla döndüm.

Kardeşiyle, Gültepe'nin **"Kurtarılmış Bölge"** zamanlarında, teksir makinesiyle bildiri hazırlamalarını anlatmıştı. İki kardeş yakalanmış ama özürlü olduklarından içeri **"tıkılamamışlar"**dı. "Kıçıma şişe sokulmasını engellediği için borçluyum özürlülüğüme" der ve dışarı çıktığımızda, "yeni" Gültepe'de dizi dizi giden Hicret, Taassup, Tekbir gibi dükkan adlarına basardı kalayı.

Yağmurlu bir günde, onu toprağa bırakmaya giderken bile, bana "o" fıkrayı anlatıyordu. Mezarın başındaki anı hiç unutmam. İmam **"Doğru yatırın. Kıyamet günü geldiğinde kıbleye doğru kalksın"** dediğinde annesi **"Benim oğlum ne zaman ayağa kalktı ki, kıyamet günü kalksın"** diye cevap verdi. İçimden kahkahalarla gülmek geldi ve o da benim karizmayı çizdirmemek için ördüğüm kalkanı parçaladı, geçti. Sonra üstüne kürekler dolusu toprak attık ama, ben Ahmet'i hiç bir zaman gömemedim. Ve o gün ben, yağmura çok borçlu kaldım. Gözyaşlarımı gizlediği için.

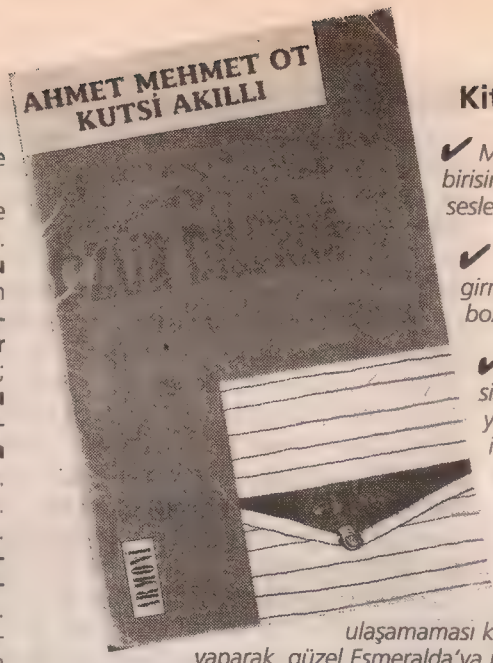

Kitaptan Alıntılar:

✔ *Minibüste ya da otobüste veya sokakta arkadaşınızın kucağında gezerken, birisinin saklamaya hiç de çaba göstermeden, yanındakine sizi göstererek, yüksek sesle "Keşke ölseydi, daha iyi olurdu" dediğini duydunuz mu?*

✔ *Sinema ya da tiyatro önünde, izleyeceğiniz şeyin heyecanını taşıyarak içeri girmeye hazırlandığınız bir sırada, iyi giyimli birinin yanınıza gelerek cebinden bozuk paralarını çıkartarak sokuşturmak isteyişiyle karşılaştınız mı?*

✔ *Evden dışarı çıkma olanaklarınızın kısıtlı olması yüzünden arkadaşlarınızın sizi ziyaret etmesi ve bu geliş gidişlerden zamanla huylanılması ile birlikte yapılan bir ihbarla örgüt hücresi suçlaması ile karşılaşıp, savcılık iddianamesine "sakat oldukları gerekçesi ile dava açılmamasına" diye geçtiniz mi hiç?*

✔ ***Notre Dame'ın Kamburu**'nda çizilen **Quassimodou**'nun kusursuz güzellikteki **Esmeralda**'ya duyduğu duygusal yakınlık, bu kitabı okuyan ya da filmini izleyen çoğu kimsede karışık düşünceler uyandırmıştır. Ama sonuçta, izleyenler kamburluğu ve çirkinliği yüzünden Esmeralda'ya ulaşamaması karşısında Quassimodou'ya acımışlardır. Fakat, yazar (**Victor Hugo**) bir hinlik yaparak, güzel Esmeralda'ya romanında, sevgili olarak yakışıklı prens yerine Quassimodou'yu seçtirseydi ne olurdu? Okuyucu da veya izleyici de yine aynı duygular oluşarak Quassimodou'ya acınır mıydı? Hayır. Bu kez Esmeralda'ya acınacaktı, hem de daha çok. Bununla birlikte Esmeralda böle bir adamı kabul ettiği için yüceltilecekti de. Çünkü toplumların kurulu mantığı Esmeralda'nın çirkin ve kambur Quassimodou'da ne bulduğunu anlamaya izin vermiyor.*

✔ *Türkiye'de Özürlü Olmak: Türk insanının olaylara karşı bu denli tepkisiz olması, öteden beri halkın kendisini bile düşündürmüştür. Toplumsal ilişkilerimizde tutuk olduğumuz gerçek bir olgudur. İnsanlarımız, mutsuzlukları ile, doyumsuzlukları ile, eşitsizlikleri ile ortalıkta patlamaya hazır birer mayın gibi dolaşıyorlar. Kompleks dağlarını, sorun ormanları kaplamış. Bir yerinden alev alsa kül olacak. Türkiye'de halinden memnun olmayanlar, kendilerinden daha kötü durumda olan birini gördüklerinde, büyük bir huşu içinde titreyip, bir anda kendilerine geliyorlarsa, bir bütün olarak toplumun sırtına yüklenen onca haksızlığa, baskıya ve sömürüye karşı niçin başkaldırmadıkları da rahatlıkla anlaşılır. Özürlülük, toplumun sorunlarının basıncından boşalmamasında bir tür sübab görevi üstleniyor.*

Ahmet Keskin - Karikatürcü Arkadaşları

- İlk olarak Gırgır Dergisi'nde fiziksel engellerinden dolayı, birtakım kardeşlerin kucağında, çizdikleri karikatürleri getirirken fark ettim Ahmet ve Mehmet Ot kardeşleri. Gırgır'ın dağılmasından sonra **Hıbır Dergisi**'nde, onlarla beraber çalışma fırsatı buldum. Fırsat diyorum çünkü hayatın ciddi bir kısmını Ahmet'ten öğrendim. Maddi yokluklar yaşamalarına rağmen ceplerindeki iki kuruşu, hiç kuruşu olmayanlarla paylaşırlardı. O zamanlar hiç kuruşu olmayanlardan biri de bendim. Ciddi fiziksel engelli olmasına rağmen kimse Ahmet ve Mehmet'e özürlü gibi davranmazdı. Bu da Ahmet ve Mehmet kardeşlerimizden kaynaklanan bir güzellikti. Bir gün ben Ahmet'e iş bulmaya çalışırken işsiz kaldım. Sonra Ahmet bana D.H.K.D.' (Doğal Hayatı Koruma Derneği) de bir iş buldu. Son olarak mekanları cennet olsun.

Metin Üstündağ - Telefon Arkadaşları

- Onlarla yüzyüze ilk kez **Limon Dergisi**'nde tanıştık sanıyorum. Bir masanın üzerinde biblo gibi duruyorlardı. Ama habire sigara, çay içiyor ve car car konuşuyorlardı. Gören herkese çok ilginç geliyorlardı. O gün, benim de ayağımın aksamasını gördüklerinden olacak herhalde birden çok samimi olduk. Bir iki kere evlerine de gittim. Dışarıda da buluştuk. Ama bizi gerçekten çok samimi üç dost yapan gece sabahlara kadar telefon konuşmalarımız olmuştu. Aslında durumlarına canları çok sıkılıyordu. Bazı geceler telefonda sabahlara kadar bira içip car car konuşuyorduk. İkisinin konuşması da birbirine benzediği için kiminle konuştuğumu anlamıyordum. Ama çok gülüyorduk. Telefonu açar açmaz birbirimize ilk lafımız; **"Bugün 31 çektin mi?", "Bugün halkımız için kaç kere seviştin?"** oluyordu. Sonra mizahtan, sanattan, edebiyattan, hayattan, bazen zerrece birbirini tutmayan şeylerden laflıyorduk. Bir kere ben, telefonun başında sızmışım, ayıldığım da **Ahmet**, hâlâ küfür ede ede konuşuyordu. Benim de çocukluğumun bir bölümü fiziken onlar gibi geçtiğinden onları çok iyi anlıyordum. O yüzden birbirimize rol yapmıyorduk. Ruhları, beyinleri, yürekleri kelebek gibi uçmak isteyen ama çaresizce bir prangada vücut bulmuş iki büst gibi duruyordular. Dünya, hayat ve insanlar ne zaman üzerime üzerime gelse, onları düşünür ve yaşamasalar da onlardan müthiş güzel moral alırım. Sanat dünyasındaki angut **'biçim mi, içerik mi"** tartışmalarını kökten dumura uğratacak canlı birer pankarttı onlar.

Neriman Oyman - Arkadaşları

- Ağzımda yangınlar büyüyor "Dostluk Diye İnliyorum", sizi çok seviyorum Mehmet, Ahmet Ot. Seviyorum ellerinizi, düşünüyorum kocaman güçlü ellerinizi, tutup bir çırpıda göklere, maviliklere, özgürlüklere hoplatan güçlü ellerinizi. Sonra devleşen kanatlarım alıp uçuruyor beni kül tablaları, masa altları bize göre değil dostlarım.

Siz beni büyüttünüz, gözlerimdeki perdeyi güçlü ellerinizle yırtıp attınız, benimle konuştunuz, özgürlüğün kapısında sımsıkı sarıldınız bana.

Ahmet, Mehmet Ot sizi parçalara bölmedim, sizi karelere almadım, sizi et ya da kemik yığını olarak ya da özürlü olarak düşünmedim. Sizi abartmadım.

Ali İzar - Arkadaşları

- Önce Mehmet'i yitirdik. Yemek yerken, boğazına çorba takıldı. Bizim boğazlarımıza ise acı bir hıçkırık! Sonra da Ahmet veda etti. Bir gün önce telefon açtı çağırdı: **"Gel ölüyorum"** dedi. Atlayıp gittim. Ertesi gün doktordan alınmış kontrol randevusu vardı. Teselli ettim. **"Yok bir şeyin, turp gibisin, dedim."** Zaten yarın hastaneye gidiyoruz. Sonra sabahın köründe telefon **"Ahmet öldü!"** Hastane yerine musalla taşına taşıdık, hafif vücudunu. Her zaman olduğu gibi tek düze bir sesle görev icabı sordu imam: **"Nasıl bilirdiniz?"** Evet, Ahmet-Mehmet Ot'u nasıl bilirdim? Onları iyi bir dost olarak bilirdim. Sevecenliklerini, arkadaşlıklarını hiç esirgemeden sunarlardı. Arayıp soran, eleştiren ve paylaşan insanlardı. Yaratıcı insanlar olarak bilirdim. Yazarlardı, çizerledi. Onların yazdıklarını, çizdiklerini egemenlerimiz evlerine polis yollayıp, karakol kurup, tutuklayıp, sorgulayıp, yargılayıp değerlendirirlerdi. Yani anlayacağınız bu konuda çok iyilerdi. Tutanaklara geçmiş **"Yasaklanmış, karikatür ve yazılar"** vardı yok ettiler.

Zaten bu çocukların nasıl olup da bunları ürettiklerini de pek anlayamamışlardı. Azimlilerdi. Teke'den süt sağacak kadar! Hani siz kalemi kağıdı alıp hemen yazarsınız, çizersiniz ya, onlar kalemi tutmak için bile yıllarca uğraş verdiler. Kağıtlara küstüler, kalemleri ısırdılar, sonunda tekeden sütü sağdılar. Yeniliklere açıktılar. Ben ilk bilgisayarla çizen kişilerin Ahmet ve Mehmet olduğunu gördüm. Olanakları dahilinde tüm teknolojik gelişmeleri izleyip kullandılar. Çapkındılar. İyi bir aşıktılar. Kadınları çok sevip, çok onurlandırdılar. Hatta öylesine ki **"Özür Dilerim"** kitabını bile **"Zübo"**ya ithaf ettiler.

Yoksuldular. Paraları azdı. Herkesten daha az kazanıyorlardı, nedense. Ama hiç dert edinmediler. Aylarca taksi parası bulamadıkları için evden çıkamadılar. Telefon kesikti konuşamadılar. Hiç haberimiz olmadı, söylemediler. Kafalarının ve yüreklerinin sonsuz zenginliğinde; onurla, gururla yaşadılar. Uçuk sarı bilirdim onları.

Ahmet-Mehmet Ot'un dediği gibi **"Barışçıların mavisi, çevrecilerin yeşili, kadın hareketlerinin lilâsı, anarşist ve faşistlerin siyahı, komünistlerin kızılı, İslamcıların türbe yeşili olduğu ve kız çocuklarının pembeyle, erkek çocuklarını maviyle simgeleştirilerek anıldığı dünyamızda, özürlüler de varsın uçuk sarı ile betimlensin. Lüksümüz de bu olsun."** Bu satırların yazarı onları yamuk yumuk vücutlarına rağmen, dimdik, özgür, bilgili, yetenekli, yürekli yani ADAM GİBİ ADAM bilir. En çok da **Uçuk Sarı** rengini sever!

Behiç Pek - Karikatürcü Arkadaşları

- Hepimiz, dünyadan gelip geçiyoruz. Ne geleceğimiz, ne de gideceğimiz zamanı biliyoruz. Giderken hiçbir şey götürmüyoruz. Ama her birimiz bir şeyler bırakıyoruz. Ahmet ve Mehmet gibi temiz iki insanın bıraktıklarını kavrayamayacağımı, anlatamayacağımı biliyorum. Söyleyeceğim sözlerin boş olacağını da anlıyorum. Mesela **"onlar gibi dirençli, onlar gibi çalışkan olmayı"** nasıl anlatabilirim? Susup onlara Allah'tan rahmet diliyorum.

Oğuz Aral - Karikatür Hocaları

- **Ahmet** ve **Mehmet Ot**'a değişik yanlarından bakmak lazım. Hayat bir kere çok fazla acımasız davranmış onlara, yani kımıldamazlığa mahkum etmiş; bir odanın dışına çıkabilmeleri için mutlaka birinin kucağına alması lazım onları. Fakat bir odadaki yaşama dünyayı sığdırmış adamlar. Dünyada ilgilenmedikleri konu yok. Bu kadar bilgiyi nereden alıyorlar, şaşırdım. İletişim araçları da yetmez. O bilgileri aldıktan sonra üstüne düşünüyordu da adamlar. Belki kendi aralarında tartışıyorlardı. Yani, dünyanın bu kadar dışında ve bu kadar içinde olmaları beni gerçekten şaşırttı. Yani, ben olsam, bu kadar... Aynı durumda.. Sanmam, saklanırım. Saklanırdım yani.. Bilmiyorum, hayat boyu saklanırdım belki de... Yaşamadan bilemiyorum.

İkincisi, direnç; çok önemli bir şey. Bu çocuklar nerden almışlar bu direnci... Her yolla direniyorlar. Yani karikatür, onlar için sadece bir güzellik yaratmak, çizmek değil, aynı zamanda var olduklarını da ispatlamak. Yaşadıkları koşullara direnmek. Bir başka dünyaya daha giriyorlar. Ve ilginçtir bunu mizahla yapıyorlar. Yani, kendi durumlarıyla alay da edebiliyorlar, en önemli tarafları bu. Hani başkasına da fazla fırsat bırakmıyorlar. Ve acımıyorlar da kendilerine kesinlikle... Tanıştığımızda da gördüm bunu. Ben onların karikatürlerini Girgır'da ilk yayımladığım zamanlar bu özel durumlarını bilmiyordum. Fiziki yapılarını bilmiyordum. Sadece karikatürleri beğendiğim için yayınladım. Sonradan...

Hatırladığım kadarıyla **Hasan Kaçan** söyledi. Ben karikatürlerini yayınladıktan sonra yani... **"Bunlar kim abi biliyor musun?** dedi. **"Bilmiyorum, kim?"** dedim. **"... İşte böyle, böyle abi"** dedi. **"Allah, Allah!"** dedim. "**Bunlar çok seni görmek istiyorlar, yani buraya bile gelmek istiyorlar ama, imkansız"** dedi. **"Ben giderim yahu"** dedim. Ve kalktım gittim.

Gültepe'de bir evdi. Gecekondudan bozma kat çıkılmış bir ev. Rahmetli **Ahmet** tartışmayı, didişmeyi çok seven bir yapıya sahipti. **Mehmet** daha içliydi sanırım. Sonra ben onun bazı karikatürlerinin parasını verdiğim halde, dergide yayımlamadığım için çok azarladı beni telefonlarda. Savaşmıyordu da didişiyordu insanlarla. Şimdi bir de üçüncü yanından bakarsak; o vücut yapısıyla, o elle, o güzel çizgileri, bu herifler nerden bulup çiziyorlardı? Vallahi çok ilginç bir şey yani. Bir karikatür estetiğine sahip olmadan, hiçbir eğitim görmemiş, bir desen çalışması yapmamış, bütün hayatlarında gördükleri tek karikatür öğretisi işte **Gırgır**'dan, başka da bir yerden okumamış, görmemiş çocuklar. Muhteşem karikatürler çiziyor çocuklar. Çok da güzel çizgileri vardı. Hafif ısırıcı fakat yine de tatlı, insan sevgisiyle doluydu. Benim bu çocuklar için söyleyeceğim şu: **"İkisi de birer mucizeydiler? Benim için."** O bugünkü ağlayan, kaçmaya çalışan gençlere baktıkça; gülesim geliyor. N'apıcaz! N'olucaz! Aslan gibi delikanlılar, aslan gibi kızlar, biz ne işe yarıyoruz ki? Biz ne yapabiliriz ki? Diye kendine acıyan, yani **Ahmet Ot** ile **Mehmet Ot**'u tanımalarını yine bu bakımdan da isterim.

Ahmet ve **Mehmet**'e özel durumları yüzünden hiç tolerans tanımadım, herkese nasıl davrandıysam onlara da öyle davrandım... Çok düşündüm. Yani tanıştıktan sonra bile, çok hissettirmeden yapmışımdır, bunu. Yani, mesela hiç acımadan bir karikatürü 3 kere çizdirdiğim olmuştur. Onun burasını düzelt, bunun burasını düzelt, bir daha gönder, diye. Benim gibi kendine acımayan adam, başkasına kolay acımaz zaten... Bir kere ülke olarak, mantığın geri bastığı, duygunun öne çıktığı bir ülkenin çocuklarıyız; bu bir. İkincisi, gerçekten şaşırtıcı ekstra bir durum var. Üçüncüsü, çok genç yaşta ölmeleri!. Vuruşa, vuruşa yani. Eee insanı duygulandırır bunlar. **Film yapsan kimse inanmaz.**

Ergün Gündüz - Karikatürcü Arkadaşları

- Bazen yaşamın yüzeysel görüntüsünün çok saçma olduğu bu dünyada sanatın bir parçasıyla ilgileniyor ve hatta fazlasıyla yaşıyor olmamı kendi adıma bir şans olarak görüyorum. Onunla yatıp onunla kalkıyorum. Çoğu zaman bana haz verdiği gibi beni dinlendirip, yaşama devam etmemi sağlayan ekmeği de veriyor. Bir şeyler çizmek, karalamak, çizerken düşünmek ve onu renklerin içine sokmak... tıpkı bir savaş gibi, büyük bir heyecan, korku, nefret, yenilgi duygusu ve mücadele edip en büyük mutluluk salgısını sonunda kazanıyor olmayı tatmak. İşte bu yüzden hayatı seviyorum... Sizlere kendimi anlattım ama hissettiklerimin iki özel insan Ahmet ve Mehmet Ot kardeşlerin yaşadıklarından hiç mi hiç eksik olduğunu sanmıyorum. Yine hayatın onlara başlangıçta yaptığı fiziksel engel, bir el becerisinin rahatlığını vermeyen beden de yaşayan yukarıdaki duygular eminim onların en mutlu oldukları ve savaşı kazandıkları yerdi. Beyaz bir kağıt ve çini mürekkebi, bizlerle beraber geçirdikleri uykusuz geceler, onların zevkle savaştıkları, onurlandıkları, kendilerini ifade ettikleri sonsuz meydanlardı. Bugün aramızda olmayan bu iki güçlü çizeri bizlere unutturmayan herkese, Öküz'e sonsuz teşekkürler.

Hasan Kaçan - Karikatürcü Arkadaşları

- İlk zamanlar karikatürleri posta ile geliyordu. Önce telefonda konuştum. Sesleri boğuktu. Sorduğum zaman anlatmışlardı durumlarını. Sonra Behiç, ben diğerleri gittik. Oğuz Abi'yle de gittik, daha sonra Tekin Aral'la da gittik. Ahmet ve Mehmet'le futbol bile oynadık. Gırgır'a yakın kapalı bir saha vardı. Orada maç ederdik. Kaleye geçerlerdi. Birini bir kaleye diğerini diğer kaleye koyardık. Maçın başında kalelerde Ahmet ve Mehmet olduğu için dikkat etmeye çalışırdık. Ama sonra, oyunun heyecanı ile kalede onların olduğunu unutur kafalarına, gözlerine, ellerine saydırırdık topu... Şimdi onlar yitirdiğim iki yakınım gibi. Zaman zaman aklıma geliyorlar, rüyalarıma da geldikleri oluyor. Onlar yaşantımın bir sürü parçasında mutlaka devam ediyorlar.

İlk tanıştığımızda çok şaşırmıştım açıkçası. Çizgilerindeki gibi insanlar göreceğimi zannediyordum. Şaşakalmıştım. Konuştuklarını gülünç buldum ilk zamanlar ve benim şahit olduğum gibi, diğer insanlar da aynı şeyi yaşıyorlardı. Onlarla ilişkilerini de bu durumun üzerine kuruyorlardı. Durumlarından dolayı farklı ve sevecen davranılıyordu, işte bu yüzden sağlıklı olamıyordu ilişkiler. Ama sonradan, onlardan kaynaklanan çabayla, bu durum ortadan kalktı. Kalkınca da iki tane manyak adamın olduğunu gördük biz. Çok zeki, çok bilgili müthiş donanımlı iki insan. Demek ki bu herifler başkaları gibi olsalarmış, özürlü olmasalarmış dünyayı yerinden oynatırlarmış.

Bizim ilişkimiz uzun yıllar sürdü. Bu, hem ev birliktelikleri, hem iş hem de tüm projelerimizde hep vardılar. Ve çok komiktir, zaman zaman çalışma masasının üzerinde bir adam duruyor ve biz masanın üzerinde duran adamla kavga yapıyoruz. O bana, ben ona bağırıyoruz. Çok da eğleniyorduk. Ama hepimiz gibi onlar da biliyordu bu durum uzun sürmeyecekti. Yine de dolu dolu yaşadık. Biz 15 yıllık bu doluluğu yine o iki kardeşe borçluyuz. Bıkmak, usanmak bilmeden bir iletişim ağı kurdular. Sanatçı olarak da çok güçlüydüler. Ahmet bilek olarak çok ustaydı. Uzun yıllar Hıbır'da bir köşesi vardı. Mehmet'in ise daha fazla edebiyatla bağı vardı. Yine de zaman zaman karıştırırdım hangisi yazıyor, hangisi çiziyor, yoksa birlikte ikisini de mi yapıyorlar.

Zamanla sen o mucizeyi görmemeye başlıyorsun. Şunun gibi; gökte uçan bir adam görsek önce şaşırır, maşırırız, iki gün sonra da yüz göz olmaya başlarız. Hatta utanmadan aşağıdan yukarıya laf bile atarız belki. Donun monun görünüyor diye. Onlarla ilişkilerimiz de böyle oldu işte. Bütün güzel şeyleri nasıl tüketiyorsak onları da tükettik. Mucizeleri de tükettiğimiz gibi. Çoğu kez ihmal ettik, arayamadık. Bize kızdılar zaman zaman ama hiç kırılmadılar. Hepimizle hâlâ bir biçimde ilişkilerini bir yerlerde sürdürüyorlar buna inanıyorum. İkisinin de bulundukları yerde birlikte çok mutlu olduklarından eminim.

Kabine girip sürgüledim. Kirli tırnaklar ardında narkotik elbecerili parmaklar nazikçe birbirlerine sürtünme ritmi tutturdular. "Nasıl olsa kimse bana hediye almamıştır" diyerek malın tamamını -mutlu yıllar tek dostum!- kapağa boşalttım. Bu, şirin bir buzağıyı rahatlıkla komaya sokabilcek bir miktardı. Karmaşık, kandırıcı düşünceler silsilesi cank saati kurulu bedeni nihai zevk aldatmacasına dürttü.
... Kaybedecek şeyim yok gibi göründü, engel olmadım. Mistik bir doğu dilberiymişcesine içindeki kırmızı, şehevi sıvıyı ırzına davet eder gibi çalkalıyor. Darmadağın bir gerçeküstü masal gibi, beynime şırıngalayacağım. Bir derviş müziği eşliğinde gizemli bir karnıbahar gibi...

Bir Yılbaşı Gecesi

TOGAN

Dijital saat 1999'a altı saat kaldığını söylüyordu. İşin ilginç yanı **dolunay** vardı. Bu benim için **"şahane" ve "tehlike"** kelimelerinin karışımıydı. Her dolunayda, en azından yüzde doksanında, başıma ya muhteşem ya da berbat bir şey gelirdi ve o geceki ay sanki daha bir dolundu.

Çıktım. Aradım. Buldum. Eski satıcım Cüce Ünal'ken şimdiki Deve Ünal'dı. Komik gelmişti bu bana. O tikli tilki yüzüyle göz kırpıp duruyordu. Arka sokakların birinde o paranoyak yavşak, iki yüzlü, boktan canki alışveriş muhabbetlerinden biri daha. Güvenemezsin. Güvenmezler. Sinemanın tuvaletindeki kadına görünmeksizin içeri süzüldüm. Ustam **"Le Hambre Invisible"** derdi ki: **"Eğer görünmez olmak istiyorsan mekandakiler seni görmeden önce her birini görmeli ve tetkik etmelisin. Emin olduğunda tabanlarına basarak, sessizce süzül. Eğer önce görülürsen işin bitik. Ve unutmadan, evlat, gurultun olduğunda yutman gerekiyorsa tenekeyi ince kes."**

Kabine girip sürgüledim. Kirli tırnaklar ardında narkotik elbecerili parmaklar nazikçe birbirlerine sürtünme ritmi tutturdular. "Nasıl olsa kimse bana hediye almamıştır" diyerek malın tamamını -mutlu yıllar tek dostum!- kapağa boşalttım. Bu, şirin bir buzağıyı rahatlıkla komaya sokabilcek bir miktardı. Karmaşık, kandırıcı düşünceler silsilesi cank saati kurulu bedeni nihai zevk aldatmacasına dürttü. Kaybedecek şeyim yok gibi göründü, engel olmadım. Mistik bir doğu dilberiymişcesine içindeki kırmızı, şehevi sıvıyı ırzına davet eder gibi çalkalıyor. Darmadağın bir gerçeküstü masal gibi, beynime şırıngalayacağım. Bir derviş müziği eşliğinde gizemli bir karnıbahar gibi... Sanki tahammül edilmez gerçekleri tükürecek gibi... Perdelerin ya da kalçalarınızın ardında durmadan uyuyan, acıkan, sıçan, sıvazlayan sadecelerin baldırlarını, seni kutsanmış bir ecinniye dönüştüren, kızıl, yosma, mililitre mililitre, terlemiş bir eroin iğnesi... Bu boka aşkla baktım. Farklı boklara aşkla bakarız hepimiz. Aşk bağımlılıktır. Bazen herkes bağımlıdır.

Kandırılmayıp razı, nostaljik damar sabıkalarından biri daha. Terli, ağlamaklı, acı istifi dakikaların sonunda "enjektörümün içindi romantik, kırmızı bir orkide açtı!"

40 cc'lik sıvıyı 20 cc'ye dek bastım. İstanbul'a, fahişeme, tatlı yağıyordu. Babam asırlar sonra ilk kez 'beni sevdiğini' söylemişti telefonda o gün. Ailem... Neredeyse benim kadar çaresiz ve zavallı. Atomlarına ayrılmadan önce bir ailenin son kucaklama çırpınışları. Böyle olsun istemezdim...

İlk 20 cc'den sonra bekliyordum. Ölümcül bir kumarın karar anı. Tuvalette kolumda bir enjektörle oturmuş olanları gözden geçiriyordum. Ölmek üzere olan iki yaşlı ebeveynin oğulları için ağlayışlarıyla; oğullarının pis bir genel tuvalette geriye kalan son 20 cc'yi basmaya başlayıp havadaki son birkaç umut kırıntısını yakalamaya uğraşırken damarlarından, teninden, gözlerinden akan hüznü çarpışıyordu. "Babamı ağır yaraladım". "Oğlumu boğuyorum"

Kafamı havaya yasladığımda omuriliğim ense kökümden afili bir "S" çizdi. Birlik insülin iğnesiyle enjekte edilen Bayan İlse Heroin kederlidir. Güvensiz ve meraklı adımlarla dolaşır kanın katran asfaltını. Fısıltıyla çıkarır üzerindekileri, yan yatar göz kapaklarıma. Ömrüm, ânım, canım boğulur. Başka şansım kalmayınca birlikten, boyundan ve belden kırılır, "taklaya" düşer bedenim. Sigara da onun teninden nem kapıp külünü uzatır, dalar gider cehennetin serin ateşine. Gönlümün kadife yeraltında her zamankinden ehemmiyetli bir huşu hasıl olur Ayışığı Senfonisi dolunca damarlarıma. Tüm dünyada, cehennemin miracına uzanan canki azınlık şık bir figürle düşürürler öne başlarını aynı anda...

Kendimi uyarmıştım. **"Sadece gözlerin değil, hayatın da kayabilir"** Asılarak öldürülmüş bir adamın kırgınlığı ve duyarlılığıyla, klasik, ölü, canki cenin oturuşuyla **"Ben evrendeki düşüncelerden sadece biriyim"** diyordum. **"Ama evren de bendeki düşüncelerden sadece biridir!"** Çırpınıp ayağa kalkmaya çalıştım. Her yer karardı...

Kan, kelebek gibi uçmaya başladığında beynimde, tekrar uyandığım fayansta tek dostum bendim. Boktan, şımarık, sarsak bir ölüme densizce kamikaze. Yaşama geri döndüm, öldüğüm yerden. Kendimize ne yaptık? Sürüklenip yüzyılın dibine, dolunaya karşı battık. Kulağımız klozetteki köpek balığının sesinde riske yattık. Cenneti gördük bebeğim, cehennemi tattık. Uyandığımda tek dostum bendim. **"Ha'sktir... Günaydın!"** dedim.

Daha sonra bir 'overdose', ölümün kıyısından dönüş olduğunu anladığım uykumdan resmi olarak uyandım. En son olmam gereken yere, dünyaya geri gelmiştim. Eğer hayattaysan başın bela da demektir. Kabinin kapısı kırılmış, dışarıya sürüklenmiştim. Alan derinliğinde uzayıp giden Zarbolar vardı. Her şey yavaş, flu ve fazla maddenin yoğun etkisiyle keyifli ve umursamaz bir şekilde netleşiyordu. "Şuuru yerinde" dedi biri, "Tabii, neden olmasın" dedim doğrulmaya çalışırken. "İyi misin,

koluma girmek ister misin? Ayrıca dışarıdaki gazeteciler resim çekmek istiyorlar, ne dersin?" dedi zarbolardan biri. "Bakın bayım," dedim, "Burada ya da başka bir yerde herhangi bir zarboyla kol kola sinemadan çıkarken resim çektirmek istemiyorum. Bu birçok anlamda yanlış anlaşılabilir." 'ZARBO'lar (Zararlı Agresif Rahatsızedici Bilumum Organizma) her yerdedirler. Racon keser, kanun koyarlar. Egolarına fiske vursanız hırlarlar. Eğer sıradan, yoksul, arkası sağlam olmayan bir vatandaşsanız mutlaka ısırırlar. Beceriksiz ve hırçın olduklarından sistemin kalifiye elemanı olmak dışında tek bir alternatifleri vardır ki o da içeriye tıktıklarından biri olmaktır.

O an keyifliydim ve umursamıyordum. Sadece ortalıkta ters giden bir iki ayrıntı var gibiydi. O iki ayrıntıdan biri ölümden dönmek, diğeri tutuklanmaktı: "Sen bize yardımcı olursan biz de sana oluruz" dedi biri. "Tabii, canım niye olmayım size yardımcı." dedim. Başka bir zaman muhtemelen beni dayaktan öldürürlerdi ama bu uyuşmuşlukla darbeleri hissetmeyeceğimi bildikleri için ayılmamı bekliyor ve "Ayılınca göreceksin dünya kaç bucak!" der gibi sırıtıyorlardı. Düpedüz makara yapıyordum. Bunun bir bedeli vardı.

Ölmeyeceğimden emin olmak için Taksim İlkyardım'a götürüldüm. Sedyede ayaklarımı sallandırıyor, sigara otlanıyor, walkmande **Hafız Burhan**'dan gazeller dinliyor, hemşirelere asılıyordum. İyice şenlendirmiştim Acili. Nasıl becerdiysem bir ara kaçıp büfeden çokoprens aldım ve -tanrım, neden?!- geri dönüp zarbolara hediye ettim. "Yılbaşı hediyesi. Afiyet şeker! "Sağol biz de seni arıyorduk, çok yardımcı oldun!" "Olurum tabii, niye olmayayım"

O an salak gibi geri gelmeseydim sonradan psikolojimde derin bir faça bırakacak olan olayları yaşamayacaktım. Ama ve lakin yılbaşıydı, dolunaydı ve umurumda değildi. "Tamam artık yeter" dedim, "Bakın saat dokuzda güzeller güzeli bir yaratıkla randevum var. Önce beyaz önlüklüler gelsin. Sonra lacivert üniformalıları kabul edeceğim!" Cank, böyle aptalca bir güven verir insana. Yokluğu ise aynı oranda bir zavallılıktır. Çıkarken bana el sallıyorlardı. Şansımı zorluyor, Tarlabaşı Karakolu'na, hikayemin beni bekleyen berbat kısmına doğru ilerliyordum.

İç içe geçmiş iki hücrenin içte olanında benimle aynı suçtan yakalanmış, küçükken geçirdiği menenjit hastalığı yüzünden biraz salak olan, Zarbo kıçı yalamaya meraklı, ana kuzusu bir gençle birbirimize kelepçelenmiştik. Ben ona mahkum edilmiştim daha doğrusu. Sanırım bana kelepçelenmesinin amacı beni ayıltmaktı. Susmaksızın saçmasapan şeyler anlatıyor, ben hızla volta attıkça o da nefes nefese kalıyordu. Dış hücrede ise başörtülü, yaşlı, karikatürize bir cadı kadın vardı. Sanki büyülü güçleri ve süpürgesi elinden alınmış gibi ağlayıp duruyordu. Tüm insanlık bir şekilde içeri tıkılmıştı ama sanki kafeslerin en içindeki kafeste ben varmışım gibi geldi. Uzun süre sonra Zarbo'lar geldi ve yola çıktık.

Hotel Asayiş Vahşi Berkemal, ikinci kat: Bölge Müdürlüğü. Ayılmıştım. Bu seferki hücrede biri lider olan üç puşt arka sokak tahsilatçısı. Tahsilat yapmadıklarında sarhoş olur, racon keser, kavga çıkarıp adam bıçaklar, sorun çıkarırlardı. Bizim zarbaların gayriresmi modelleri gibiydiler. Diğeri oğlancı, esrarkeş bir Zürafa Sokak pezevengi. Tesbih çekip imalı bakıyordu. **"Çıngar çıkacak"** diye son derece atik olan bela bir sıçandı. Sigaralarımız saat başı zarbolar tarafından bize bir milyon liraya satılıyordu. Üçlü ve sıçanla fena anlaşmadık. Pezevenge karşı yanımda yer aldılar ilerleyen saatlerde. Bir diğeri şarapçı bir lavuktu. Yarım saatte bir **"İsyaaan ederiiim!"** diye duvara kafa atıp yine sızıyordu. Ne kadar zaman geçtiğini bilmiyorum. Zaman kimyasal olarak aleyhime işliyordu.

Şubenin odalarından çığlıklar, yalvarışlar, elektrik manyetosuyla düet yapıyordu. Sıra bendeydi; her yer karanlık. Bir ışık yanar madden son kırıntılarının tavaf ettiği bedenin silik yüzünde. "Ben mesleğimi icra ediyorum, yumruk atmam gerektiğinde

yumruk atmalıyım" diye düşündü zarbo. Ve maddenin dönem dönem haccettiği bedenin zavallısı düşündü. "Aslında evrende ne kadar da önemsiz şu sahne. Lakin geliyorsa gitmeliyim.." Aniden değişti yüzünün umutsuzluktan şaşkınlığa dönen şekli, tekmenin sahibi ayak çekildiğinde "Peki ama ne yöne?!" Sorular, darbeler, fantezi yelpazesinden bana düşen kartlar... İfademi aldılar: ***"İblis-i mesthaneyi terkedeli canki-i gönül, / Fecri vecd ile bin secde etti. / Eğer sual ederse memuru delil, / Madde-i aşikârı pek seferler zerketti, / Keder-i şiddet-i sevdamın yoktur pür-i mazereti, / Kahr-ı zarbo beni tarihe hayli canki kaydetti, / Meftun-u habb-ı halü vü sarhoş-u cankiyiz / Düştük bela-yı keyfe, gıdamız budur bizim."***

Ve tekrar hücreye dönmemle, silkinip uyanır içimdeki fare. Farenin ağır kalp atışları sessizliğin solosuna perküsyon çalar. Sırtta ve omurilik soğanında dikenler. Fare pislik enjekte edilerek yaşar. Ben uçuştayken bana vurmayan zarbonun beklediği an. Artık vurmaya gerek yoktur. Sıfır hissi eksiye doğru yorgun, yapışkan, ağrılı ilerler. Fare karaciğer yer. Akciğerlerimi tırnaklar. Beynimden hücre kemirir ve bağırsaklarıma yığar. Beynimi sıçıyorum. Şirin bir kobay faresinin dev bir lağım faresine dönüşü. İşte bu benim bedelimdir. İçeriden penisime girip çıkar ve bu istemdışı ereksiyon, sertleşmemiş halde onun kusmuğunu boşalırım. Saçlarımı tel tel içeri çekip onlardan gözlerim için bir perde yapacak. Pislik enjekte edilmezse hayati fonksiyonları yetmiş iki saat içinde durur ama pisliği aylarca içinden temizleyemezsin. Ölürken salyalar saçarak kuduracak, kıvranıp, delirip, çırpınacak. Bir insan neden neden pislik enjekte eder kendine ve neden bir fare besler içinde. Sıradan bir mantığın reddedeceği işe yaramaz binlerce cevap. Cennetin bedeli cehennem. Cehennet tam olarak budur... Fare ondan bahsettiğimi anlar ve genzimi ısırır. Öksürerek kusarım. Böbreğim tırmalar ve kalbimin tam ortasına sıçar. Aklım kanar. algılarım hiç olur, beynim piç!

Neyse ki Narkotik'le anlaşıyorum. Birkaç süslü gerçeğe, tecrübeme ve hayal gücüme "ödeme" yapıp beni kurtarıyor. Narkotikler iyidir. Sizi zavallı hasta yaratıklar olarak görürler ve haklıdırlar. Koridor ve tuvaletleri temizledim, mürekkepli parmaklar, önden, yandan resimler kaydolundu. Bininci kez suçlandım, acındım, asıldım, tükürüldüm, yandım, dondum, etiketlendim, üzerine basıldım, fişlendim, itildim kakıldım ve Adalet Efendi'nin sofrasına iftar yemeği olarak sunuldum. Adalet Bey yüzüme bile bakmadan, cezamı çektiğimden emin, para cezası verip beni umutsuz akibetime doğru savurdu. Ve soğuk çay ve **"doğru yolu bulma kılavuzu"**ndan birkaç tanıdık paragraf. Manyeto ve bağırışların sessizliği, ve ensemdeki yanık nefesle birdenbire özgür ve ağlamak üzere kaldım. Ne özgürdüm, ne de ağladım.

Eve dönüp **"Ha'sktir şükürler olsun!"** deyip bir içki doldurdum. Bırakmaya ve temizlenmeye çalıştığımda Leydi İlse Heroin'in beni bulup yüzümü göğüslerine bastıracağını, beni göğe yükseltip irademi tanrının pis kokan ayakları altında ezeceğini, **"neden, lanet olsun, neden?!"** sorularını **"çünkü, allahın belası çünkü!"** diye yanıtlayacağımı ve **"hadi, orospu çocuğu, hadi!"** diyeceğimi biliyordum. Çünkü çözüm yoktur, şans, şanssızlık ve uzay vardır.

Anıma şükredip şimdi, bunlardan çook uzun zaman sonra, tanrıya şükür temiz ve iyiyken bu gece yaptığım gibi, duvarlara kadeh kaldırıp yahu ve **"ulan ilahi"** diyordum. Ben şimdi kendime içiyordum. İçecek daha çok sevdiğim başka bir şey olmadığı için.

Ey beni okuyanlar, duyanlar, duyduklarını sananlar. Dostlarım, diğerleri, anne, baba, kardeş, sevgili, ey iklim, ey kanka, ey editör ve lanet olası dolunayın altında dalyan gibi parlayan insanlar. Artık yüreğim ellerimde, yüreğim ellerinizde. Lütfen İyimser Olan Damardan Giriniz. Afiyet şeker olsun! Nice Dolun Günlere!..

TOGAN00 hotmail.com

BLOWIN'IN THE WIND "Esen Yelde"
Bir Bob Dylan Baladı

ONUR GÜÇEL

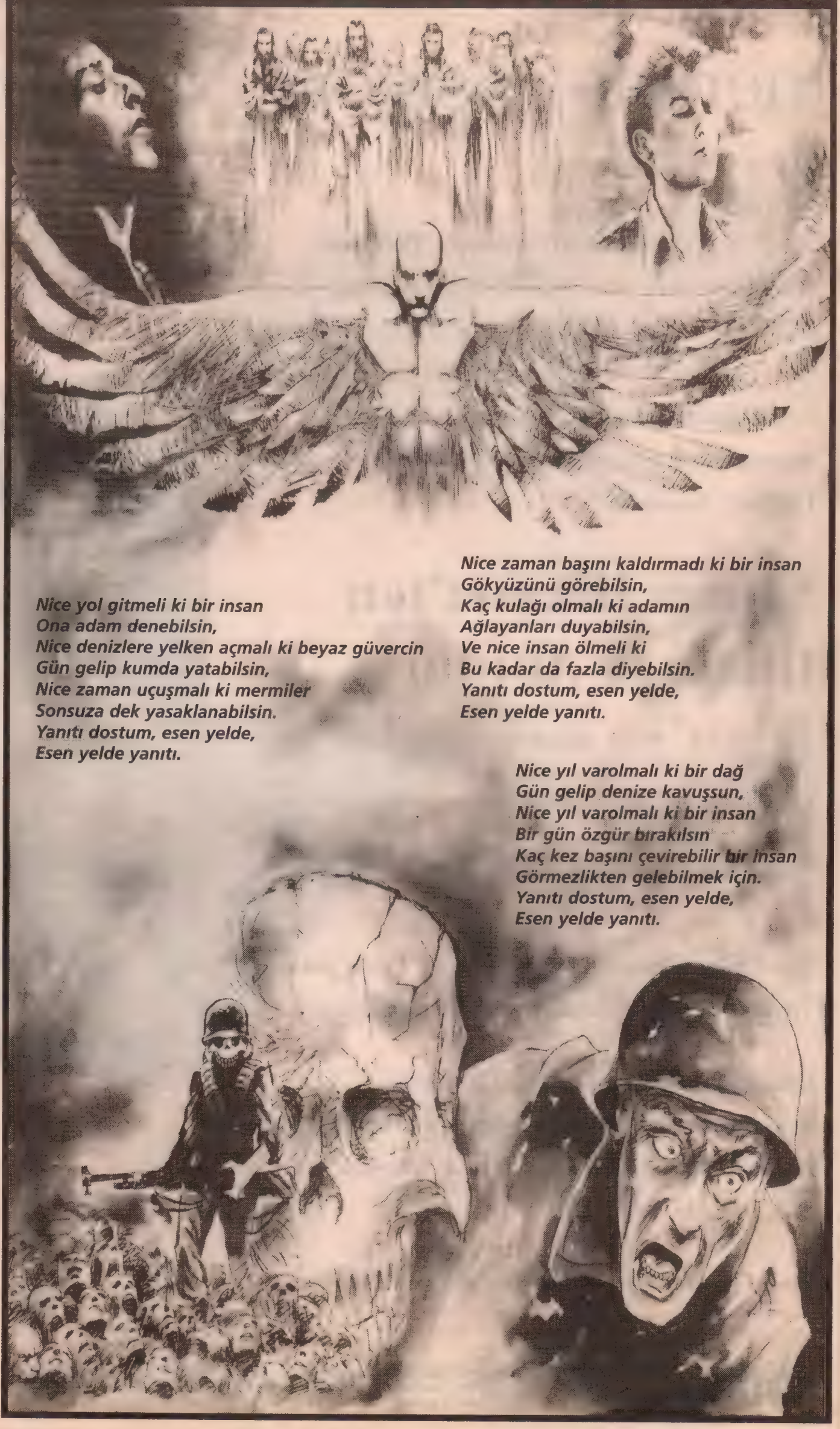

Nice yol gitmeli ki bir insan
Ona adam denebilsin,
Nice denizlere yelken açmalı ki beyaz güvercin
Gün gelip kumda yatabilsin,
Nice zaman uçuşmalı ki mermiler
Sonsuza dek yasaklanabilsin.
Yanıtı dostum, esen yelde,
Esen yelde yanıtı.

Nice zaman başını kaldırmadı ki bir insan
Gökyüzünü görebilsin,
Kaç kulağı olmalı ki adamın
Ağlayanları duyabilsin,
Ve nice insan ölmeli ki
Bu kadar da fazla diyebilsin.
Yanıtı dostum, esen yelde,
Esen yelde yanıtı.

Nice yıl varolmalı ki bir dağ
Gün gelip denize kavuşsun,
Nice yıl varolmalı ki bir insan
Bir gün özgür bırakılsın
Kaç kez başını çevirebilir bir insan
Görmezlikten gelebilmek için.
Yanıtı dostum, esen yelde,
Esen yelde yanıtı.

"Bana Bernhard'dan söz edin, nerede yaşıyor? Nasıl biri?"

Samuel Beckett

Kitap-lık, Mayıs-Haziran sayısında **Thomas Bernhard**'dan 'söz ediyor': Oğuz Demiralp, Enis Batur, Orhan Pamuk, Ahmet Cemal, Zehra İpşiroğlu, Nuri Sağlam, Ersel Kayaoğlu, Ingeborg Bachmann, Peter Handke, Marcel Reich-Ranicki, Michel Schneider, ve Pierre Daum'dan 'Thomas Bernhard Üzerine'; vesika-lık'ta...

Nâzım Hikmet'ten Güzin ve Abidin Dino'ya mektuplar

ilk kez *Kitap-lık*'ta yayımlanıyor:

"Canlarım, Kardeşlerim, Dinolarım"

Yoksa biz edebiyatta da geri mi kaldık? **Genç yazarlar** Türkiye'deki edebiyata ve edebiyatçıya bakıyor.

Dinar Bandosu en geniş kadrosuyla: Semih Balcıoğlu, Tonguç Yaşar, Tan Oral ve Necati Abacı'nın çizimleri, Ece Ayhan'ın "dipyazı"sıyla Rüzgâr Gülü'nde...

Bir de herkes *Kitap-lık*'ın fiyatından söz ediyor...

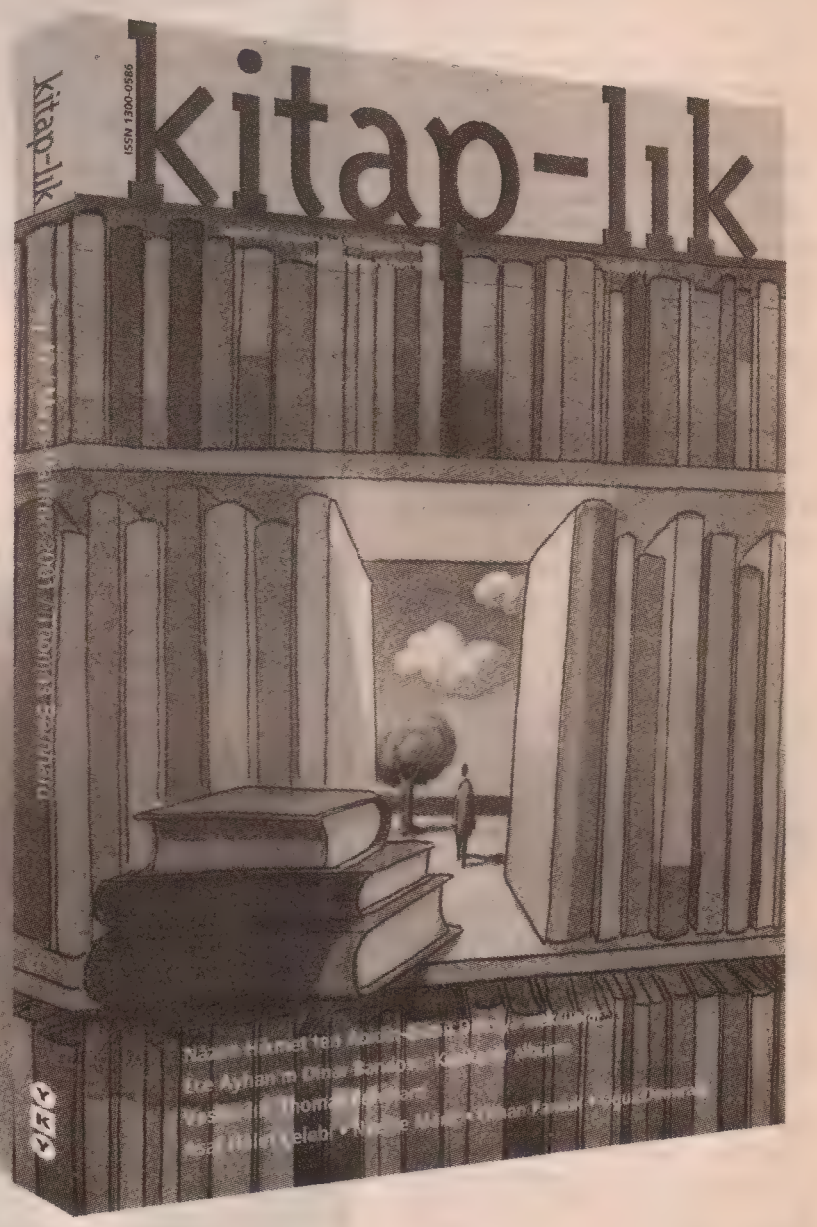

Kitap-lık
İki aylık edebiyat dergisi
Sayı: 47, Mayıs-Haziran 2001
2.000.000 TL

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: • İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **İnternet satış: www.shop.superonline.com/yky**
YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

Gazlı Bez

ALTAY ÖKTEM

oktemaltay@hotmail.com

Bir avuç insanın cebinin ve midesinin aşırı şiştiği, bünyesinde çarpıklıklar, eğrilip bükülmeler olduğu, bir yerlerinden hortumlar çıktığı bu toplumsal hastalığa olsa olsa fil ülke adı verilir. Ben de günün birinde fil adam hastalığına yakalanırsam, en azından hortumu nereye sokacağımı biliyorum.

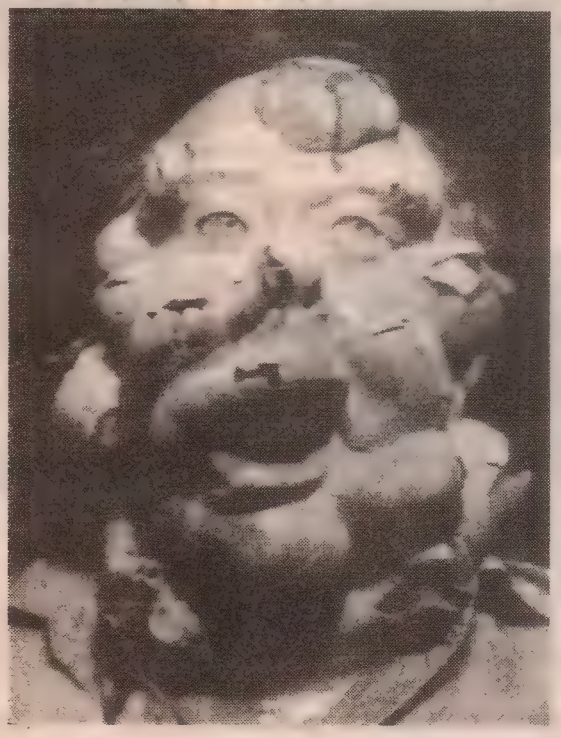

Tehlike Anında Çük'ümü Çekiniz!

Konumuz tehlike, diyerek söze başlamayı çok isterdim ama, tehlikeli olur bu. Tehlikenin verdiği zevkin hormonlarla, özellikle de adrenalinle yakından ilişkisi var. Oysa hormonlardan söz etmenin, hem de bunu gecenin üçünde, evde yapayalnızken yapmanın biraz tehlikeli olduğu kesin.

Her şey elimdeki fanzinleri karıştırmakla başladı. **k. İskender**'in hazırladığı **"Hüzünlü Çocuklar Mecmuası"** Terkedildim'in o yürek burkan sayfalarından birine **"Tehlike Anında Çükümü Çekiniz"** diye yazmış kaybedenin biri. Çekmek fiilinin kaybetmekle doğrudan ilişkisi var; birkaç para babası daha çok otomobil satsın diye her yana otobanlar yapıldığından beri o güzelim trenleri kaybettik örneğin. Hani vagonların kapısının yanında **"tehlike anında kolu çekiniz"** yazan trenleri... Çekilecek kolun yanında da gereksiz yere kullananların cezalandırılacağı yazılıdır. Tehlike anı nedir, tehlikenin sınırı nerede başlar, nerede biter belli değil. Oysa ben, kendimi sürekli tehlikede hissediyorum. Olaya toplumsal açıdan bakarsak -umarım- hepimiz birer tehlikeyiz dünyada. Yani isteyen, istediği zaman çekebilir kolu.

Bir de tehlike anında kırılacak camlar vardır. Camı kırıp, içindeki düğmeye basmamız için hazırlanmış bu anlamsız kutucukların camını da her an kırabiliriz. Tehlikedeyiz çünkü. Hatta içinde düğme bulunmayan camları bile kırabiliriz istersek.

Hazır tehlikeden söz açmışken dünyadaki en tehlikeli hastalıklardan biri olan fil adam'a değinmeden geçmek olmaz. Fil adam deyince herkesin aklına bankaları hortumlayanlar, devalüasyondan önce parasını dolara çevirip malı götürenler gelir. Oysa fil adam'ın ekonomiyle de, siyasetle de ilgisi yok.

1862'de İngiltere'de doğan **John Merrick** dünya tarihinin en şanssız insanlarından biri. Vücudu yamulmaya, her tarafından garip şişlikler çıkmaya, kafası eğri büğrü olmaya başlayınca herkes şaşırır. Doktorlar da teşhis koyamaz. Yapılan tek yorum, annesinin John'a hamile olduğu dönemde bir filin ayakları altında kaldığı, ama sağ kurtulduğu, bu yüzden de çocuğun file benzediğidir. 1800'lü yıllarda İngiltere'de yapılan bu yorum bizi şaşırtmıyor elbette. Çünkü 2000'li yılların Türkiye'sinde idrar içerek sarılığın geçeceği, vücudu jiletle keserek pis kanı akıtırsak hastalıkların iyileşeceği, **Kemal Derviş**'in ekonomiyi düzelteceği gibi batıl inançlar kol geziyor hala.

Vücudun bir yarısının ve kafanın aşırı büyüdüğü bu garip hastalığa bugüne dek yalnızca 120 kişide rastlanmış ve 1983'de, yani John Merrick öldükten 103 yıl sonra hastalığın ne olduğu anlaşılabilmiş.

Bundan 103 yıl sonra biri çıkar da yurdumun yakalandığı tehlikeli hastalığa bir teşhis koymaya kalkarsa, bir avuç insanın cebinin ve midesinin aşırı şiştiği, bünyesinde çarpıklıklar, eğrilip bükülmeler olduğu, bir yerlerinden hortumlar çıktığı bu toplumsal hastalığa olsa olsa fil ülke adını verir. Hastalık bu; ne zaman, kimin yakalanacağı belli olmaz. Ben de günün birinde fil adam hastalığına yakalanırsam, en azından hortumu nereye sokacağımı biliyorum.

Bir fil ne kadar tehlikeli olursa olsun, durup dururken ne John Merrick'in annesini ne de başka birini ayaklarının altına alıp ezmez. Ayaklar altına alıp ezmek insanlara özgü bir davranış biçimidir. Ayrıca, filler çapraz gider, kuraldır bu. Ama çevremize şöyle dikkatlice baktığımızda fili çapraz gitmeyen bir sürü kişi olduğunu görürüz. Bazı kurallar, pardon, kurallar bozulmak içindir.

Siz en iyisi filinizin çapraz gidip gitmediğini sık sık kontrol edin, olur da fil adam hastalığına yakalanırsanız hortumu nereye sokacağınıza şimdiden karar verin ve tehlike anında çükümü çekin. Canınız cehenneme!

Ceplerini doldurmak için yeryüzünü yağmalayanlar, dünyada canlı kalmayınca tıka basa doldurdukları o cepleri ne yapacaklar? Yine de biz bunları boş verip sevgi ve hoşgörüden mi söz edelim... Hoşgörü bir erdem mi, yoksa bir salaklık çeşidi mi? Gerçekten bu insanlarla kardeş miyiz, hiçbir şey düşünmeden eğlenelim, coşalım, zıplayalım, koşalım mı gerçekten?

Küçücük Bir Çocuk Kalbi Var Bende

Masanın Üstünde, Kavanozda Duruyor...

Ay, ne kadar iğrençsin diyenler kendilerince haklı. Ama ne yapabilirim; gerçekten de bir çocuğun kalbine sahibim ve gerçekten de o kalp masamın üstünde, kavanozda duruyor. Ayrıca iğrenç kavramı da, düşünmeden kabullendiğimiz diğer birçok kavram gibi tartışılmalı, eksik taşlar yerli yerine oturtulmalı. Aynı hoşgörü, sevgi, barış, kardeşlik gibi...

Yazıma **"Zenci, beyaz, Türk, Kürt, Yahudi, Müslüman, hatta Uzakdoğulu fark etmez. Hepimiz kardeşiz. Dünya hepimize yeter"** diye başlasaydım, aman ne hoşgörülü bir insan, yüreği ne kadar geniş diye düşünüp ayakta alkışlayacaktı çoğu kişi. Kimse bunun incelikle hesaplanmış bir duygu ve düşünce sömürüsü olduğunu, böyle gelmiş böyle gitsin, benim keyfim yerinde demenin başka bir yolu olduğunu fark etmeyecekti bile.

Oysa dünya hepimize yetmiyor işte. Özellikle son yüz yıl içinde yalnızca insanlar ve ülkeler değil, tüm yerküre yağmalandı. Denizler, göller, ormanlar, gökyüzü derken toprak bile kirlendi artık. Milyarlarca yıl yaşayan yaşlı dünyamız, insanoğlunun son yüz-yüz elli yıldır kendini iyice kaptırdığı çılgınlığa daha fazla dayanamayacak duruma geldi.

Ceplerini doldurmak için yeryüzünü yağmalayanlar, dünyada canlı kalmayınca tıka basa doldurdukları o cepleri ne yapacaklar? Yine de biz bunları boş verip, sevgi ve hoşgörüden mi söz edelim... Hoşgörü bir erdem mi, yoksa bir salaklık çeşidi mi? Gerçekten bu insanlarla kardeş miyiz, hiçbir şey düşünmeden eğlenelim, coşalım, zıplayalım, koşalım mı gerçekten?

Kısacası vahşi, sert, içi şiddetle dolu biri değilim ben. Siz de değilsiniz, biliyorum. Tam tersine hoşgörülü, yüreği sevgiyle dolu, biri tokat atınca diğer yanağını çeviren zarif insanlarız hepimiz. Her acıya katlandık katlanmasına da, bastığımız topraklar kayıyor ayağımızın altından. Dünya gitti gider...

Evet, vahşi değilim. Hatta, küçücük bir çocuk kalbi var bende. Kavanozda duruyor. Bir de kuru kafa vardı masamın üstünde. Savaşta, bir hücreye kapatılan dört askerin ölmemek için nasıl idrarlarını içtiklerini, birbirlerini yiyerek ayakta kalmaya çalıştıklarını anlatan **Yargı**'yı on yıldır sahneleyen **Zafer Diper**, çok beğenip de elimden almasaydı, hala kavanozun yanında duruyor olacaktı o kurukafa. Daha on üç, on dört yaşındayken de sarıklı bir mezartaşını sürükleye sürükleye getirmiş, yatağımın başucuna koymuştum. Annem mırıl mırıl ayet-el kürsü okuyarak mezartaşını atmıştı sokağa.

İnsan vücudu zararlı maddeleri süzüp dışarı atmayı iyi becerir. Ama zararlı maddelerin miktarı çok fazlaysa atamaz ve ölümcül hastalıkların pençesine düşer. Dünya için de aynı şey geçerlidir. Şimdiye dek bu işlevini yürütebilen dünya, artık insan türünün verdiği zararları yok edemiyor ve gittikçe çürüyor. Kısacası, dünya hepimize yeter diyerek bu yok oluşa çanak tutacak zamanımız kalmadı. Onlara hoşgörü, sevgi, kardeşlik göstererek kendimizi tatmin etme gibi bir lüksümüz yok artık.

Evet, bende küçücük bir çocuk kalbi var. Gerçekten de var. Ama o kalbi çıkartıp bir kavanoza koyarsam, hem kendim hem de içinde yaşadığım dünya için yararlı bir iş yapmış olurum. Kaburgalarımın içinde o kalbi taşırsam, sonumuzu hazırlayan insanların ekmeğine yağ sürerim yalnızca.

Neyse, (ikinci kere) canınız cehenneme!

Soner Yalçın: "Ben Devleti Çıplak Gördüm"

CÜNEYT ÖZDEMİR

Soner YALÇIN ile bir araştırma sırasında tanıştım. Henüz Susurluk olayı patlamamıştı ve benim yolum bambaşka bir haberden dolayı Susurluk kahramanları ile kesişmişti. O'nun da yolu bir başka nedenden dolayı Susurluk kahramanlarına çıkmıştı. Hem de benden çok önce. Ben genç bir gazetecinin gözü kara haliyle olayın üzerine gitmek istiyordum. Beni sakinleştirdi, o zaman bana "BEN DEVLETİ ÇIPLAK GÖRDÜM" dedi... Sonraki yıllarda kendisi ile iyi arkadaş olduk. Özellikle de iki habercinin dostluğuydu bu... Yaptığımız haberleri paylaşıyor, dosyalarımızı birbirimizden aldığımız belgelerle tamamlıyorduk. Sonrasında o İstanbul'a taşındı ve yollarımız bir kez daha ve bu kez "iş arkadaşı" olarak kesişti. Soner YALÇIN son yıllarda araştırmacı gazeteciliğin gerçekten önemli isimlerinden biri. Doğan YURDAKUL ile kaleme aldığı, "Reis Gladio'nun Türk Tetikçisi"nin öyküsünü anlatıyordu, Bay PİPO ise MİT'in gayriresmi tarihini... Öncesinde "BİNBAŞI ERSEVER'İN İTİRAFLARI"nda kontrgerillayı ilk kez bir resmi görevli anlatmış ve öldürülmüştü. "BEHÇET CANTÜRK'ÜN ANILARI"nda ise yeraltı dünyasının Susurluk'a giden yol hikayesi vardı. "HANGİ ERBAKAN"da da Türkiye'de ki Milli Görüş Hareketi'nin Erbakan'ın biyografisinden yola çıkılarak anlatıldığı ilginç bir çalışma vardı. Ve Soner YALÇIN'ın son kitabı da çıktı

TEŞKİLATIN İKİ SİLAHŞÖRÜ, "Biri Meşrutiyetin Silahşörü Dede Yakup Cemil, Diğeri Cumhuriyetin Silahşörü Torun Yakup Cemil"

Bu sefer birbirinin devamı olan bir teşkilatın iki kahramanının son derece ilginç hikayeleri var. Dede Yakup CEMİL'in hayatı zaten roman. Meşrutiyet döneminin bu namlı silahşörünün yaşam hikayesini ilk okuduğumda inanılmaz geldi. Ama gerçekti işte. Bu coğrafya böylesine gözükara silahşörlerin politika sahnesindeki rollerine tanıklık etmişti. Torun YAKUP CEMİL ise benim de yıllardır altını çizmeye özen gösterdiğim bir yalana son noktayı koyuyor. ASALA'ya karşı yapılan devlet operasyonlarını, ilk kez operasyonlara katılan ekipten bir kişi en ince ayrıntısına kadar anlatıyor.

Ve kitabın kurgusu ile tarihte inanılmaz bir maceranın gelgitlerine kaptırıyorsunuz kendinizi. Gerçek olduğunu bilmesem , "tam bir bestseller" diyebileceğim bir çalışma. Ama bu ne bir senaryo, ne de bir hayal ürünü. Tamamıyla gerçek iki hayattan kesitler...

Soner YALÇIN ile bu sefer iki ayrı rolde buluştuk. Ben sorular sordum o cevapladı.

Kitap çıktı hayırlı olsun mu demek gerekiyor, geçmiş olsun mu bilmiyorum. Konu anlaşılan yine teşkilat... Bu sefer hangi teşkilat?

- Geçen gün düşündüm şöyle bir yere koydum kendimi. Şevket Süreyya Aydemir, Cüneyt Arcayürek, bunlar bir şekilde, bir şekildeyi özellikle altını çizerek söylüyorum, Türkiye tarihinin yaşadıkları dönemi kaleme almışlar. Hakikaten çok takdir edilecek çalışmalar. Ben de "haddim olmayarak" kendimi öyle bir yere koyuyorum yani gazetecilik yaptığım dönemi kaleme almaya çalışıyorum. Ama benim kaleme aldığım tarih daha çok gazete, dergi sayfalarında, TV ekranlarında çok fazla görünmeyen, yer almayan, resmi olmayan tarih. Bir şekilde ben hep tartışılan ama ne olduğu somut olarak ifade edilemeyen, yazılamayan, belgesi ortaya koyulamayan "Binbaşı Ersever İtirafları"nı da, keza Behçet Cantürk kitabı ya da "Gladio'nun Türk Tetikçisi" ya da MİT'ten bir isim olan Hiram Abas gibi kişileri, olayları yazıyorum...

Bu kitapta bir şekilde resmi olarak ortaya konulmayan, ya da konulamayacak olan yani belgelendirilemeyen devletin yurt dışı operasyonları anlatılıyor. Ama bunu anlatırken de kendi içinde alt başlıkları, iddiaları var. İddialarından biri diyor ki sistemler ve rejimler değişse de Türkiye'de bir tane teşkilat var. Teşkilattan kastım ise şu; Teşikalatı Mahsusasa'dan Özel Harbe uzanan bir çizgiyi , bir durumu vurgulamak. Bir de işin hakikaten beni bile hayretler içinde bıraktıracak yönü ise buradaki fedailiğin dededen toruna geçmesi... Dün İttihat Terakki'nin "Teşkilatı Mahsusası"nı nasıl Yakup Cemil'i kullandıysa, bugün de Teşkilatı Mahsusa'nın devamı olan örgütler benzer yöntemleri o kişilerin akrabaları ile uygulamaya devam ediyorlar...

Bu bir rastlantı mı, genişletilmiş bir komplo teorisi mi?

- Bu bence rastlantı değil. Kafkasya'dan göçen Çerkezlerin Osmanlının son döneminden Cumhuriyet'in ilk dönemine hatta bugüne kadar güvenlik biriminin köşebaşlarında olması nasıl rastlantı değilse, bugün MİT'te çalışan personelin önemli bir kısmının babasının ya da dedesinin istihbarat birimlerinde çalışıyor olması tesadüf değil. Ve bence bu da öyle değil...

Neden böyle bir kitap yazdın. Bu bir gazetecilik kitabı mı, tarih kitabı mı yoksa bestseller mı? Bunu soruyorum aslında senin kitapların son dönemin en çok satan kitapları. Bilmediğimiz sihirli bir formül mü var?

- Aslında bu soruyu tek bir cümle ile cevaplayabilirim. Beni heyecanlandırdığı için yazıyorum. Profesyonel olarak ben habercilik yaparak hayatımı kazanıyorum. Ama artık birçok haber beni heyecanlandırmıyor. Yapılması gerektiği için yapılan haberler var. Ve bu anlayış beni kendi mesleğime yabancılaştırıyor. Oysa bu çalışmalar Soner Yalçın'ı bir haberci olarak heyecanlandıran araştırmalar. Kaynaklarla görüşürken, araştırırken, heyecanlanıyorum. Sanırım okuyucu da bu elektriği hissediyor. Belki o yüzden bu kitaplara bu kadar ilgi gösteriyor. Kendi aralarında iki istihbaratçının şifreli konuşmaları. Birbirlerine teğmen demeleri, çiftçi demeleri ve bütün bu isimlerin birer hikayesinin olması beni heyecanlandırıyor?

Neden Yakup CEMİL'lerin hikayesini yazdın, onları diğerlerinden ayıran yalnızca dede torun olmaları mı?

- Cüneyt, şöyle bir aileyi gözünün önüne getirir misin; en büyük dede Kafkasya'da Ruslara karşı Şeyh Şamil'in yanında savaşıyor. Onun oğlu Osmanlı'da son dönemlerinde tütün kaçakçılığı yapıyor. Ve bir silahlı çatışmada öldürülüyor. Onun oğlu Yakup Cemil Osmanlı'nın en güçlü kişisi, dönemin en güçlü makamlarından birinde oturan bugünün Genelkurmay Başkanı'ndan bile üstün bir makam olan harbiye nazırını alnından vuruyor. Ve yığınla silahlı eyleme ve cephelerdeki savaşlara katılıyor ve sonunda idam ediliyor. Torun Yakup Cemil ise Cumhuriyet'in 80'den sonraki özellikle yurtdışı operasyonlarında silahşörlük görevini yapıyor, tetik çekiyor yani... Torun Yakup Cemil'e söz verdiğim için kitapta çok fazla ayrıntısını yazmadım birkaç sayfa yazdım ama torun Yakup Cemil'in babası da 27 mayıs 1960 ve 22 şubat 1962 Talat Aydemir ayaklanmalarına yüzbaşı olarak katılıyor ve ordudan atılıyor. Tabii böyle bir ailenin hayatı beni heyecanlandırıyor. Yazarken her aşamasında heyecanlandım, resmi olmayan tarihi bir kez daha tüylerim ürpererek öğrendim... Bu aileden yola çıkarak yazılan bu kitap Osmanlı'dan Cumhuriyet'e tarihimizin önemli dipnotlarından biridir.

Senin kitaplarının en önemli özelliği de tamamen gerçek olmaları. Ne kadarı doğru, ne kadarı gerçek, ya da gerçeklerden hiç saptığın oluyor mu?

- Bu kitap benim 6. kitabım. 1994 yılından bu yana 7 yıldır kitap yazıyorum. Cem Ersever'den, Behçet Cantürk'e, Abdullah Çatlı'dan, Hiram Abas'a kadar bir çok önemli karakteri içeren kitaplar yazdım, analizlerde bulundum... Bugüne kadar yalnış çıkan hiçbir şey olmadı. İşin garip tarafı bugünlerde bizim yazılı basında daha çok görüyorum. İtalya'da mesleğini sürdüren Alman bir gazeteci papa suikasti ile ilgili bir kitap yazmış. Ve bizim medya bu kitaba dayanarak diyor ki papa suikastinde KGB ve Bulgar bağlantısı yokmuş, CIA ve Gladio varmış. İnsaf edin biz Gladio'nun Türk Tetikçisi diye boşuna mı kitap yazdık... Biz bunu alman gazeteciden daha iyi biliriz. Gladio'nun Avrupa'da kullandığı tetikçiler Anadolu çocuklarıydı. Biz yazdığımız zaman önemsemiyor ya da görmezlikten geliyorlar da (kitaplarımızı okumadıklarını düşünmek istemiyorum, ama galiba ne yazık ki okunmuyor kitaplarımız) ama Alman bir yazar yazınca, vay be diyorlar... Yurtdışında bu tür kitaplar yazan gazetecilerin pek çoğu zaten gelip bizimle röportaj yapıyor ve bu bilgilerden yola çıkıp kitaplarını yazıyorlar. Ben aslında şuraya gelmek istiyorum, kitap yazmak yalnızca bilgileri ardı ardına dizmek değildir. Aynı zamanda kitap analitik düşüncenin ürünüdür, analiz yapabilme yeteneği gereklidir yani... Bu kitapların başarısının bir nedeni de budur... Ben Su-

surluk'tan önce Behçet Cantürk'ü kimlerin nasıl öldürdüğünü yazdım. O günlerde ben sana da söyledim "ben devleti çıplak gördüm" dedim. Ve zaman yanılmadığımı gösterdi. Yani bu kitapların hiçbiri okuyucusunu yanıltmadı..

Öyle şeyler yazıyorsun ki insan okurken bile kimi zaman ürperiyor. Mesela Behçet Cantürk kitabında daha Susurluk olmadan, Susurluk kahramanlarını ve icraatlarını tarif ediyordun, "Binbaşı Ersever'in İtirafları" yayınlandığında faili meçhul cinayetler devam ediyordu. Bay Pipo ise neredeyse MİT'in resmi tarihine bir meydan okuma havasındaydı. şimdi ise son kitabında yine devlet operasyonunu bizzat operasyona katılan bir ismin anlatımına dayanarak yazıyorsun. Bu bile Türkiye'nin başını uluslararası arenada belaya sokmaya yeter de artar bile. Korkmuyor musun? Araştırma yaparken bir baskı veya tehdit gelmiyor mu?

- Bizde gazeteciliğin tanımı çok değişti. Bir gazetecinin görevi kamuoyuna bilgi sunmaktır. Kamuoyuna haber vermektir. Bu kamuoyu Türk kamuoyu olduğu gibi Tanzanya kamuoyu da olabilir. Bu kitap ve benim kitaplarım birer gazetecilik kitabıdır. Ve asıl hedefi kamuyona bilgi vermektir. Kamuoyunu haberdar etmektir. Korkuyor musun meselesine gelince? Elbette korkuyorum canım.... Ama kendimce de bunun önlemlerini alıyorum. Hiçbir zaman kitap imza gününe gitmiyorum, panallerine katılmıyorum. Yüzüm çok fazla tanınmasın diye medyada yer almamaya gayret ediyorum. Zaten çalışmaktan sokağa çıkmaya da fırsat kalmıyor. Çünkü sonuçta yazdığımız kitaplarla birilerinin ayağına basıyoruz.... Aslında kitabı yayıncıya verene kadar korkuyorum. Verdikten sonra korkuyu da yayıncaya beraberinde veriyorum. Artık benden çıkıyor, yani nasıl olsa kitabı verdik diyorum...

Bay Pipo'yu yazdıktan sonra yazılı basında bir çıktı, haberler fırtınası esti? Özellikle dipnotlarda bugünün popüler kültür kahramanları ile ilgili pek çok bilgi vardı? Bunları bilerek mi seçip buluyorsun, yoksa başka bir amacın mı var?

- Felsefede tümevarım ve tümdengelim diye iki ayrı methot vardır. Ben bu kitapları yazarken hep tümevarım methodunu kullandım. Bu metod nedir? Bu, olguları alt alta dizerek bir analize ulaşmaktır. Yani puzzle gibi bilgileri yerleştiriyorum ve ortaya bir bütün çıkıyor. Kitabı yazarken de olguyu tamamlayan bir parçayı bulunca sandalyemden fırladığım oluyor. Bu dipnotlar da, bu puzzle oyunun önemli bir parçası.

Genel akış içinde analize ulaşmanın küçük ama önemli parçaları bu puzzle'lar... Baktığın zaman mesela teşkilatın iki silahşörü 300 sayfa ise içinde 200 tane de dipnot vardır. şimdi Osmanlının son sadrazamı Tevfik'in Başkaban Bülent ECEVİT'in akrabası olduğunu, Ecevit'in çocukluğunu Ahmet Tevfik Paşa'nın kucağında geçirmiş olması ilginç. İlginçten öte bence haber değeri de taşıyor. Ben bunu dipnota koyduğum zaman tabii haber de oluyor. Günümüzdeki bazı ünlü şahsiyetlerin dedelerinin, babalarının hikayesi kitap da geçiyor. Bugün baktığın zaman babası ya da dedesi neyi savunuyorsa çok az istina ile aynı kişilerin aynı düşüncede olduklarını görüyorsunuz. Bizim fikir hayatımızda duygularımız daha ağırlıklı. Bilincimize, aklımıza, hatta yaşadığımız çağa göre bile değil...

Bu tür kitaplar yazmanın en büyük zorluğu nedir. Çünkü gayrı resmi tarihi yazmak kadar anlatmak da zor olmalı. Bu insanları nereden buluyor ve nasıl konuşturuyorsunuz?

- Zorluğun kaynağı çok az kaynak olması. Biz yazan bir toplum değiliz. Amerika'da tavla konusunda bile onlarca kitap vardır ama biz de bu oyunun nasıl oynandığını ancak gidip kahvede öğrenirsin. Mesela Teşikalatın iki silahşöründe Torun Yakup Cemil'le yüzyüze gelebilmek için 1999 Haziran'dan 2000 Nisan'ına kadar mücadele verdim. Onunla sadece yüz yüze gelip konuşabilmek için. Adam ne telefonunu veriyordu, ne adını veriyordu yani buluşmak istemiyordu... Bu insanların benimle konuşmalarının tek bir nedeni var. GÜVEN. Bana güveniyorlar. Ve benim bilgi birikimim de onların bana açılmalarına neden oluyor. Çünkü dedesi hakkında onun bilmediği bilgileri bile biliyordum. Aslında en önemli unsurlardan biri de kışkırtıcılıktır. Biraz kışkırtmak gerekir insanları... Doğru ve gerçek her zaman kışkırtıcıdır. Bugün "ASALA'yı biz bitirdik!!!" diyen kahramanlar ortada dolaşıyorlarken, ASALA'ya karşı onca yıl kanını dişine takip mücadele eden bir insanın susması hem gerçeğe, hem kendine, hem davasına, hem de tarihe karşı bir ihanettir... Bunları ona bu şekilde anlatmanız bile gereğinden fazla kışkırtıcı oluyor...

Bu tür kitaplar eskiden mi çok fazlaydı artık mı tek tük çıkıyor yoksa bize mi öyle geliyor, ya da neden bize böyle geliyor?

- Eskiden de azdı, şimdi de az. Bunun en önemli nedeni bu tür kitaplar yazmanın çok zahmetli olması. Çok fazla zaman harcamak gerekiyor. Hele bir de bir yerde profesyonel bir işiniz varsa işten arta kalan geceleriniz, tatillerinizi, tüm zamanınızı kitaba vermek zorunda kalıyorsunuz. Bir ikinci nedeni de medyanın kendi iç yapısından kaynaklanıyor. Uzmanlaşmaya , bilgi birikimine önem verilmiyor. Bilgi bugün için medyada para etmiyor. Genç bir gazeteci de ayakta kalabilmek , mesleği sürdürebilmek için ne para ediyorsa ona yöneliyor. Ayrıca bu tür kitaplar sizin de bahsettiğiniz gibi tehlikeli. Bu tehlikeyi herkes göze almıyor. Ve gazeteci bir yazar olarak tek başınasınız. Avukatınızı kendiniz tutarsınız, savunmayı kendiniz yaparsınız, güvenlik önlemlerini kendiniz alırsınız, masraflarınızı kendiniz karşılarsınız... Aslına bakarsanız bir araştırma yapmak pahalı bir iş. Sırf okuyacağınız kitap parası bile bir çok tutuyor... Mesela Yakup Cemil için İttihat Terakki'yi anlatan kitaplar aradım. Sahaflarda bulduğunuz konuyla ilgili bir kitap dolar kuru üzerinden satılıyor. Üstelik kaynak kitapları üzerinde çalıştığınız için almak zorunda kalıyorsunuz. Ayrıca tabii bu tür kitapların yazılması bir birkimi gerektiriyor.

Yapmak isteyip yapamadığın bir araştırma bir kitabı var mı?

- Çok var. Ama zamanım yok... Çünkü hayatımı devam ettirebilmek için sürekli bir işte çalışmak zorundayım. Keşke imkanım olsa da tüm zamanımı bu tür kitaplar yazmaya, araştırma yapmaya verebilsem.

Peki bundan sonra ne var sırada?

- Bundan sonra bir kitap yazmak değil, yarı belgesel bir film çekmek istiyorum. Türkiye'de bugüne kadar gerçek olaylara dayanan gerçek bir yarı belgesel film yapılmadı. Hatta senaryo üzerine çalışmaya başladık bile. Ama konusu şimdilik bende kalsın.

Kalsın...

Evde sıkılınca ne yapar insan? Dışarı çıkar! Özgürlüğe tutkunsanız ve bulunduğunuz yerde yoksa hürriyet, olan yere gidersiniz değil mi? Peki sonra bir de insan gibi yaşamak, yurttaş gibi davranabilmek, doya doya gülmek, işinizi severek, dayanışma içinde yapmak istiyorsanız... Fikir zenginliği, renk ve ses bahçeleri gibi dertleriniz varsa.

Yerli Ölüm Yabancı Yaşam

RAGIP DURAN

Meşhur fıkradır: Brejnev döneminde Sovyetler Birliği'nde, bir gün yurtdışına çıkma hürriyeti ilan edilmiş. Ertesi gün Moskova'daki tüm Batılı ülkelerin konsoloslukları önünde uzun vize kuyrukları oluşmuş. **Yurttaş İvan** da gidip vize alacak, kuyruğun sonuna gelmiş, önündeki adamı tanır gibi.

- Ama yoldaş, siz Leonid Brejnev değil misiniz?

- Evet, ne var?

- Hayrola neden girdiniz kuyruğa?

- E ben de yurtdışına çıkacağım!

- Siz gidiyor musunuz?

- Evet!

İvan bu yanıtı duyunca kuyruğa girmekten vazgeçmiş ve 'O gidiyorsa biz kalıyoruz' demiş.

Son zamanlarda yakın çevremde, öğrencilerim arasında da müthiş bir yurtdışına gitme furyası var. **'Au pair'**lik yaparım, dönercide çalışırım, master'a da başlarım diyenlerden, **'Benim zaten amcam var Almanya'da'** diyenlere... Anası babası zengin olanlar, çoktan kayıtlarını yaptırdılar bile üniversitelere, doktora kurslarına filan. İnternet'te saatlerce burs programı arayanlara da rastladım. Meslek sahibi, hatta hali vakti yerinde insanlar çoğu. **'Abi, Avrupa Birliği aday üyelerin doktorlarına, gazetecilerine filan serbest dolaşım hakkı veriyormuş doğru mu?'** diye soranlar da var. **'Almanya yine işçi alacakmış duydun mu?'** muhabbetleri ile umut yaratıyor aydını, işçisi.

'Kanada çok iyi imiş diyorlar' cümlesi de pek moda bu aralar. Bir kesim ise **'Ben Avustralya'ya yerleşeceğim abi, kanguru kebap filan yeriz'** derdinde.

Vatan sevgisi kronik bir şey galiba. 71 darbesinden sonra da çok sayıda tanıdığım, Batı Avrupa ülkelerine göç etmişti. Çoğu mecburen. Öldürülme korkusu vardı, hapislerde sürünme endişesi vardı bir sürü insanda. 80 darbesinden sonra da benzeri bir ortam boy attı. Afaganlar basmıştı aklı başında insanlara. Kişisel de olsa bir kurtuluştu o zamanlar Avrupa.

Siyasi mülteci olup eski fikirlerini, tutumlarını korumaya çalıştılar, yeni bir dille, yeni bir kültürle tanıştılar. Yeni meslek edindiler, çoğu evlendi, çoluk çocuk sahibi oldu, kaldı oralarda. Türkiye'de olmayan özgürlüklerin tadına vardılar. İlk başlarda af filan çıktığında her yaz Türkiye'ye tatile gelirlerdi. Artık tatile gelenler de azaldı.

1972 yılında Paris'te, Komünist Parti'nin L'Humanite Bayramı'na ilk kez gittiğimde, açıkçası ben de bir hoş olmuştum. **'Komünist'** dedikleri insanların ağzında bıçak filan yoktu, korkunç ve sevimsiz değildiler, hatta bazıları, bilhassa Latin Amerikalı olanları son derece sempatikti. Bu, işin siyasi yanı... Bir de oturduğum evin karşısındaki inşaatta çalışan işçiler çok şaşırtmıştı beni o zaman. İşe spor arabalarla ve şık giysileriyle, saat 10 gibi geliyorlar, mavi tulumlarını giyiyorlar, en fazla bir saat çalışıp sonra kahve molası veriyorlardı. Zevkle, keyifle çalışıyorlardı. Çok büyük olmayan binanın ön cephesinin boyabadanası yaklaşık bir ay sürmüştü.

İnsanlar arasındaki ilişkiler daha hakiki idi sanki... Çok mesafeli olsa da.

Batı üniversitelerinde okuyanlar bilir, hoca-öğrenci ilişkisinden, müfredata, eğitim tarzından giyim-kuşama kadar her şey bizdekinden farklı.

Tüm bu farklılıkların altında yatan esas ayıracın **'Hukuk Devleti'** olduğunu sonraları kavradım. Tıpkı oralardaki binbir kepazeliği, olumsuzluğu anladığım gibi.

Şimdi bunları bilen ya da bilmeyen gençler ve orta yaşlılar iki Viyana kuşatmasının ardından yeniden zorluyor Batı'nın kapılarını. Bir siyasi rejim için ne kadar büyük bir başarı ve gurur kaynağı değil mi?

Bunca insan öylesine seviyor ve mutlu ki memleketinde, bir an önce kapağı yurtdışına atmaya çalışmakta. Hayırlı yolculuklar...

Brejnev dönemi Sovyetler Birliği'nde, yine, adamın biri her sabah Kızıl Meydan'daki gazete bayiine gidip, gazetelere şöyle bir göz atar ama hiçbirini almadan çekip gidermiş. Sonunda gazete satıcısı adama kızmış:

- Kardeşim her sabah gelip bütün gazetelere bakıyorsun, sonra da hiçbirini almadan gidiyorsun... Olmaz ki böyle şey...

- Ben ölüm ilanlarına bakıyorum da... Çıkmadı henüz...

- Ölüm ilanları iç sayfalarda yayınlanır, sense sadece birinci sayfalara bakıyorsun ama...

- Benim beklediğim ölüm, birinci sayfadan yayınlanacak!

son kitabımın tanıtım kokteyli

KÜÇÜK İSKENDER

-"Çıkan son kitabınız muhteşem!" dedi elli yaşlarındaki liseli kadın; etekliği göğüslerini örtebilecek kadar kısaydı. "Naif, yumuşak bir üslubunuz var!"

-"İyi!" dedim. "Kıçınızı silerken canınızı acıtmaz."

-"Dobralığınıza hayranım!"

-"Umutlanmanızı istemem. Sizinle yatmayı düşünmüyorum. Zaten penisim bir iş anlaşması için yurtdışında!"

Az alkollü cin toniğini yudumladı:

-"Espri yeteneğiniz de olağanüstü!"

Olağan güzellikte bir servis elemanı, boşalmış kadehimi aldı.

-"Hemen yenisini getir!" dedim. "Bazı içkiler aralıksız içilmeli. Bazı kadınlar aralıksız.."

-"Fantezi kurar mısınız hiç?!" diyerek lafımı kesti kokana.

-"Fantezi kurmam. Planlar ve hemen hayata geçiririm. "

-"Hayata geçirmek?! Türkçenin elastikiyetinden yararlanıyorsunuz.."

-"İç çamaşırlarımdan söz açıldığında don lastiği bir dil kullanmam menfaatim icabı!. Siz sormadan cevaplayayım: Hayır, boxer'ım siyah değil! Ve üstünde desen yok!"

-"Önüne adımı yazdırmama ne dersiniz!"

-"İlk adet kanamanızda haber verin. Yanımda tüy kalemimi de getiririm. Hokka'ya batırır batırır yazarız!."

-"Ses tonunuz çok tahrik edici!"

-"Aramızaki boşluğa gitgide bir vajina sıvısı doluyor. Bilmem, farkında mısınız?!"

-"O sıvıda yüzme bilmeyen çok çocuk boğuldu!"

-"İğrençsiniz. Kimseye acımam, spermlerime acırım!"

-"Sizden hamile kalmak isterdim!"

-"Henüz meni boşaltan bir vibratör icat edilmedi hanımefendi!"

Kadın, kahkahasını rahat atsın diye sağa sola bakındım. Kalabalıktı. Kimse beni tanımıyordu. Ben sanki herkesi tanıyordum. Servis elemanının getirdiği votkalı neskafeyi aldım. Başımı çevirdiğimde kadın hâlâ gülüyordu. Ağzı ardına kadar açıktı ve vişne çürüğü ruju dişlerine bulaşmıştı. Sarhoştu.

-"Küçük diliniz sarkmış. Fazla oral seks yapmayın!" dedim.

Koluma girdi:

-"Kitabınızı nerede imzalamak isterdiniz?!"

Eline dokundum:

-"Kitabımın cildi biraz yıpranmış. Çok okunmuşa benziyor."

-"Klasikler eskimez!"

Kokteyl salonundan çıktık; votkalı neskafe kadehim hâlâ yanımdaydı. Otoparka doğru yürürken:

-"Sağol!" dedim. "Beni o insanlardan kurtardın. Ama umarım araban vardır."

Evet, benim de pek matah biri olmadığım kesin. Yapmacık gülüşler arasında kendime yazacak bir hikâye ararken birdenbire şehrin en lüks semtine doğru giden bir BMW'nin içinde Madonna dinlemeye başladıysam ve gittiğim yerdeki buzdolabındaki içki şişeleri hoş sohbet çocuklar çıkacaksa, evet, benim de pek matah biri olmadığım kesin. Varsın bir kere de kokteyllerde yazarı değil, kitabı kutlasınlar! Benim kitaplarım kendilerini savunmayı zaten bilirler.

-"Hey! Bebek! Bu ağzıyla osuran kadını dinlemek zorunda mıyız?!"

Gazala*

bir zaman senden ağlar kaldım gazala
sesim o uzak dağlarda dağdar şimdi
sanki unutmak için var anılar kinimde
ve sanki hep küs tadıyla söylenmiş bir şarkı duyduğum:
herkes bir gün bir aşkta imkansız hala

ne ırmaklarda haz, ne perçemlerde şefkat var artık
kuşkuyla dönülen aynalar ve kapılar şimdi
yalnızlığa kötü gelen yağmurlar
acıtan tesadüflerin sesi: mutluymuş
ah gazala, her şey eskisinden fena:

kül büyüt canım ve mümkünse acını unutma

Ekim'2000

* Yaz sonu yayınlanacak olan Yas Yüzükleri adlı dosyadan

Kemal Varol

Kalbimin En Doğusunda

Aşkın kanununu tahsil etmiştim kalbimin en doğusunda
İçimde yağmur duasına çıkmış birkaç köy
Birkaç köy sular altında
Kalbimin doğusu,
her resme güneş çizen bir çocuktu.
Gam yükünün kervanları yürürdü dudaklarımda
Kavruk ve çatlaktı dudaklarımın toprakları
Ölümün ötesinde bir köy vardı
Orda, uzakta, kalbimin en doğusunda
Şimdi bana yalnızca
Dertli türkülere duyduğum karşılıksız aşk kaldı

Güzel beyaz bir tay doğururdu her sene hafızam
Yorgundu oysa
Durmadan, durmadan hatırlamaya koşmaktan.

Kalbimin doğusunda bir yalan dünya vardı.
Okyanusları mavi olmayan.
Benim için hayat,
Kalbi kalpazanlıktan kırk sene yatmış çıkmış bir adamdı.
Geçmişim acıyor şimdi, yalnız benim değil
Benim ülkemin geçmişi de acıyor mesela.
Bilirdim oysa ilk badem ağaçları çiçek açar baharda.
Bilirdim çiçek satan çingene kızlarını
Onlar bütün şimdileri, bütün zamanlara
Bir gül parasına satardı.
Oğlan kıza bir gül alsa
Bilirdim odur en kırmızı zaman.
Adına aşk diyorlardı
Kalbimin doğusunda bir yalan dünya vardı.

Kim bir şairi kırsa
Şair gider uzun bir dizeyi kırar mesela
Bilirim kim dokunsa şiire
Eline bir kıymık saplanacak.
Bilirim kırılmış dizeleri tamir etmez zaman
Yorgunum oysa
Durmadan kendime bir tunç ayak aramaktan.

Aşkın kanununu tahsil etmiştim kalbimin en doğusunda
Boş salıncaklar gibi gıcırdayarak konuştum karanlıkla
Kediler gibi mırıldanarak.
Alkolden bir denize bıraktım kalbimi
Kırmızı bir sandal gibi
Arka sokaklarda sarhoş konuştum karanlıkla
Avuçlarımla konuştum
Allah büyüktür diyen insanlar gibi.
Kedi dili büsküvilerinin bir pastayla konuşması gibi
Yumuşak ve kremalı konuştum onunla.
Boynumda leylaklar açardı baharda
Mor ve pembe konuştum karanlıkla
Gece açılıp gündüz kapanan bir parantezdim
Sözler vardı içimde işe yaramayan
Sözlerle konuştum karanlıkla...
Önce söz yoktu kalbimin en doğusunda
Sözler...
Bir yağlı urgandı acıyı boğmaya yarayan

Didem Madak

Kötü Şair Şerafettin 'Aşk Tutunması'

ŞİİR ve OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA : İNDİRA GANDİ

Bugünlerde buralarda değilim
Güneşe kabuklarımı yakmaya gittim...
Ağlamalarıyla hüzün kızartan bir soylu yalnızlığı bu...

Arkamdan esen rüzgarın dokunuşlarına bıraktım tembel ruhumu
Çalışmaktan nefret ediyorum
Konuşmaktan da...

Anlatmaktan yorgun düşmüş
Anlaşılmazlık yolculuğuna çıktım
Kanımı hızlandıran şehvetimi
Ellerimle boşaltıp suyunu çıkardım
Akıttım kendimi kendime

Ben bir hayvan olduğumu
Otuz beş yaşına gelince anladım
İçgüdümle sevdim seni eşim
İçgüdümle kıskandım

Kendimi bir aşkla kandırdım
Kandırdım kendimi sevdiğim her şeye

Ellerim saçlarımda sarhoş
Kalbin kalbimde özgür bir cennet

Bir sigara tiryakisi-ra
Bir dal dileği yeşerdi
Kuru bir ağacın dalında

Uzağımdan kopup gelen
bir yudum ateşle
Yaktım hem kendimi hem seni

kotusair@hotmail.com

TÜRK ROCK 2000
Deniz Durukan
Güven Erkin Erkal
Stüdyo İmge Yayınlarından Çıktı

Long Play

ROCK ART VCD FANZİN
Bulutsuzluk Özlemi, Gökhan Dabak
Mor ve Ötesi, Grizu ve daa bissürü şey
Haziran sayısı çıktı... Pasajlarda...

DENİZ DURUKAN • dendur66@hotmail.com

SAYI:20

GÜVEN ERKİN ERKAL kertenkele@hotmail.com

Beklenen Çığlığı Ben İçinizde Patlatıyorum

İlhan İrem yıllardan beri dinlediğim, dinlemekten hiç bıkmadığım bir gönül insanı, müzisyen, şair... Müziğe başladığı yıllardan bugüne kadar çizgisini bozmayan, müzik kalitesini hiç düşürmeyen bir isim. İlhan İrem'in Kıbrıs'ta olması nedeniyle aşağıdaki söyleşiyi, internet üzerinden yaptık. Kendisiyle hiç karşılaşmadım ama yoğun telefon görüşmeleri sırasında gösterdiği incelik, kibarlık ve karşısındaki insana verdiği değer, onun hakkındaki düşüncelerimde yanılmadığımı bir kez daha gösterdi bana.

"Dua" adlı şarkınız hem ritim, hem de anlam olarak beni sarstı. "Dua"da bireysel ilişkiler; yar, ana, oğul üçlemesi olduğu gibi, toplumsal bir yan da var. O "paslı yara"ların bir çok insanı yakaladığına eminim. Bundan dolayı mı "Dua"?
- "Dua" mucizedir. Müziğin, ritim ve sözlerin olağanüstü uyumu. Bir ilahi senfoni. Yürek burkan bir ağıt. Ürperten vizyonlarla lirik bir masal. Ruhlar alemine yolculukta Arafat'ın sisleri. "Dua" o paslı yara ile algılananların daha ötesi.

Hiçliğe, mutlak güzelliğe...

Şarkılarınızda ruh temizliği, insana, doğaya, hayata duyulan yoğun bir aşk var. Elbette ki bunun içinde sevgili de var. Bu şarkılar aşkla yazılmış. Ruhun ve hayatın bütün kötü yanlarından aşkla arınıyor gibisiniz...
- "Soyun üzerindekilerden tenine yapışmış ıslak,
boğucu giysiden. UYAN!"

Sonsuz aşk, kainatın karadelikleri gibi gizemli, aç.

"Trans akşamlarında karadeliklerden geçtim

Sonsuzluk notalarında

Alemlere işaretim"

Kendinize dönük (medyadan, kalabalık yerlerden uzak, doğaya yakın durmanız), yalın bir hayatı seçmeniz başka bir arınma yöntemi mi?
- Şamanların büyü ayinlerindeki gibi
Ruhumun ve bedenimin sesini dinliyor
Ve öyle yaşıyorum.

Reankarnasyonla, yeniden doğuşla ilgilendiğinizi biliyoruz. Neden?
- "Ruhun Yükselişi" şiiri, "Seni Seviyorum"un
kapak resmi sorunuzun yanıtı.

Ruhun özü Krizalit içinde saklı.

Hiçlik, Varlığa dönüştü bilinmeyen yolculuklarda.

.....

Yıldız tozları, yeniden doğuşun işareti.

.....

Bir kelebek, reenkarnasyon sancılarında
Parçaladı kozasını
Dönüşüm başladı!

Değişik renkler, ağulu yeşil, çocukluk pembesi

Sarı hüznü yılların düşsel uçuşlarda ...

.....

İnsan bedeninde kanatları hiiç yok olmadan

Melek şekline büründü ruh.

Basubadelmevt!

Haberci Güvercin

Ruhun Yükselişi
Seni Seviyorum

Kelebek ömrü kadar sonsuz.

Seni Seviyorum

Unuttuğumuz

Bu alemde hatırlayamadığımız
Tuhaf sırlar,

Hayaller...

Başka hayatlarda yitirip,

Farklı boyutlarda bulduğumuz birileri.

Ruhun Yükselişi!

Seni Seviyorum

Genel olarak dünyanın gidişatından mutsuzluk duyduğunuzu hissediyorum. Belki de dünyanın toptan bir reankarnasyona ihtiyacı vardır, ne dersiniz?
- Her şey olması gerektiği gibi oluyor.

Büyük patlamadan bu ana her şey.

Biz yalnızca izdüşümleriyiz yüzümüze tutulan sırları
dökük aynanın.

Genelde her şarkının kendine ait bir ritmi vardır. Önce belli bir tempoda gider, hızlanır ve tavana vurur. Sizin şarkılarınızda durum farklı. Belli bir tempoda gidiyor, hafiften çığlıklar başlıyor, sonra biraz daha artıyor, ama asla o patlamayı yapmıyorsunuz. Bunu özellikle yaptığınızı düşünüyorum. O beklenen çığlığı aniden kesiyorsunuz. Ve her şarkınızın sonunda bir soru işareti bırakıyorsunuz düşünmeye dair.
- "Uzlaşmaz zıtlıklarda nitelik dönüşümleri
patlamalar şeklinde olur."

Beklenen çığlığı ben, içinizde patlatıyorum.

Şarkılarınızı dinlerken ruhun ve evrenin sırlarına doğru bir yolculuk yaptırıyorsunuz bize. Bu hem hüzünlü hem de sarsıcı bir yolculuk. Ve hayat denen bu yolculukta hepimiz biraz firardayız...
- Ağulu renkler haberci güvercin kanatlarında. Basubadelmevt! Şalamar, pulkanatlı başıboş ruhlar sabaha karşı salıncaklarında.

. . . . . .

Küflü gülümsemeli, kuş gagalı başka birileri gidecekleri yere varamadan tek tek dökülüyorlar bu yolculukta.

"Babil'in asma bahçelerinde iki kız yürüyordu.
Biri yeşile çehrelenmiş, diğeri yok!"

Son Arzunuz...
- Işık ve sevgiyle...

Bir Dost

Spastik Eroll, Asperger ve İdiotzine piyasada... Art Core'un ardından gelen bu fanzinlerle birlikte hard core ve punk aleminin "medya"sı iyice güçlendi. Asperger'de bu ay; Found Deep, Pancake, Handcuff, Direc-t ve Crunch röportajları yer alıyor. Idiotzine ise sayfalarında Flatground, Sokak Köpekleri, Pancake, Falldown ve Rashit topluluklarına yer vermiş. Spastik Eroll, geçtiğimiz ay kaybettiğimiz Ramones'in solisti Joey Ramone'u anıyor. Ancak Spastik, okuyucularından oldukça tepki toplamakta. Çünkü derginin armağanı olarak duyurulan VCD'yi neredeyse alabilen yok. Üstelik ilk sayfalarda okuyucuya, bu dergide Güven Erkin Erkal ve Altay Öktem'le ilgili bir şey bulunmadığını söyleyen Spastik, derginin sayfalarını yine bu isimlere ayırmış.

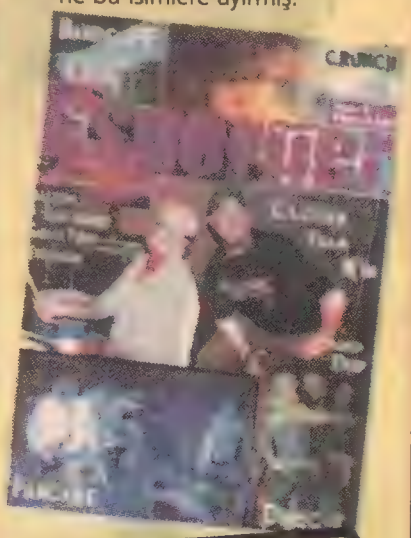

Dilimize Takılan Şarkılar

Renan Bilek, rock dinleyicilerine hiç de yabancı olmayan bir isim. 1998'de "Leke" albümüyle dinleyicilerinin karşısına çıkan Bilek, uzun süredir sessizliğini koruyarak bizi o güzel yorumundan ve şarkılarından mahrum ediyor. Oysa hayata ve aşka dair söyleyeceği daha çok şey olduğunu düşünüyor, bizde bıraktığı o beyaz lekeyi daha fazla yaymasını bekliyoruz. Bütün gençlik öyküsünü şarkılarına döken Bilek, "Leke"yle öfkesini, sevgisini, umudunu, yalnızlığını, kavgasını sesine yüklemişti. Bu ilk soló albümü hem müzikal kalite, hem de lirikler açısından oldukça başarılı. Bilek, albümde kendi lirikleri dışında **Enver Topaloğlu**'nun ve **Tuna Kiremitçi**'nin de birer şiirini kullanmış. Enver Topaloğlu'nun "parklar boştur, kanepeler ıslak / ay ışığı utanır... / altında gezen silahlı devriyelerden / ay ışığı utanır..." dizeleri de albümün diğer dikkat çekici liriklerinden. İşte dilimize takılan şarkı sözü:

Çek O Pis Ellerini

Yeni doğan güneşlerden,
İçimizde açan çiçeklerden,
Karanlıkta parlayan ümitlerden,
Damar damar şişmiş öfkemizden,

Sevgimizden, nefretimizden,
Gözyaşımızdan, alınterimizden,

Çek o pis ellerini üzerimizden,
Çek o pis ellerini!...

Sevdamızdan, yağmurumuzdan,
Satır satır öykümüzden,
Topraktaki kavgamızdan
Bahar günü meydanlardan,

Sevgimizden, nefretimizden
Gözyaşımızdan, alınterimizden,

Çek o pis ellerini üzerimizden,
Çek o pis ellerini!...

Bu Yıl Roxy'den Direc-t Çıktı

Bir **Roxy Müzik Günleri**'ni daha geride bıraktık. Bu yıl altıncısı düzenlenen Roxy'de yine katılım oldukça yüksekti. İstanbul'dan 53, Ankara'dan 10, İzmir'den 9, Bursa'dan 4, Adana ve Manisa'dan 1'er olmak üzere toplam 78 grubun başvurduğu Roxy'de, ortağım **Güven Erkin Erkal**'ın da arasında bulunduğu, **Kaan Yüceil, Taner Öngür, Cem Erciyes, Barboros Devecioğlu** gibi müzik alanında önemli birçok ismin bir araya gelmesiyle oluşan jüri, finale kalacak grupları belirlemede epey zorlandı. Bu zorlu eleme sonucunda 15 grup finale kaldı. Böylece biz de 7-17 Mayıs tarihleri arasında grupların sahne performanslarını izleme olanağı bulduk.

Ses düzenindeki teknik bir arıza nedeniyle bir gün geç başlayan **Roxy Müzik Günleri**'nde finale kalan gruplar hem dinleyicilere, hem de jüri üyelerine unutulmayacak bir müzik ziyafeti çektiler. Elektronik müzikten, punk'a, blues'tan, rock'a kadar birçok mozaiği içinde barındıran **Roxy Müzik Günleri,** daha önceki yıllarda **Kurban, Replikas, Teoman, Siddhartha, Climb(Weed), Nil Karaibrahimgil** gibi birçok ismi ve grubu müzik dünyasına kazandırmıştı. Bu nedenle **Roxy Müzik Günleri** amatör grupların sesini düyurması açısından oldukça önemli bir anlam taşıyor.

6. Roxy Müzik Günleri'nde **Özgür Peştamalci, Bilge Kösebalaban** ve **Alex'**ten oluşan **Direc-t** birinciliği, **Emre Uzuner, Oygar Erdal, Baran Atasoy, Tolga Tolun** ve **Lucas Neoore'**den oluşan **Larva** ikinciliği, **Murat Ergün, Okan Soylu, Görkem Balcı, Selçuk Muratoğlu** ve **Murat Koyuncu'**dan oluşan **Psyche** üçüncülüğü aldı.

Ayrıca, **Roxy Teşvik Ödülü**'nü **Sore, Jüri Teşvik Ödülü**'nü ise **Kör Talih** adlı gruplar kazandı. **En İyi Performans Ödülü** ise **Haz** grubundan **Ender Helvacıoğlu'**nun oldu. Şimdi vakit kaybetmeden **7. Roxy Müzik Günleri** için start vermenin tam zamanı...

Raflarda Bu Ay

Vae Victis (Altta Kalanın Canı Çıksın)
Self Prodüksiyon

Şimdiye kadar verdikleri az sayıda konserlerini tesadüfen yakalayanlar izledi. Adlarının geçmediği organizasyonlarda seyirci karşısına sürpriz olarak çıktılar. Ortalıkta görünmüyorlar ama sesleri duyuluyor. **"Bir Türk Dünyaya Bedel", "Arkamda Götümden Başka Kimse Yok"** ve **"T.C."** adlı şarkılar ülkemiz punk tarihine şimdiden geçti. İnsanların güncel konular üstüne alçak sesle yaptığı saptamaları **Fatih Altaylı**'dan daha "açık" ve yüksek sesle dile getiriyorlar. Raksotek ve D&R'lara bi sorun, olmadı; karadul77@hotmail.com

Direc-t / Live
Self Prodüksiyon

Ülkemizin ilk VCD demo albümü de Mayıs 2001'de çıktı. Geçtiğimiz yıl Sleeping Vaccines'ın demo cd'lerine Lay Lay Lom konserlerinden iki parçanın kaydını eklemiş olduğu bir albüm vardı. Bu kez Direc-t'in albümünün tamamı yarım saatlik bir VCD olarak karşınızda. Yer aldıkları bir televizyon programının tamamından oluşan bu kayıt, onları size ayrıntılı bir biçimde tanıtan söyleşiyle açılıyor. Vcd player ve bilgisayarınızda izleyebileceğiniz bu albümün ses ve görüntü kalitesinin hayli yüksek olduğunu belirtelim. direc_t@hotmail.com

Dyrad Distro Complation Album Vol.1
Self Prodüksiyon

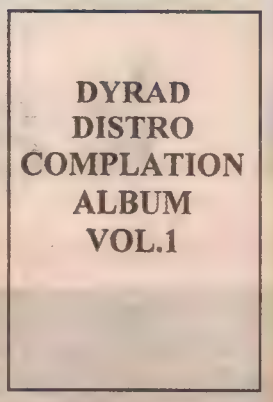

Adından da anlaşıldığı gibi bu bir toplama albüm. Yeraltından toplam 15 topluluğumuz bir araya gelmiş. Bunlardan Antisilence ve Radical Noise zaten malumunuz. Diğer isimlerle tanışmak içinse bulunmaz bir fırsat. İşte bu albümde kulaklarınızı kanırtacak diğer isimler Cidesphere, Sapık İnek, Falldown, Handcuff, Found Deep, Pancake, Lynch Law, Dementia, Antisilence, Drain Of Impurity (Avusturya), Bastard Fuck Off, Cadaverous, Leviathan ve Suicide. Arşiv değeri yüksek olmaya aday bu toplama için onurguzel@hotmail.com adresine hemen yazılın. Ayrıntılı bilgi için Onur'un web sitesi de var; www.dyraddistro.cjb.net

Albüm Çıktı Çıkacak

Bulutsuzluk Özlemi'nin altıncı albüm kayıtları son aşamaya geldi. **Akın Eldes** ve **Oya Erkaya**'nın topluluktan ayrılmasıyla yerlerine geçen **Süleyman Bağcıoğlu** ve **Burak Güven** ortama kısa sürede uyum sağlayıp birçok konser ve bir albüm kayıdını geride bıraktı bile.

Adı henüz belli olmayan albümde yer alacak çalışmaların adları şöyle sıralanıyor. Ankara Sokakları, Yağmur, Metro, Hayat Nakışında, Aşk Çok Para Yok, Kaybolan Şehir, Numara, Mabet, Hafıza, Palmiye, Çok zor, Hasret.

Bağlı bulundukları **Ada Müzik**'ten ayrılan ve Universal ile anlaşma yapan Bulutsuzluk Özlemi'nin yeni albümünün bu yaz çıkması bekleniyor.

Dünyada Mezarkabul Ahirette Pentagram

Yılların **Pentagram**'ı adını değiştirdi. Bundan böyle Frenkler onları **"Mezarkabul"** adıyla tanıyacak. Ama merak etmeyin bu durum sadece yurtdışı için geçerli. Dünyada başka bir Pentagram'ın olması, topluluğumuzun yurtdışındaki yapımcılarını kıllandırdı. Topluluk, yurtiçindeki konser ve albüm faaliyetlerini yine **"Pentagram"** adı altında sürdürecek. Bu arada **Mezarkabul'**ün anlamı şöyle; Cenazenin toprağa defni esnasında imamın ilk bir avuç toprağı attığı an. Yani bedenin yer yüzüyle tüm ilişkisinin bittiğinin göstergesi. Nasıl? Oldukça ürpertici değil mi? Bir çok Pentagram fanı bu yeni ismi oldukça sevimsiz bulmuş. Olabilir, sevimsiz ama kaçınılmaz... Hepimiz öleceğiz.

MACERA DEVAM EDİYOR

2. KİTAP ÇIKTI

Harry Potter

ve Sırlar Odası

Sırlar Odası'nın açılmasıyla ortaya çıkan karanlık bir güç, Hogwarts'takileri taşa çevirmeye başlıyor. **Harry Potter**, hayatını tehlikeye atarak, Oda'nın elli yıllık, ölümcül gizemini çözmeye çalışıyor ve olanlar oluyor!

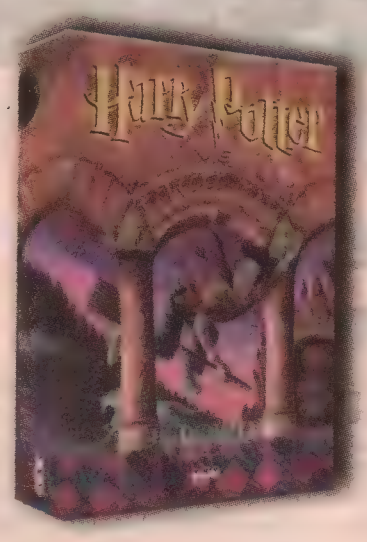

Harry Potter ve Felsefe Taşı
J.K. Rowling
Çeviren: Ülkü Tamer
360 s.,
5.500.000 TL

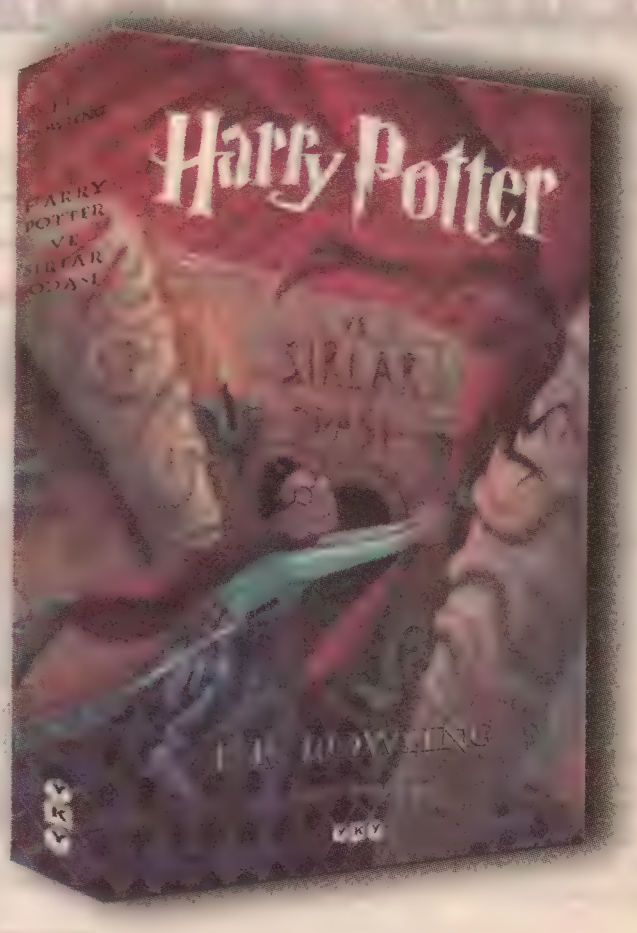

Harry Potter ve Sırlar Odası
J.K. Rowling
Çeviren: Sevin Okyay
416 s.,
5.500.000 TL

Maceraya katılın!

Harry Potter internette hediyeler dağıtıyor: www.harrypotterturkiye.com ve www.showtvnet.com/harrypotter

YKY

Geçen gün, sabah erken bir saatte Fındıkzade üst geçidinden geçiyordum. Acayip keskin bir idrar kokusu burnumu yaktı. Üst geçidin yanlarında yağmur sularını uzaklaştırmak için kanallar var ya millet oraya işemiş. Umumi tuvaletlerde erkeklerin yan yana sıralanıp da işedikleri yere benziyor biraz. Ama burada işemek komiğime gitti. Erkekler yanyana sıralanmışlar ve üst geçidin korkuluklarına kollarıyla dayanmışlar bir taraftan işiyorlar: İşemenin konforu. Nedir bu erkeklerin her yere, özellikle kamunun orta yerine işeme faaliyeti. Geçen sene sabah Yenikapı'da koşarken çalıların arasında sıçan bir adam görmüştüm. İşemeler, sıçmalar, otuzbir çekip her yeri döllemeler.

Kaydedilme Korkusu

SÜREYYYA EVREN - RAHMİ G. ÖĞDÜL

Erkek çocuğun gizli yaşamı denilince ilk akla gelen hep mastürbasyon takıntısı olur. Philip Roth, Türkiye'de de bir ara yasaklanıp sonra yeniden aramıza dönen *Portnoy'un Feryadı* adlı romanının başlarında yetişmekte olan bir erkeğin mastürbasyon dünyasını keşfi ve kendini bu aleme kaptırışını anlatıyordu. Genç Portnoy durmak bir yana ara bile verememektedir mastürbasyona. Aklı ve fırsat buldukça eli, sürekli oradadır. mastürbasyon takıntısı ya da çarpıntısı yerleşmiştir hızla kalbine.

Erkek çocukların kız çocuklara göre üzerini örtecek daha fazla pislikleri oluyor sanki; spermler sürekli uçuşuyor, sağa sola yapışıyor, iz bırakıyorlar. Ve böylece Portnoy hayatı kirleterek zevk alma konusunda temel bir eğitim alıyor.

'Tekrar'ın bu şekilde öne çıkması bana Gillian Wearing'in "masturbation" işlerini hatırlattı. Wearing'in çalışmasındaki iç içe geçmiş mastürbasyon görüntülerine bakınca kızın hiçbir sorunu olmadığı düşünülebilir. Kendi içinde akıp gidiyor. Ama delikanlının bir sorunu var: birazdan fışkıracak spermler... Spermler büyük olasılıkla elinde tuttuğu kendi mastürbasyon yaparkenki fotoğraflarına bulaşacak. Kendi görünüşünü dölleyecek. (Ya da kendisine ait bir görsel kurguyu.)

Kahramanımız Portnoy da ilk kez bir kadınla ('yani' bir fahişeyle) seks yaptığında, kadın onu eliyle boşaltmaya çalışır (buna 'milli olmak' denebilir mi acaba?) fakat Portnoy bir türlü gelmeyince bırakıverir. Portnoy kendi kendine devam eder ve sırt üstü yatarken öyle bir gelir ki spermleri kendi gözüne kaçar!

İşte. Tam bir tatmin. Kendi gözüne sokuyor dölünü. Kendi gözünü, kendi bakışını döllüyor. Kendi bakışından bir çocuğu olacak! Gözüne batıyor mastürbasyonu. Mastürbasyonun pisliklerini, artıklarını, spermlerini toplamak demek kendi gözünü silmek, gözyaşlarını silmek, kendi bakışını silmek demektir şimdi. Kör olacağı korkusuyla eve koşuyor. Eve koşmak bir tür arınma tabii, eve varınca yeniden görmesini sağlayan. Ailesi ve ev, mastürbasyonun kayıtlara geçip geçmediğini kontrol ettiği bir video gibiler.

Sahi, kaydedilmiş olmaktan korkar mısınız?

ABD'li bir porno yıldızına kendisiyle yapılan bir televizyon söyleşisinde "Kamerayı sever misiniz?" diye soruyorlar, "Kameraya bayılıyorum. Ama maalesef onu ağzıma alamıyorum," diyor. Basit bir oral seks metaforu üzerinden sanki üzerindeki bakışı ağzına alarak emmek istiyor. Kendine yönelen bakışı ve kendi kendisinin kaydedilişini yutmak. Yutulan spermler ve yutulan bakış.

Tuhaf, burada mastürbasyon bakılan değil bakandır. Bakışın içinde, kameranın içinde, gözün içinde bulunuyor.

Teori ve aynı anlama gelmek üzere Nazariye sözcüklerinin bakış, bakma kökeninden geldikleri gözönüne alındığında 'teorinin içindeki mastürbasyon' yutulmuştur. İlkokuldayken "çok iyi çalıştım o dersi, çok iyi öğrendim" anlamında "sular seller gibi ezberledim" ve "yalayıp yuttum" deyimlerini kullanırdık.

Bizim toplumumuzun çocuk kaldığı sık sık söylenir, o yüzden daha anlamlı geliyor belki böyle çağrılar. Çocuk toplum, belleksiz toplum. Kolay unutuyor. Kolay kanıyor. Sürekli baba arıyor, dayı arıyor (bu 'dayı' arayışının geçmişinde anaerkil bir dünyanın kalıntıları var mı acaba?), gerçekten elma şekeriyle kanıyor, ve tanımadığı amcalarla parktan uzaklaşıyor (bkz. Kemal Derviş Amca).

Biraz daha büyüdüğü anlarda, her mastürbasyon sonrasında bir daha mastürbasyon yapmayı istememeyi umuyor...

Dolayısıyla mastürbasyon takıntısına kapılan küçük oğlan defalarca boşalırken gün içinde, bu boşalmaların çokluğunu bir tür günah gibi algılar. Öyle bir hız kazanır ki onu tedirgin eden mastürbasyon değil mastürbasyonlarının sayısıdır, tekrarıdır.

Böylece bir bakıma seksin vazgeçilmez temalarından tekrardan zevk almayla arasına ilk şeytan (gerçi giren gerçekten şeytan olsa bir sorunu kalmayacak) girmiş oluyor.

Seks ('yani' aşk) galiba tekrarın yüceltildiği bir alan temelde. Deneyimin biricikleştirilmesi üzerinden tekrarın yüceltilmesine dayanıyor. Aynı suda iki kez yıkanamazsın sözü de erotik bir söz gibi gelmiştir kulağıma hep. İkidir aynı suda yıkanıyorum diye gevşeme aynı suda iki kez yıkanamazsın. Gibi.

Arınma duygusu garip bir şekilde uluslarda da var. Stereotipleştirdikleri kültürel bir şablona göre kendi bahçesindeki kültür bitkilerini pisliklerden, ayrık otlarından temizliyorlar. Galiba önce mastürbasyon yaparak kendi dölleriyle döllüyorlar bahçeyi. Pisliklerden arındırmayı kafalarına koymuşlar. Ova ova siliyorlar her yeri. Bir tür monokültür uygulayarak, polikültürleri boğuyorlar. Kimi zaman arınmalar soykırıma dek varıyor. Çünkü temizlik takıntısının sonu yok. Nerede duracağınızı kestiremiyorsunuz.

Geçen gün, sabah erken bir saatte Fındıkzade üst geçidinden geçiyordum. Acayip keskin bir idrar kokusu burnumu yaktı. Üst geçidin yanlarında yağmur sularını uzaklaştırmak için kanallar var ya millet oraya işemiş. Umumi tuvaletlerde erkeklerin yan yana sıralanıp da işedikleri yere benziyor biraz. Ama burada işemek komiğime gitti. Erkekler yan yana sıralanmışlar ve üst geçidin korkuluklarına kollarıyla dayanmışlar bir taraftan işiyorlar: İşemenin konforu. Nedir bu erkeklerin her yere, özellikle kamunun orta yerine işeme faaliyeti. Geçen sene sabah Yenikapı'da koşarken çalıların arasında sıçan bir adam görmüştüm. İşemeler, sıçmalar, otuzbir çekip her yeri döllemeler.

Uçakta bulutların üzerinde uçuyorsun. Güneşli pırıl pırıl bir hava. Altımızdaki bulutlar uçsuz bucaksız bir pamuk tarlası ya da bir karla kaplı bir çöle benziyor. Bulutların altında karanlık, kasvetli bir gün hüküm sürüyordur diye kestirimde bulunuyorum. Farklı algılama katmanları. Bu katmanlaşma alt ve üst gerçeklik yaratıyor. İnsanlar arası diyaloglar da böyle bir algılama katmanlarının farklılığı nedeniyle diyalogsuzluğa dönüşüyor galiba. Gemideyiz, makineler çalışıyor; arkadaşlardan biri bana soruyor: "üstübeç var mı?" buralarda bir yerde olacak diyorum. Lavabonun altındaki dolabın kapağını açıp üstübeçleri gösteriyorum. Yüzüme şaşkın bir ifadeyle bakıyor. Bu kez daha yüksek bir sesle sorusunu yineliyor: "üstümü değiştireceğim bir yer var mı?" Üstünü değiştirmesi için lavabonun altını önermeme hep birlikte gülüyoruz. Çoğu kez diyalogsuzluk böyle tatlıya bağlanmıyor, birbirlerini yok edene dek sürüyor. Kültür ırkçıları tarihi istedikleri gibi yazarak kültürler arasında savaşlara, soykırımlara varan yanlış anlaşılmaları sürdüyorlar.

Ateş herkesi birleştiriyor. Kamp ateşlerini hatırlasana. Etrafında bir arada toplanılır ve yatay bir ortam yaratılır; sanki geçici bir otonom zon kurulmuştur. Bu zonda hep bir ağızdan şarkılar söylenir. Sigara ve şarap şişesi elden ele dolaşır.

Yenikapı sahilinde baharla birlikte fazla kilolarından kurtulmak isteyen çevre halkı sabahları yürüyüşe, koşuya çıkıyorlar. Özellikle kadın populasyonu fazladır burada. Koşarlarken kadınlar haşır huşur ses çıkarırlar. Eşofmanlarının altında daha çok terlemeleri için naylon sarmışlardır bedenlerine. Bedenin böylesine bir cendereye alınması korkutuyor beni.

Bir de hulo hup yaparken barsak düğümlenmesi geçiren birisinin hikayesini duymuştum. Bedenlerin dışsal topoğrafyasını güzelleştirmek için içerde yıkımlar yapılıyor. Kentler ve kentte yaşayan insan bedenleri ne kadar da benziyorlar bu açıdan. Kentlerin meydanları güzelleştirilirken, pisliklerden temizleniyor ya bu pislik kavramı çok görece bir kavramdır. Örneğin kent meydanındaki yoksullar pislik olabiliyor, tinerciler, eşcinseller temizlik takıntısının kurbanlarına dönüşüyor. Habitat sırasında olanları hatırlıyorum. Beyoğlu'ndaki istenmeyen öğeler ayıklanarak kent dışına çıkarılmıştı...

Kent Habitatçılar tarafından kaydedilmesini istemediği döllerini sakladı denebilir mi?

sureyyyaevren@yahoo.com - rgogdul@yahoo.com

İlkokulda okutulan ders kitaplarını hatırlarsınız. Bu kitaplarda, çocuklara verilen temel derslerin yanı sıra örnek çocuk ve aile tipleri de sunulur. Çocuklar zaten verilen bu örnekleri cinsiyet açısından değerlendirmek durumunda değiller. Sanırım hiçbir anne-babanın da bu kitapları kadın-erkek eşitliği açısından değerlendirmek aklına gelmemiştir. Ama sosyolog Firdevs Helvacıoğlu ilkokul kitaplarında sunulan bu örneklerin hiç de eşitliği uygun olmadığını fark edip yüksek lisans tezi olarak bu konuyu araştırmış, daha sonra da 'Ders Kitaplarında Cinsiyetçilik' adı altında kitaplaştırmış. Ortaya çıkan sonuca göre, 1945'ten sonra yayınlanan ders kitaplarında kadınlar hep 'anne', 'ev kadını' kimliğiyle, üretmeyen, yalnızca ev işleriyle ilgilenen bireyler olarak resmediliyor. Buna karşılık erkekler, yani 'baba'lar dışarıda çalışan, eve para getiren, 'aile reisi' konumundalar. Bu durum, doğal olarak 'Ders kitaplarında cinsiyetçilik mi yapılıyor?' sorusunu akla getiriyor. Firdevs Helvacıoğlu'yla Cumhuriyet dönemi eğitimi, çok partili döneme geçişin eğitim üzerindeki etkilerini ve günümüz ders kitaplarının durumunu konuştuk.

'Kadınların Yaptığı Her İşi Erkekler de Yapar'

OYLUM GÖLBAŞI

Böyle bir tez hazırlamak nereden aklınıza geldi?

- 1980'den sonra yükselen kadın hareketi içinde bulundum. Özellikle 'Dayağa Karşı Dayanışma' kampanyasının tertip komitesindeydim. Daha sonra aile içi şiddete yönelik, özellikle İstanbul'da yapılan çalışmalar içinde yer aldım, Aynı zamanda Mor Çatı Kadın Sığınağı'nın kurucularındanım. Ama maalesef zamanım kısıtlı olduğu için şu anda çalışamıyorum. Kadın dayanışması, kadın sorununun kaynakları meselesini düşünmeye başlayınca etrafımda ilk dikkatimi çeken, ilkokul çocuklarının okudukları kitaplardaki kadını kişiliksiz, kimliksiz, zayıf gösteren fotoğraflar, resimler oldu. Bu fotoğraf ve resimler böyle bir araştırma yapmak için bana ivme kazandırdı.

Kadın açısından dünyaya bakmaya başlayınca, hayatın içinde kadının aleyhine olan her türlü ayrıntı insanın dikkatini çekiyor. Bunun mutlaka sorgulanması, bunu değiştirmek ve alternatifler üretmek düşüncesi oluştu bende. Bu konudaki ilk çalışmamı 1987 yılının ders kitapları üzerine yaptım. Kısa bir çalışmaydı bu. Sonra İstanbul Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Siyaset Bilimi bölümünde yüksek lisans yapmaya başladım. Bundan sonra ders kitaplarını daha ciddi bir şekilde, bilimsel yöntemlere uygun bir biçimde incelemek istedim.

Araştırmanızda ilk dikkati çeken 1928-1945 arası dönemde kadınların, ders kitaplarında etkin, erkeklerle eşit, paylaşımcı bir rolde sunulması. Bunun nedeni yalnızca Atatürk ilke ve inkılapları mıydı yoksa dönemin toplumsal yapısı da bunu mu gerektiriyordu?

- Buradaki esas itkinin cumhuriyet devrimleri olduğunu düşünüyorum. Cumhuriyet devrimleriyle yeni bir toplum yaratılmaya çalışıldı. Osmanlı'nın tüm kurumlarına karşı çıkan; zaten yıkılmış, çürümüş olan bu kurumları reddeden ve yeni bir kurumlaşma, yeni bir ülke yaratma politikası, kadınlar cephesinde de cumhuriyet devrimlerinin bir kadın devrimi olmasına yol açıyor. Eskiden ümmet dahi sayılmayan kadın, yeni toplumda vatandaş olarak değerlendiriliyordu. Bu nedenle yeni bir ülke yaratılırken başı dik, kendine güvenli, toplumsal yaşamda ve ev içi alanda aktif, üretken kadını destekleyen bir politika benimsendi. Aslında bu politika cumhuriyet devrimleri önderliği içinde çok büyük çoğunluğun kabul ettiği bir şey değildi. Ama Kemalistler öylesine akılcı politikalar izliyorlardı ki, bunu Türkiye'nin politikası haline getirmeye çalışıyorlardı. Cumhuriyet yeni bir kuşak yaratıyordu. Özellikle kadın açısından baktığımızda, 1945'e kadar geçen dönemde aydınlanmacı, bilimsel bakış açısıyla dünyaya bakan, dünyayı güzelleştirmeye çalışan, kendisine, ülkesine sahip çıkan, her alanda en iyi olmaya çalışan bir kadın tipolojisi yaratılıyor ve bunun için de tüm alt yapı hazırlanmaya çalışılıyordu. Bundan sonra iktidara gelenler tarafından bu politikalardan vazgeçildi.

Sizce cumhuriyetin ilanından sonra sürdürülen bu devrimler toplumda ne kadar yer buldu? Bir kadın tipi yaratılmaya çalışılıyordu ama o dönemin kadını buna hazır mıydı?

- Hiçbir zaman devrimler yüzde 70 insanın onaylamasıyla gerçekleşmez, öncülerin aracılığıyla gerçekleşir. Türkiye'de de bir öncü çıktı ve devrimleri yaygınlaştırmaya çalıştı. Ama kadınlar da bunu benimsediler. Tabii yüzde 100 başarılı olamadı. Çünkü Türkiye dünyadaki genel konjonktürden, siyasal gelişmelerden bağımsız değil. Ama Türkiye toplumu cumhuriyet devrimlerini benimsedi. Orada tek bir temel sorun vardı; cumhuriyet devrimcileri, erkeklerin yaptığı her işi kadınların da yapacağını vurguladı. Bundan sonra yapılması gereken 'kadınların yaptığı her işi erkekler de yapar'ı gündeme getirmekti. Ama cumhuriyet devrimlerinin geliştirilmesi politikası o kadar uzun süremedi. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından Türkiye'nin Batı'ya bağımlı politikalar gütmesinden sonra durum kadınlar aleyhine değişti.

1945 sonrası ders kitaplarında dikkati çeken unsurlardan biri de kadınların yalnızca 'anne' kimliğiyle, üstünde mutfak önlüğü, sürekli ev işi ya da yemek yaparken resmedilmesi. Ayrıca bu kadınların giyim tarzlarına, saç stillerine baktığımızda Amerikanvari bir hava seziliyor. Sizce 1945 sonrası Türk dış politikasının ve Marshall yardımının bu değişimdeki rolü nedir?

- Marshall yardımı ve Batı'yla bağımlılık anlaşmaları, Türkiye'nin en geri, feodal güçleriyle birleşti. Menderes iktidarıyla birlikte bir köy popülizmi yapılmaya başlandı. Bu anlamda Amerikan politikalarıyla paralel bir politika izlendi diyebiliriz. Bundan yine kadınlar zararlı çıktı. Çünkü yabancı ülkeler Türkiye'de etkin olmak, yatırım yapmak için en gerici güçlerle birleşmek zorundaydı. Bence kadın meselesine bütünsel bakmak lazım. Benim ders kitaplarında gördüğüm şu, kadınlar mutfağa kapatılırken bir yandan da kendi fabrikalarımızdan vazgeçtik. Yani her alanda bir yabancılaşma yaşanıyordu, bundan kadınların payına düşen de mutfağa itilmek oldu.

1928-1945 arası dönemde yürütülen eğitim politikası, kadınlar açısından istenilen sonuçları verdi mi sizce?

- Son derece önemli katkıları olduğunu düşünüyorum. 1928 yılı Latin harflerine geçişi simgeliyor ama bunun öncesinde de yapılan çok fazla şey var. Bu dönemde çok sayıda kadın bilim dünyasına atıldı, üniversitelerde önemli yerlere geldi. Bu kadınlar yurtdışına gönderildi. Mesela geçenlerde kaybettiğimiz **Jale İnan**, devletten burs alarak Almanya'ya Arkeoloji okumaya gitti, **Muazzez İlmiye Çığ** Sümeroloji eğitimi gördü. Böylece Türkiye'de her alanda öncü bir kadın kitlesi yaratıldı. Bunun bugüne yansımalarını da görüyoruz; Avrupa üniversitelerinde profesör kadın oranı son derece düşüktür. Ama Türkiye'de akademisyen

kadın oranı çok fazla. Bu cumhuriyet devrimlerinin kadınlar tarafından benimsenmesinin bir sonucudur. Burada şuna da bakmak lazım; 1930'larda Köy Eğitmenliği Kanunu çıkarılıyor, eğitim köylere götürülmeye çalışılıyor, okur yazarlık kampanyaları açılıyor, kadınlar gidip oralarda eğitim görüyor, sonra Köy Enstitüleri açılıyor. Bunlar kadınlar açısından gerçekten aydınlanma odakları. O dönemlerde öğretmenler köy köy dolaşıp öğrenci topluyorlarmış. 1947'lerde, 50'lerde öğretmenlerin kız çocuklarını alıp satacağına dair, Moskova götürüp fuhuş yaptıracağına dair anti-komünist söylemlerle karşı propaganda yapıldı. Cumhuriyetin bir muallimeler kuşağı var. Biz bugün üniversitelerdeysek bu, o kadınların yaptıkları ve cumhuriyetin kazanımlarından dolayıdır. Ama diyeceksiniz ki, Güneydoğu'da hâlâ kadın sorunu var, mesela Batman'da intihar edenlerin yüzde 75'i kadın. Bunun nedeni cumhuriyet devrimleri değil, cumhuriyet devrimlerinin tamamlanmaması.

1945 sonrası dönemde kadınlar, cumhuriyet devrimleriyle kazandıkları şeylerden nasıl vazgeçebildiler?

- O kuşak devrimlere ve devrimlerden asla geriye dönülemeyeceğine çok inanmışlardı. İlk milletvekillerimizden, Şehremini Halkevi kurucusu Hasene Ilgaz'la görüşmüştüm. Kendisi bana "Halkevleri kapatıldı ve biz çaresizce seyretmek zorunda kaldık." demişti. Ciddi bir baskı ve sindirme ortamı oluşturulmuş o dönemde. O ortamda bir karşı koyma, örgütlenme sürece yaşanmamış. Özellikle cumhuriyet kuşağı kadınlar, kendilerini bildikleri andan itibaren devlet onları desteklemiş. Bu nedenle o geriye dönüşü hızlı bir şekilde kavrayamamışlar. Siyasal koşulların da engelleyici ve baskıcı tutumu, Türkiye'nin giderek içine girdiği darboğaz kadınların topyekün karşı koymalarına olanak vermemiş. İnsanlarda bir karşı koyuş bilincinin oluşması için çok uzun süreli deneyimlerden geçmesi gerekiyor. Kurtuluş Savaşı'nı veren kuşak ve çocukları, Cumhuriyet'in kuruluşunu ve devrimleri yaşamışlar. Ama köklü bir karşı koyuş ve farkına varış olmamış. Tehlikenin bu boyutlara geleceğini düşünmemişler. Tek tek karşı koyuşlar olmuş tabii. Mektuplar yazılmış, protestolar çekilmiş... Ama zaten tek tek karşı koyuşlar bu süreci değiştiremezdi. Bu, siyasal bilincin yükselmesiyle de ilgili bir şey. Böyle bir şey o dönemde henüz oluşamamıştı. Şimdi bile birçok şeye karşı koymayı beceremiyoruz.

Kitabınızda 90'lı yılların ders kitaplarına ait resim ve örneklere de yer vermişsiniz. Kadın hâlâ mutfakta, ev işi yaparken anlatılıyor. Türkiye'de bir kadın hareketinden bahsediliyor, kadınların toplumda belli yerlere geldikleri söyleniyor. Peki, hâlâ bu ders kitapları nasıl değişmiyor?

- Geçtiğimiz Kasım ayında Kadından Sorumlu Devlet Bakanlığı'nın düzenlediği 'Ders Kitaplarından Cinsiyetçi Öğeler' isminde bir panel oldu. Panel'e Milli Eğitim Bakanlığı'ndan, Ders Kitapları Yazım Komisyonu'ndan ve daha başka birçok komisyonlardan insanlar katıldı. Ders kitaplarını değiştirdiklerini söylediler. Dedikleri doğru, 1990-2000 arasında yapılan ufak tefek değişiklikler var. Ama bütüne yönelik değişiklik yok.

Sizce mevcut eğitim anlayışı erkekleri nasıl etkiledi?

- Bu eğitim sistemi, toplumda egemen ataerkilliği pekiştiriyor. Erkekler bundan memnun mu memnun değil mi? Memnun sonuç olarak. Bunu tartışan, değiştirmeye çalışan erkekler de var elbette. Burada egemenin çıkarı var. Bilinç sıçraması yaşamış olsalar, aslında onların da aleyhine bir durum olduğunu görecekler. Eve ekmek getirme zorunluluğundan tutun da, sevgisini gösterme özrüne kadar... Aslında erkekler kadınlarla, farklılıklarıyla eşitliği sağlayan bir ilişki sistemi geliştirebileceklerini ve bundan mutlu olabileceklerini fark etseler durum çok farklı olacak.

Herkesin kalbinde kanat çırptığını tahayyül ettiğimiz ümit kuşunun olmadığı kalpler de vardır. Soyguncular, dolandırıcılar, katiller, düzenbazlar, işbirlikçiler, zorla ve aldatmayla, her zaman ve her yerde kazananlar. Namus ve hassasiyetle alakası olmayan bu insanların kalplerine ümit kuşu konması için, işte pişmanlık duası: "Rab size yüzünü göstersin, barış ve huzur versin. Barış ve huzurun ardından çaldıklarınız, öldürdükleriniz, katlettikleriniz, hakkını yediklerinizi, ülke dışına kaçırdıklarınız, kirlettikleriniz, inkar ettikleriniz Rab'bın yanında onlar da sizi kucaklasınlar, tüm ezilen Türkler adına sizden utanıyorum. Allah sizi affetsin. Amin."

"Bugüne En Uzak Gün, Dün" Özdemir Asaf

EFLATUN NURİ

Yahya Kemal, Madrid'e büyükelçi olur. İspanya kralı Alfons, onun şair ve nüktedan oluşunu sevmiş. Dost, arkadaş derken senli benli olmuşlar. O kadar ki, neredeyse enseye tokat... Kral Alfons'la çoğu kez, sarayın özel bir odasında tavla oynarlarmış. 1936 yılında İspanya'da iç savaş patlar; Kral pılıyı pırtıyı toplar, Fransa'ya kaçar. Madrid sokaklarında kan gövdeyi götürüken Yahya Kemal de dostu Alfons'un yanına Paris'e gider. Kral derdinle mi uğraşsın Yahya Kemal'le mi? Tabii yüz vermiyor. Atatürk de en kritik günde görevini bırakıp Paris'e gitmesine fena bozulur. Bunun üzerine başka birini elçi tayin edip, Yahya Kemal'i kovar!..

Necip Fazıl, Yahya Kemal için önüne gelene:

O, ocağıma incir dikti. Allem etti, kallem etti, aklıma girdi bir dergi çıkaralım diye. Benim şahsıma ait bir dikili ağacım bile yok, dedemden kalma Acıbadem'deki evi sattık, "Ağaç" adında bir edebiyat dergisi çıkardık. On altı sayı dayanabildik, para bitti!

1936

der. Yahya Kemal 1936'da Paris'te tığ-teber (on parasız) ortada kalıyor. Birkaç dost derken, Necip Fazıl'ın evine kapağı atar. Yahya Kemal, dergi çıkaralım diye tutturur. Necip Fazıl'ı ikna eder ve evini sattırır. Çıkardıkları dergi kapanır çünkü para ne dergiye, ne Necip Fazıl'ın içki ve kumarına, ne de Yahya Kemal'in boğazına dayanabilir...

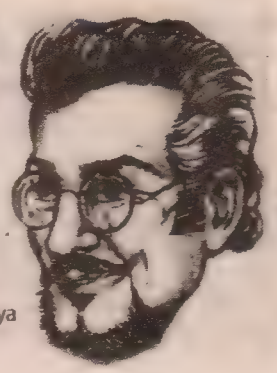

... son kalan parayla bir yerlerde içerler, bir de Milli Piyango bileti alırlar. Yahya Kemal, biletin numarasını bir kağıda yazar, Necip Fazıl'a verir; "Bende emın, sende kaybolur gider." der...

... birkaç gün sonra Necip Fazıl piyango listesi alır, bakar. Bilete bin beş yüz lira vurmaz mı? Yahya Kemal'i arar. Tabii koydunsa bul! Aradan aylar geçer. Yahya Kemal'den bir mektup alır. Mektupta, "Monşer, piyango biletimize bin lira vurmuş, çok sevindim, bilhassa senin için Necip'çiğim. Tabii paranın yarısı senin. Ama monşer, arkadaşın bir büyükelçilik daha kopardı, Pakistan'a yolcuyum..."

... "yarın Ankara'ya gidip harcırahımı alıp, hemen döneceğim. Birkaç gün sonra paran cebinde, monşer, öperim" diye yazar.

... ama o Necip Fazıl'a on para vermeden Pakistan'a gider. Bir yıl sonra Pakistan büyükelçisi olarak emekli olur, döner ve sevdiklerine kavuşur. Kavuşur ama, bir yıldır kaçtığı Necip Fazıl'a vilayetin önünde yakalanır. Necip Fazıl, Yahya Kemal'i görünce sevinir. Her zamanki gibi parasız ve çaresizdir. Ama Yahya Kemal, vurdum duymaz ve pişkindir...

... Necip Fazıl, eski alacağından bahsetmez; yalnız acil ihtiyacı olan üç yüz lirayı ister. O, parası olmadığını, arkadaşı İstanbul Valisi Fahrettin Kerim'den borç alıp vereceğini ve kendisini, bütün basının tanıdığı Arnavut Fettah'ın ciğerci dükkanında beklemesini söyler...

... bir de yiyip içip iyice karnını doyurmasın söyler, ama ortada da gözükmez! Necip Fazıl, tam umutsuzluğa kapıldığı bir anda bir müşteri para vermeden kaçar, Fettah da satırla dükkandan dışarı fırlar...

... arkasından da, Necip Fazıl kendini sokağa atar...

...Yahya Kemal, Necip Fazıl'dan kurtulmak için vilayetten çıkınca tam karşısında, aradaki arka sokaktan Cağaloğlu'na çıkmak ister. Necip Fazıl da Fettah'ın dükkanından kapağı o ara sokağa kendini zor atar. Yahya Kemal'in alttan girdiği sokağa, Necip Fazıl da üstten hızla girince çarpışırlar...

1- İstanbul Vilayeti
2- İzzettin Han
3- Marko Paşa Mizah Gazetesi
4- Fettah'ın Ciğerci Dükkanı
5- Bozacı Sinan
6- Çeşme
7- Ülkü Matbaası
8- Saatli Maarif
9- Faal Reklam
10- On zaten yok

a- Ciğerci Fetta'nın İzlediği Yol
b- Necip Fazıl'ın İzlediği Yol
c- Yahya Kemal'in İzlediği Yol

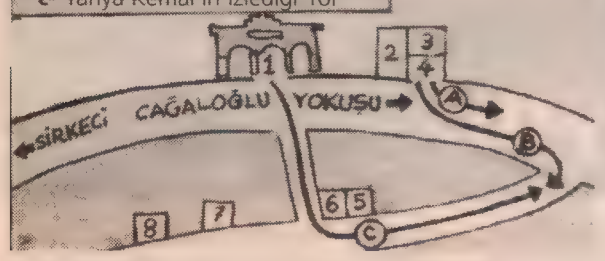

Yahya Kemal herkesten önce sofraya oturmuş kayıntıyı sabırsızlıkla beklerken.

Pakistan'a büyükelçi olduğu gün, nasıl küçüldüğünün resmidir!..

...Necip Fazıl'ın tepesinin tası atar!..

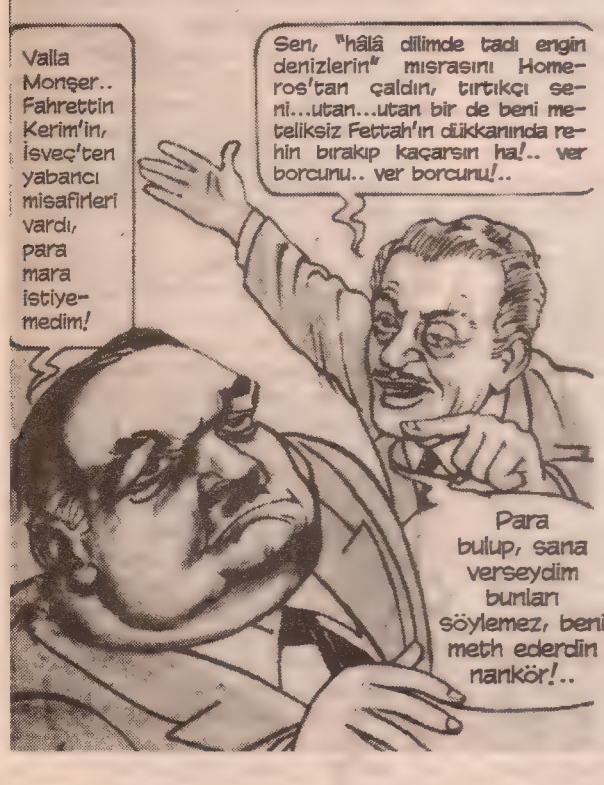

Özdemir Asaf bu muhabete limon sıkar!

"Ayrılalım bakmayın yüzüme dik dik / İşte yakalandık kelepçelendik / Çıktınız umulmaz anda kavşıma / (Başımın tokmağı indi başıma / Suvatımda hev suç biv ayvı imza..." Necip Fazıl'ın sevdiğim biv siivi, tam da anlattığın öyküye denk düştü sanıvım Eflatun.

...Necip Fazıl ağızına geleni Yahya Kemal'in yüzüne karşı haykırarak söyler. Bu ara hamallar kahyası İhsan, Necip Fazıl'ı görür. Necip Fazıl ondan üç yüz lira borç almış, bir türlü bu borcu ödememiş. Necip Fazıl, İhsan'a yakalanmamak için bu ara sokaktan geçmez olmuş.. Ama Yahya Kemal'in yüzünden yağmurdan kaçayım derken doluya tutulur. Fettah'ın satırından kaçarken İhsan'ın usturasına tutulur!..

...Değerli arkadaşım hattat ressam Ethem Çalışkan anlatmıştı, ona da yazar arkadaşı Ali Gümüş anlatmış... Ve İhsan, Necip Fazıl'ı çeşmenin yalağına yatırır elindeki usturayı tam ensesine götürürken; karşıdaki ciltçi ve kahvesini yudumlayan Nizamettin Nazif durumu fark ederler...

...Bir şiirinde "Anladım işi, sanat Allah'ı aramakmış; marifet bu, gerisi yalnız çelik çomakmış..." diyen "Sultan-Üşşüara (Şairler Sultanı) ilan edilen Necip Fazıl, Allah... Allah!.. diye bağırır!..

...Ve şairler sultanı, İhsan'ın elinden o gün için kurtulur.

der!..

Bu sırada Saint Antuan'dan çan sesleri geliyordu.

Özen Yula, 1965 Eskişehir doğumlu. Öyküler, tiyatro oyunları, anlatılar yazdı, dergi yöneticiliği yaptı. Sonunda da bir roman patlattı: Hayat Bir Kere. Kendisiyle yazdığı kitaplar, oyunlar üzerine çok konuşuldu, bir sürü söyleşisi yayınlandı. Biz ise çocukluğundan, anneannesinden, ilk okumalarından, kısacası hayat hikayesinden bahsetmesini istedik. O da arkadaşımız Süreyyya Evren'e bir bir anlattı... İşte Özen Yula'nın Öküz'e anlattıkları...

Bi Dakka Durun da Geçiym!

Bebekken gezdirmeye başlamışlar, Eskişehir, Erzurum, Şanlıurfa, Mersin, Gaziantep. Güneydoğu'nun türküleriyle, yemekleriyle büyüdüm. Acıyı severim. Tatlıyı da. Hayatın acısıyla, tatlısıyla yaşanacağını ve güzel olduğunu oralarda öğrendim. Çok bildik bir aile yapısında yetiştim. Öğretmen anne, asker baba. Bazen ayrı şehirlerde yaşadık. Babamla tatillerde bir araya gelirdik. Adana'nın Karataş'ında. 1974'teki Kıbrıs çıkarmasında da oradaydık. Babamla iskelede balık avlıyorduk. Uçaklar geçmeye başladı. Annem bize seslenerek kıyıya geldi. Kıbrıs'a çıkarma yapılıyormuş. Akşama tatil köyünde sadece üç aile kalmıştık. Sabahleyin çocukların koşturduğu yerler şimdi tenhaydı. Küçük bir konak gibi inşa edilmiş lokantanın bütün camları mukavvalarla kaplandı. Ampullerin, lambaların çevresi mor-lacivert jelatinler. Sessiz bir akşam yemeğiydi. Hiçkimse olayla ilgili konuşmuyordu. Masada şamdanlar. Yıllar sonra, bir Bunuel filminde gördüğüm yemek sahnesi, o geceyi hatırlatacaktı.

Babam emekliye ayrıldıktan sonra aynı şehirde yaşamaya başlayabildik. Evde anneanne de vardı. Cumhuriyet'in ilk öğretmenlerinden. Eski yazıyla notlar alırdı gazetelerin kenarlarına. Evde oturduğumuzda birlikte bulmaca çözerdik. Bir gün onu mutfağa kilitleyip dışarı kaçmıştım. Döndükten sonra kilidi açıp yemek odasına kaçtım. Masanın etrafında koşturmaya başladık. Çok sinirlenmişti. Elindeki terliği kafama fırlattı. Gülerken, terlik gözüme geldi. Çok canım yanmıştı.

Bir gün de balkondaki su deliğine girip çıkan birtakım kanatlı yaratıklar dikkatimi çekmişti. Parmağımı deliğe daldırıverdim. Sonra da dışarı çıkaramadım. Arılar ânında sokmuş, parmak olmuş davul. İki göz iki çeşme tabiî. Ninem geldi, koca parmağımla beni annemin yanına, okula götürmüştü. Panik halinde, doktora götürdüler. Gene canım yanmıştı.

Ninem, Suriye'de yetişmişti. Üvey annesi, ninemin diğer kardeşlerini farklı biçimlerde öldürüp, onu da yılana sokturmaya çabalamış. Dedesi bunun farkına varınca, onu Türkiye'ye göndermiş. Yıllar sonra anlatmıştı bunu. Bir deftere yazmıştım hikâyesini. Belki günün birinde...

Gaziantep'te, ilkokula başladığım gün kapıcıyla gönderdiler beni okula. Baktım bütün çocuklar ağlıyor, ağlamam gerekiyor diye düşündüm. Ama olmadı. Tek başıma da yapabileceğimi öğrettiler. Annemle babam, kararlarımda, düşüncelerimde özgür bıraktılar beni. Ama her zaman desteklediler. Çocukken bayağı saftım galiba. İki arkadaşım taşlaşırlarken "Bir dakka durun da geçiyim!" dedim ve geçtim. Kafamdaki yarığın iyileşmesi epey sürdü. O günden beri kafamdaki bir yara iziyle gezinip duruyorum.

Mandrake'ler, Teksas'lar, Tommiks'ler, Zagor'lar, Tom Braks'lar, Kızıl Maske'ler. Tabii, "Korku" dizisi ve Kîlling'ler. Ama, evde iyi bir kütüphane var. Klasikler. Okuyorum ama pek hoşlanmıyorum. "1984" diye bir kitap geçiyor elime bir gün. Okumaya doyamıyorum. Çocuk klasikleri, dünya klasikleri, derken modern klasikler. Bu ne klasik bolluğudur dünyada? "İki Şehrin Hikâyesi"ni seviyorum en çok. Lise ikiye kadar Gaziantep'te okudum. Ailelerin birbirini tanıdığı, küçük dargınlıklarla, büyük sevgilerle geçen bir zaman dilimiydi. Bugünlerde iyi rating alan mahalle dizilerinde yaşananların gerçekten yaşandığı bir zaman dilimi. Bunun ötesinde, evimize atılan kurşunlar, yandaki dükkanın girişinde patlayan bomba, duvarlara yazılan yazılar, öldürülenler. O "ötesi" ayrı bir tarihti. Pablo Neruda'nın dizeleri düşüyor sokaklara. Parçalanmış ruhlar üşüyor.

Sonra, ülke kurtarılmış, uçurumun kıyısından dönülmüş, öyle dediler. Lise ikiyi bitirdiğim yıl bir burs kazanıp, ver elini Amerika. ABD'nin en batısında, Oregon diye bir eyalet varmış. Yemyeşil. "Guguk Kuşu" filminin çekildiği yerler. Çiçek amcalar, teyzeler, kıpkırmızı giyinen Rajneesh tarikatı üyelerinin Antilop adını verdikleri kasaba, 200 nüfuslu, insanların verandalarında oturup yabancılara aldırmaz bir biçimde ya da nefretle baktıkları yerleşim birimleri, yaşlı kovboyların rodeocu olduklarını söyleyip böbürlendikleri ahşap kapılı barlar, ikide bir gelip dağıtıp geçen kasırgalar. Albany adlı 20.000 nüfuslu kasaba. Uzun süre gönüllü çalıştığım yaşlılar yurdu. Karşısında hastane, sol tarafında mezarlık. Yaşlıları yutan bir şeytan üçgeni. Eyaletin iç kısımlarında bir Kızılderili kampı. Turistik yapmışlar. Gidiyorsun, çamur banyosu yapıyorsun, Kızılderili danslarını seyrediyorsun, müziklerini dinliyorsun. Saatlerce dans edebiliyorlar. Şaşırtıcı bir şey. Her danstan sonra, ayıp olmasın diye alkışlıyoruz. Meğer alkışlayınca beğendik anlamına geliyormuş ve onlar da dansı sürdürmek zorunda kalıyorlarmış. Sabaha kadar sürdü bu iş. "Reservation" kamplarında turistik birer obje olarak yaşamak zorundalar.

Joseph Conrad, Allen Ginsberg, Laurence Ferlinghetti, William S. Borroughs kitaplarından bazılarını okuyorum. Farklı bir şeyler var... Adını koyamıyorum. Aslında o yaşta sıkıcı da gelmesi gerek ama, o kitaplarda bulduğum başka dünyalar var. Dağa tırmanma, mağaraya inme, parça parça karların durduğu yeşilliklerde uyku arkadaşlarım oldu ama. Bu arada liseden mezun olunup, Türkiye'ye dönülüyor, bir de bakılıyor ki, demokrasi hamleleri başlamış. Partiler, çok seslilik! Masal zamanları...

Sonrası üniversite. Hacettepe'de istemeye istemeye iktisat! Tiyatro çalışmaları. Uzaktan sesi hoş geliyor. Üniversite buz gibi. Kışları rezalet. Otobüsler nizamiye kapısından yukarıya çıkamıyorlar. Çoğu kez kilometrelerce yol yüründükten sonra otostop çekiliyor. Önce yurt, sonra ev tutma. Derken aile de geliyor. Birlikte yaşanıyor. Ninenin demans dönemleri. Hem acı verici hem komik. Televizyonda saksofon çalan dört adamın gaz çıkardıklarını söylüyor gelene gidene. "Hem de devlet televizyonunda! Olur mu böyle rezalet?" diyor. Oğuz Atay'ın Saadet ninesini de tanımışım ya! Durum o kadar vahim değil gerçi. Bilge Karasu, Sevim Burak kitaplarıyla şaşırtıyorlar beni. Ahmet Hamdi Tanpınar, Halit Ziya Uşaklıgil, Sait Faik, Refik Halit Karay geliyor. Seviyorum. Vüs'at O. Bener, Tezer Özlü, Tomris Uyar, Hulki Aktunç ayrı kapılar açıyorlar. Asaf Hâlet Çelebi'nin şiirleri güzel geliyor. Yazıyorum. Atıyorum. Yazıyorum. Yırtıyorum. Yazıyorum. Biriktiriyorum. İktisadı sevmiyorum. Ama, girmişim bir kere. Bir de şişman adamın dönemi. İktisadın geleceği parlak.

Yok, ben bu işi yapmayacağım. Oturup hesap-kitap yapmak istemiyorum. Kitap belki de, hesap istemiyorum! Ninem rahmetli oluyor, enistem, teyzem, büyük oğulları. Aileye ne oluyor? Hayat devam ediyor. İktisadı bir yıl gecikmeli bitiriyorum. Artık, istediğimi yapabilirim. Tiyatro eğitimi almak istiyorum. DTCF'ye gidiyorum. Sınavlar vs. yüksek lisans hakkını kazanıyorum. İyi işte, tiyatro. Ortam biraz garip, İki arada bir derede dedikleri türden. Seviyorum ama, Shakespeare, çok söz oyunu, ama iyi. Çehov, Brecht, Williams nasıl bu kadar güzel yazabilmişler?

Mitoloji, teoloji okumak keyifli. Hikâyeler arasında garip benzerlikler var. Bir oyun sahnelenmesi gerekiyor. Bilge Karasu'nun "Avından El Alan" hikâyesi var aklımda. Bilge Bey'le görüşüyorum. Sahneyi yatay olarak değerlendirip, derinlemesine bir oyun kurmak istediğimi söylüyorum. Seyirciler oturdukları yerden, kuşbakışı izliyorlarmış gibi izleyecekler oyunu. Fikir Bilge Bey'in hoşuna gidiyor. Üniversitede, okuma-yazma konularında dersler veriyor Bilge Bey. Bir süre derslerine devam ediyorum. Hikâyelerimi okuyor. Kafasına takılan bir-iki şeyi sorduktan sonra, beğendiğini söylüyor. Seviniyorum.

"Avından El Alan"ı sahnelemek kısmet olmuyor. Çünkü, oyunda, düşündüklerimi gerçekleştirmek için bayağı bir para gerektiriyor. "Hayvanat Bahçesi"ni sahneliyorum. Albee, Beckett, Handke, Ionesco, Genet iyi geliyor. Pinter daha uzak. Neticede dersleri tamamlayıp, tekrar ABD'ye gidiyorum. New-York, bu defa. Görkemli kent. Oyunlar izliyorum, geziyorum, tiyatrolara konuk olarak gidip çalışmaları seyrediyorum. Kentin sokakları, metrosu, köprüleri bana ait sanki. Üniversitelerin tiyatro bölümlerine gidip bazı dersleri takip ediyorum. İyi geliyor. Ancak, Körfez Savaşı zamanı. Bir stüdyoda derse gidiyorum. Sabahları herkes gözleri kan çanağı gibi geliyor. Bütün gece televizyondan naklen verilen savaşı izlemişler. Yorgunlar. Bir ara bir söylenti çıkıyor. Teroristler kentin içme sularına kimyasal madde atmışlar. Artık kimseler musluktan su içmiyor. Paranoya had safhada. Evlerin savaşan askerlerini desteklediklerini anlamına geliyormuş!

Dönüp yüksek lisansı tamamlıyorum. Tezim postmodernizm üstüne. Eğlenceli. Doktora derslerine başlıyorum. Yeterlilik sınavını verdikten sonra, tez aşamasında işi uzatıyorum. Skarmeta'nın "Ateşli Sabır"ını sahneliyorum. Oyun "utanmaz, ayıp" geliyor birilerine. Dışarıda sahnelemek zorundayım. AST'ta yapıyoruz neticede. Bilge Bey de geliyor izlemeye. Uğur Mumcu'nun cenazesinin kaldırıldığı gün. Ankara'daki bir kitap fuarında, günümüz edebiyatı üzerine konuşmaları dinliyorum. Vüs'at O. Bener de konuşuyor. Konuşmadan sonra, Gülten Akın'ın masaya yaklaştığını görüyorum. İki çok sevdiğim edebiyatçı bir aradalar. Yakınlarındayım. Gülten Akın, Vüs'at Bey'e elini uzatıyor. "Kusura bakmayın!" diyor, "Biz şimdiye kadar tanışamadık. Siz de böyle ortamlara fazla girmiyorsunuz, ben de gitmiyorum." Vüs'at Bey gülümseyerek, elini uzatıyor Gülten Hanım'la; tokalaşıyorlar. Bu sadelikleri, iki "has" edebiyat insanına olan saygımı bir kat daha artırıyor. Bir güzelliğe tanık oluyorum.

"Öbür Dünya Bilgisi" adlı kitabım çıkıyor İletişim Yayınları'ndan. Yazarlığa ağırlık vermeye başlıyorum. Sinema, tiyatro, popüler kültür üzerine yazıyorum.

Genç eleştirmenleri temsilen Fransa'daki bir tiyatro festivaline gönderiyorlar beni. Küçük bir kasaba. Bazı oyunlar güzel, ama genelde vasat bir festival. Bu arada genç eleştirmenler demişler, Norveç'ten gelen bayan eleştirmen 65 yaşında. Fenalık geçiriyoruz on iki ülkenin genç eleştirmenleri. Temsilciyiz ya, aklı başında davranıp konuşmalar yapıyoruz vs. Öğle ve akşam yemeklerinde sınırsız kırmızı şarap. Bardak bardak içiliyor ama etkilemiyor. Çok sıkıldığımız bir gün, Norveçli haricinde hepimiz, tek anacaddesi olan, beş bin nüfuslu kasabanın sokaklarında kayboluyoruz. Daha doğrusu yolumuzu bulup geri dönüyoruz kasabaya. Eğlenceli. Kathy Acker okumak kadar...

1996 yılında bir Cuma gecesi İstan-

bul'dan telefon geliyor. Cem Akaş dönmüş Amerika'dan. YKY'de çalışmaya devam ediyormuş. Editörlük yapmak isteyip istemediğimi soruyor. İstanbul'a taşınmam gerekiyor. İçeri odaya girip bizimkilere İstanbul'a taşınacağımı söylüyorum. Pazartesi Ankara'dan hareket ediyorum. İki yıl boyunca "Kitap-lık" dergisinin adını okumak beni mutlu ediyor. Derken, derginin değiştirilmesi üzerine konuşuluyor. Yeni yayın kuruluyla, farklı bir dergi çıkarıyoruz. İki sayısını çıkarıp, üçüncünün yazılarını hazırlıyorum. Bir sabah, evden çıkıp taksiye atladığımda, "Galatasaray"a yerine, "Eyüp"e! diyorum. Hava açık. Bahar geliyor. Pierre Loti'de, kahvede demli bir çay içerken, artık gitme zamanının geldiğini anlıyorum. Yeni sayının işlerini kolayladığıma inandığım gün, istifamı yazıp yetkililerin masalarına bırakıyorum.

Bu arada "Kayıpkent Üçlemesi", "Buğuevi" adlı kitaplarla "Toplu Oyunları 2" de basılmış durumda.

Reklam sektörüne geçiyorum. Metin yazarlığı, farklı bir çevre. Derken yedeksubaylık dönemi. Derince, görev yerim. Odamın penceresinden Gölcük'e bakıyorum her sabah. Sıcak bir ağustos gecesi, müthiş bir patlamayla uyanıyorum. Her şey savruluyor. Sabotaj yapıldığını zannediyorum karargâha. Merdivenlere fırlıyorum. Korkunç bir deprem. Üçüncü kattayım ama yalınayak koşarken, yerlerin sıcak olduğunun farkına varıyorum. Bina sarsılıp yerine otururken, bir ayağımı basamağa, diğerini trabzana basarak aşağıya koşuyorum. Arka taraftaki apartmanların yıkıldığını duyuyorum. İnsanlar bağırarak can veriyorlar. Her şey iç içe. Kendimi dışarı attığımda, karşı taraftan gelen toz bulutunu görüyorum. Her yer yıkılıyor. Gölcük yok artık. Derince'nin arka tarafları yok...

Sonrası felaket. Felaket sonrası ayrı bir felaket. Unutulması gerekiyor. Belki yıllar sonra, -eğer o kadar yaşarsam- yaşlılığımda parça parça görüntüler, sesler gelecek, bulacak beni. İstemesem de hatırlayacağım o zaman. Ama şimdi, unutmak zamanı. Bu dönemden bir roman çıkıyor ortaya: "Hayat Bir Kere". Ölüm-ölümsüzlük üzerine. Ölümsüzlüğün de bir dert olduğunu anlatarak kendimi o duygu durumundan sıyıracağımı hissediyorum. New-York caddelerinde dolaşan ölümsüzlerin romanı sekiz ay boyunca yazılıyor. Geceleri garnizonda. Kalacak yerimiz olmadığı için kamyonların arkasında, arabaların arka koltuklarında, çadırlarda, ziyaretçi odalarında yatıp kalkıyoruz. Roman kişileri teker teker geliyorlar. Her biri ayrı ölümler görmüş, ayrı aşklar yaşamış. Askerlik bittiği gün, roman da bitiyor.

Bir yandan "Hayat Devam Ediyor" adlı metnini yazdığım bir gösteri devam ediyor, İzmit Şehir Tiyatrosu'nun "öteki tiyatro" projesi kapsamında. Yönetmen Emre Koyuncuoğlu. Babylon'da oynuyorlar. Daha sonra İngiltere'ye gidiyorlar oyunla. "Ay Tedirginliği" adlı oyunum 5. Sokak Tiyatrosu tarafından sahleniyor. Yönetmen Mustafa Avkıran. Ben askerdeyken, Emre Koyuncuoğlu, aynı oyunun bir bölümünü İngilizce'ye çevirtip Royal Court'taki bir çalışmada sahnelemiş. Kıbrıs'tan bir telefon geliyor. Orda da bir ekip "Ay Tedirginliği"ni oynuyormuş. Aydın'daki Üniversitede tiyatro grubu "Dünyanın Ortasında Bir Yer" adlı oyunumu oynuyormuş. Bereketli bir yılmış 2000.

Doktora tezini bıraktım. Reklamcılık şimdilik- tam gaz. Eğlenmek, gezmek, yaşamak hoşuma gidiyor artık. Yazmak kadar. Otuz beş yaş güzel gidiyor. Birhan Keskin'in şiirlerini okuyorum, Tuna Kiremitçi'ninkileri de. Genç yazarların hikâyelerini, romanlarını okuyorum. Farklı renkler, farklı sesler. Yeni dünyaları seviyorum.

Uyanıyorum, işe gidiyorum, akşam oluyor, eve dönüyorum. Arada bir arkadaşlarla buluşmalar, tiyatro, film vs. Ayrılmalar, kavuşmalar çabası. Hayat böyle geçiyor işte güzel güzel.

Bir sabah uyanıp, bindiğim taksiye "Eyüp'e!" diyeceğim günü bekliyorum.

Doğrucu Davut

FERZENDE KAYA

Mahir Kaynak... MİT Daire eski Başkanı... Aynı zamanda bir akademisyen... Rütbeli, rütbesiz kendisini arayan hiçbir gazeteciyi geri çevirmiyor. İştebu yüzden gazeteciler arasında, "Nöbetçi MİT'çi" olarak anılıyor. Sık sık, "MİT'in basın danışmanı" eleştirisiyle karşı karşıya kalan Kaynak, Doğrucu Davut'un ilk konuğu. Medyada sürekli MİT müsteşarı olarak anıldığı için, "Ben seçilmiş müsteşarım, ötekiler atanmış" diyor. MİT'le birçok konuda farklı düşündüğünü söyleyen Kaynak, ne İsa'ya ne Musa'ya yaranabildiğini söylüyor. Toplumun kendisine MİT'çi gözüyle baktığını belirten Kaynak şunları söylüyor: "MİT'te bana bu Kürtçü veya İslamcı oldu gözüyle bakıyor." İşte Kaynak'ın ağzından durumunu anlatan bir fıkra: "Agop iki eşli bir musevidir. İki eşine de bir türlü yaranamıyor. Bir gün yolda giderken, lağım çukuruna düşüyor. Durumunu şöyle bir düşündükten sonra, şunları söylüyor; birisi der ki; onda, öteki der ki; onda... Bilmezler ki; burnuna kadar bokta..." Doğrucu Davut'un sorularını samimiyetle cevaplayan Kaynak, 12 üzerinden 9 puanı kaparak "geçer" notunu da almayı başardı. İşte Kaynak'ın test sorularına verdiği cevaplar.

"Beni CIA Ajanlarına Teslim Edin"

1– İstihbarat örgütleri üzerine konuşmanın en güzel yanı nedir?
- **a)** İlgi görmeniz
- **b)** Cevap hakkı doğsa bile kullanamamaları
- **c)** Konuyu bilmeniz
- **d)** Güzel olmaları

Neden?
c) *Konuyu bilmem...*
- Konu hakkında bilgili olmam bir ayrıcalık getiriyor. Bunun avantajlarından yararlanıyorum.

2– Bu ülke sizin için ne zaman yaşanmaz bir hal alır?
- **a)** Analiz edecek karmaşık olay kalmayınca
- **b)** İsmail Türüt popçu olunca
- **c)** AB'ye girince
- **d)** Çiğ köfte yasaklanınca

Neden?
a) *Analiz edecek konu kalmayınca...*
- Çünkü benim işim bu. İşimi kaybedersem yaşayamam...

3– Siyasal analizci olmasaydınız, ne olurdunuz?
- **a)** İstihbarat ajanı
- **b)** Akademisyen
- **c)** Gazeteci
- **d)** Pilot

Neden?
b) *Akademisyen...*
- Çünkü öncelikli işimdi akademisyenlik... İstihbarat ajanlığı ve siyasal analizcilik sonra geliyordu...

4– MİT'çi olmasaydınız, ne olmak isterdiniz?
- **a)** Simitçi
- **b)** Çiftçi
- **c)** Düğmeci
- **d)** Hortumcu

Neden?
b) *Çiftçi...*
- Çünkü üretmek ve yaratmaktan haz alıyorum...

5– Bir istihbarat örgütü tarafından sorgulanacaksınız. Hangisini tercih ederdiniz?
- **a)** CIA
- **b)** FBI
- **c)** KGB
- **d)** MİT

Neden?
a) *CIA*
- Akılcı ve saflar. Onlara hem bir şey anlatmak kolay, hem de kandırmak kolay.

6– İşkenceden geçirileceksiniz. Size kimin işkence yapmasını isterdiniz?
- **a)** MİT
- **b)** Polis
- **c)** Asker
- **d)** Özel Tim

Neden?
b) *Polis*
- Çünkü diğerlerine göre yeterli teknolojiye sahip değiller. Onların yaptığı diğerlerine göre dayak sayılır...

7– Hayatı bir tanıma sığdıracak olursak, hayat nedir?
- **a)** Bir oyundur
- **b)** Bir yalandır
- **c)** Bir komplodur
- **d)** Bir yanlıştır

Neden?
a) *Bir oyundur*
- Benim hayatım oyunlar içinde geçti. Bu yüzden bana bir oyun gibi geliyor.

8– Dünyada başınıza gelebilecek en kötü şey ne olur?
- **a)** Geçmişe geri dönmek
- **b)** Madanoğlu'yla ıssız bir adaya düşmek
- **c)** MİT tarafından aranıyor olmak
- **d)** Hafıza kaybı yaşamak

Neden?
c) *MİT tarafından aranıyor olmak...*
Laf anlatmak zordur da, ondan...

9– Bir gün ne olursa öldüğünüzü düşünürsünüz?
- **a)** Telefonunuz gün boyu çalmazsa
- **b)** Medya sizi gün boyu aramazsa
- **c)** Yorum yapacak konu kalmazsa
- **d)** Türkiye tam demokrasiye geçerse

Neden?
b) *Medya gün boyu aramazsa...*
- İşim analiz yapmak... Medyanın aramaması analiz yapacak konunun kalmaması anlamına geliyor...

10– Bağırarak uykudan uyanıyorsunuz. Gördüğünüz kabus ne olabilir?
- **a)** Bir köpek sizi kovalıyor
- **b)** 12 Mart darbesi başarılı olmuş
- **c)** Ziverbeye düşmüşsünüz
- **d)** Derviş yerine görevlendirilmişsiniz

Neden?
b) *12 Mart darbesi gerçek olmuş...*
- Çünkü bu benim yenilgim sayılır...

11– Aşağıdaki kelimelerin hayatınızdaki karşılığı nedir?
Bağlılık: Sadakat
İhanet: Yeri yok
Sevgi: Çevre
Nefret: Bazen gerekli

12– Çocuğunuza en çok neyi tavsiye ediyorsunuz?
- **a)** Dürüst ol
- **b)** Babana bile güvenme
- **c)** Cesur ol
- **d)** Zeki ol

Neden?
d) *Zeki ol*
- Cesaret ve dürüstlüğün altında zeka yatıyor...

13– Hayatınızın şarkısı hangisidir?
- **a)** Nurcanım (DG)
- **b)** Güz gülleri (HT)
- **c)** Bin dereden su getirsem arınamazsın (YT)
- **d)** Pembeli (AT)

Neden?
c) *Bin dereden su getirsem arınamazsın...*
- Yaşadığım hayatı çok fazla ifade ediyor...

14– Doğrucu Davut hakkında ne düşünüyorsunuz?
- **a)** Kıyak çocuk
- **b)** Lüzumsuz biri
- **c)** Allah onun belasını versin
- **d)** Belediye zehirler inşallah

Neden?
a) *Kıyak çocuk*
Çünkü akıllıca sorular soruyor...

Ayfer Tunç'un son kitabı "Bir Maniniz Yoksa Annemler Size Gelecek" ismiyle Yapı Kredi Yayınları'ndan çıktı. Ve çıkar çıkmaz da geçmişle derdi olan, 70'li yılların çoktan yitirilmiş o nahif tatlarını anımsayıp da içi burkulan bir nesli derinden etkiledi. Hafızamızın kuytularına itilmiş çocukluk oyunları, adetler, alışkanlıklar, ritüeller kısacası yaşamın bir zamanlar vazgeçilmezi olan şeyler, bu kitap sayesinde tekrar gün ışığına çıktı ve bizi kimi zaman hüzünlü kimi zaman da neşeli bir kışkırtmayla geçmişimizle yüzleştirdi. Tunç'la bu "sıra dışı ve romantik hafıza" kitabını yazarken neler yaşadığını konuştuk.

Ben Bu Kitabı Yazarken Çok Eğlendim

MİNE SÖĞÜT

Bizim kuşak ve öncesi, senin neden 70'li yılları anlattığını mutlaka biliyorlar. Ama yeni nesil şu soruyu sorabilir: Neden 70'ler?

- Aslında bir kuşağın bütün özelliklerini, daha doğrusu nasıl bir hayatın içinden geçerek geldiklerini ortaya koymak gibi bir düşüncem vardı. 60'ları bilmiyorum o kuşaktan değilim ama anladığım kadarıyla 60'lar ve 70'ler arasında çok derin farklar yok. 50'lerle 40'lar arasında da çok derin farklar yok. Okuyanlardan gelen e-maillerden ben bunları çıkarıyorum. 60 yaşında, 50 yaşında insanlar okuyor ve sanki kendi kuşaklarıymış gibi sahip çıkıyorlar, benimsiyorlar. Demek ki 60 kuşağı 70 kuşağı arasında çok fark yok.

Asıl değişim 80'den sonra başladığı için herhalde...

- 80 çok önemli bir basamak bence. Özellikle 80 sonrası Türkiye'deki yeni ekonomik yapılanmanın toplumsal hayatımızı nasıl etkilediğini anlamamız açısından da önemli. Sanıyorum temelinde aslında iletişim olanaklarımızın artması, olanlardan daha fazla haberdar olmamız, görsel dilin hayatımıza girmiş olması ve hepsinden önemlisi artık bir tüketim toplumu olmak yoluna gitmemiz bir kuşağı değiştirdi.

Sen bu kitapta dönüp geriye bakıyorsun. Geriye kim, neden bakar. Buna neden ihtiyaç duyulur?

- Geriye bakma ihtiyacı sanırım yaşadığımız günlerden kaynaklanıyor. Toplumsal mutsuzluk içinde olduğumuzu inkar edemeyiz. İnsanlar bir araya geldiklerinde genelde mutsuzluktan konuşuyorlar. 70'li yıllarda yaşayanlar "Allah'ım ne kadar mutsuzum" diye konuşmazlardı, o zaman böyle bir problemleri yoktu insanların. Çok mu mutluydular? Hayır, ama bu bir problem olarak hayatın ortasında durmuyordu. Bütün bunlar, özellikle bizim kuşağı biraz geriye bakmaya zorladı gibi geliyor bana. Ben geriye bakmayı hep severim; yazar olarak da zaten geriden hareket eden biriyim.

İlkel toplumların kaybolan gelenekleri ne kadar önemliyse, modern zamanların yitirilen değerleri o kadar önemli bence. Böyle bir toparlama belki her on yılda bir yapılmalı.

- Bence her beş yılda bir yapılması lazım, belki her yıl yapılması lazım. Belki on yılda bir yorumlanabilir ama kayıtların yıllık olarak tutulması lazım artık. Korkunç bir hızla gidiyoruz. Benim yazarken en eğlendiğim bölüm, iletişim bölümü oldu. O telefonsuz günleri, telefonun nasıl ulvi bir alet olduğunu, neden misafir odalarında olduğunu, insanların hayatlarında en az girdiği odaya konduğunu anımsadım. İlk çıkan cep telefonlarını hatırladım ve çok güldüm. Sanki 60'lardan kalmış gibi geldi bana, halbuki dört yıl önceydi ilk çıkan cep telefonları ve dört yıl içerisinde binlerce model değişti, akıl almaz fonksiyonlara ulaşıldı. Demek ki teknolojinin gücü, günlük hayatımızdaki bir sürü şeyin, daha bir ritüel, bir alışkanlık biçimi oluşturmadan kaybolup gitmesine neden oluyor.

Aslında sen bu kitapta sadece insanların hafızalarını deşiyorsun. Okuyan kendi hafızasında kitabı yazmayı sürdürecektir mutlaka.

- Çok doğru. 40 yaşlarında Ankaralı bir mimar gönderdiği e-mailde, "tek televizyonlu ev bizimkiydi 71 yılında ve bir sene kadar biz evimizde ailece baş başa kalamamıştık gelen misafirden" diyor. Asıl beni ilgilendiren kısmı da, hani ip oyununu anlatıyorum ya, kızlar bacaklarına geçirip atlarlar üzerinden, "bizim en büyük zevkimiz onlar oynarken jiletle ipi kesmekti" diyor. Mesela bunu ben hatırlayamadım, bizim mahallede öyle haşarı çocuk yokmuş. Kesmediler benim lastiğimi ama evet öyle bir şey yapılırdı demek.

Bu kitabı yazılı kaynaklara değil de tamamen hafızanda dayanarak yazmanın özel bir nedeni var mıydı?

- Neyi nereden araştırıp yazacağımı bilemiyordum çünkü. Bir düğün törenin nasıl olduğunu bana hangi kitap anlatabilir. Oysa hafızamda bütün ayrıntılarıyla duruyordu zaten. Yine de ben bu kadar çok şey hatırlayacağımı tahmin etmiyordum doğrusu. Aynı okuyanların üretmesi gibi, yazma aşamasında bir çok şey hatırlanmaya başlıyor.

Bence kitabın kendisi kadar ismi de çok güzel.

- İsim olarak içindekilerden bir şey koymak istedim. Bu cümle bir çok şey söylüyor. Birincisi çocukluğa gönderme yapıyor. Koskoca adamlar gidip de "Bir maniniz yoksa annemler size gelecek" demiyordu, çocuk söylüyordu bunu. İkincisi bir tür nezaket içeriyordu cümle: Öyle çat kapı gidilmiyor, çocuk gönderiliyor ayrıca bir manileri olup olmadığı soruluyor; ikincisi burada bir kalıp cümle. Bunun ben ne demek olduğunu bilemiyordum çocukken. Annem söylerdi "Filanca teyzeye git, bir maniniz yoksa annemler size gelecek de". Bu bir tekerleme gibiydi yani kartal kalkar dal tartar demekten farklı değildi benim için. Değişik bir biçimde de söyleyemezdiniz. Değiştirilemez bir kalıptı. Sonra o zamanlar iletişimin olmadığını da gösteriyor. Yoksa telefon ederdi insanlar birbirlerine.

Sen aslında hikaye yazarısın. Bu yaptığın işle hikayeciliğin arasında nasıl bir fark vardı?

- Ben hikaye yazarken yazdığım şeye göre çok değişik ruh hallerinden geçiyorum. Bu kitabı yazarkense çok eğlendim.

Yazarken kendini katmadığını önemle vurguluyorsun ama senin de dahil olduğun bir kuşağın biyografisini yazıyorsun aslında. Yani o dönemin milyonlarca başrol oyuncusundan biri de sensin...

- Tabii görmediğim bilmediğim şeyler değil. Doğru ben de o neslin insanlarındanım ve belki de sözcülüğünü yaptım dönemin. Ben bu kitabı yazarken çok düzenli, çok teknik çalıştım. Büyük bir mesafe koydum kitapla arama. Çünkü bunları yazmak insanları çok yıpratabilir üzebilir; çocukluğuna geri dönmek depresif bile yapabilir insanı.

Peki yazarken hiç ağladın mı?

- Ağlamadım. Çünkü başta bu kitabın oluşum sürecinde çok ağladım zaten. Bu kitapla ilgili yaptığım çalışmalar sırasında çok ağlamaklı olduğum da, çok güldüğüm de oldu. Artık kitaba başladığımda bunu yapmamam gerektiğini biliyordum.

Yazarken üslup açısından kaygıların oldu mu?

- Mümkün olduğu kadar yorum yapmamaya çalıştım. Yazarlıktan gelen bir ifade kullanmadım. Çünkü anlattığım şeylerin kendisi zaten büyük bir zenginlik. Sadece olan bir şeyi hatırlamalarını istiyordum. Bunun için de mümkün olduğu kadar düz yazdım.

Bunun arkası gelecek mi? Yani 80'leri de yazmak var mı planda...

- Hayır artık yazmam. 1971'de ilkokula başladım, 80'de üniversiteye. İnsanın algılamasının yüksek ve kendisinin verimsiz olduğu dönem benim açımdan 70'lerdi. 80'lere bu kadar objektif ve mesafeli bakamam. Çünkü artık bir yorumum var o yıllar hakkında. O yılların hayatımızda neyi değiştirdiğini biliyorum. 80'lerde artık ilgi alanım belirlenmiş, yaptığım işler belirlenmiş, hayatın birçok alanından elimi eteğimi çekmiş durumdayım...

TİMUR DANIŞ

Tiren

Kış boyunca biz, evde çocuğumuzun dünyaya gelmesini beklerken, Bergamalılar'da, her gün yeni taktikler deneyen siyanürcü şirkete karşı barışçı eylemlerini sürdürdüler. Bu arada kışın sonlarına doğru, Bergamalıların Başkanı Oktay Konyar'a karşı açılan davalar son aşamasına geldi. Aynı günlerde Bergama-Tepeköy'den bir davet aldım. Bergamalılar, siyanüre karşı verdikleri mücadelenin onuncu yılı dolayısı ile kendilerine destek olan bütün dostlarını davet etmişler, bir şölen düzenlemişlerdi...

Mutlu Olduk

Yeni doğan küçük bir bebeğin, babasının parmağını sıkarken aslında onu kendisine sonsuza dek kelepçeyle mahkum ettiğini öğrendim.

Mart 2000'de, Çanakkale Anzak Koyu'na, on gün süren bir yürüyüşün sonunda ulaşmıştık. Deniz kenarındaki anıtın önünde bir veda konuşması yapmış; Mayıs ayı için Bergamalılarla iki mutlu olay için sözleşmiştik. Birinci sözümüz Mayıs başında büyük bir toplantıda bir araya gelmekti; ikincisi sözümüz ise, Mayıs'ta doğacak çocuğumun sevincini birlikte yaşamaktı.

Kış boyunca biz evde çocuğumuzun dünyaya gelmesini beklerken, **Bergamalılar** da, her gün yeni taktikler deneyen siyanürcü şirkete karşı barışçı eylemlerini sürdürdüler. Bu arada kışın sonlarına doğru, Bergamalıların Başkanı **Oktay Konyar**'a karşı açılan davalar son aşamasına geldi.

Aynı günlerde Bergama-Tepeköy'den bir davet aldım. Bergamalılar, siyanüre karşı verdikleri mücadelenin onuncu yılı dolayısı ile kendilerine destek olan bütün dostlarını davet etmişler, bir şölen düzenlemişlerdi. Bu şölene davet edilmek beni de çok mutlu etti.

Mayıs'ın ilk pazarı önce Dikili'ye ulaştım. Burada Ankara Ortadoğu Teknik Üniversitesi (**ODTÜ**)'den gelen gençlerle buluşup Tepeköylüler bir şenliği hak etmişti. Çünkü onlar siyanürcülere yakın duran muhtarlarını değiştirmiş, yerine topraklarına sahip çıkan bir muhtarı getirmişlerdi.

Köy meydanına kurulan masaların üzeri, lokma ekmeği, zeytin, peynir, bal ile donatılmıştı. Yüzlerce konuk burada ağırlandı. Sonra hayatımda gördüğüm en uzun tören başladı. Bergamalılar dostlarını bir ekmek, bir buket çiçek ve bir teşekkür yazısı ile ödüllendiriyorlardı. Yüz kadar konuğa teker teker bu ödüller verildi. Ben de ödülümü almak üzere beklerken konuşacaklarımı toparlamaya çalışıyordum. Sonra sıram geldi sahneye çıktım. Yaşlı bir amca bana hediyelerimi verdi. Ben de onun elini öptüm. Boğazıma düğümlenen sözcükleri bir türlü açmayı başaramadığım için sadece teşekkür ettim. Şöleni sunan **Gülsen Tuncer**; "Konuşmuyorsun, demek ki yazacaksın" dedi. Gerçekten de konuşamamıştım ama aklımdan geçenleri yazabilirdim. O şölen günü eğer konuşabilseydim, ağzımdan şunlar dökülecekti.

Ben ekmek öpmeyi çok severim. Çocukken yere bir ekmek parçası düşse, hemen alıp, öpüp başıma koyar, bundan zevk alırdım. Bergamalılar'ın verdiği ekmeğin özel bir anlamı vardı çünkü, onlar siyanürcü şirketin çamura attığı ekmeğimizi yerden kaldırmışlardı. O zaman bu ekmeğin yeri başımızın üstüydü.

Son yıllarda, çok zor günler geçiriyoruz; savaş, nükleer tehdit, ekonomik sıkıntılar, şiddet, talan; hepsi günlerimizin çok sıkıntılı geçmesine neden oluyordu. Bergamalılar'ın şöleni, insanın açlık grevlerinde yaşamlarını sonlandırmayı göze alması karşısında bile kayıtsız kalınmasına şahit olduğumuz günlere denk geldi. Bir yanda ülkeyi satanların yarattığı yılgınlık vardı, bir yanda da Bergamalılar'ın topraklarına sahip çıkışlarının içimde yeşerttiği umutlar.

Aynı günlerde başka bir olay da bizi çok mutlu etti. Ekim ayı sonlarına doğru bir çocuğumuz olacağını öğrendik. Önce çocuğumuzu dünyaya getirmeye karar verdik; sonra onun erkek olacağını öğrendik. Eşimle yedi yıl üstüne beş ay daha tartıştıktan sonra oğlumuzun isminin **Yunus Victor** olmasında "anlaştık." Nihayet Mayıs ayının 13'ünde, pazar günü Çamlıca Hayat Hastanesi'ne gittik. Eşim, doğurma kıyafetlerini giydi, O, baştan beri normal bir doğum yapmayı arzu ediyordu. Bilindiği gibi normal doğumda bir sorun olursa çocuk annesinin karnı yarılarak alınıyor. Bu yönteme, normal yolla doğum sırasında bir sorun çıkarsa, zorunlu olarak başvuruluyor. Bu yönteme halk arasında sezaryen deniyor. Bu yöntemde annenin doğumdan sonra normal yaşama dönmesi zaman alıyor. Bu yüzden eşim ve doktoru normal bir doğum konusunda anlaştılar ve son ana kadar çocuğu birlikte doğurmaya karar verdiler.

Barbara doğumu benim de izlememi istemişti. Bunu doktorumuz **Ali Tezel Erol** Bey'e de söyledik. O da bunu seve seve kabul etti. Doktor Bey'in dediğine göre erkek tarafının doğuma girmesi ender görülüyormuş. Bu bakımdan Ali Bey doğum öncesi günlerde beni yokladı; **"kan görünce fenalaşıp fenalaşmadığımı"** sordu. Benim babam cerrahtı. Çocukluğum babamın kasaba, köy muayenehanelerinde ona çıraklık yapmakla geçti. Hatta hayatımın ilk iş teklifini de babamdan aldığımda henüz ilkokula bile gitmiyordum. Muayenehaneyi temizlemek, hastaları sıraya sokmak işlerim arasındaydı. Yaşım ilerledikce babamın yanında çıraklıktan, kalfalığa doğru yükseldim; artık ameliyatlara da gidiyor, babamın terleyen alnını gazlıbezle siliyor, bisturi, makas gibi aletleri o istediğinde veriyordum. Arkadaşlarım ise, muayenehanelerimizin yanındaki dükkanlarda çalışan çıraklardı; terlikçi, ayakkabıcı, fotoğrafçı hatta tamirci çırakları ile mesailerimizden sonra top oynamaya giderdik.

Hastaneye yerleşip doğumu beklemeye başladık. Fakat beklenen doğum günü üzerinden bir hafta geçmesine rağmen eşimin ağrıları başlamamıştı. Sezaryen ile normal doğum arasındaki son çizgide hâlâ eşimin sancıları başlamamıştı. Fakat doğumun önümüzdeki saatlerde gerçekleşeceği belli olmuştu. Ayın 13'ü geçmiş, 14 Mayıs'a gelmiştik. Saat 01.00'e doğru günlerdir beklenen sancılar gelmeye, ilk bekleme anındaki espriler yerini gerginliğe bırakmaya başlamıştı. Sancılar, önceden de söylendiği gibi ritmik aralıklarla ve giderek daha şiddetlenerek artmaya başladı. Nihayet doğum odasına doğru anne adayımızı yola çıkardılar. Doğumhaneden ilk gelen haber, içerde bir annenin daha doğum yapacağı şeklindeydi. Bu durumda benim doğumu izlemem mümkün olmayacaktı. Doğumhanenin kapısına gidip -hani Türk filmlerinde jönün doğumu beklerken üst üste sigara içtiği yer- beklemeye başladım.

Ali Bey benim de doğuma girebileceğimi söyledi. İçeri girip yeşil elbiseyi giydim. Doğum odasının önünde beklemeye başladım. Barbara koltuk, yatak karışımı doğum koltuğunda yerini ve pozisyonunu aldı. Ben bulduğum bir sandalyeyi altıma aldım ve izlemeye başladım. Ali Bey ve ekibi büyük bir özen ile işlerini yapıyorlardı. Harika bir uyum içindeydiler. Kısa bir sürede doktor, ebe, yardımcı hanım ve Barbara, bebeği doğurtma konusunda anlaşmışlardı. Ben üstüne oturduğum sandalyede bu harika uyumu izliyor, eşimin **"İmdat, imdat"** diye bağırmalarının biraz sonra doğacak bebeğimizin habercisi olduğunu anlıyordum. Ali Bey ve ebe hanımın müthiş şevkatleri, Barbara'nın gayreti ve doğurma arzusu ile birleşmiş, onların meydana getirdiği müthiş uyum bana olağanüstü bir seyir fırsatı vermişti.

En ufak bir endişe duymadan onları izliyor, bir yandan da ağlıyordum. İçimi hiçbir zaman tatmadığım bir mutluluk kaplamıştı. Aynı zamanda da heyecan duyuyordum. Bütün bedenimde olağanüstü bir sakinlik dolaşıyordu. Biraz sonra geleceğinden emin olduğum çocuğumuzu beklerken biraz sabırsızlanıyordum. Ali beyin **"Hadi Barbara, iki sancı sonra bu iş tamam"** dediğini, Barbara'nın büyük bir inanç ve gayretle çocuğu dışarı doğru ittiğini farkettim. Gerçekten de ikinci sancıda, Ali beyin büyük bir ustalıkla çocuğumuzu annesinden aldığını gördüm. Keskin bir ağlama sesi her şeyi örttü. Duyduğum büyük heyecan ve mutluluğa bir de özlem eklendi. Çocuğumuzu başka bir ekip aldı, önce annesine gösterdiler. Sonra da önümden geçirerek götürdüler. Bugüne kadar hiç yaşamadığım naiflikte bir özlemle oğlumun gidişini izledim.

O güne kadar hiç böyle ağlamamıştım.

Yunus'u götürdüler; ben de doğum sonrası formaliteleri, -dikiş, dezenfekte gibi- izlemek için Barbara'nın yanına gittim. Barbara müthiş bir dayanıklılıkla, doktor beyin ve ebe hanımın hiç eksilmeyen şefkatleri ile son işlemlere de dayanıyordu.

Çok yorgundu ve çok mutluydu. İkimiz de bebeğimizi kollarımıza alma heyecanındaydık. Fakat elbetteki canı yanan Barbara'ydı.

Sonra onu, normal, bir titreme aldı.

Her şey bitip de dinlenme odasına aktarılınca, ben daha fazla dayanamayıp oğlumu görmeye gittim. Cam bölmenin ardında, önünde bir arabanın içinde yatıyordu.

Bizi doğuma getiren sevgili dostumuz **Münevver Abdik** ve arkadaşı **Turan**, Yunus'u gören ilk dostlarımızdı. Yunus kırmızı elbiselerini giymiş sepetinde yatıyordu. Onu harika bir sevinçle izledim.

Sonra anneyi de odaya aldılar, arabanın içindeki Yunus'u gidip odasından alıp annesine getirmek, gidip sabah onun çikolatasını almak, annemin kremalı pasta ve kahve getirişi, Barbara'nın Yunus'u annemin kucağına verişi, kantinden Barbara'ya soda alışım bu sırada kurabiye yiyişim ve sonra Barbara'nın annesinin olağanüstü gülen bir yüzle ilk torununu kucağına alışı, gün boyunca bütün dostlara telefonla bebeğimiz olduğunu haber verme, dostların bizi arayışı, akşam Ali beyin bizi taburcu edişi sırasında söylediği güzel sözler; ardından Pazartesi akşamı evimize geldik. Burada yeni bir heyecan bizi bekliyordu. **Köpeğimiz Kader, ilk insan kardeşini nasıl karşılayacaktı?** Kayınvalidem, Kader'i gün boyunca gezdirmiş ve akşama hazırlamıştı. Eve sıra ile girdik. Önce Barbara Kader'i sevdi, sonra ben Yunus'u getirdim. Onu yere koydum. Kader gelip onu kokladı ve benimle oynamaya başladı. Ben de ona en sevdiği şekerleri verdim.

H.Hilmi Danış ve eşi Kevser Danış'ın dördüncü, Uta Pusch ve Hans Pusch'un birinci torunları; Niyazi ve Liza Danış'ın üçüncü, Orhan ve Nazan Danış'ın ikinci, Lukas ve Jutta Pusch'un birinci yeğenleri, Mehmet ve Zeynep Danış'ın ikinci, Tim Danış'ın üçüncü kuzeni , Kader'in ilk insan kardeşi,

Barbara ve Timur'un biricik oğulları
Yunus Victor
14 Mayıs 2001'de saat 03.55'te
İstanbul'un Viyana'ya hediyesi olarak
dünyaya geldi. Çok Mutluyuz...
Tüm dost ve akrabalarımıza duyururuz..

Timur Danış - Barbara Pusch

Çocukların Anlayacağı Dilden Yaşamalı...

GÜLAY BATUR

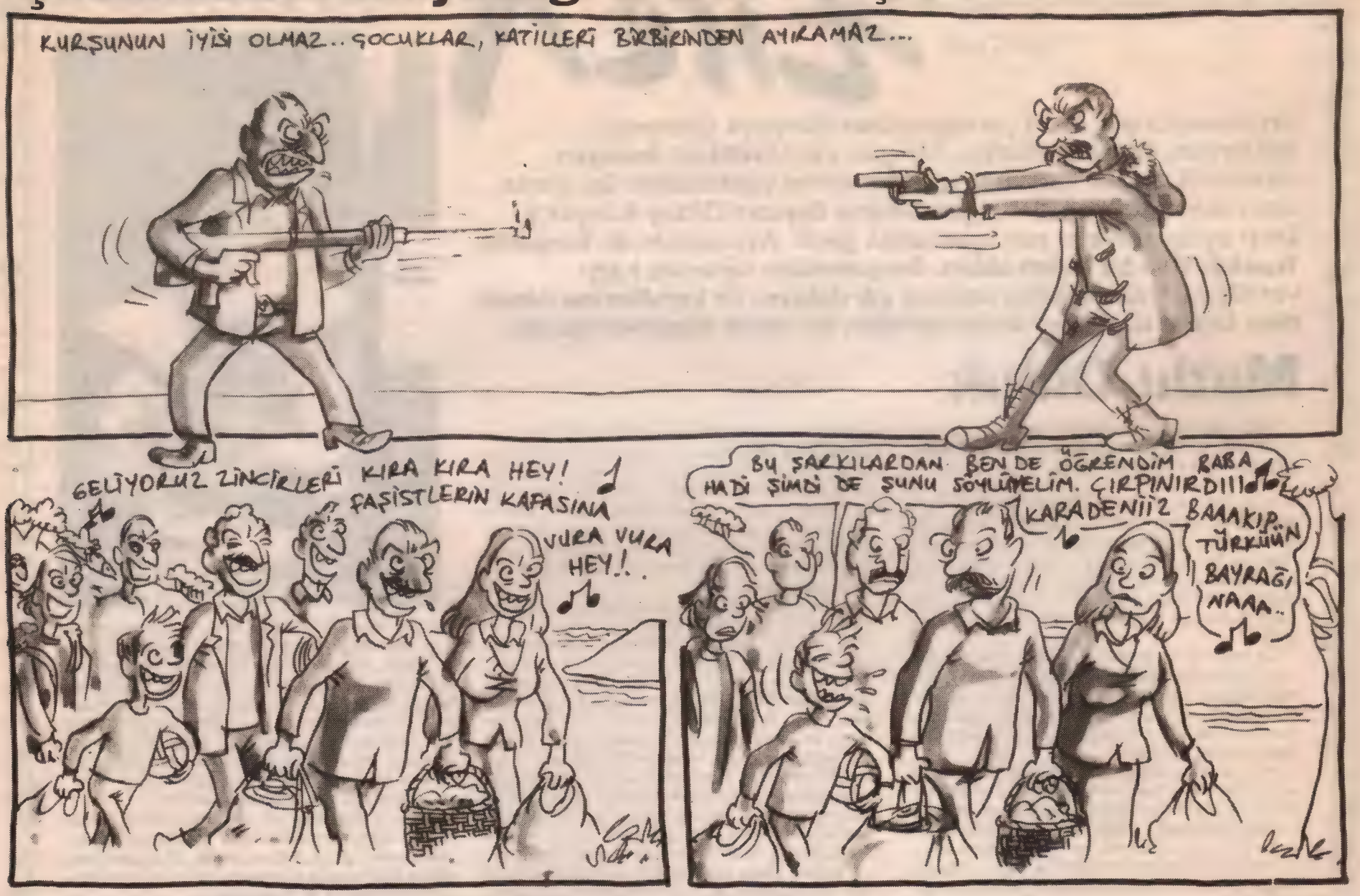

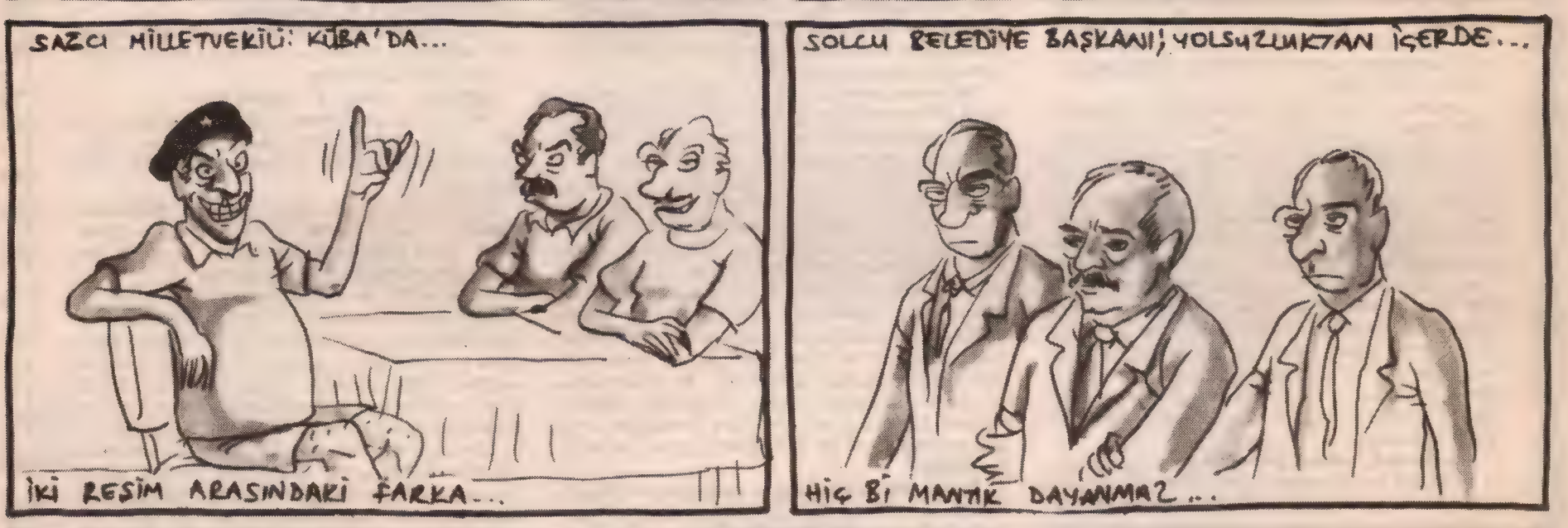

BARDAKLA, KAŞIKLA OLMALI.

ŞİDDETİN KARI-KOCASI OLMAZ, O KAVGAYI DURDURMAZSAN ÇOCUKLARIN YÜREĞİ YATIŞMAZ...

ERKEKSEN, İLK ÇOCUĞUNUN İNATLA KIZ OLMASINI İSTEMELİSİN.. NEDENİNİ SORMA.

BU DA KIZ OLMAZSA, BAŞKA HATUN ALICAM BİNNAZ!!

BİR BALIKÇI GÜVENMELİ SANA, BİR İŞÇİ İNANMALI..

EN ZOR SINAVI GEÇMELİ, LANET OKUDUĞUN KATİLLERİN BİLE İDAMINI

MADIM

İÇİNE SİNDİRMEMELİSİN..

BUNDAN BÖYLE UTANMADAN GEÇİREMEZSİN...

SONUNDA BİR ÇOCUK SANA TUTUNACAKSA; GÜNEŞİN BATTIĞI YERDEKİ, NESLİ TÜKENMİŞ ÜLKENİN DİSNEYLAND'DAN FARKINI ANLATIRSIN O'NA... IŞIN KOLAYINA KAÇMADAN AMA....

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Suyu Çalınan Nehir

Afşin-Elbistan A Termik Santrali, dünyanın terk ettiği en ilkel teknolojiyle kurulmuştu. Doğal olarak bölgede hava kirliliği en yüksek boyuta ulaştı. Zira bu santralin baca gazı desülfürizasyon sistemi yok, kül tutucu bacaları çoğu zaman çalışmıyor. Dünya standartlarına göre 200 mb olması gereken hava kirliliği oranı, bizim insanımızın insan ötesi bir varlık olması nedeniyle Türkiye'de 400 mb kabul edilmiş. Ancak Elbistan ve çevresindekiler 1500 mb kirlilikle yaşıyor. Akciğer, mide, bağırsak kanseri oranları her yıl %100'ün üzerine çıkıyor. Hadi, şaşılmayacak bir şey daha söyleyeyim: A santrali, ÇED raporu ve işletme ruhsatı yoksa da 1984'ten beri faaliyette. Üstelik B santralinin yapımına başlandı, C, D ve E ise sırasını bekliyor.

Santralin zararları bununla bitmiyor. Elbistan merkezinden çıkarak şehri ikiye bölen, Elbistan Ovası'nı, Kahramanmaraş Ovası'nı, Gaziantep ve Hatay topraklarının bir kısmını, Çukurova'yı sulayarak Akdeniz'e dökülen Ceyhan Nehri'nin suyunun üçte biri A ünitesine gidiyor, bu durum yazın şehrin kokmasına, çamurlaşmaya, haşerat ve vektörlerin üremesine sebep oluyor. Ayrıca açılacak B ünitesi de üçte birlik suyu çekince Ceyhan Nehri haritadan silinmiş olacak.

Şimdi gelelim asıl meseleye. Bu bölgede yapımı için tüm hazırlıkları tamamlanmış olan ama bir türlü DPT'nin onay vermemesi yüzünden başlanmayan Karakuz Barajı var. Bu barajın yapım maliyeti 72 milyon dolar. Karakuz Barajı'yla 137.000 dönüm arazi sulanacak, yılda 85 milyon kilovat elektrik üretilecek, üstelik Afşin-Elbistan Termik Santrali'nin B-C-D-E ünitelerinin soğutma suları hiçbir enerjiye ihtiyaç kalmadan karşılanacak yani her şey 72 milyon dolara halledilecekken bakın neler oluyor. Ceyhan Nehri'yle santral arasına 35 km boru döşeme maliyeti: 33 milyon dolar. Yıllık depoya basım maliyeti: 2 milyon dolar (30 yıl santral ömrü süresince altmış milyon dolar) Bir santralin soğutma suyu maliyeti 93 milyon dolar, B-C-D-E santralleri için toplam 372 milyon dolar harcamak istiyorlar. Yani ülke, 300 milyon dolar zarara uğratılma pahasına su ısrarla Ceyhan Nehri'nden alınıyor. Döşenmeye başlanan borulara elini dokunduran trilyonları götürüyor.

Konuya duyarlı herkesin, bu trajediyle savaşan İnşaat Mühendisleri Odası Elbistan Temsilcisi Poyraz Poyrazoğlu ile irtibat kurması ve işbirliği yaparak Ceyhan'ın kurtulmasını sağlamasını dilerim. (İrtibat Tel: 0344 413 52 68)

Köpek Yiyen 'Jaguar'

Jaguarcıların öldürdüğü köpeklerden biri.

Kuşadası Davutlar Köyü'ndeki müstakil bahçeli evinde köpekleriyle yaşayan **Beyhan Çelikez**'in başına gelenler, hayvanseverlerin sıklıkla karşılaştığı olaylardan olsa da içinde farklı unsurlar taşıyor.

Beyhan Hanım'ın bitişiğindeki parsele, rızası olmamasına rağmen bir otel (**Seray Otel**) inşa ediliyor. Bugüne dek ruhsat ve işletme müsaadesi almayan otelin sahibi, Beyhan Hanım'ı sürekli tehdit ediyor. **Tansu Çiller**'in çiftlik komşusu, **'Jaguarcı'** diye bilinen **Zeki Küçükberber**'in damadı **Sedat Yasa** olan bu zat, Beyhan Hanım'ın bahçesinde, tel örgülerin ardındaki köpeklere taş, saksı, şezlong vs. atarak hayvanları taciz ediyor. Bu kadarla kalsa iyi, Çevre Müdürlüğü'ne, Belediye'ye köpekleri şikayet ediyor. Bunun üzerine hepsi aşılı, veteriner kontrollü köpekleri öldürebileceklerini söyleyen resmi kişiler, ruhsatsız otele ses çıkarmıyorlar. Zira otelin belediyeye yüklü bağışlar yaptığı söyleniyor. Sonunda bir gece Beyhan Çelikez'in bahçesine atılan zehirli etlerle köpekleri öldürülüyor.

Beyhan Çelikez sıradan bir vatandaş, Çiller'in komşusu değil, 'Jaguarcı' değil, bir yerlere yüklü bağışlar yapan biri hiç değil. Kuşadası Cumhuriyet Başsavcılığına, İçişleri Bakanı Sadettin Tantan'a, Çevre Bakanı Fevzi Aytekin'e Aydın Valiliği'ne dilekçelerle başvurmuş. Bakalım neler olacak.

Temiz İş

Geçenlerde Fatih Belediyesi Başkan Yardımcısı Nurettin Ertemel aradı ve Yedikule'de oluşturdukları hayvan barınağı ile ilgili bilgi vermek istedi. Bitmek üzere olan barınakta zaten uzun süredir yüzlerce sokak hayvanı bakılıyordu. Bu barınağın oluşturulmasında işlerlik kazanmasında gayret gösteren Meral ve Meltem Hanımlar başta olmak üzere, yerel yönetimlerde hiç alışık olmadığımız bir bakışla, yani öldürmek, hayvan mafyasında ihale açmak gibi yollara hiç yüz vermeden gönüllülere ve personeline bu işi bırakan Fatih Belediyesi'ne gönülden teşekkürler.

"Biz hayat kadınları yıllarca bulaşık yıkamadık, telefonlara bakmadık, sıcacık bürolarda çalışmadık. Etimizi sattık, duydunuz mu, etimizi sattık! 'Satmasaydınız' yok, anladınız mı, yok! Bu yüzden tıpkı bir maden işçisi gibi 'ağır işçi' konumundan emekli olmalıyız.

Duyarsız Genelev Kadınları

MEHTAP KANDEMİR

Genelevde otuz yıldır çalışıyorum. Bu dergide beş yıldır yazılarım çıkıyor. Bunca zamandır genelevdeki arkadaşlarım hakkında hiç yazmadım. Bunu şunu için yapmadım. Onlarla pek konuşmam. Onlara uzaktan bakarım. Çünkü başka başka hayatlar yaşarız onlarla. Çoğu, akşamları durmadan içerler. Yaşadıkları hayat onlara yeter. Fazlasını istemezler. İşte tam bu noktada birbirimizle çok ayrılıyoruz. Yani ben, beni tanıyorsunuz zaten, ben haklarımın peşine düşen, ölümden bile korkmayan bir hayat kadınıyım. Ama artık bir noktaya geldim. Bu nokta yorgunluk noktası, bu nokta tek başıma kalma noktası. Şunları da biliyorsunuz zaten. 1995'te emeklilik hakkı için dava açan ilk hayat kadınıyım, ölüm tehditleri gırla gitsin o zamanlar ama kazandım, tek başıma, ve bütün genelev kadınları bu haktan şimdi bal gibi faydalanıyorlar. Halen otuz kadın emekli oldu bile. Ben inatçı ve yılmaz bir kadındım, hala da öyleyim. Kazandığım, kazandırdığım bu sosyal haktan sonra, son 3 yıldır da dergimle beraber yeni bir hakkın peşine düştük. Dedik ki; **"biz hayat kadınları yıllarca bulaşık yıkamadık, telefonlara bakmadık, sıcacık bürolarda çalışmadık. Etimizi sattık, duydunuz mu, etimizi sattık! 'Satmasaydınız' yok, anladınız mı, yok! Bu yüzden tıpkı bir maden işçisi gibi 'ağır işçi' konumundan emekli olmalıyız.** Ben 3 yıldır bunu yazdım, dergim yayınladı. Ben yazdım, onlar yayınladı, ben yazdım, onlar yayınladı. Onlar, Karaköy'de gece gündüz bakımsız evlerde çalışan kadınlardan daha çok sahip çıktılar davamıza. Karaköy'de çalışan arkadaşlarıma anlatmadım mı, anlattım, defalarca izah ettim. Maalesef bir destek görmedim. Bırakın desteği aylarca konuşmadılar benimle. Niye mi? Onların da faydalanacağı bir hakkın peşine düştüm de ondan. Çünkü çoğu patronların yanında, onlarla 'mecburen' işbirliği içindeler. Ben bu oyuna gelmedim, bu yüzden hep tek kaldım.

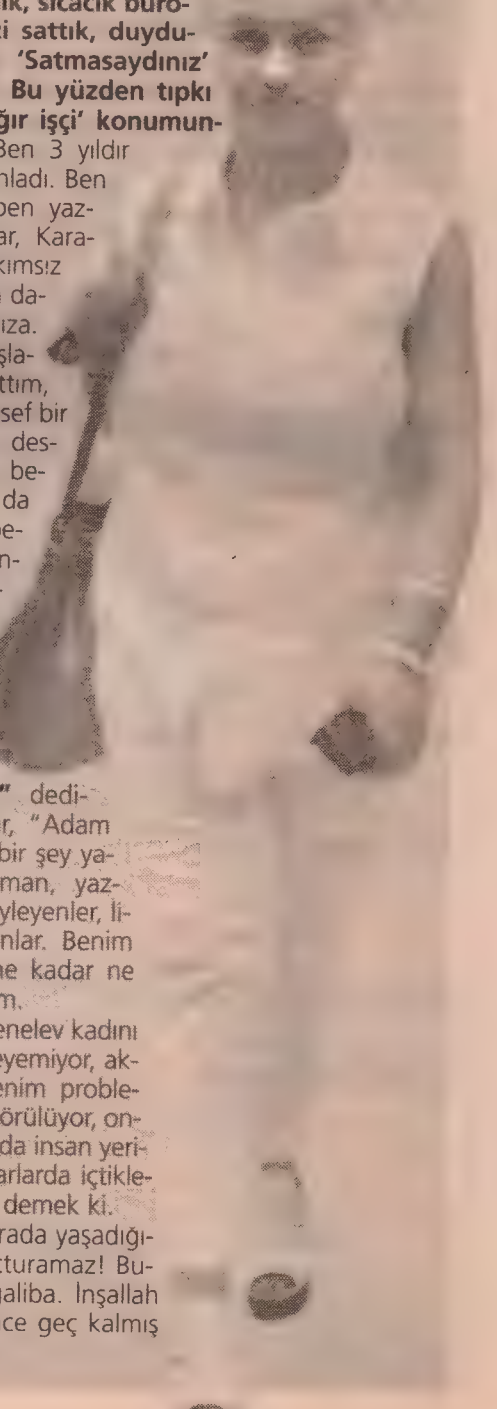

Onlara; **"Haydi, hayat kadınları için birlikte mücadele edelim"** dediğimde hep burun kıvırdılar, "Adam sen de" dediler! "Sen de bir şey yapamazsın" dediler, "Okuman, yazman yok" dediler. Bunu söyleyenler, lise mezunu, okumuş kadınlar. Benim okumam yok ama, bugüne kadar ne yaptımsa mantığımla yaptım.

Nasıl oluyor da üç-beş genelev kadını bir araya gelip haklarını isteyemiyor, aklım almıyor. Bu sadece benim problemim değil ki, onlar da hor görülüyor, onların da hayatları zor, onlar da insan yerine konmuyor. Akşamları barlarda içtiklerinden acılarını unutuyorlar demek ki.

Fakat bilmiyorlar mı ki orada yaşadığımız acıları hiçbir alkol unutturamaz! Bunu gerçekten bilmiyorlar galiba. İnşallah bir gün uyanırlar, ama bence geç kalmış olacaklar...

EVEREST
www.everestyayinlari.com

son haftaların
en gözde romanı

2. Baskı

Zadie Smith
İnci Gibi Dişler

Milenyumun ilk edebiyat yıldızından, çokrenkliliğin, çokkültürlülüğün müthiş romanı...

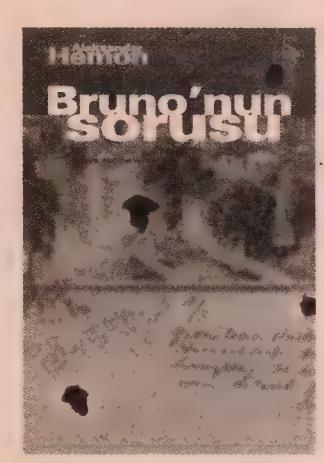

Aleksandar Hemon
Bruno'nun Sorusu

Yeni bir Nabokov ve yeni bir Kundera olarak karşılanan Hemon'dan sıkı bir kara edebiyat örneği...

Andrea Camilleri
At Hamlesi

Sicilya, tabii ki yolsuzluklar, tabii ki cinayetler, tabii ki aldatmalar ve bir gerilim ustası olarak Camilleri...

ALFA Basım Yayım Dağıtım Ltd.
Ticarethane Sk. No:41/1
34410 Cağaloğlu-İstanbul
Tel : +90 (212) 511 53 03
Fax : +90 (212) 519 33 00

Burada gece yarısı, orada tam 5 haberleri. Saat farkı vız gelir yahu! Bizde bir coşku, bir coşku! Bu arada, farkında olmadan mahalleyi inletmişiz! O da vız gelir valla!

Anormal Güzel

NİHAT ZİYALAN

Damımıza çanak koydurduk. Böylece uydu sistemiyle de yurdumuza bağlanmış olduk. Teknisyen, evin önündeki çamın sinyalleri kestiğini söyleyerek damın arka tarafını seçti. Sokaktan geçenler göremediği için, ne yazık ki çanağımızla fiyaka yapamıyoruz! Neyse ki daha ilk gün, televizyonunuzu çok açıyorsunuz diyerek komşularımız şikayet edince yüreğimize su serpildi! Çanağımız fark edildi diye sevindik!

O ilk günü, daha doğrusu gece, ha bağlandık ha bağlanacağız heyecanını unutmam mümkün değil. Avustralya'lı teknisyen, fişi takma işini bitirmek için gece yarısına dek uğraştı. Bu arada boyuna konuştu. Belki de yemek, kahve ikram ettiğimden ötürü Türkleri öve öve bitiremedi. Anasının gözü, işlerini biliyorlar, çok açıkgöz gibi sözlerini karımla birilkte, koltuklarımız kabararak dinledik. Ama işin aslı başkaymış. Çalıştığı uydu sistemini pazarlayan firmasına Türklerin nasıl sızdığını gören adam, hayran olmuş. Üç akıllı kişinin, ticari kurnazlığı! Anlattıklarının tamamını yazmaya sayfalar yetmez. Yapılan işte bir kanunsuzluk yok. Kitabına uydurma! Kayserili kurnazlığı! Türkçe televizyon kanallarını devletimiz bize ulaştırıyor, bu yüzden ülkemize para gidecek diye sevinerek bakıyorduk bu olaya. Meğer birkaç kişi küpünü dolduracakmış! Avustralya'da (Yüzyirmibin değil sayın bakanım) ellibin Türk yaşıyor. Uyduya bağlanmanın aylık ceremesi altmışbeş dolar. Varın hesabını siz yapın!

Yıllardır İngilizce yayınlarını izlediğimiz televizyonumuz ayarlanıp uydu sistemine geçince, zaten Türkiye'deymiş gibi yaşadığımız evimizde, Türkçemiz de yankılanmaya başladı. Şimdiye dek aldırmadan yaşadığımız saat farkı, birdenbire sırıttı. Burada gece yarısı, orada tam 5 haberleri. Saat farkı vız gelir yahu! Bizde bir coşku, bir coşku! Bu arada, farkında olmadan mahalleyi inletmişiz! O da vız gelir valla!

Sevincim kursağımda kaldı. Anadilimi anlamakta zorlanıyorum. Spikerler değişik konuşacağım derken, Türkçe'nin canına okuyor. Haberlerin, olayların verilme tarzı da değişik. Biz burada ABC, SBS Televizyonlarını seyrede seyrede, mantığımızı ve eleştirel bakışımızı kullanmayı öğrenmişiz. Bir haberi dinletirken, bir olayı gösterirken, içimizden konuşarak da olsa, fikir yürüttürmüşler bize. Türk kanallarında haberleri, olayları, seyirciye hükmederek veriyorlar. Seyredeni düşündürme diye bir şey yok. Haberlerde söylenenin satır aralarını duymak, gösterilen filmin gerisinde yatanları görmek yöntemiyle, bu konudaki rahatsızlığımı da birkaç saat içinde çözdüm.

Peki İkinci Lig yükselme maçını anlatan spikerin şu sözlerini duymuş olmamak için ne yapmalıyım? **Bugün havada esen bir rüzgar var! Top her zamanki gibi yuvarlak! Şutunu çekti, ama top köşeye sığmadı!** Sunucu kız da, bir **Anormal Güzel** lafı tutturdu gitti. Bakışına Yanmışım adlı bir klibi de şu sözlerle övdü: İkili ilişkilerde bakış önemlidir.

Seyrettiklerim içimi ürpertiyor. Halkın perişanlığını, daha önce perişan değilmiş gibi, son ekonomik krize bağlıyorlar. Bir ülkede muhafazakar kesimi temsil eden esnaf sokağa dökülürse, halkın kitap okumasını nasıl isteyebiliriz? Aç insanın karnını şiir okuyarak doyurabilir miyim? Zihnini geliştirmek istediğim insanın sarf edecek enerjisi olmazsa elden ne gelir?

F Tipi Cezaevi'ne karşı ölüm orucuna yatanlardan, iki can daha gitmiş. Bunun haberi görüntüsüz olarak verildi. Artık günlerim televizyonun karşısında geçiyor.

Hemen her haber bülteninde yolsuzluğa karışan siyasiler var. İstanbul'daki Teşvikiye Caminin külliyesi ünlü bir dondurmacıya, belki de bir günlük kazancı karşılığı kiraya verilmiş. Bunun yapanlar, Kültür Bakanı, DSP'li bilmem hangi milletvekili. Çocuklarına gelecek hazırlamışlar! Silivri'ye bir kültür sitesi değil de, hapishane yapılmak için tezgahlanan arazi, altı deşildiğinde, iki misline devlete kakalanan arazinin siyasilere ait olduğu ortaya çıkmış. Valla aşk olsun! Ham edecek şey bitti, tükendi diye bakıyorsun, gene de bir şeyler buluyorlar. Halk da seyrediyor bu televizyonları. Futbol maçlarıyla uyutulan, benim güzelim halkım. TRT INT'i diğer kanallardan biraz biraz ayırmak gerek. Dilleri daha arı, seçtikleri konularda daha az yalakalık var. Yalnız, dinleyicilerin duygularını mıncıklayan şairler, onlarda da var. Nane Limon Kabuğu programında okunan şiirler TRT INT'e hiç yakışmıyor. Bu yüzden, Anneler Günü'nde **Kemal Özer**'in şiirini okuyan **Savaş Ay**'ı kutlamak gerek.

Komünizmle Mücadele Derneği'nin kurucusu baba Süleyman Demirel'in, bilmem ne toplantısından yurda dönüşü. Demek ki yaşlanan bir ben değilmişim. Zorlukla konuşuyor, ama konuşuyor. **Seks işçisi Mehtap Kandemir, en üst baremden emekli olabilmek için yıllarca savaş vere dursun, milyarlarca dolarlık karanlık işlere karışan Cavit Çağlar için, ayağının tozuyla, babafingo sözler ediyor.**

Şair başbakanımın zihnen, bedenen koltuklanmasını görünce içim burkuldu. **Rahşan Hanım** da yaşlanmaktan nasibini almış. Ama kocasının kolunu dürtecek, kulağına eğilip onu uyaracak kadar hırsı var. Genel Başkanlık seçiminde DSP'nin ne kadar demokratik olduğu ortaya çıktı. Başkanlığa adaylığını koyan **Pişkinsüt**'e konuşma hakkı verilmezken, oğlunun tartaklandığını gördüm. Kameranın göstermediği tarafı da görmeye çalıştım. İktidar hırsı, insanları bir tuhaf ediyor. Meclisin geleneksel yemeğinde şair başbakanımın, MHP genel sektereninin hanımına söylediği sözleri gözlerim yaşararak izledim: Gönderdiğiniz kır çiçekleri çok güzeldi efendim!

Hemen hangi kanalı çevirsem, **Kemal Derviş** çıkıyor karşıma. Amerika yollamış! Hayır şair başbakanım çağırmış! Solcuymuş, DSP'ye yakın görüyormuş kendini. Halkın arasında dolaşmayı, mikrofonu görünce konuşmayı seviyor, ikna edici bir ses tonu var. Halk onu gördüğünde, kurtar bizi baba diye bağırıyor. Milyarlar yolda diye yanıtlıyor o da . Ama çıkarmamız gereken yasalar var. Örneğin: Telekomun satılması! (Satın alacak şirket şimdiden biliniyor gibi). Çiftçiye para yok! İşçiye zam yok! Dişimizi sıkma zamanı. Kimse sormuyor, bu paralar bayram harçlığı olarak mı veriliyor? Geri ödemeyecek miyiz? Ama bu sorunun yanıtı söylenenlerin satır aralarında, görüntülerin arkasında var. Tenis oynayan, şort giyip koşan siyasetçiyi sevemedim nedense. Böyle kişilerin bizim halka yakışır bir halleri yok. Telekom satılacakmış, şuymuş, buymuş, Hepsi fasarya! **Amerika istesin, Kanguru Nihat'ın donunu bile satarlar!**

Sivas yangınını makamından seyrederek üzülen, eski başbakan yardımcılarından **Erdal İnönü**, solu birleştirmeye soyunamaz. Herkesin seyrettiği gibi, o da Kemal Derviş olayını görüyordur televizyonlardan. Yeni bir parti, solu birleştirmek için, onun hazırlanıp yollandığını çakabilecek kapasitededir. Ama siyasette, Amerika'nın çıkarı için, her gün değil, her dakikada her şey değişebilir. Gene görüntüsüz verilen haber: Ölüm orucuna yatanlardan bir can daha gitmiş.

F Tipi Cezaevi

kuş uçurmayan bir yağmur
dinleyişimi altına aldı
döve döve penceremin camını
ceplerimdeki kuruluğu bile ıslattı

uydu aracılığıyla televizyonda
gördüklerim
çıkmıyor aklımdan
dağıtamıyor yağmurun tıpırtısı
işe yaramıyor
pazar gününün getirdikleri

sanki polis bayramı 1 Mayıs
nasıl halay çekti işçiler
yarından umutlu konuştular

F Tipi Cezaevine karşı
ölüm orucuna yatanlar
önlerinde hayat gencecik
görünüşleri masum

şiddetini artırdı yağmur
gittikçe büyüyor
camın ardındaki utancım
yüzümün kızarması

Şiir Yazarı Şair

CENGİZ UĞUR

Eskiden İstanbul'da çantasında **"ŞİİR YAZARI ŞAİR"** yazan sessiz bir amca dolaşırdı. Hakkında hiç kimse bir şey bilmezdi. İsmi dahil. İspirto kokulu teksir kağıdına yazdığı tek bir aşk şiirini kim bilir kaç kere çoğaltıp çoğaltıp kaç aşığa ve kaç şiirsevere sattı? Görüldüğü yerler, daha çok Köprüaltı, Çınaraltı, Ortaköy ve şehiriçi hatları vapurlarıydı...
Bu tuhaf amca uzun zamandır görünmez oldu caddelerde. Köprüaltı'nda, Çınaraltı'nda ve vapurlarda... Rivayet muhtelif... En son Adana'da görüldüğü söyleniyor.

Sonbaharın Sarısı

Bütün bu acılar bu gözyaşları
Bu tükenmişlik kimeydi babam
Kim için çektik bu sevdaları
En soğuk havalarda en uzun yollara düştük
Sakalımız bıyığımız buz tuttu
Sevdiklerimizin elleri dondu ellerimizde
Yüreğimize bu kızgın mili
Yaldızlı yaldızlı kim çekti babam
Sayfa sayfa yakmadık mı
Kitap dolu umutlarımızı
Dolanmadı mı
Anamın saçlarına engerek yılanı gibi açlık
Sonbaharın sarısını vurdular gece yarısı
Kar kapladı bahçelerin üstünü
Sonbaharın mezarını gördün mü babam.

Menderes Samancılar

Parça Tesirli Şiirler

38. *Malen ve manen*
dolar dolar boşalır olduk
içli ve hiçli
benim kadersiz korsan ülkem.
seni sevmemek elimden gelmiyor
ve gitmiyor da.

39. *Sıhhatin zulmü*
zulmün sıhhati içindir
deniliyor artık.
Devlet hastanesi
neşter müşterisi

40. *Noktasına es*
virgülüne ses vermeden hayatın
neyi neyle sorgulayacaksın?
Anti parantezi ve
kontr gerillası vardır hayatın
ayrıca mızıkanın

Mevlüt Gülveren

Siyah Kara'lamalar

- ✔ *Yaşamak, zaman içinde dik durmaktır.*
- ✔ *Hiçbir matematik kuralı kaç "bazı"nın ne kadar "hepsi" yapacağını hesaplayamaz.*
- ✔ *Bizler dünyaya tanrının insanlarla ilgili belgesel çekimi için mi geldik!*
- ✔ *Uyurken ölmek düş kazasıdır.*
- ✔ *Memleket dünya haritasındaki yolsuzluk yaması gibi duruyor.*
- ✔ *Ekonomik kriz: Nakitsiz vakittir.*

Aziz Gültekin

Roma sokaklarında bir turist gibi gezdirilen Türkan Şoray için, yazık ki kaçırılmış bir fırsat bu. İtalyan sinemasının hanım yönetmeni Baglivo, yeteriyle bildiği ve yakından tanıdığı ünlülerin belgesel çalışmalarında çok daha başarılıydı kuşkusuz... Onlarda bol belge ve bilgi vardı. Bizde ise, tersine hiçbir şey...

Donatella'nın Türkan Şoray Belgeseli...

AGÂH ÖZGÜÇ

Donetalla Baglivo, Cumhuriyet sinema yazarı **Cumhur Cambazoğlu**'na şöyle diyor:

"Roma Film Festivali'nde karşılaştık. Kalabalıkta gördüm ve kim olduğunu bilmiyordum. Bir çift iri gözdü beni etkiliyen. Yüzü de çok farklıydı, dikkatimi çekti. Her şey onun anlamlı yüzüyle başladı. Çekingen ve kırılgandı. Alıştığım yıldızlara hiç benzemiyordu. Sordum, Türk starı Türkan Şoray dediler..." Türk sinemasının "diva"sı Türkan Şoray'la ilk karşı karşıya gelmesini bu sözlerle dile getiren Donetalla Baglivo, İtalyan sinemasının hanım yönetmenlerinden biriydi. Ülkesinde **Bertolucci, Marilyn Monroe, Marlon Brando, Angelopoulos, Tarkosvski** gibi uluslararası özellikler taşıyan devlerin belgesellerini yaparak ünlenmişti. Sıra, **"bir Türk divası"** olan Türkan Şoray'a mı gelmişti? Elbette yakışırdı...

Ankara'da "4. Uçan Süpürge Kadın Filmleri Festivali"nin açılış gecesinde Fatma Girik, Filiz Akın ve Hülya Koçyiğit'le sahneye çıkan Şoray'ı, televizyon ekranlarından değil de, orada olup yakından izlemeliydiniz. Gerçekten tarihi bir geceydi. Bugüne dek bu **"büyük dörtlü"**, Türk sinemasının bu **"dört ikon"**u ilk kez bir araya gelmişti. İzleyiciler arasında eski günleri anımsayıp ağlayanlar, ağlamamak için direnenler. Görmeliydiniz...

Aynı gece, İtalyan Kültür Merkezi'nde Donatella Baglivo'nun **"Türkan Şoray Belgeseli"** gösterildi. Biz, daha önce İstanbul Film Festivali programı içinde izlemiştik Şoray belgeselini... Kuşkusuz, Türkiye'yi tanıtma amacıyla da bir önemli girişimdi bu. Ne var ki, Türkan Şoray adına yapılmış başarılı bir belgesel değildi. Belgeler ve bilgiler eksikti. Hele, Türkan Şoray'ın halkla diyalog kurmasının, sevilmesinin ve halkın gözünde bir **"efsane"** boyutlarına ulaşmasının ipuçları hiç ortaya çıkmıyordu.

Belgeselin anlatıcıları arasında neden bir toplumbilimci yoktu? Türkan Şoray'ın Türk seyircisiyle, halkıyla özdeşleşmesinin nedenlerini anlatacak... Oysa, **Yılmaz Güney gibi Türkan Şoray da** Türk sinema tarihinde toplumsal bir olguydu. Bazı bilgiler de abartılıydı. Örneğin Şoray'ın iki yüzün üzerinde filmde oynadığı söyleniyordu. Sayılarla da işin kolayına kaçılmıştı. Yalnızca Şoray'la ilgili değil, bu tür çalışmalarda hep **"ezbercilik"** ön plana çıkıyordu.

Bu bilgileri ve belgeleri kim toplamıştı?

Filmin jeneriğinde **Osman Çetintaş** adı geçiyordu.

Çetintaş, Roma Türk elçiliğinde görevliydi.

Elbette bilgi toplamaktaki amacı, yönetmen Donatella Baglivo'ya elinden geldiince yardımcı olmaktı. İyi niyetliydi, ama yetersizdi.

Roma sokaklarında bir turist gibi gezdirilen Türkan Şoray için, yazık ki kaçırılmış bir fırsattı bu. İtalyan sinemasının hanım yönetmeni Baglivo, yeteriyle bildiği ve yakından tanıdığı ünlülerin belgesel çalışmalarında çok daha başarılıydı kuşkusuz... Onlarda bol belge ve bilgi vardı.

Bizde ise, tersine hiçbir şey...

Ve **Lütfi Ö. Akad**'ın dediği gibi:

"Türkiye'de herkes kendi işini bilir, bir de sinemayı..."

"Kamera Benim Aşkım" (La Cınepresa E Il Mıo Amore) adını taşıyan Türkan Şoray belgeseli, ne kadar eksiklikler içerse de Donatella Baglivo'yu bu sözlerin dışında tutuyoruz. Alınmasın...

Basit bir konuyu ince bir duyarlılıkla, yalın bir anlatımla beyaz perdeye aktarmış Kaplanoğlu. Şiirsel bir tadı vardı filmin. İstanbul Festivali'nde "En azından bir özel ödülle değerlendirilmelidir" diyordum içimden. Tahminimde yanılmadım ve "Herkes Kendi Evinde" hakkıyla ödülünü aldı da.

Semih Kaplanoğlu ve "Herkes Kendi Evinde" Derken...

Semih Kaplanoğlu, yeni bir yönetmen... "Yeni" derken, elbette bu konuda bir geçmişi var. Yani, arada bir rastladığımız o **"gökten zenbille inmiş yönetmen takımı"**ndan değil.

Daha önce, **"Şehnaz Tango"** adlı 52 bölümlük TV dizisini çekmiş, çalıştığı reklam sektöründen **"kristal elma"** ödülleri almış...

Ama, "Herkes Kendi Evinde" ilk uzun metrajlı sinema filmi.

Türk sinemasında "yeni" bir yönetmen oluşu buradan geliyor. Ticari sinema salonlarında seyirci karşısına çıkarak.

Kaplanoğlu ile herhangi bir yerde tanımış mıydık, hatırlayamıyorum. Ancak, Radikal'deki köşesinde yazdığı bir yazı bana ters gelmişti. Kaplanoğlu, hem Yönetmenler Derneği Üyesi'ydi, hem de üyesi olduğu bu kurumun TRT'ye yapacağı edebiyat uyarlamaları konusunda zamansız bir eleştiri getirip ahkam kesiyordu.

Film Yönetmenleri Derneği'nin daha önce çekilmiş Türk romanlarını yeniden ele alışı ve de bunları yeniden TV'ye uyarlayacak yönetmenlerin seçiminde kuşkuları olabilirdi. Ama ortaya çıkmayan, yalnızca proje aşamasında olup **"henüz doğmamış bir çocuk"** konusunda nasıl fikir yürütebilirdi ki? Kaplanoğlu'nun acelesi neydi?

Bir kurum ya da bir yönetmenin "öyle veya böyle", bu bir tercih hakkıdır. Ama asıl önemli olan sonuçtur.

Sonuç beklenmeden bu zamansız eleştiriye karşılık, Film Yönetmenleri Derneği'nden bir vatandaş kalkıp da, üyesi Kaplanoğlu'na **"Biraz ağır ol bakalım kardeş?"** diyememişti nedense.

Yanlış anlaşılmasın, ben adı geçen kurumun avukatlığına soyunmuş değilim. Kaplanoğlu ismi, önce bu geçmişteki yazısını hatırlatıyor da... Demek ki etkilenmek de bir başka sonuç.

Biz şimdi asıl sonuca gelelim.

Kaplanoğlu'nun "Herkes Kendi Evinde"sine.

Filmi izledikten sonra, hemen yapımcısı **Leyla Özalp**'ı, sinemanın bir köşesinde bulup tebrik etmiştim. Basit bir konuyu ince bir duyarlılıkla, yalın bir anlatımla beyaz perdeye aktarmıştı Kaplanoğlu. Şiirsel bir tadı vardı filmin. Ve oyuncular da başarılıydı. Bir ilk film çalışması olarak ilgimi çeken yapımın, İstanbul Festivali'nde "En azından bir özel ödülle değerlendirilmelidir" diyordum içimden. Tahminimde yanılmadım ve "Herkes Kendi Evinde" hakkıyla ödülünü aldı da.

İlk gösterimi yapılan Beyoğlu Sineması'nda alkışlarla sahneye çıkarıldığında Semih Kaplanoğlu, ilk filmini çeken bazı yönetmenler gibi **"Bu filme şu kadar para harcadım, gelecek yıl muhakkak Oscar alacaktır"** demedi çok şükür. Ve gecenin sunuculuğunu yapan **Engin Ayça**'nın da tuzağına düşmeden...

Ben, "dereyi görmeden paçaları sıvayanlar"ın bu tür konuşmalarına, kim olursa olsun hep kızmışımdır. Karşı tepki gösterdiğimizde bize de kızıyorlar ya!..

Yeri gelmişken, **Artun Yeres** dostumuzdan aldığımız bir bilgiyi aktaralım: Film Yönetmenleri Derneği'nde **Yılmaz Erdoğan**'ın gişe rekortmeni **"Vizontele"** filminin analizi yapılıyor. O gün katılımcılar arasında bulunan Artun Yeres, Yılmaz Erdoğan'a, Emre Kongar'ın filmiyle ilgili yazdığı yazıyı hatırlatarak soruyor:

"Kongar'a göre "Vizontele", bugüne dek çekilmiş en iyi Türk filmi. Peki siz buna inanıyor musunuz?.." Sayın Yılmaz Erdoğan ne diyor? **"Bu değerlendirme benim işime geliyor. Ben inanmazsam aptalım..."**

Bu kez bunda kızılacak bir şey yok. Herkesin filmi kendine. Neyse biz, "kızmayı" ve "kızdırmayı" bir yana bırakıp, Kaplanoğlu'nun filmiyle son sözümüzü bağlayalım.

"Herkes Kendi Evinde" taviz vermeyen düzeyli bir çalışma olmasına karşılık, yazık ki ticari açıdan bir **"kitle filmi"** özelliği taşımıyor. Kaldı ki bir film, gösterime girişinin ilk on günü 8 bin seyirciye ulaşabiliyorsa, başarı hangi düzeyde olursa olsun ortada ciddi bir sorun var demektir. Biz ne kadar beğenmiş olsak da...

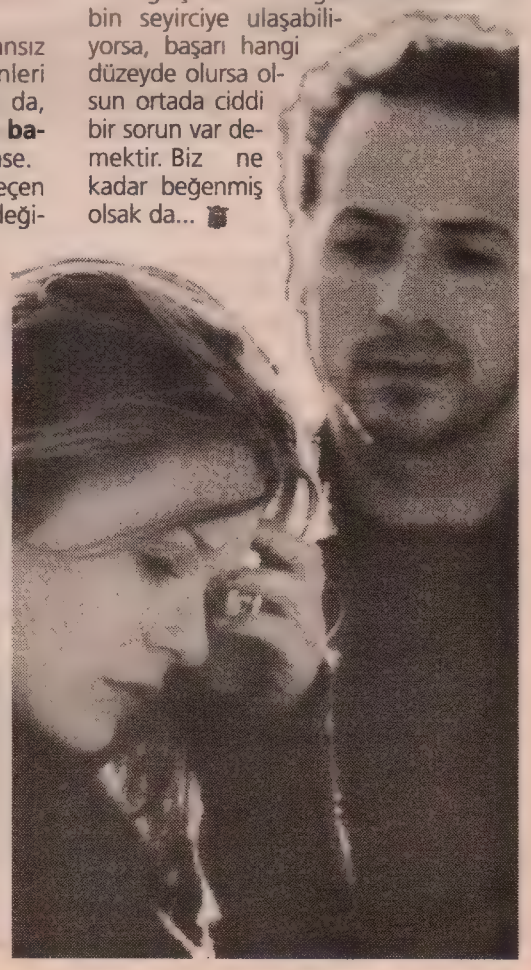

Bana Mısır Desene

Tuna ve Dearmid'e

MERAL ONAT

Günlük: "Ben daha ne isterim ki!... Eğer ilerlerde ille de ulaşman gereken vaat edilmiş toprakların yoksa, bu din yeşili suskun dağlarda, altın tozlu Sina Çölü'nde kesinlikle uzanıp kalabilir insan... Çölde çay bile var.."

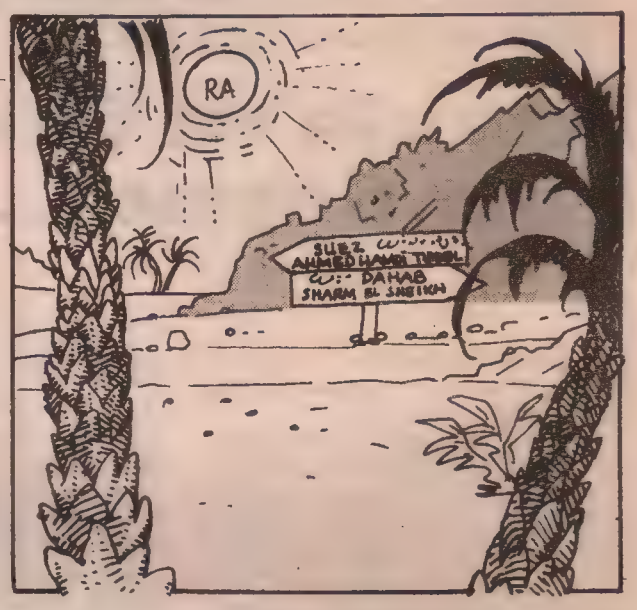

"Musa Peygamber, Yuşa, Harun ne zahmetler çekmişler yaya olarak... Halbuki kutsal topraklar, otobüsle en fazla 6-7 saat.. Otobüste cesur bir şarkı, hani derler ya Mısır'ın İbrahim Tatlıses'i, Şaban Abd El Rehem söylüyor.. İsrail'den nefret ediyorum diye bağırıyormuş şarkısında.. Otobüs taşların kayaların üzerinde hoplayıp zıplarken herkes belly dans hatta bel fıtığı dansı halinde.. Evet Mısır mutlu bir coğrafya, İsrail'i gülerek ve göbek atarak kınıyorlar... Benim kabileye ne çok benziyorlar, belki de kökenimiz oradan.."

Sina Dağı!.. Sina Dağı!. Ne olur böyle çağırma insanı! Efendim!? Bu dağda Musa'ya aslında 10 değil, 12 emir mi inmişti?!. Evet, duymuştum... Voltaire Felsefe Sözlüğü'nde bundan bahsediyordu.. (1967 baskısı, MEB yayınları, I.cilt-MOİSE bölümü) Ne yani yukarda şu anda iki tablet daha mı var!.. Bak ayartma insanı şimdi.. Bak şimdi..

...bir Osmanlı ile Mısırlı'nın karşılaşması aynı boşanmış çiftlerin yıllar sonra karşılaşıp tokalaşması gibi... Arada bir sürü anı, belki ortak çocuklar, kötü günlerin yarısı unutulmuş ama yine de kuyruk acısı.. hafif isterik, hem çok tanıdık, hem de çok yabancı...

Zaten, Sina'da, Kızıldeniz'de, Dahab'da; İngiliz Osmanlı'yı esir almadı mı... Halbuki bir zamanlar İttihat ve Terakki zamanında harbi umumiye... tamam tamam, sustum...

I'd like to be under the sea... in an octopus's garden... in the shade.

...(dolar şu anda kaç lira oldu acaba...)

... önce anlayamadım... onları da benim gibi denize tapan insanlar sandım.. Meğerse namaz kılıyorlarmış... Çünkü karşı kıyılar Arabistan toprakları...

BLUE HOLE 100 m.

MERCANLARI KOPARMAYINIZ

DAH

Bugün Sina'nın düşmandan geri alınışının yıldönümü... Sfenks ve Giza pramitlerinin dibinde Sting ve Cezayir'li Cheb'in konseri... Tam da yerine gelmişler ve "Desert Rose"u söylüyorlar... Demek ki insan bir konser sırasında böyle çıldırır, böyle kendini kaybedip, böyle saçını başını yolarmış...

AMAN AMAAAA AAAAAA AAAAA...

AMAAN AMAĞN!

Dünyanın en eski büyük yapısı, yaklaşık 5000 yıllık, Zoser'in basamaklı SAKKARA piramidi.. Bu ne ihtişam Tanrım!.. Altın tozuna bata çıka yürüyorum!..

Bunun adı da SAKKARA.. Alkol %4, tam 500 ml... bu da muhteşem... Neden bütün biralara tarihi yer ismi koyuyorlar.. Efes, Troy, Sakkara...

GLONG!..

Her iki Sakkara'dan sonra insan bir daha iflah olmaz... Hadi dark beer, dark deer...

..Ve nihayet Kahire'deki o en şanslı gecemde Çöl tutup taa ayağıma kadar gelmesin mi?.. Gecenin bir uykusunda burnumda gecenin bütün tütsü, sigara, sakkara ve lotus kokularını bastıran, evin hücrelerinden içeri sızıveren likit bir koku.. Ansızın kimdir bu koku... Uyumakla hatırlamak arasında bütün kokular film şeridi gibi.. O kadar ısrarcı, o kadar erkeksi, kendini ciğerlerime kadar sunan... Dur.. sanki çocukluk plajlarında mı tanışmıştık, evet tamam buldum, gecenin bütün lisanlarını yırtıp ağzımdan çıkıveren Türkçe bir kelime KUM... Burnuma dolan bu şey KUM KOKUSU... Dışarıda, Kahire'de fırtınaların en hakikisi var.. Çöl fırtınası... Camlara vuran tıpır tıpır, yağmur değil, kum sesleri... Dişlerimin arasında çıkır çıkır, çiğnediğim, Afrika'daki ürkek bir zebra yavrusunun ayak izleri...

Necib Mahfuz'un "Midak Sokağı"na; Ara Sokaklara; El Mergani'ye doğru kum denizi gece boyunca minicik kuş sürüleri gibi neşeyle akıyor, sonra bir anda havalanıp senin ne kadar derdin, ne kadar eskilerin varsa bilinmeyen bir çöl gezegenine bırakıp geri geliyor.. Belki Sudan'a, belki Senegal'e.. Sabah yorgun sevgili vadiyasını tamamlayıp çekildiğinde buyrun işte, gecenin ispatı... Kuş gibi hafifim.. İşte her şeyin üzerini örten 24 ayar som kum... Kahire bu sabah 24 ayar altın kaplı... Kahire'de toz almaya kıyamazsın... Demek bu yüzden herkes pasaklı... Esmer ülkenin sarışın çölü... Bu fırtınayla, sonradan duydum ki, kumlar o sırada Diyarbakır'a kadar gelmiş...

Her ne kadar Mısır'ı eski Mısır gibi görmeye çalışsam da, bazen araya parça girmiyor değildi... Ne yazık ki gerçekten aç bir ülke... Ama dini imkansızlıklar nedeniyle Temel İçgüdü sıralamasında aynı Basic Instinct filminde olduğu gibi önce peynir, ekmek, döner, değil, cinsel içgüdü geliyor...

DÜÜT DÜÜÜT! BAM! DAAAT!

...I fak fak fak fak fak fak you...

O kadar müze, piramit, mumya, kral mezarı görünce her şey şöyle görünüyor şimdi...

Hanım... Akşama Ramses beyler oturmaya gelicekmiş...

Kaçıncısı?!

Oğlum, evladım çekmesene şu hayvanın kuyruğunu...

RRRR

Dönüşte pasaport memuruna bile söz verdim.. "Geri döneceğim..." Bildik gözlerle "İnşaallah" dedi... Heliopolis-Nisan2001

meralonat@yahoo.com.

Divan Şiiri ve Bilgisayardaki Kadın Fotoğrafları

REŞAT ÇALIŞLAR

Bir divan şiiri okumak, bilgisayarda boylamasına uzayan bir fotoğrafta gördüğünüz kadına, yukarıdan aşağıya doğru bakmaya benzer.

Bilgisayarda bir kadına bakarken, fotoğrafın bilgisayar ekranına ya da içinde bulunduğu pencereye sığmayacak uzunlukta olduğunu görürsünüz bazen. O zaman, pencerenin köşelerindeki oklara tıklayıp fotoğrafı aşağı yukarı hareket ettirerek, kadının istediğiniz kesitini pencere içine alırsınız. Onu hiçbir zaman bir toplam olarak ekranda göremediğinizden, tam olarak algılayamazsınız, fotoğrafın örneğin önce üst kısmına sonra alt kısmına sonra orta kısmına bakarak kafanızda görüntüsünü bir araya getirmeye çalışırsınız. Divan şiiri (özellikle de gazel türü), beyitlerin kendilerini homojen bir (estetik) bütünün parçaları olarak algılatmaya eğilimli olmayışları açısından bunu andırır. Her beyit kendi içinde güzeldir (ya da güzellikten yoksundur), beyitlerin güzelliklerinin bir bütün olarak yorumlanması olanaksız değildir ama çoğu zaman gerekli değildir; şiirin beyitlerin bir kolyedeki taşlar gibi sıralanmasına benzeyen bir şekilde oluştuğu söylenir.

Gazel de, bilgisayardaki kadın fotoğrafı da estetik beğeniye "ışık saçma" yoluyla hitap eder, ikisinde de (özellikle fotoğraf erotikse) bir göz kamaştırma arayışı görülür.

Divan şiiri ile bir kadın fotoğrafı ya da genel olarak "boy fotoğrafı" arasındaki ortak noktalardan bir diğeri, dikdörtgen bir biçime sahip oluşları ve gazelin sayfada oluşturduğu dikdörtgenin boyu ile eni arasındaki oranın, insan fotoğrafının boyu ile eni arasındaki orana yakın bir değere sahip oluşudur. Bir boy fotoğrafının farklı kesitlerini bilgisayar penceresi içine almak, bir gazeli beyitlere ayrıştırmak ile şöyle bir geometrik benzerlik de gösterir: Kesme çizgileri, enlemesinedir ve her kesme işleminin sonucunda, uzun kenarı büyük dikdörtgenin eni, kısa kenarı büyük dikdörtgenin boyundan alınan kesit olan bir dikdörtgen oluşur.

Nasıl bazen, bir kadının güzel olması için örneğin yalnızca gözlerinin güzel olması ya da yalnızca bacaklarının ve dudaklarının güzel olması yetebiliyorsa, bir divan şiirinin güzel olması için de bir ya da iki beyitinin güzel olması yetebilmektedir. Nasıl, bir ya da iki yeri güzel olan bir kadının diğer yerlerinin sıradan yani ne çirkin ne de güzel denebilecek bir görünümde olması, onu güzel olmaktan alıkoymayabiliyorsa, bir divan şiirinin de bir-iki olağanüstü güzel beyit dışındaki beyitlerinin basmakalıp olması o şiiri güzel olmaktan alıkoymayabilir. Tabii, bir kadının gözleri çok güzel iken göğüslerinin ve ağzının olağanüstü çirkin oluşunun kadında algıladığınız güzelliği azaltabilmesi gibi, bir divan şiirinin ilk beyiti çok güzel iken üçüncü ve dördüncü beyitlerinin olağanüstü çirkin oluşu da şiirde daha az bir güzellik algılamanıza yol açabilir. Ama yol açmak zorunda değildir: Siz, dikkatinizi, kendinizi daha az güzellik algılamaktan kurtaracak şekilde yerleştirebilirsiniz. Yani: Nasıl bir kadına bakınca o kadının yalnızca güzel kısımlarını algılamak ve diğer kısımlarını görmezden gelmek mümkünse, (bunu gerçek bir kadına yapmak biraz zor olsa bile, -ki aslında gerçek kadınlara da çok da nadir olmayarak yapılan bir şeydir- bilgisayardaki fotoğrafta gördüğünüz bir kadına çirkin kısımlarını ekrandaki pencereyi küçültme yoluyla kapatarak bakmak son derece kolaydır) divan şiirinde de sadece bir güzel beyit üzerinde konsantre olup onun güzelliğini tatmak ve bazı çok bayağı beyitleri farketmezden gelmek mümkündür.

Gazel de bilgisayardaki pencerenin içerisinde aşağı-yukarı hareket ettirilebilen kadın fotoğrafı da son derece muntazam ve çizgileri belirgin sistemlerdir. İkisinde de üst düzeyde gözlenen "parçalanabilirlik", kaotik olmaktan uzak bir karakter taşır.

Türkmen kardeşlerim edebiyatı boşlamış ve yağlı boya resme ağırlık vermişler. Hatta Çöl Pazarı'nda (belki de yeryüzünde tek bu pazarda) yağlı boya resim satmaya başlamışlar. Soyut, somut, izlenimci, dışavurumcu, kübist gibi bilmediğim her türde resmi bu pazarda...

Çöl Pazarı

ERDAL DOĞAN

Eskiden bir şarkı vardı, aslında o şarkı hep var; **"yolum düşer meyhaneler üstüne / içtikçe aklıma sevdiğim gelir/ silsem göz yaşımı kurusun diye / bahar seli gibi boşalır gelir"**. Sanırım **Hakkı Bulut**'un bir şarkısıydı bu. Devamında **"Nerde sevdiklerim, hani sevenler"** diyordu. Ne güzel söylüyordu. Ben severdim bu şarkıyı, hala severim. Nedense **Aşkabat**'a giderken bu şarkı geldi aklıma. Gelirken de dilimdeydi. Oysa böylesi bir hatırlamaya gerek yoktu. Çünkü yeni bir şehir yeni sevdiklerinin olması demekti. Sevebilirdim. Öyleyse sevmek için pazarlara gitmek en doğrusuydu, ben sevgi adamıydım, dost canlısıydım, meraklıydım, şiir yazar, kitap okurdum, bazen yalnızca okurdum. Ama hiçbir pazara kitapla girmedim. Aşkabat'ta Çöl Pazarı'na da. Orası zaten kitap gibiydi.

Bu pazar, asfaltta kurulmamıştı, çöldeydi. O yüzden adı da Çöl Pazarı'ydı. Şehrin hayli uzağındaydı. Pazara yaklaştıkça yol kenarında develer boy gösteriyordu. Uzun boyluydular. Pazarda deve de satılıyordu. Elimi cebime götürdüm ve **Camel** paketinden bir tane cigara çektim, ateş arar oldum, şoför hemen çakmağıyla bu işi halletti, sağ olsun. Sonra içimden bu Türkmenler, **"leb demeden leblebiyi anlıyorlar"**ı sayıkladım. Neyse.

Pazara, enteresandır, sur kapısına benzeyen büyük bir kapıdan girdim. Ve dikkatimi çeken ilk şey insanların tezgahlarını yerlere kurduğuydu. Yani bizdeki gibi ahşap tezgahları yoktu. Muhtemelen ağaç sıkıntısından kaynaklanan bir durumdu bu. Alışveriş denilen ticari olay yer seviyesinde kumla karışık çözüme kavuşturuluyor, alan da memnun, veren de memnun oluyordu genellikle. Otantik, etnik, sosyolojik (kısaca ne varsa) her tür bakışımı bu insanların, insani ilişkilerine çeviriyor, acaba ülkemin pazarlarından ne farkı var diye düşünüyordum. Mevzuyu kavramakta gecikmedim tabii. Öncelikle pazarcıların hemen hepsinin kadın oluşu nedeniyle kimse kimseye **"abla"** demiyordu. Doğrusu ben de bir pazarda ilk kez abla olmamıştım. Bir pazarda erkek olmanın verdiği o tarifsiz gururla geziniyordum. Ama herkes benim turist olduğumun farkındaydı. Ulan bu turistlik de boktan bir şey dedim, kendi kendime. Ve pazarda yerel fiyatları öğrenme gafletinde bulundum.

Sen kadına; **"Şu kaç manat kardeş,"** diyorsun. Onun verdiği yanıt; **"Şu kadar dolar,"** oluyor. Yani kafadan bir yabancılık olayı söz konusu ve doğal olarak pazardaki duruşun Amerikan dolarının pantolon cebindeki duruşuna benziyor. Bu hal, senin Türkmen halılarının fiyatına ön yargılı yaklaşmanın biricik sebebi haline dönüşüyor. Fevkalade postmodern bir tablo. Üstelik yağlı boya.

Neden yağlı boya? Çünkü Türkmen kardeşlerim edebiyatı boşlamış ve yağlı boya resme ağırlık vermişler. Hatta Çöl Pazarı'nda (belki de yeryüzünde tek bu pazarda) yağlı boya resim satmaya başlamışlar. Soyut, somut, izlenimci, dışavurumcu, kübist gibi adını bilmediğim her türde resmi bu pazarda "ucuz fiyata kapatıp, memleketimde iyi paralara satmak" mümkün. Ben bu anlayışta değilim. Maya meselesi. Yapamam. Yapmam. Bilmiyorum. Belki. Olabilir. Ticaret. (Oradan tek resim aldıysam namerdim. Ben merdim)

Çöl Pazarı'nda, bizim pazarlarda olan birtakım şeyler de var. Zaten büyük bir Pazar. Mesela tekstil ürünleri; tişört, pantolon, etek gibi. Bu ürünlerin olduğu koridor, acayip güzel. Buraya koridor diyorum, çünkü öyle yapmışlar. Genellikle Türkmen kızlarının gezindiği bu koridorda birkaç kez dolaşıp durdum. Ve anladım ki, bu koridoru güzel yapan Türkmen kızlarından başkası değildi. Bunu anlamak gerekiyordu. Ben anladım.

Elbise koridorundan çıkıp da karşıma baktığımda, adeta doğanın yapısına aykırı durur gibi karşımda coca cola panosunu gördüm. Altındaysa karnı acıkanlara yöresel börekler yapan bir börekçi vardı. Uluslararası markaların böylesi bir pazarda işi olmamalıydı bence. Yoksa ben de cola içerim. Ama yine de o levhanın bu pazarda sırıttığını düşündüm bir an ve "hay allah" dedim, Türkmenler de mi bozuluyor acaba, gibi bir de soru sordum kendime. Sonra dayanamadım ve börekçiye gidip, börek tamam, bu levha ne iş, dedim. Türkmence ne olsun abi dedi. Üstelemedim. Ortada emperyalizm gibi fevkalade siyasi bir durum vardı. Siyaset pazara da girmişti, o nedenle Sovyetlerden kalma eski armalar, fotoğraflar, madalyalar ucuza gidiyordu. Alan alıyordu, ben almadım.

Ben ne aldım peki? Siyasi nedenlerle bozulan moralimi düzeltmek için yine pazarda satılan dermanlardan aldım. Derdime derman olan bu şeyin, yani dermanın Türkçe manası ottu. Türlü rahatsızlıklara iyi gelen bir tutam derman, benim Çöl Pazarı'ndan aldığım en ucuz ve en iyi şey oldu. Üzerinde titizlikle çalışıp ve hazırladığım dermanı içtiğimde, Çöl Pazarı denilen pazarın, aslında yalan dünyanın doğulu halinden başka bir şeyi olmadığını düşündüm.

Olsundu.

Sadece yolum düşmüştü Çöl Pazarı'na bir kere. Ben de çölden adam olmuştum, anasını satiim.

BOYNUZU TERLEYENLER

1970 Niğde doğumluyum. Dünyayla aramdaki tüm ipleri kopardım. Gemilerimi ve gölgemi her gün, yeniden, yeniden yaktım. Küllerini engin bir denize savurdum. Şiir ve öyküler dünyayla aramdaki tek bağ.

Ayşe Altan / Bursa

Kurşun Asker

Gölgem
Gövdemden ağır
Düşlerimden bulanık
Sevdam
Her şeye sağır
Haraç-mezat satılık

Hükmeden Geceye

I
Sürüngen zamanlara
yürek tutar ışığın
Bu geçen
Son tren
Aşkımızın

II
Gözlerin hangi
denize dökülür
Soluğun hangi
dağın kekiği
Meltemler getirirmiş
sabahları beklerim
Ağaçlar mı uzadı
amansız
Gökyüzü mü eğildi
yerlere
bilmem
Sürünürken dalgasında
acı çiğdemlerin
Ekmeğim
Toprağım
Hasadım
Sevincim
İçime çekerim güneşleri
Yanarım yine çekerim
Çıldırsın bırak
tüm saatleri evlerin
Yağmurlar
yüzleşmiyor artık
Hüzünleri eskittim
Rüzgarlar uçuramaz
Kağıttan çadırları
Ellerimle devirdim
Ördüm mavi saçlarını
denizin
Yeşil dudağını öptüm
Tanımaz kimse beni
Islak taşlarda öldüm.

1979 Antalya doğumluyum. SDÜ Mak. Müh. Bölümü 3. sınıftayım. Ortaokuldayken şiir istedi öğretmen herkesten, panoya asmak için. Nazım'dan yazdım bir dörtlük. Herkesinki asıldı, benimki asılmadı. O gün bu gün yasaklara meraklıyım.

Umut Torbalı / Antalya

Son

Hep bir son aradım
kendime,
Nasıl olur diye
düşündüm.
Siyah buluttan aşağı,
İki bıçağın arasına
düştüm,
Merdivenden
yuvarlandım,
Arabanın altında
kaldım,
Hep bir son aradım
kendime
Nasıl olur diye
düşündüm,
Böyle olacağını
bilemedim,
Ölmedim.

Şeker

Tek tek ver!
dedi,
Şekerleri
babam
Torbayla verince
Avuçlar götürürmüş
çocuklar.
Avuçlarına
kaç şeker sığar ki?
O yıldan sonra
kimse çalmadı
kapıyı
Ben de küstüm
babama.

Tan

Sabah erken,
Gün doğmadan
Faytonlar yürüyor
Belki de tek ses
bu olmalıydı,
Ha!
Bir de
Kulakları tırmalayan
Kırbaç sesi
Yollarda
Sanki diyor ki
Haydi kalkın!
Günaydın

1980 Çanakkale doğumluyum. Çanakkale'de yaşıyorum. Yüksekokul mezunu bir işsizim. "Yazabilmek" düşüyle yazıyor ve de yaşıyorum. Burcu ben...

Burcu Gündoğan / Çanakkale

Soğuk Mevsim Serüvenleri (SMS)

Kısa metrajlı
Menapozlar yaşıyoruz.

Ter basıyor yaşımızı.
ARABESK...

Boşluğun
Tasvirsizliğinde yüreğim.
Bulut hızıyla uçuşan saçlarım,
Issız odaların kıyılarına vuruyor.
Manastırların
Nem kokan duvarlarına
Kazınıyor gözüyaşlı
Tüm duygularım...

Bol yıldızlı gecelerin
Son deminde,
Tütün sarıyor
Gözlerim sana.
Dumanı
Ciğerlerimi okşuyor.
Gözlerimin
Tütünlü karanlığında
Ellerini hissediyorum.
Dilim kançanağı!..

Sahip olduğun
İyelik eklerinin
Çıkarımıdır
HAYAT...

Günlerdir egolarımı da
Alıp yanıma
Öyle çıkıyorum
Dışarıya.

Ve yine, egolarım
Yalnızlığımla sevişiyor...

Zamanın ötesindeki
Sevişmelerin
Tuz kokan yalnızlıkları...

Biraz ayak sesi,
Biraz nefes sesi
Koyarak geceye,
Sahile iniyorum.
Nü yalanlar yakıyorum denize...
Pa'sal etik...

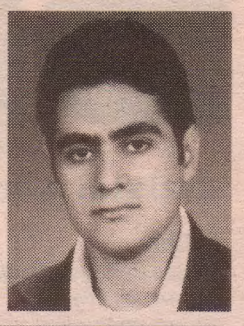

1982 Bergama doğumluyum. ÖSS'ye hazırlanıyorum. (Mevcut sistemle) sistemlerimiz tutmuyor. Türkçe öğretmeni olmaya çabalıyorum. Üstelik memurların da ne durumda olduğunu göre göre bunu istiyorum.

D. Egemen Doğan / Malatya

Kıt Hücre

Ütüsüz yürekler taşırız
Umulmaz anlarda
tüm belirginlikleri
Sığmaz koyu
hüzünlerimize..
Ağlamaklı bulutların
kaçamak söküğüne
Uzatılan işaret parmağının
bir iması yoktur,
Tırnak makasından mahrum.
Üstüne şaşkın
Düşen yarınlı
uğurböceğine bile
ilham kaynağı
Aşınılamaz.
En çok buna tutuşurum...

Yastık

Emanet başımın
psikolojik halleri hırpaladı
Bunu böyle, kabusun
her hamlesinde
Kaynar terimi yutan
bir oydu.
Horultumu
hor görmeyen (Dostum)
Günaydın.

Memleket

Çekingen kısık yolları hâlâ.
Selam kokuyor,
Onca haksızlıklara karşı.
Gelincikler eteğini uçuran
rüzgara kinli değiller,
Boylu boyunca
uzanmış olsalar da...
Gecenin sarkık sessizliği,
her taşında.
Üstünü tamamlar.
Sadık bir köpek,
Düşündeki umudu
askıya çatallayarak...
Ağlamalı mimikleri
yüz ifadesini
sabit kılmış da olsa
Dedem,
Tütün rengi düşmüş bıyıklarına
Güneşi harmanlamayı
ertelemez.

Not: Sevgili Boynuzu Terleyenler, köşemize öyle yoğun şiir gönderiyorsunuz ki, ne yapacağımızı şaşırdık... Bu nedenle şiirleri yayınlanmayan arkadaşlarımız lütfen küsmesinler, herkes sırada...

BUZAĞI

İstiklal Caddesi İmam Adnan Sokak No: 20 80800 Beyoğlu / İstanbul

Salgın

Hassas ama gerçek olan,
Yaşamı acı kılandır.
Yaşamı sona eren,
Gerçek hassasiyeti bulandır

Sinan Çelik / Diyarbakır - mksoloist@hotmail.com

Karına Mektup

Bugün yine çok yorulmuş olarak dönecek sana öyle değil mi? Kapıyı anahtarıyla açacaktır büyük olasılıkla; malum bebek uyuyor olacak. Sen anahtarın kapıya çarpınca çıkardığı sesten irkileceksin, ilerleyeceksin. İçeri girince yüzündeki o çok masum, o dokunsalar gülecek gibi duran yüzündeki yorgunluğu göreceksin.

O'na çok görmeyeceksin bir bardak çayı ısıtmayı ya da öğlene kadar uyumasını izinli günlerinde. Hem kim bilir Pelin'inini de görmüyordur kaç gündür. Sana benzemiyor diye niye kızıyorsun. Bütün kız çocukları babalarına benzerler bilirsin. Büyüdüklerindeyse babalarına benzeyen biriyle evlenirler. Söylesene senin babanın da öyle güzel yüzü var mıydı? Yoksa tamamen tesadüf müydü ona rastlaman? Gerçekten sevmiş, sevilmiş miydin, hak etmiş miydin onu? Yollarınızı birleştiren neydi? Ya benimle yollarınızı birleştiren neydi? Yok canım ben oraya gider gitmez onu fark etmedim ki! Çok sonra oldu onu fark etmem. Peki neydi beni ona çeken. Yok canım, korkma, alacak değilim onu elinden.

Hem ne derler **"yuva yıkanın yuvası olmazmış."** Peki o "yuva" çok önceden yıkılmışsa, peki o "yuva yıkan" yuvasız bir kuşsa ya da "yuva" yazmışsa kalbine "yuvasızı". Durum bu kadar vahim mi yani. Dedim ya korkma, benim ne haddime onu senden almak. Sen ki ona evlilik gibi bir heyecanı yaşatmışsın, bir bebek vermişsin, akşamları evinde beklemişsin, evinde görmüşsün onun güzel yüzünü, benim gibi orda değil. Hem ben dikkat ettim hiç ütüsüz de göndermiyorsun onu. Ara sıra kafasını da ütülüyorsundur herhalde bir eş olarak. Bu arada benim yaptığım resimlerin de tozunu alırken alnın kaşınıyordur herhalde. Neyse üstünde durma onlar boynuz değil resimlerden fışkıran kahırlardır. Yanlış anlama kahrım sana değil, ona hiç değil. Benim kahrım kendime. Nasıl isabet ediyorum imkansız aşklara ona şaşıyorum.

Şimdi saat on ikiye on var. Birazdan çıkar oradan. Çeyrek geçe otobüsü varmış sizin oranın. Hesap et işte gelişini, bekle onu. Uykuna yenik düşme. Bu gece ona kapıyı sen aç. Anahtarın sesini duymadan. Hisset gelişini ya da pencereden bak ama mutlaka sen aç kapıyı. Ben şimdi uyuyacağım, daha doğrusu uyumaya çalışacağım. Yalnız başıma dönüp duracağım yatağımda. Sense ona sarılmayı unutma yatınca. Hemen uyuma. Sıkıca sarıl, önce kendin sonra benim için. Sonra uyu. Ama sakın rüyanda görme. Bırak onu da ben göreyim.

Özlem / Ankara

Tetanos

Aylardır her gece;
Elimde bir çivi
Yumruğumla çaktım
Belleğimdeki hayalini
Arttıkça arttı duvarlarda çiviler
Paslandı da bir kısmı
Ve bellediğimdeki gülüşün
Tetanos oldu şimdi...

Erol Çelik / Trabzon

Bizim Hikayemiz

Aynı yerlerde başladı hikayelerimiz. İç içe girmiş. İnce duvarlı evlerin nem kokusuyla büyüdük. En güzel şekli biz verdik tavandaki yağmur izlerine. Yağmur sevmeyişimiz ondandır belki de. Her sabah otobüs otobüs indik şehre. Komilerdik, garsonlar, bulaşıkçılar, overlokçulardık. Hasköy'den, Mamak'tan, Altındağ'dan kimizde uzak bir kasabadan bir gece vakti bindik trene. Ne çabuk da benzedik babalarımıza. Öksürükten derinden ciğerden erken ölen babalarımıza. Bir tek annemiz ağladı arkamızdan o sonunu bildiği filmi izler gibi. Önce babalarımız geçti sahneden sonra oğulları takip ederekten. Bir tek ağlamak kaldı annemize, ağladıkça düştü secdeye, ağladıkça sardı tesbihe. Kimimiz de hiç geçmedi köprüden bu tarafa. Atıf Bey'in tepesinden seyre daldılar her gece. Biz de bilemeden haddimizi girdik bizden olmayanların içine. Onlar anlattı biz gördük. Biraz da Fransızlığımızı anlamasınlar diye. Her pazartesi yeni bir başlangıçtı her pazartesi yeni bir umut ve her salı zor attık kendimizi kolej parkına. Meclis parkında uyandık. Tepemizde yapraklarla. Kırbaça kestik şehrin ortasında da bir yudum su verecek Esmeralda'yı bulamadık. İhanet ettik bir avuç kuru üzüme, kırık leblebiye, keçi boynuzuna yüklüğün altında duran bir sandık lokuma.

Şimdilerde doluştuk Cebeci'nin kurtuluşun bodrum katlarına, kapıcı dairelerine BİZ HAYATIN İLK YARISINI KAYBEDENLERDİK.

Bedri Şahin / Ankara

Süt-gen

Seksen beş numara
Süt-gen giymeye başlayınca
Beni terk etti
Tanıştığımızda
Yetmiş beş beden
Süt-gen giyiyordu,

Metin Fırat / İzmir

Düşler

Duvara döndüğümü hatırlıyorum yüzümü. Duvarda film afişleri. Terlemiş miyim? Biri holü geçiyor yağmur patladı diyerek. Yatağımdan kalkıp perdeyi açıyorum. Cama koşuyor yağmur çarpıp çarpıp ölüyor. Bodrum katına iniyorum. Zile basıyor birisi. İçimden Maria mı diyorum? Kapıları hep içimden açıyorum. Biri Maria geldi diyor. Merdivenleri çıkıyorum. Apartmanın buzlu camında arkası dönük. Kısa boylu, o olmalı kapıyı açmamı bekliyor. Açınca sarılıp dudaklarımdan öpüyor. Koluma giriyor mahalleden aşağı. Ne annem ne mahalle umrunda. Öyle de olmalı diyorum. Kolumdan akıyor. Bana annesinin ve yaşlı teyzesinin, ömrünün kısa olacağını, gördüklerini söylüyor. Hüznü yüzünün kemiklerini ortaya çıkarmaya çalışırmış gibi. Gülüyor oysa. Dönüyor. Dans mı ediyor. Koluma giriyor yine. Saçları bu kadar parlak bu kadar kızıl. Gel diyor. Yeniköy çarşısı yıkılmamış. Gel diyor kalabalığa karışacağız. Arkadan, yürüdüğümüzü görüyorum el ele. Gökyüzü; Tanrı'nın ellerini görüyorum; ajur kağıtları mavi beyaz pırıl pırıl...

Kasıklarımda bir ağrı. Uyanıyorum. Tuvalete kaldırıp götürse biri beni. Ömrü uzayacak diyorum herhalde.

Adem Şener / İstanbul

Aforizmalar

- *Bazı çocuklar kucaklarında ekmekle uyurlarmış ertesi gün aç kalmamak için, oysa açlık ekmeğin olmayışı değil ekmeğin, kendilerinden çalınmasıdır.*
- *Seni bayramda kendilerine bir şey alınamayan çocukların hüznü kadar seviyorum.*
- *Tarih hep zamandan mı oluşur?*

İlhan Küçükyıldız / Konya

Parantez Arası Hayaller

(Ben Senem. Kızıltepe Anadolu Lisesi'ne giden lise iki öğrencisiyim. Önce çıkardığınız bu Öküz dergisi için - başarılarınızın devamını dilerim. Çok beğendiğim bir dergi bu. Bunun için bir yazı yolluyorum. Eğer derginize alırsanız mutlu olurum. Almazsanız da canınız sağ olsun.)

Sadece Kendime...

Eğer az sonra karşıdaki dağlardan savrulup gelse rüzgar, beraberliğinde dökülmüş yapraklarla / -yapraklarda konaklayan pempemsi hayaller dolarsa ruhuna- / Rüzgarın eline özgürce bıraktığın saçların hasret kokarsa; aldanma sakın. Bu sarhoşluğun diğer yüzüdür. Başka bir adı yalan... Karanlıklara dalarsın bir gece vakti, ellerin ceplerinde en sersem halinle... Su birikintileri olan kaldırımların üstünde yürürsün özellikle. Bir bir saymak istersin, sayamadığın sokaklardaki ayak izlerini. Bir türkü tutturursun nakaratı haricinde bilmediğin bir tarafı ağıdımsı bir tarafı sigaramsı kokar. Başını gökyüzüne kaldırırsın yağmur mu yağıyor diye düşünürsün. Sonra kendi kendine gülersin (niçin güldüğünü bilmeksizin).

- Ve hep dört buçuktan uzak gidemezsin. Seni barındırmaz artık bu toprak, bu gece de ve bu karanlıkta da. Yıldızlara basa basa gökyüzüne çıkmayı hayal edersin bi an. Yani bedenin seni tutmaz. Gölgeni arayacaksın ruhunu kaybederken. Akılla cinnetin dost olduğunu yeni fark edersin! olduğun gibi sen "BEN BİR DELİYİM" dersin- isyana ayarlanmış sesinle haykırırsın... Şavkındır yıldızlara vuran ışığın mührü / Aykırı bile olsa düzeni bozarsın yıldızları koparıp atarken gökyüzünden ve asıl yapmak istediklerine sıra gelmez bir türlü.

- Kelepçeli kuşlar yuva yapar dudaklarına... Susarsın... Söylemek isteyiş de söylemediklerin yüzünden susup kalırsın...

Kaçarsın, ay, doğmamış sabaha yakın gecelere alıp götürür seni suskunluk buralardan... Bir tutamlık parantez arası hayallerinle sonra aynı alışkanlıklar...

İşte bu yüzden vazgeçemediğin huylardan vazgeçerim.

Senem Kılınç / Mardin

Sen

Kara göründü olursan yine
Haber ver ahaliye
Masaya çıkarıp oynatacak
umutlar sun.
Salt uyurken sevilen
çocuklar gibi sevinçleri

SEL'DEN* YENİLER.

ROMANTİK HAREKET
Seks, Alışveriş ve Roman
ALAIN DE BOTTON
Türkçesi: Ahu Sıla Bayer, ROMAN

Romantik Hareket, bir aşk ilişkisinin başlangıcından bitişine kadarki gelişimini keşfediyor, ilişkiye aşama aşama tanıklık ediyoruz, tanıklığımıza şemalar, resimler ve Descartes'tan Platon'a, Aretha Franklin'den Flaubert'e kadar birçok isim eşlik ediyor. Hiç de ayrıksı olmayan bir aşkın sıradan ve alelade rutinlerini alıp latifeyle yoğurmak ve okurun karşısına gerçek yaşamdakinden farksız bir aşk incelemesi çıkarmak her romancının harcı değil. Zekayla ve nükteyle yazılmış bir roman. Modern aşkın yalanlarına, doğrularına ve zaaflarına, ilişkilerin doğasına ışık tutuyor.

Yazar, romanla felsefi denemeyi aynı potada eritiyor. Günümüzde edebiyatta böylesi oyunbaz bir ışıkla karşılaşmak insanın içini aydınlatıyor. Bütün aşıklar, okurlar ve aşık okurlar için. Bütün iyi yapıtlar gibi çok komik ve çok hüzünlü.

YAZBOZ
ENİS BATUR, *DENEME*

Enis Batur, belki de son perdesinde rol aldığımız bir oyunun, adına "Yazı Uygarlığı" dediğimiz bir tarihsel kesitin labirenti içinde, ayrıntılara büyüteçle bakıyor. "Özel Ansiklopedisi"nin onbeş yılda tamamladığı yeni cildiyle okura bir düş evreninin kapısını aralıyor.

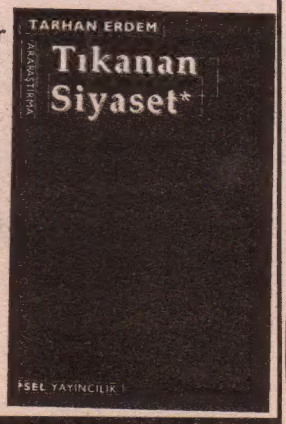

TIKANAN SİYASET
TARHAN ERDEM, *ARAŞTIRMA*

Ortanın Solu'nun içi doldurulamadı. İktidar yıllarında söylenecek söz yoktu. Ecevit'in o dönemdeki parlak konuşmaları, klasik bürokratların beceriksizliğine dönüştü. Karaoğlan döneminin duygu ve alkışla beslenen heyecanı iktidar yıllarının içi-boş'luğunda yitti. 1946-2000 yılları arasında seçimlerde alınan oylarla işte CHP gerçeği.

*SEL YAYINCILIK Tel./Faks: 0212-5111005 http://www.selyayincilik.com E-mail: posta@selyayincilik.com

Akşamsefası

Ve gecelerde kurtarılacak bir küreleri olsun.
Artık zaman;
Kuşları dönmeyen şehirlerdeki düşmek meyli
Keşke adı verilen cesetlerimizin olmayacağını
Biri çıkıp bağırsın
Bağırsın gül gibi geçinip giden dikenlerin hikayesini
O yalancı!

Ayten Kaya / Kocaeli

Yeter Artık

Bazen beklemekten bıkar ve çıkıp seni ararım... Sokaklarda, caddelerde, duraklarda, sinema ve tiyatro salonlarında, kitapçı dükkanlarında, kafelerde, parklarda, banklarda... Dolaşır dururum ortalıkta, kalabalıkların, koşuşturanların, boş boş gezinenlerin arasında... Ve sonra birdenbire utanıveririm kendimden, ellerimden, gözlerimden, bakışlarımdan, üstümden, başımdan, çırılçıplak yalnızlığımdan, sensiz yanımdan, eksikliğimden, fazlalığımdan...

Ama yine de vazgeçmem, vazgeçemem aranmaktan... Sanki artık bir şeyler dürtüp iteler beni oradan oraya... Karanlık iyice yükselinceye kadar aşağıdan yukarıya... Sonra yığılıp kalırım boş bir çuval gibi bir köşeye, bir köşede.... Sonra bir sigara çıkarıp yakarım, yorgun ve tükenmiş bir halde... Sonra bir tane daha...

Bazen de bakarsın hırsımdan çatlamışlığım, unutulmuşluğum ve umutsuzluğumla söylenip dururum kendi kendime: 'Nedir duyduğum bu dayanılmaz yalnızlık, bu eksiklik, bunca kalabalığın ve fazlalığın arasında?' diye. Ve, 'Yeter artık çekeceğim kadar çektim sensizlikten... Bok, çıkacaksın çık, ya da olacaksan ol artık!.. Yeter be!.. Daha ne kadar sürüp gidecek bu böyle!?.. Tamam, biraz sabır, ama nereye kadar?!.

Bak, gün gelir bakarsın sabrım tamamen tükenir, bıkar usanırım kendimden, senden, sensizliğimden, beklemekten, aramaktan, bulamamaktan, bir umutlanıp bir umutsuzlanmaktan, insan olmaktan, (ya da olamamaktan), böyle yaşamaktan...

İşte o zaman, öyle bir yaşam düşlerim ki kendime - içinde sen olmayan; iyinin ve kötünün, sevginin ve nefretin, beklemenin ve aramanın, tekliğin ve çokluğun, varlığın ve yokluğun, hiçbir şey yapamamanın dışında, ötesinde bir yaşam...

Mümkün olsa da, olmasa da bu, sensizlikten, seni beklemekten geberip gitmektense, buna inanır, bunu düşler, bunu isterim. Bak, şimdi değil de, o zaman çıkıp gelirsen eğer, sana derim ki: Artık çok geç...

Ama her şeye rağmen, ama şimdilik seni düşlemek güzel şey bazen...

Yok Artık

Bir fabrika kızına vermek isterdim gölümü. Hani tıpkı o şarkıdaki gibi bir işçi kıza... Her sabah erkenden uyanıp başı önde yorgunca işe giden, çalışırken hayal kuran, hayattan çok şey istemeyen, gözü yükseklerde olmayan, küçük şeylerle mutlu olabilen, yağmur yoğunken hüzünlenip ağlayan... Belki yüzü çirkin, elleri kaba, ama güzel yürekli, ince ruhlu, yoksul ama onurlu, vefalı, kendini bilen biriyle paylaşmak hayatı...

Ama yok artık, kalmadı bu zamanda böyle biri. / Hayalleri büyüyüp istekleri artıkça, mutlulukları azalıp yürekleri çirkinleşiyor insanların.

Yılmaz / Diyarbekir Cezaevi

Sevinç

dün güneşe dokundum
öyle üşüdüm ki...
neyse boşver bunu
zaten yalan söylüyorum
maksat muhabbet olsun
sen neler yapıyorsun
bayağı gelişmiş vücudun... / dur anlatma
anlıyorum...
evet evet anlıyorum

Mehmet Fatih Çelikkaya / Erzurum

Selam,

Ben Nilay Uzuner, Karadeniz Teknik Üniversitesi, İngiliz Dili ve Edebiyatı, 1. sınıf öğrencisiyim. Derginizi zevkle okuyor, eğleniyor, gülüyor ve düşünüyorum. Uzun bir süredir size yazmakla yazmamak arasındaydım, fakat daha sonra bunun küçük endişelerden ibaret olduğunu sezdim ve şimdi yazıyorum. İnanın şiirimin "Öküz"de yayınlanmasından çok, sizler tarafından okunmasını istemekteyim. Her neyse, amaç zaten monotonlaşmış hayata renkli bir şeyler katmak değil miydi? İnanın küçük bir çocuğun elinden oyuncağını almak kadar kolay bir şey, lakin o kolaylığı küçük bir tebessüm, sıcacık bir içtenlikle sonuçlandırmaktır önem teşkil eden benim için. Yoksa herkes kumları rengarenk yapardı, her saniye renkli düşsün diye, her saniye... kum saatlerindeki her küçük kum tanesi... değil mi ya?

Benim hayatta en çok zevk aldığım şeylerden bir tanesi arkadaşlara "edebiyat parçalama" diye adlandırılan eylemi gerçekleştirmek: buğulu bir camdan bakıp renkleri net görebilmek: ya da boş bir kağıttaki karalamaları seçebilmek; ya da sessizlikteki çığlıkları duyabilmek... yazmak, her boş bulduğumda zamanı, şiir yazmak, doyasıya düşünmek ve harflerle adlandırmak her küçük düşüncemi, korkusuzca. Evet ben bunları çok seviyor, derslerden fırsat buldukça düşünüyorum, kendim için... Size de bir şiirimi gönderiyorum, umarım beğenirsiniz:

Uzaklardasın
Keşke şu anda beni düşünüyor olsan,
Sen bende ölümsüzsün,
Ama hep sen varsın, hep de sen olacaksın!
Uzaksın, çok uzaksın ama yakınsın,
içimdesin...

Nilay Uzuner / Trabzon

Gülü Solduran Ölüm

Korkan mı ölüm
Yoksa korkutan mı
Benden seni,
yüreğimi bedenimden
alıp götüren ölüm.
Karnımdaki sancıyı
gözlerime, dudaklarıma
ordan
ellerime, parmak uçlarıma,
şehirler arası yolcu taşıyan
otobüs gibi,
sancıyı
bedenimde ordan oraya
taşıyan ÖLÜM.

Bir çocuğu babasız,
bir anayı oğulsuz,
bir güzeli yiğitsiz
bırakan ÖLÜM.

Açılmaya yüz tutmuş
Bir gülün bedenine girip
Gülüp solduran ÖLÜM.

BÜNÜL Hasan / İsviçre

Bilinmez

Henüz sönmüş ateşin küllerinden yükselip evrilip çevrilerek özgürce esen yelin gittiği yere giden çelimsiz duman gibi ansız ve zamansız yön değiştirmelerle ve belirsizlerle gidiyorum sonunda bu kentten aynı bilinmeze...

(Devrim Candan; üniversite öğrencisi, proleter evladı, kollektivist. Öküz okuru, yaşamda "amatör" ama "beceriksiz" değil... Denenmeli)

Devrim Candan / İstanbul

Hatırlar mısın Be Sevgili

Biz o zamanlar daha küçüktük. Hormon sıkılmamıştı vücudumuza, beynimize ve duygularımıza. İki liseliydik, birdik. Şimdi iki ayrı üniversiteli olduk.

Evimiz vardı iki odalı, bir de küçük bahçesi, bir de meraklı komşularımız. Dersten çıktığımızda doğru evimize giderdik öğle aralarında. Yemek yemezdik. Sevişmekten bir türlü fırsat bulamazdık ki... Sevişme sonralarında hep saçını koklar yüzünü izlerdim, ağlardık. Ve nihayet gelip çatardı ders zamanı ve biz her zaman olduğu gibi karnımız aç, zaten yorgun olan dizlerimize yüklenip, can havliyle koşardık derse yetişmek için, ne kadar koşsakta yine de geç kalırdık. Sınıfın kapısına geldiğimizde sen çal, ben çalayım kavgasını yaşardık. Kafamızı bir tek sınıfa girerken eğerdik ve bir sıra bulup hemen çökerdik.

İlk teneffüse yine bir koşuşturmaca, kantine ve başlardık kantinci amcaya yalvarmaya - ne olur yarın vereceğiz diye- Sen hep bolca ketçap, mayonez olsun derdin. İlk ısırıkta cipsinden yanağına mayonezler fışkırırdı. Nasıl mutlu olurdun böyle zamanlarda.

Elimizde yüzümüzde ketçap, mayonez lekeleriyle yine koşardık derse, yine geç kalırdık. Bir türlü tutturamazdık hocadan önce sınıfa girmeyi. Kimseye tuhaf gelmiyordu artık durumumuz. Herkes alışmıştı. Aynı sırada otururduk. Öğretmenimiz tahtaya dönüp ders anlatırken kaçamaklarla ve her an yakalanma korkusuyla elini tutardım sımsıkı. Böyle zamanlarda çok korkardın, hatta kıpkırmızı kesilirdi yüzün.

Akşam üzerlerini hiç sevmezdik. Evinizin bulunduğu sokağın başında bırakırdım seni. Üç adımda bir arkana bakarak süzülüp giderdin evinize. Akşamları kokunun olduğu yatağa tek başıma girmek çıldırtırdı beni. Sabah olmazdı bir türlü... Uzadıkça uzardı gece. Sonunda sabah olur ve ben koşarak seni bıraktığım yere gelirdim. Ellerin nasılda üşürdü o soğuk sabahlarda. Hemen tenha bir yere çekilip ellerini karnıma sokardın. Sıcacık olurdu sonra bi de ben onları avucumun içinde kavradım mı hiç üşümezlerdi bi daha.

Ah sevgilim seni nasıl özlüyorum bir bilsen. Hani hatırlar mısın geçen yılki Mayıs ayının Öküz'ünü. Beraber almıştık, okulun karşısındaki bayiden. Sen illa da ben götüreceğim bu akşam diye tutturmuştun, ve Nalan Türkali'nin yazısının üstüne ikimizin ismini yazmıştın. Baban dergiye göz atarken bunu görmüş ve sana - Biz gençliğimizde sevdiğimizin ismini ağaç kabuklarına yazardık, şimdilerde devir değişmiş dergilere yazılır olmuş- dediğinde nasıl kızarıp afallamıştın ama.

Günleri böyle canını acıtırcasına geçirdik. Tabii yaz tatili kendini gösterip bizi ayırıncaya kadar. Ayrıldık ama tekrar birleşme umudumuz vardı. Ve ÖSYM bize bu umudu çok gördü. Seni ayrı beni ayrı bir coğrafyaya savurup attı.

Otogarda ilk ayrılışımızı hatırlıyor musun sevgilim paramparça olmuştuk paramparça... Sevgili Öküz okur, yazar ve çizerleri sizlerden çok özür diliyorum. Çünkü bu yazının sonunu getiremeyeceğim. Ama sonunun çok büyük hüsranlarla bittiğini bilin yeter. Şimdi sesini bile duyamıyorum onun, çok yazık...

Sasasaffer`@mynet.com
Küçücük Ördeğim / Adıyaman

eşik hikayesi

bir rüyaya dönmek isteyecek kadar mutsuz olmak (istemiyorum).

Gürdal Erdost / Ankara

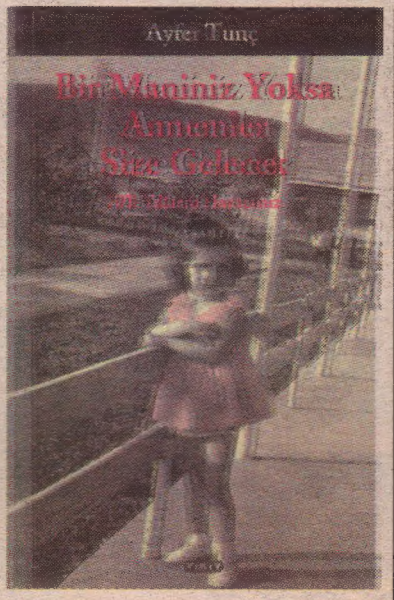

Dördü de Öküz Yazarı... Dördünün de Kitabı Çıktı

Sayı: 85 / Haziran 2001 • Ayda Bir Yayımlanır • **İmtiyaz Sahibi:** Mehmet ÇAĞÇAĞ • **Yayıncı:** LM Basın Yayın Ltd. Şti. • **Genel Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ • **Yayın Koordinatörü:** Hatice MERYEM • **Haber Merkezi:** Oylum GÖLBAŞI • **Grafik Uygulama:** CEBO • **Dizgi:** Zuhal • **Haberleşme:** Ali Ekber Uslu • **Satış:** Cüneyt AYDIN • **İşletme:** Orhan AÇAR • **Müessese:** Ali YAVUZ • **Bina Görevlisi:** Tamer KAAN • **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ • **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 118 **Fax:** 251 57 54 • **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İst. • **Baskı:** Ilıcak Matbaası • **Dağıtım:** Bir-Yay • **Reklam Rezervasyon:** Dilek Güneşer - 292 44 90 (3 Hat)
Abonelik için **Tel: 0(212) 292 95 65'den 111** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi **0(212) 245 38 06** no'lu faksa iletebilirsiniz.

Akşamsefası

Âtiya ve Serancam

KEMAL SİYAHHAN

Biraz uçuk, biraz kaçık, biraz orada biraz yanımızda, o tam değil biraz...
Varlığı bir kelebek, biraz uçar biraz zıplar, bazen onu oynarken, biraz düşünürken, aslında gülerken, biraz biraz ağlarken...

o hep yanımızdayken,
Göremediğimiz karamsarlığı,
Biraz içine kapanıklığı,

Şanssızlığı...

Belki de sonunda
Ateşi sönmüş bir demir.

Bazen aradık onu.
Bazen ağladık onun için.

Bazen
sık hatırlamaz olduk.

O artık çok uzaklarda...

Akşamsefası